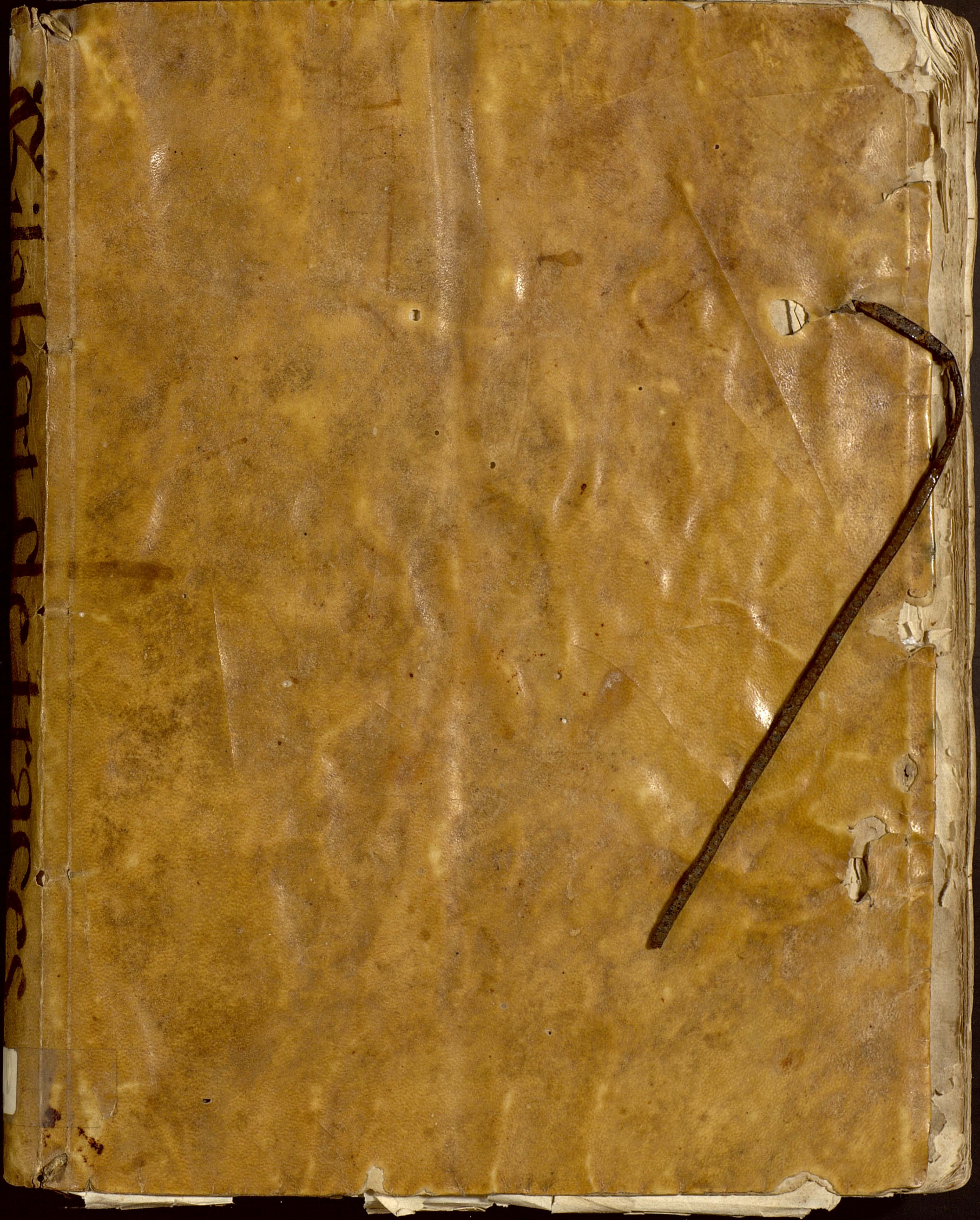

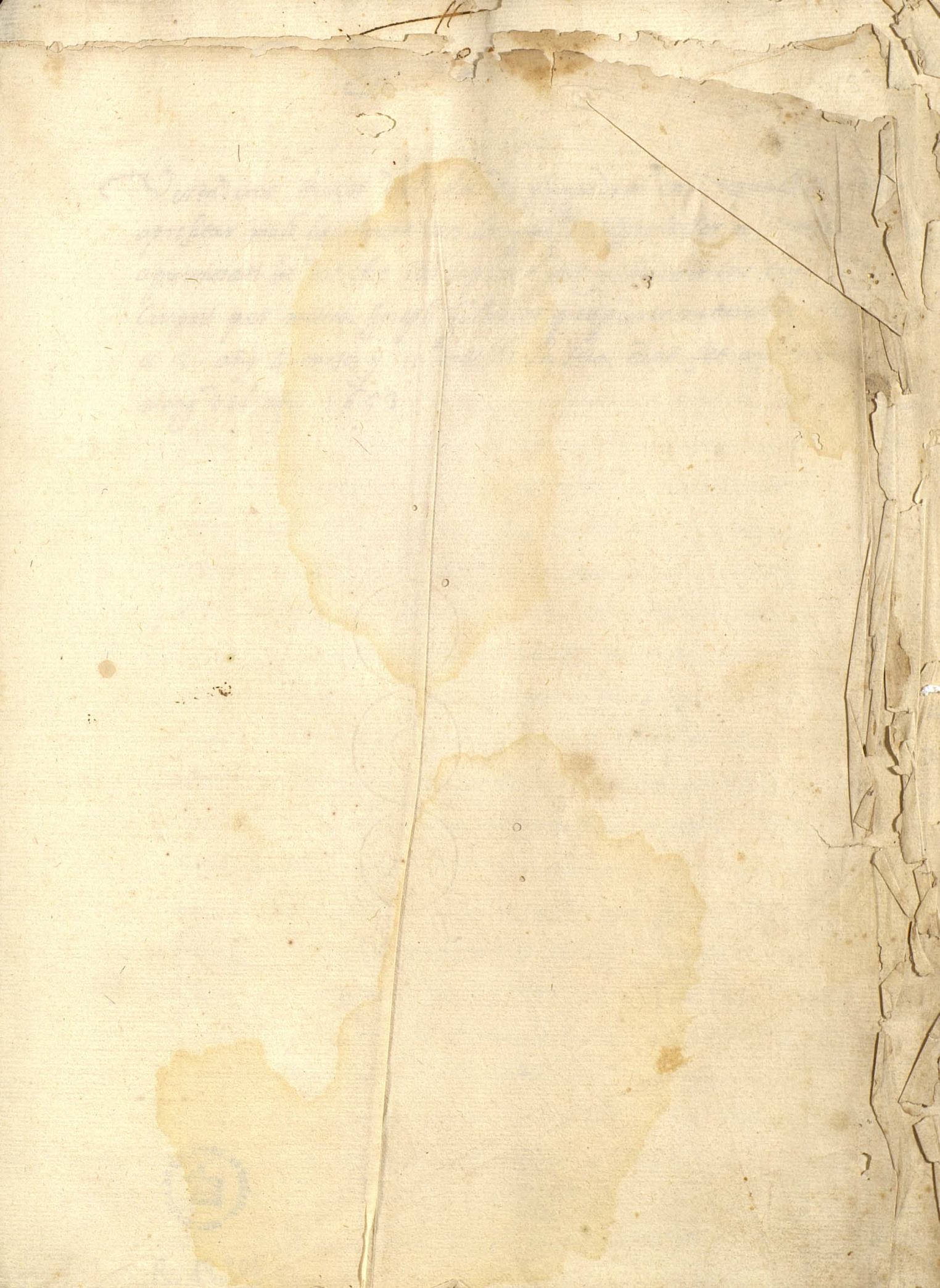

C-141

136 Laminar

Vertaderas traces del Art de picapedrer de les quals se poden
aprofitar molt facilmente tot lo qui desiguen aher mestres
aprimorats de dit Art solt sapien llegir y conixer las cifras
Compost per mestre Joseph Gelabert picapedrer natural de Mallorca
a 31. any 4. mesos y 11. dies de la sua edat fet als 7. de
maig del any 1653

R. 14.906

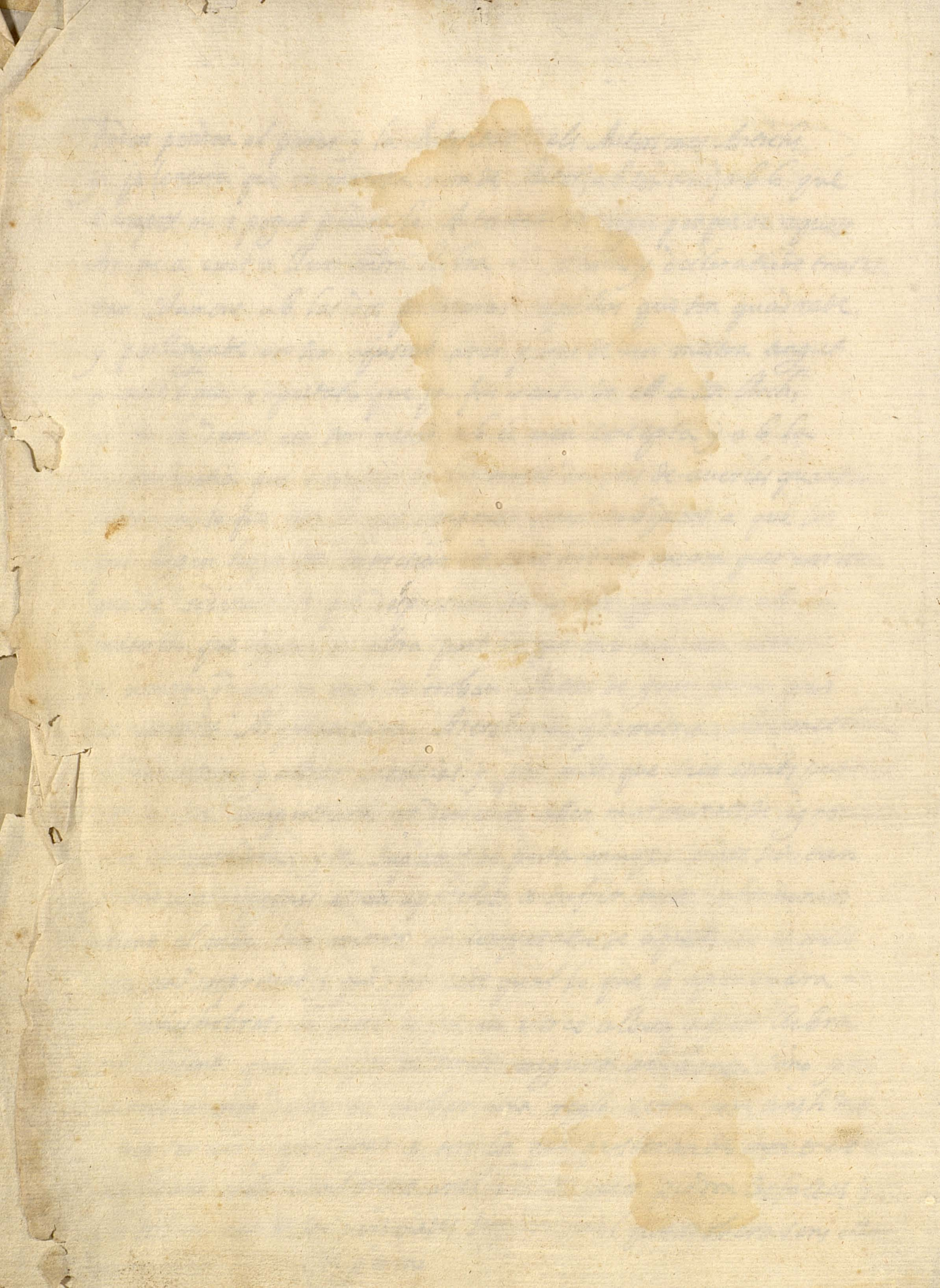
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and mostly illegible due to fading and staining.

Prolech anel lector

La causa que mea mogut curios lector per auer de compendrar aquest llibra intitulat Variadades traces del Art de picapedrer es estat considerar diuersas negades que los qui ensenen esta facultat cadegual la ensena a son modo conforma la opinio que aporta ab si mateix, no dire jo ni es mon intent auer de dir que ab lo que ensenan uajen engañats perque es certissim que el qui no sap no pot mostrar y de aqui uinch a traura consequentia que qualseuol Mestre qui te animo de ensenar no pot dexar de estar molt experimental y platic en materia de traces, Pero lo qui fa mon preposit es que com las opinions de los tratistas son tan difarents porex que per los principiantes qui platican aquest Art ue a ser una confusio molt gran. Alomenos jo per curiositat assent de edat de 18 anys por mes o manco uolqui escudriñar el parer de alguns aserca de algunas traces dificultosas y ueent tanta diuersitat de opinions em trobaue sem poder determinar anagual auia de donar credit; y api que despres de auer pesat set anys de mon Arxamen mogut de bon zel em son posat a estudiar per ueura si trobaria una regla certa que seguint aquella noi agues perill de enar engañat y per aquest afecta e treballat dos anys y a forsa de mon treball e trobat lo que sercaue. Aduertint que totas las traces dificultosas antes de posar las las e quañtrafecas y molt apurades, e compose lo llibro ab dos parts la primera consistex ab las traces manuals y la segona ab las briaxes y de mayor maestranta. Solt me falta aduertir que de moltas Ciencies y Arts se troban llibros en estampa y los qui componen mes als modern.

Toden pendra el parer y la Autoritat dels Autors mes Antichs
y jo (encara que no merexa nom de Autor) ab tot axo) ab lo que
e compost no e pogut pendra la Autoritat de nigu perque de aquest
Art no a exit a llum altra llibra ab lectura y declaratió de trases,
tan solament ab las dos primeras capellas que son quadrade,
y perllongade em son ajustat anel parer de un mestre tingut
a molt bona reputatió que ja fas mentio de ell a son lloch,
en tot lo demes em son resolt ab lo meu concepte y ab la
experientia que e tingut de las trases despres de auerlas quantra=
fetas, ja se que tots los qui componen estan subjectos a que los
qui lligen hajen de despreciar las suas hוברas encara que veritat
que de ordinari los qui desprecien son los mes ignorants ab la
materia que lligen, de altra part lo qui mes ma dona animo
es veure q. per el mon sa troban Autors de gran fame qui
an compost Arquitectura, Astrologia, Geometria, Arismetthica,
Matematia, y otras Cienctias y per molt que sien estats puntuals
ab la sua Compustura no dexen de aler murmurats de ignorants
per no entendre, y de sapients de pura enveja, pues si tan
grandiosos ingenis estan aparellats a sufrir tants infortunios
assent el meu tan minim en comperatió de aquells no es molt
que sia despreciat y que diga cade qual lo que li aperexera de
las mies hוברas, lo cert es que no e tret al lum aquest llibra
ab intenc que majen de donar ninguna alebansa sino per
cumplir mon desitx de trobar una regla certa com tinc dit
y per ser uir y aprofitar a tots los qui gustaran de mon treball
suplicant molt umilment anel lector quem perdon les foltes y si
per sort no man de ser perdonades supliche anel qui trobera sens ellas
quem tir la primera pedra

Taula e sumari molt útil dels títols en general e en especial
de tots los usatges de Barcelona constitucions e capitols de cons
e consuetuts escrites de catalunya e commemoracions de Pera
Albert contingudes en los deu llibres de la pñe. compilatio
ab la qual quiscun para facilment neura e trobar en lo
afecta de las cosas contingudes en aquellas —

Libra primer

De la Santa fe Catholica etc.

Taula de las Pragmaticas, Privilegis, Concordies, Provisions,
e otras cosas fahentes per los estaments de catalunya, axi en
Particular per quiscun estament, com en general per tot los
poblats en lo Principat de catalunya —

Del estament Eclesiastic començant en cartas 250.

Pragmatica del Rey etc.

De las Consuetuts de la Ciutat de Barcelona sobre las servitutis
de las cases, e honors vulgarment ditas den Santacilia — Cartas 306.

En nom de Deu sia, Aquestas son las ordinations quel señor
Rey en Jaume de bona memoria a fetas en la Ciutat de Barcelona
ab consell dels Promers de la Ciutat e ab tott aquells savis,
qui en la sua lort eran a be e a bon stament de la Ciutat e a pau
e concordia de totes las gentis qui aqui son e per tot temps seran
a qui abitaran, C'así foren com los morabatins foren ordenats
a totes las honors a pagar per cens per quiscun morabati viiii
sous Barcelonesos

1 Primerament tot hom pusca haver atans en paret propia, e
comuna en paret pres de son vehi de lloch e de traves exceptade
luerma que aqui haura posseide per 30. anys en sana pau e sens
contrast de aquell e dels seus

- 2 Item que si la aura posside per 30. anys, o la haura ab carta e lo velti hi vol ~~haber~~ haver atanes obrant que sen a alunyar de la dita luerna, o luernas per quatre palms de dextra en laira
- 3 Item que null hom no puga carregar en part que son velti aura feta si be lo vol es miyer en tro que aja pegat en tota aquella paret, o parets la meytat del preu que aura costat o ab ell la sia auingut
- 4 Item que tot hom puga gitar aigues plujals en la carrera
- 5 Item Item que tot hom puga gitar aigues en la carrera dels salters mas que no sia en saltor, que sia tanerna publica sino tan solament aquells qui han saltor de llurs viñes
- 6 Encara que null hom no puga pasar aigues per tremutge ne per canons de teulas ne per canals de ollas en paret mitjera menys de voluntat de son velti
- 7 Encara que null hom no puga encastar en paret mitjera canons de nenguna manera per discorer aigue bellas ni lutzes sen voluntat de son velti si donchs cascu de aquells no ni ha ja
- 8 Encara que nigrun hom pesera aigua de nenguna aiguera pres de paret de son velti sia mitjera o propria de aquell que haja a fer una filada de pedra, e de morter entra la aiguera e la paret e fonaments de aquella
- 9 Encara que null hom haura a dar pasapie a aigua per menar a algunes honors que aja a llexar espai o carrera de dos palms y mitja de dextra ultra lo recli hon la dita aigua pasera que sia apres

- 10 Encara que null hom no puga allegar possessio de 30. anys de cosa qui feta pesatge, en Alberch o cosas de son vehi en tapiet, ni en parets de rejolane de postat qui feta pesatge, no guaja possessio
- 11 Encara que null hom no pot haver vista sobre altri si abans no guardi en so del seu
- 12 Encara que si dos vehins son equals en terrati, que ab dosor se hagen de tancar mitjers ab tot manera que pesatge ne vista no sia d'el u al altra
- 13 Encara que si negu vehi del altra haura pres lo grup de la paret qui sera mitjera a l'altra vehi u d'ra obrar e aquella part de rejolano li es fort que la haura a desfer e a fer paret l'adema e la rejola sia de aquell qui feta la haura
- 14 Encara que null hom no pot allegar possessio de ninguna vista que reba de part del cel, o part de son vehi si donchs l'uerna no es que aja possiede per 30. anys
- 15 Encara que vista de l'uernas de niguon ralex de tencament de teulade ne de croeres fetas en rejola no pot allegar possessio
- 16 Encara que nigu no pot allegar possessio de torra per raho delatany que la custuma ha que ua de 12. palms d'espaj de no acostar el sostre sobira si la torra haura mellets, e si no ha mar lets o murets si donchs no era torra del Mur no pot allegar dela acostuma per les altres torres dins de la Ciutat e defora lo burch, si lo vehi no l'pujar pus alt quel subira sostre de aquell se haura de alunyar deu palms -

- 17 Encara que ninguna terra no pot aver aquest privilegi de no
acortarla 10. palms si be aura murets si la terra no es en
camiera publica al sobira nostra
- 18 Encara que null hom qui haja pres lo tou de terra a terra
del Mur de la Ciutat, o, en aquella paret que haura feta, o,
altra fer uista o finestras o badador sobre son vehiñs q.
no pot fer perque nos pot allargar del privilegi que ha lo Mur
de la Ciutat ne las terras que han uista o badador sobre los
vehiñs que son apras del uall car no es Mur ni es terra
- 19 Encara que si null hom fora bassa pres paret de son vehiñs
haja a fer alenbor de pedra e de morter de un palm y mitx
tant alt com los fons e laigua de la bassa puyeran
- 20 Encara que si nigu no guany posesio de llocer na q. haura
feta en buyalls de tapias per uista que non reba de part
de son vehi
- 21 Encara q. null hom no pot fer matalas de texir de nigu
drap de lana ne de lli ne de canem ne de loto en paret
q. sia mitjera ab son vehiñs ans sen ha aluñar un palm
perque lo colp no fira en la dita paret
- 22 Encara que tot hom sia tengut de tencar ab son vehiñ
en larberch en tres tapias dalt e lo sotol sia mitjer de la terra
- 23 Encara quis altra tencar en hort ab son vehiñ que li a ajudar
de dos tapias de alt e lo sotol ques seu mitjer, e no sia tengut de
pegar si donchs no roman tencat
- 24 Encara que si negun uelora regonexer camp o uina que haura
comprat a murades, que pach lo selari dels destradors, o partidors
mitx per mitx, co es lo uenedor, e lo comprador s. sou per

mujade e si voldran fer mitges mujades d'enen donar 4. sous per
quiscuna mujade, e de dues mujades en sus en tro el vespra donant
per menjera quiscu dels destradors, o partidors e si los fan anar
destrar fora lo territori quell hajan a donar canalcaduros

- 25 Encara que si null hom vol estimar honor, camp o viñes o
Alberchs, o censals que haja a donar de mil sous 5. sous e aquells
qui las honors estimeran 10. sous
- 26 Deuets saber, que null hom no pot plantar abras apres de son vethi
en camp ne en viñya ne en hort alber ne salzer ne cedoner,
ne oliuera, ne noguera, ne morer ne negun abra, qui puig
ultra tres destros dalt, sino l'any de son vethi, e dins lo
seu 12. palms de destra
- 27 Encara negun de aquets abras no sien plantats espesos ans haja
de la hu al altra de dos destros en sus perço que no pux en
tbra lo fil al honor de son vethi
- 28 Encara que tot altra abra quis plant en hort, o en viñya, o en
camp ques deu l'anyar dela honor de son vethi tant que com
engrupera quei haja 6. palms de destra cumpliti, sino quel
aura arrentar si per lo vethi nel request
- 29 Encara que tot hom qui plantera tires pres de son vethi, que sen
haja de alunyar tres palms de destra, e que la tira sia
entirade espessa
- 30 Encara que son vethi de aquell que aura plantades les tires no
haja a plantar semblantment, que aquell haura fet, si per ell
ne sera request, per ço que nulls, ne altres, bestias no li gostan
les sues tires que plantades haura

- 31 Encara que tot hom pà plantar arbres de diuerses linatjes e uendra a tallar albers, e nogueres, e ladoners en son hort e en son camp que no ha demerar lo señor perquè quin tendra ne res donar del preu que haura ab rael ne menys de rael si donchs lo señor ab carta no so ha retingut
- 32 Encara que tota diuera que sia posada per 30. anys e hi haura sobra la honore de son velti, aplom, que dela faxana, o dret dela honor de aquell qui demenera enuers lo Cel aplom tocaran per 6. palms de destra ay tant, com puxa tocar les brancas o rayls de diuera que tot sen dase tellar
- 33 Encara que si null hom haura alber, o ladoner, ne noguera ne res que fasa scala a parit de son velti que aeta scala, o pujador que sia arrenuat o tellat tot e que sien tellades les brancas per hort hom sa pogues posar a pujar
- 34 Encara que si lo dit abra haura temps que sia present pusca cases si facen ne tendadura de tapies, que sia tellat
- 35 Encara que si null hom fera hort apres de paret de son velti en Alberch, o en cases que haja a fer paret de un palm ab bon morter entra la paret e lo hort per tat que las parets no consumen e que sia pus alt que lort un palm
- 36 Encara que si null hom vul obrar apres del Mur de la Ciutat ~~sino ab paret barre, age entro al singla~~ que sen aja alunyar del mur 10. palms de destra e dela torra 12. palms del singla en amunt
- 37 Encara que nigu no pot auer atom ~~al~~ mur dela Ciutat sino ab paret barre, age entro al singla de qui auant aura sen alunyar de las torras 12. palms, e del mur 10. palms

- 38 Encara que null hom no pot destrenyer son vèhi en vinya
ne en camp de tancar ab tapies sino en cases, o en ort quis
rech e que aquell romanga tencat
- 39 Encara que tot hom pot auer atanc de lonch e de travers
en paret de son vèhi si be se es sua de aquell, qui vèhi
sera e feta la haura
- 40 Encara que en paret propria ne comuna no deu carregar
en tot ne en partide fins age pegade lameytat si be losotol
es mitjer
- 41 Encara que en paret propria ne comuna no deu fer finestra
ni buerna enuers la paret de son vèhi si d'on hi ab ell no
era auengut ab carta
- 42 Encara que si alcu haura so, canyal ne degotis sobra honor
de altra, e aquell remoura obrant que haja perdude tota
aquella servitut que ja mes no li pot tornar
- 43 Encara que si negu sera request de tancar ab son vèhi que a
a metra la mitat del sotol de la terra, e si ell no roman tencat
api, com ell mateix qui o requerra que no li estengut de rres
apegar entro, que sia tencat api com aquell sera. Seluant
lo sotol de la terra que i deu metra la mitat so es a saber en ort
- 44 Encara que en cases tro tres tapies dalt e lo sotol sia mitjer
- 45 Encara que si algu volra fer bassa pres paret de son vèhi
feta alambich de pedra e de morter de un palm e mitx
e pus alt que la terra, o ferra no sera un palm
- 46 Encara que nigu no pot fer finestra en paret pres de son vèhi
a canto si l'altra ni haura, e si l'altra ni haura que haja alunyar
de aquella e del canto 6. palms de destra

- 47 Encara que per foch qui prena de una casa en altra del dan que sofria no sia tingut lo un al altra car es cas fortuit
- 48 Encara que llans de aygues de rieras ne de torrent qui esclaten dela una honor en altra, que si dan lin esdeue no li es tengut de esmena de aquell dan quen aura fortengut per ço com es cas de Accident §. Deu dona
- 49 Encara que per Alberch, o per terrat, o per teulade o per qualque paret qui caiga sobra cases, o altres honors d'altri per gran dan quei do no lin sia tingut de esmena si donchs no li hauria protestat ab carta.
- 50 Encara es costuma que luerma deu hauer de loich de dos palms tro en tres e deu hauer de ampla dela paret front reb la cum mitx palm de d'estra fins es dita luerma.
- 51 Encara §. si algu aura posside luerma o luernas e aquell de qui son les tenara o fera tenar e puis les voltra obrir que a perdude tota la servitut e possessio que ja mes no la pot obrir
- 52 Encara que en las honors qui son entra des vechin que los margens son de la honor sobirana.
- 53 Encara que si algu vechi fa pres la paret e lo hu de aquells aura feta casa, o cases, e en lore de son vechi haura alguns arbres que facen escala per pujar que los haja a cellar que no pot allegar possessio
- 54 Encara que tot hom pot fer pou pres la paret de son vechi alluniantse dels fonaments dos palms de destra

- 55 Encara que tot hom pot fer forn de olis a coura e de gerras
pres la paret de son vehi llinantra dela paret tres palms
de destra e que faga anaquells tres palms altra paret
- 56 Encara que deim que a riera seia qui no corera tot lo any
per hom fentania en las honors qui aqui afronteran no
estranyent lo dit pesatge de la aygua
- 57 Encara tot hom qui aygua menriba paret de son vehi
per regar algunes honors degue fer de pedra e de morter
una filo alats de la paret hont la aygua pesara e pus alt
que la aygua que aquet pesera per tal que las parets nos
pucan destruir
- 58 Encara que com dos vehins e mes seran en la Ciutat
de Barcelona eguals en terrats, o en teulades, que aquell
qui primer pujera obrantra haja a temar que l'edador
sobra aquells, o aquells no haja
- 59 Encara que tot hom que uena coses o Alberchs dega dar
e mostrar qualque servitut aquell Alberch si ferra a son
vehi que la servitut sia cuberta, o amegada e que no la
pusca hom ueura e si no ho denuncia haura estar adita
de alo que menys ualega per aquella servitut a coneque
de espertos personas
- 60 Encara que negu no pot allegar posseio a l'any de terra
alguna quel vehi sen haja alungar, si la terra no es
en carrera publica que haja merlets e que sia en la
Ciutat o en lo Parc al sobira forta emo als altres
fortes sino en lo sobira

- 61 Item que negu no pot allegar possessio en parcel propia o comuna de finestra gran ne poca e semblant troch hon puga pettar null hom e no altres sino es rejatera
- 62 Item que negun qui finestra haura no la pot obtenir per prescriptio si donchs no la ha ab carta de son veltant es feta en frau de la altra part
- 63 Encara declaram, que luerna que sia feta en bujal de tapias no sia presta ne obtengude per luerna, ans sera feta en frau de son velt perque no deu alegar dela costum
- 64 Encara que si null hom haura luerna sobra son velt e posside per 30. anys e per mes e perta voluntat la haura tencade e puix per temps la voldia obrir que non pot fer q. ans pert tota la servitut que ha agude ne ha per tot temps sols que l'altra puga provar que la haja tencade
- 65 Encara dehim que tot hom que sia egual ab terrat ab dos veltans se han a tencar a comunes missions
- 66 Encara que tot hom que sia pus alt en terrat q. son velti quel haja a tencar e tant alt que nista no haja sobra ell si donchs no guarde en lo del seu
- 67 Encara sapies q. 100. rejolas deuen pujar de alt e de louch ay tant com basta una tapia de alt e de louch
- 68 Item sapies q. 100. pedras de fil puen dalt e de louch ay tant com basta una tapia dalt e de louch
- 69 Item per estimatio justa sa compten tapias de pedras en la ribera de la mar q. per quiscuna tapia
- 70 Item per estimatio en la ribera de la mar hon hom haja a portar terra per fer tapias sa pot contar de tres tapias en auall 3 p. per tapia

e de tresapiés en sus quatre fons pus la terra haja hom a portar
e collar en alt

Las hordinacions de arbres que donen o donar puxen
dañy en terra de altri

- 7 1 Primera ment que si per ventura en la Proprietat de algu haure
roures, Alzines, Albers, o noguers poyb, e en altres arbres que
sien dits estranyx api com puy exceptades oliueras que si no son
luny dela proprietat del altra 30. peus se ajan a tellar
- 7 2 E si per ventura seran luny mes de 30. peus que aquell de qui
seran los puxa tenir en la proprietat. empero si sera per algu
allegat que encara jat sia sien luny 30. peus li donen dan algu
en tal cas sen haja a ueura quin dan es per dos homens e llavors
que sen auenga ab aquell a qui es dat lo dan pero lo de qui es
la obra no pot aler forsat de tellarlo pus sia luny 30. peus
segons dit es
- 7 3 De las oliueras e dels arbres de menjar exceptade figuera perque
es abra dde, que sia luny dela proprietat del altra 9. peus
declarat empero que si los dits arbres seran en frontera de aygua
no li don sino un peu

Que marca se puga adjudicar per los Veguers Balle de
Barcelona api com es estat acostumat no obstant la
prohibicio de no adjudicar marca contra officials
Reyals

Petrus Dei gratia etty

et respondit in his verbis

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

et ceteris

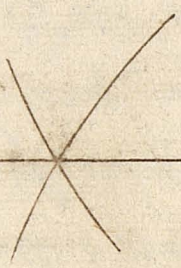
et ceteris

et ceteris

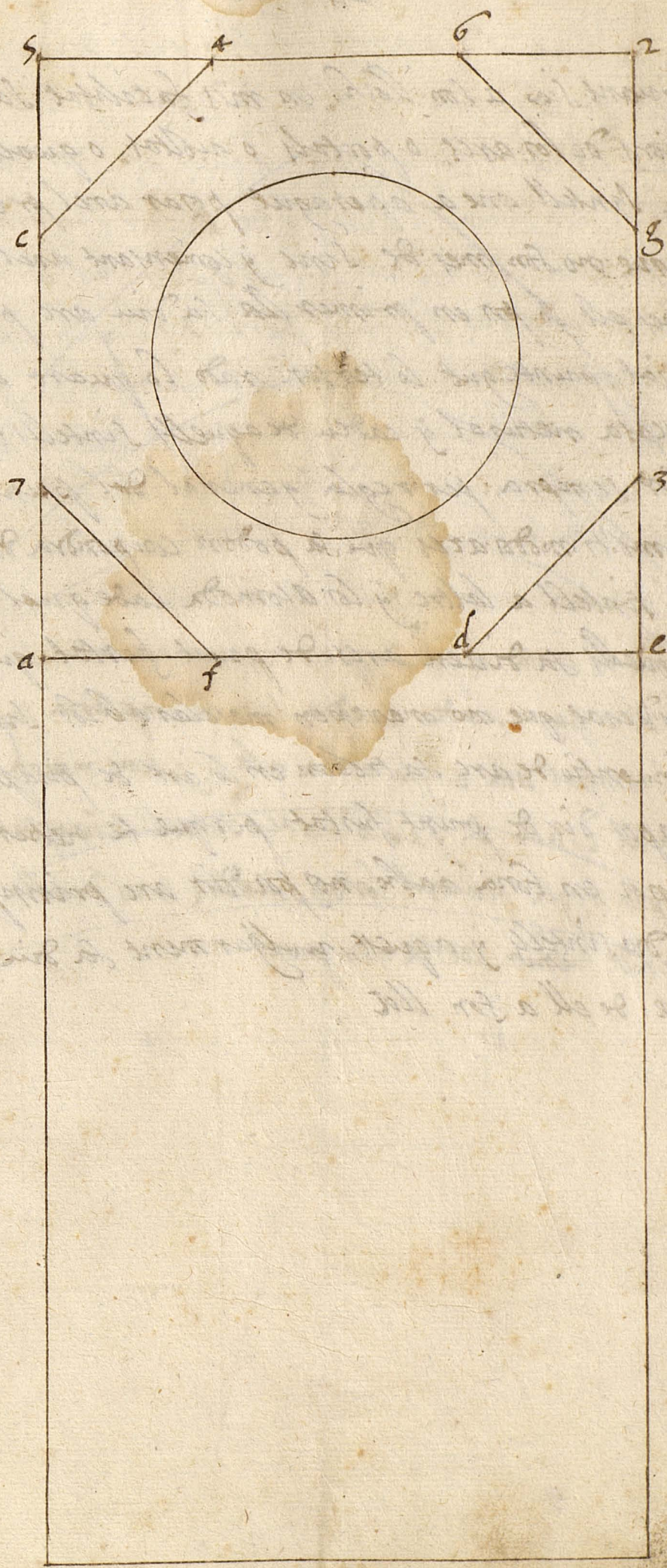
13

Axi com es necessari per auer de formar qualsevol paraula tenir
uertadera espesia de conixer primer las lletres per quant ab
la conapensa de aquellas sa ua formant tot lo que sa preten
seriura axi mateix per auer de formar qualsevol trasa es
necesari primer saber tirar una escairia puys sens ella no
pot tresar ninguna cosa y encara que es ueritat que la escairia
sa acostuma tirar en blanc ab tot axo ma aperagut senarla
ab tinta puys ella tant solament marex donar li titol de trasa
puys es lo fonament y prinsipi de totes ellas
el modo de treurala es fer la linea llarga apres pendra
qualsevol uerteta de compas y posarla per aquella linea
y rodar a cade part y alli haont alrene de una creu a altra
senar ab lo regla axo es la perfectio que pot donar a una
escairia ab les lletres sobre de ella sa poden tresar tantes inuencions
que estimeria mes saber las que ignor que las que fins aui e
podades alcanisar etc

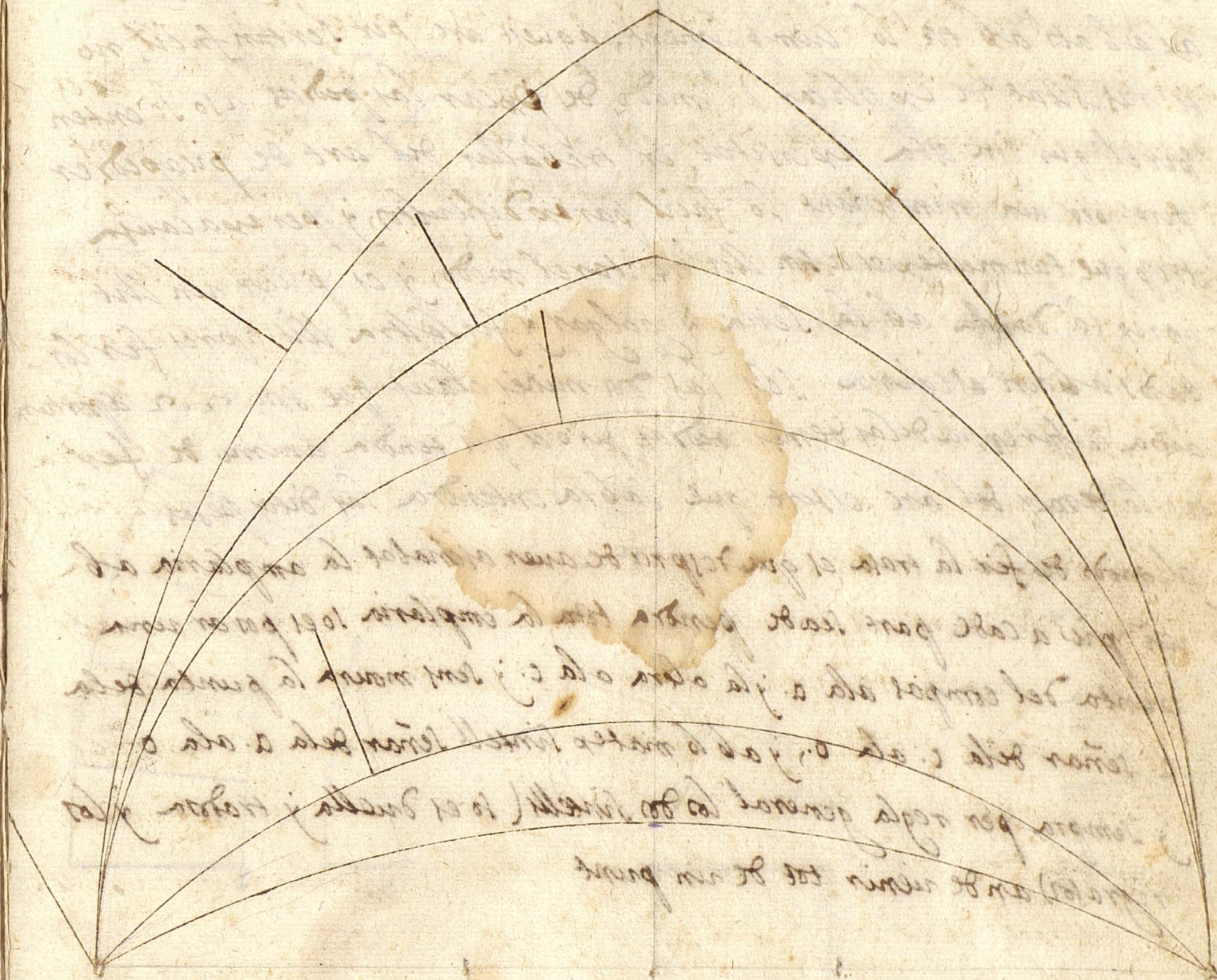
[Faint, illegible handwriting in a cursive script, likely from the 18th or 19th century. The text is mirrored across the page, suggesting bleed-through from the reverse side.]

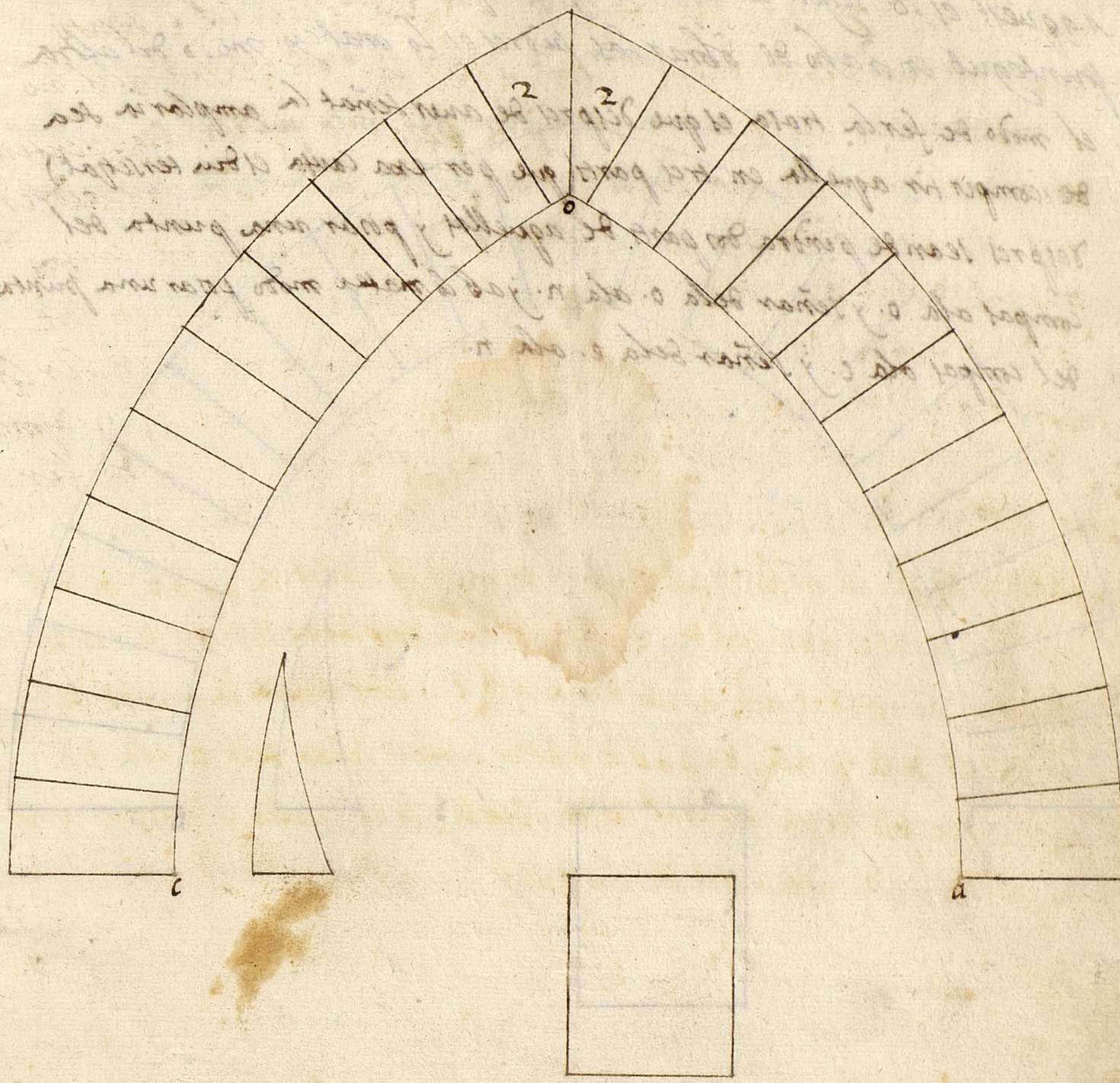
Suposat que ja tenim notisia ala altra plane dela escavria
per'auer de començar a aplicar la ab una cosa facil
ne molt a preposit la pint. figura que es un quadrat
un rectangle un redó y un perllongat apres de auer fet
lo quadrat per fer lo rectangle s'ade pendra la mide del punt
del mitx a un canto com es ara del 1 anel 2 y aquella s'ade donar
del 2 anel 3 y del 2 anel 4 y del 4 anel 6. y anel 7 y dela a
ala c y ala d y dela e ala f y ala g als horat son de llevar aquells
quatre cantons, un perllongat per asser curios y ab la gratia
que marex a de tenir de emplaria dos terços dela Margarita

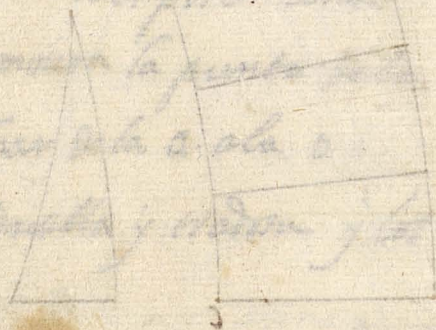
Terque quant sia a son lloc en mes facilitat sa puga entendre
las inuencions de los arcs o portals o voltes o qualsevol cosa
qui aporta sintell one a aperagut posar avel principi los arcs
principals que no son mes de sine y comensant avel de mes amunt
que perter mes alt lo pu en primer lla sa diu arc puntegut lo
segon tersetjat puntegut lo terter radu lo quart escasa tersetjat
lo quint escasa natural y cadu de aquells sintells de lo seu regon
que ade venir sempre per regla general del punt del sintell
sols faltan molts modis arcs que sa poden componre duns la distancia
que te de un sintell a laltre y los acomoda cade qual ab lo lloc haont
sa troba y aquells sa diuen arcs de punt furtat que perter cosa
furtada e considerat que no marexen mesclar ab los sine principals
una altra inuencio de arc sa troban en lo arc de piapedrer que en
bona raho no pot dir de punt furtat perque te natural y mides
sertes ni tenper en bona raho no pot dir arc principal perque
sa compon de dos sintells y aquest vulgarment sa diu arc anapones
que ja tractare de ell a son lloc

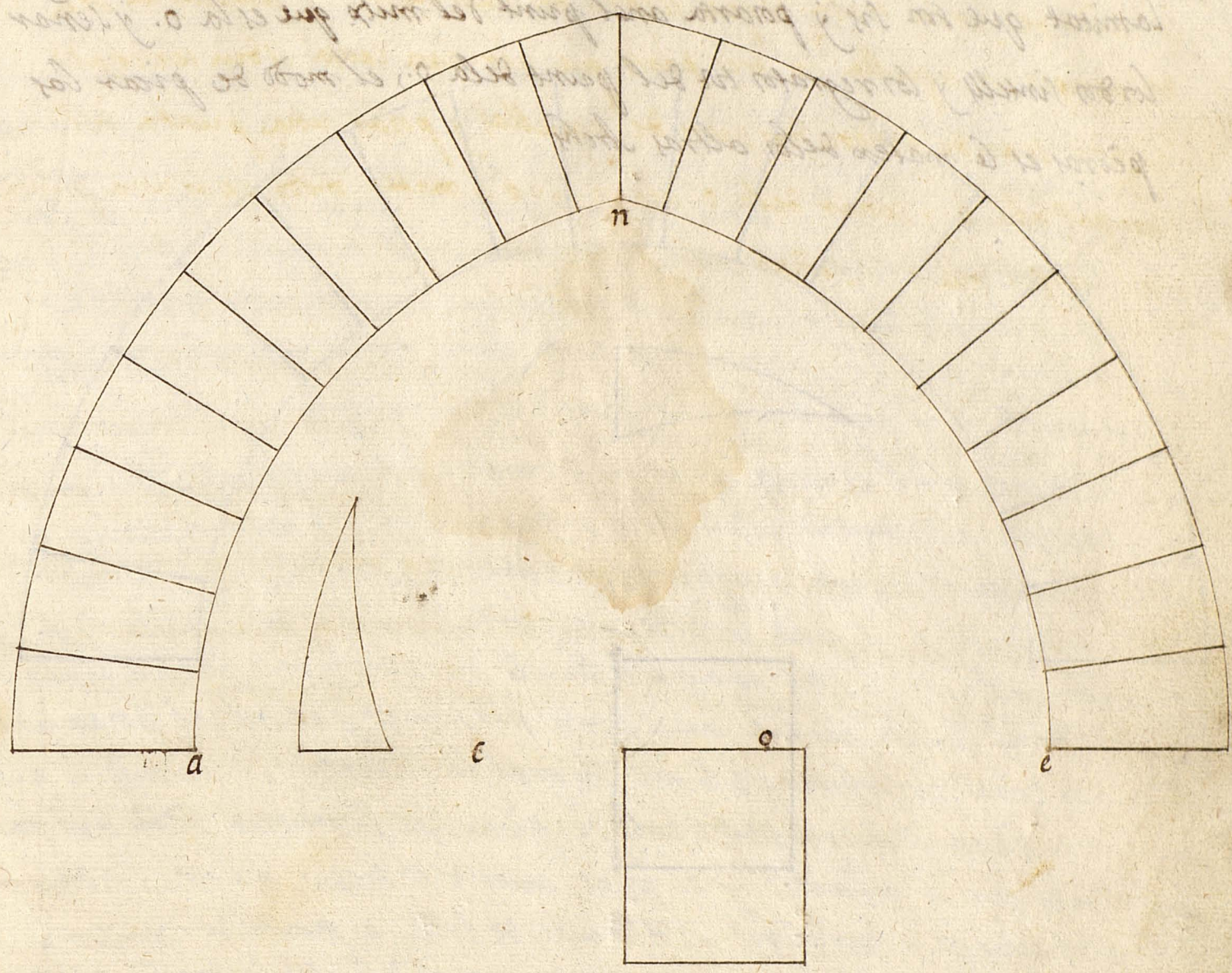

A la altra plane e demostre los sin arcos principals tanselement
ab lo sinell de bar que es el de la duella y ara los e posats
acabat ab tot lo compliment, aquest arc per ser tan facil no
se nescita de explicar el modo de pjar las pedras a lo se enten
per el qui ja esta exercitat en treballar del art de puapedrer
pero per un principiant lo facil parex difficultos, y per esta causa
trop que tanmatex el a son lla resitarel modo, y es pjar un lit
aptes la duella ab la serca y galgar y fer la tra lit aptes fer los
caps ab un escaira. Sols las dos mitets claus que son 2.2 aportan
altra diferencia delas demes pedras pero el qui tendra animo de fer
tot lo demes del arc es cert que sabra entendre las dites pedras
el modo de fer la tra es que despres de aver afeñalat la amplaria ab
un pic a cada part se ade pendra tota la emplaria so es posar una
punta del compas ala a. y la altra ala c. y sens moure la punta dela
a. señar dela c. ala o, y ab lo matex sinell señar dela a. ala o
y sempre per regla general los dos sinells (so es duella y trassa y los
regrosos) an de venir tot de un punt

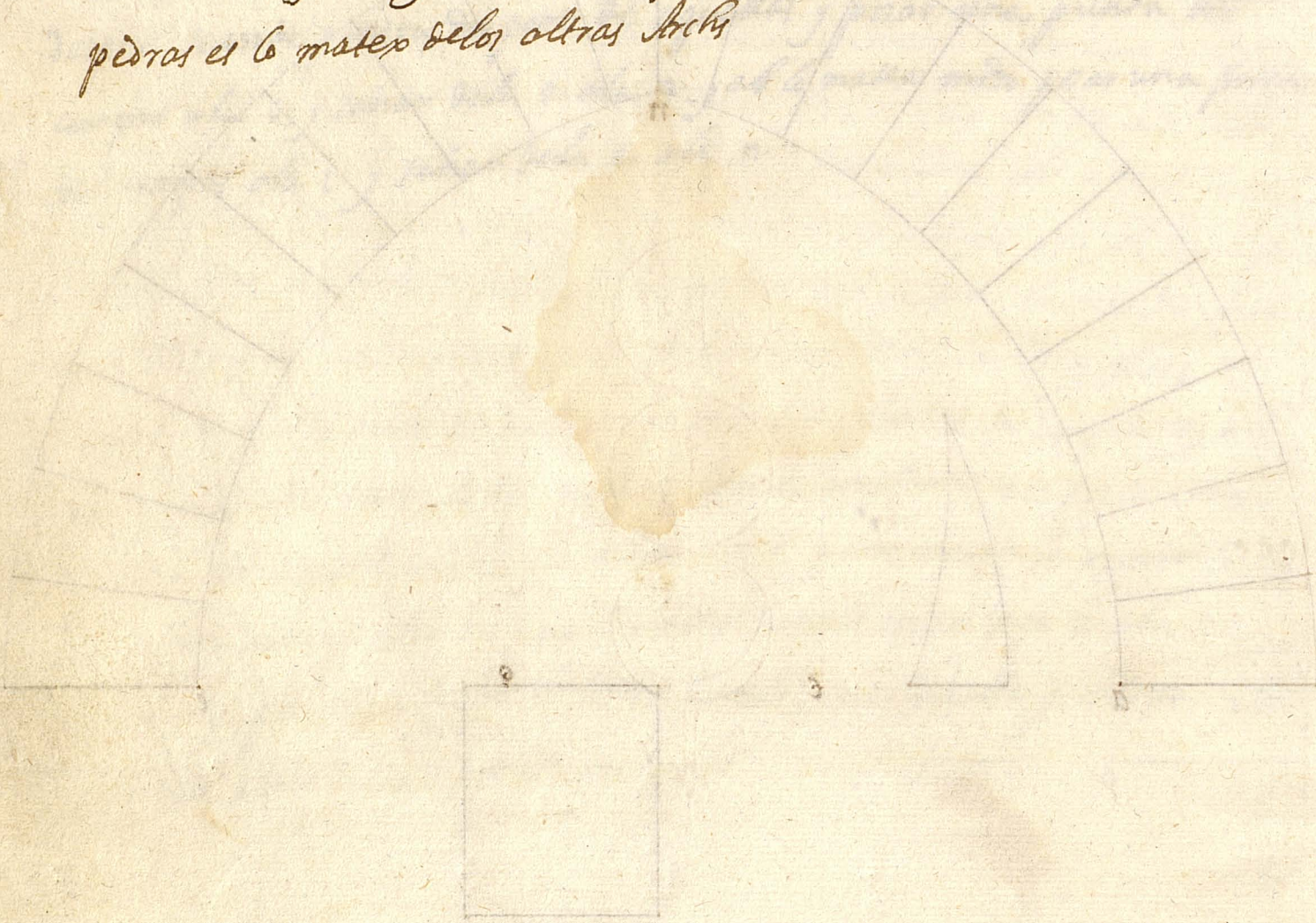

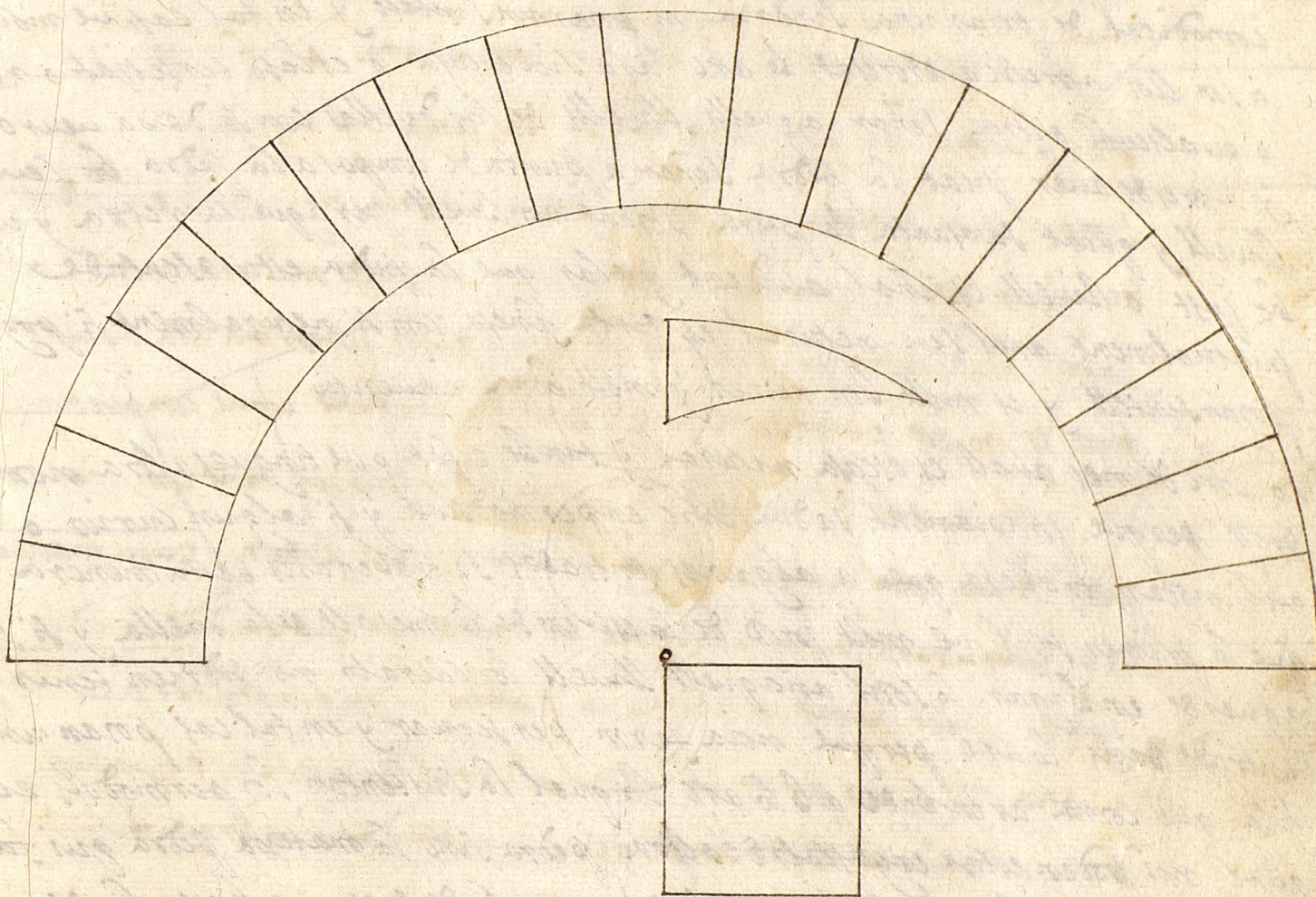
Aquest es lo segon arc principal que el dia terschjat
puntegut en raho de obrar las pedres es lo mateix modo del altra
el modo de fer la trasa es que despres de aver seniat la amploria sea
de comper tir aquella en tres parts (que per exa causa el dia terschjat)
despres sean de pendra dos parts de aquellat y posar una punta del
compas ala o. y seniar dela o. ala n. ja b lo mateix modo posar una punta
del compas ala c. y seniar dela c. ala n.

Asto es un arco rudo el modo de ferla trata es que apres de aver senat
la escavria si lo Arch ade tenir 12. palms de brut seran de pedra
lamitat que son sis y pororta anel punt del mitx que es la o. y senar
los dos sintells y los regrator tot del punt dela o., el modo de picar las
pedras es lo mateix delos otras Archs

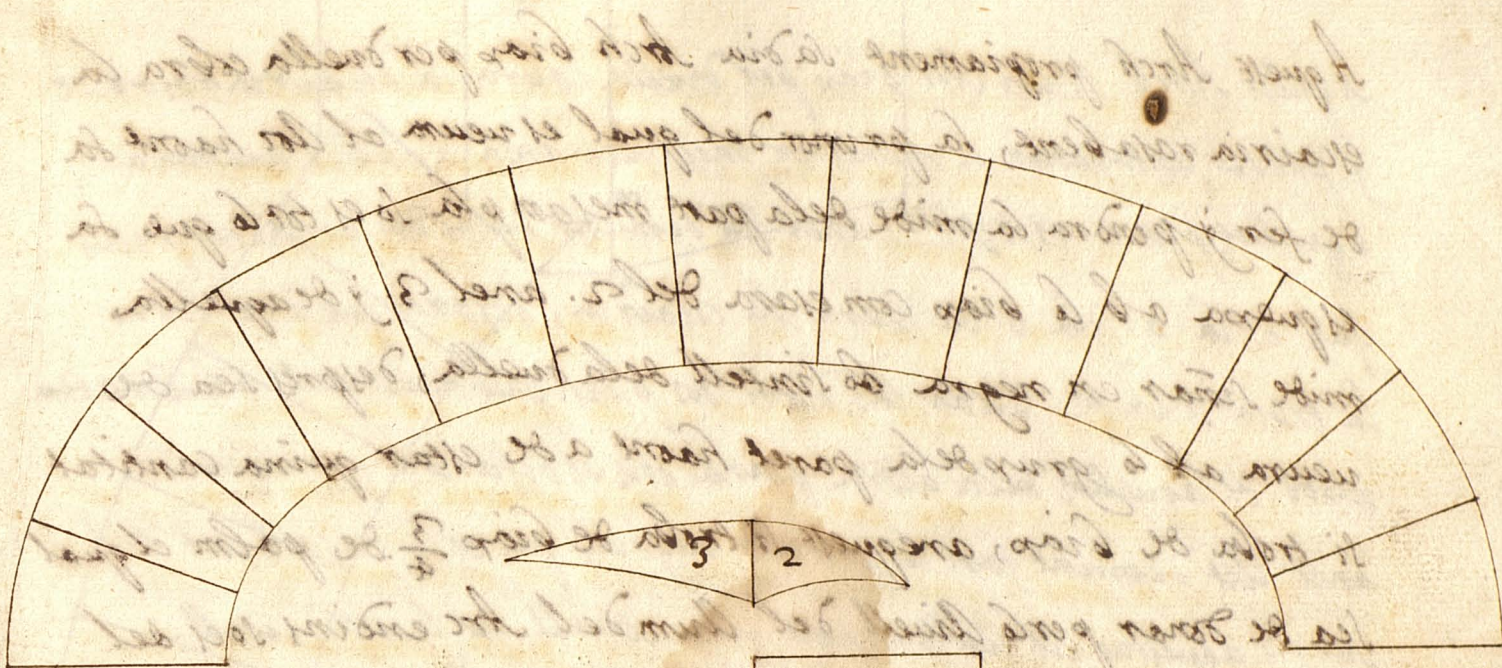
Seguint el mètode que fins comentat e demostrat a esta plana com lo
Arc de mes amunt es escapa tersetjat i demes de oro e fet que tingues altra
nom propi que propiament sadiu un arc peredat deuoll terra sense
sindria ni sintell demenera que algunes vegades sa sagues a un buit
de una sitja o a algun lloc extraordinari auer de fer un arc i noia
comoditat de posar una sindria ni posar un sintell i en tal cas ne molt
a son lloc apreide auertretat lo arc ara sia escapa o escapa tersetjat o redó
o qualsevol altra senar aquells llinells de las duellas com sa d'esa neuca
i apreide auer puat la pedra senar a punta de compas a la pedra bo sen
linell i quant sa asanta la pedra posant un llinell per aquella recta i ne
be just a llinell es senal auident i clar que la pedra esta asentada
puntualment avel seu natural en tanta finesa com li naturalment li poques
posar sintell i es molt bon remei i molt bona inuentio

Lo Arc de mes auall es escapa natural i també e fet que tingues altra nom
propi perque propiament sadiu Arc enpermodolat i si algun curio o
vol notar trobera que a algunes entrades sa troben arcs desta menera
que lo primer sotil ne molt prop de lo estrem de lo mes alt de la duella i si fa
agues de enbigar lo sotil an aquell llinell lo cairats no podrien tenir
entrade dins lo arc perque noia ferm per feruar i en tal cas posan una
fila qui corra ar enbade a lo arc la qual la sustentan los permodols els
quals no poden estar engastats de altra pedra sino la mateixa pedra qui fa
lo arc a de fer lo permodol i es forat auer lo de tresar a besta horde
i la pedra qui fa lo permodol sa de treura de trapa a punta de compas
i per ser cora tan facil es excusat posar mes explicatio i també per ser
lo arc de qualsevol sintell api com sa acomoda mes ala obra a les hores
sobra de aquella fila sa pot enbigar lo sotil en molta comoditat

The image shows a page from an old manuscript. A large, irregular, hand-drawn shape, possibly representing a map or a diagram, is the central feature. This shape is filled with a grid of small squares. The text on the page is written in a cursive script, likely French, and is partially obscured by the shape. The text is arranged in several lines, with some lines being cut off by the shape. The page is aged and shows signs of wear, including discoloration and small stains.

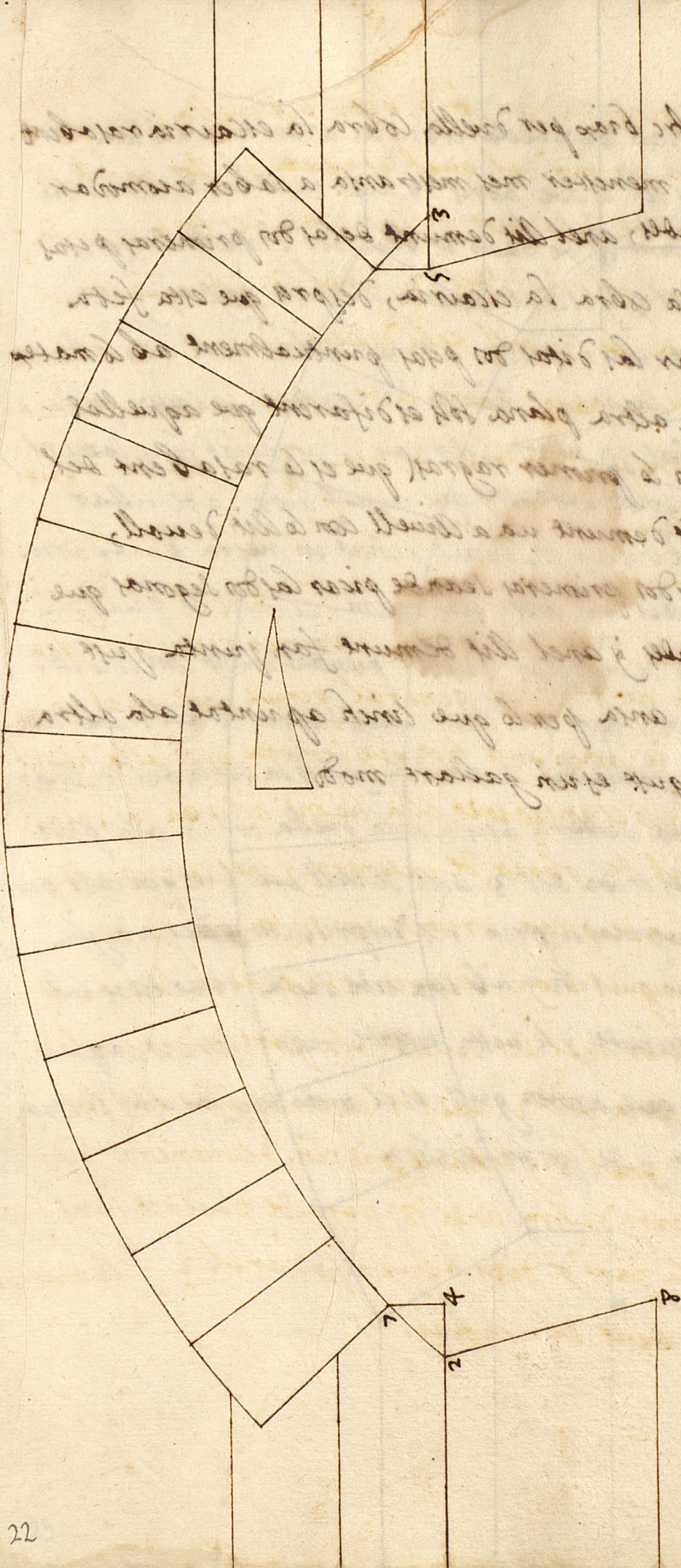
Aquest Arc propiament se diu Arc ansapaner, després de aver
determinat quina a de aller la sua emplantaria sea de comportir
aquella en sinch parts o en set o en nou o ab onta o ab tretta
sols sia senar, perquè si es per com es ara 4. 6. 8. 10.
12. y altres no pot concordar be la anta ab lo escala

Sempre que's sagues que noja per la altaria niguin impediment
de algun sotil o qualsevol altra cosa el modo mes ordinari y mes
erros ala vista es comportir en sinch parts conforma esta aquest,
pero si no pot pujar tant per algun impediment come comportir
en nou o ab 11. o ab 13. la ratio es perquè tant com mes
parts donen anel comportiment la anta es mes petita y puia manua,
exa compustura resta a discrecio del menestral a saberla acomodar
sagons el lloc haont se troba, la planta 1. es planta del peudret,
la serca 2. es per picar la anta, la serca 3. es per las pesas del
escala, el modo de obrar las pedras es lo mateix delon altres Arcs

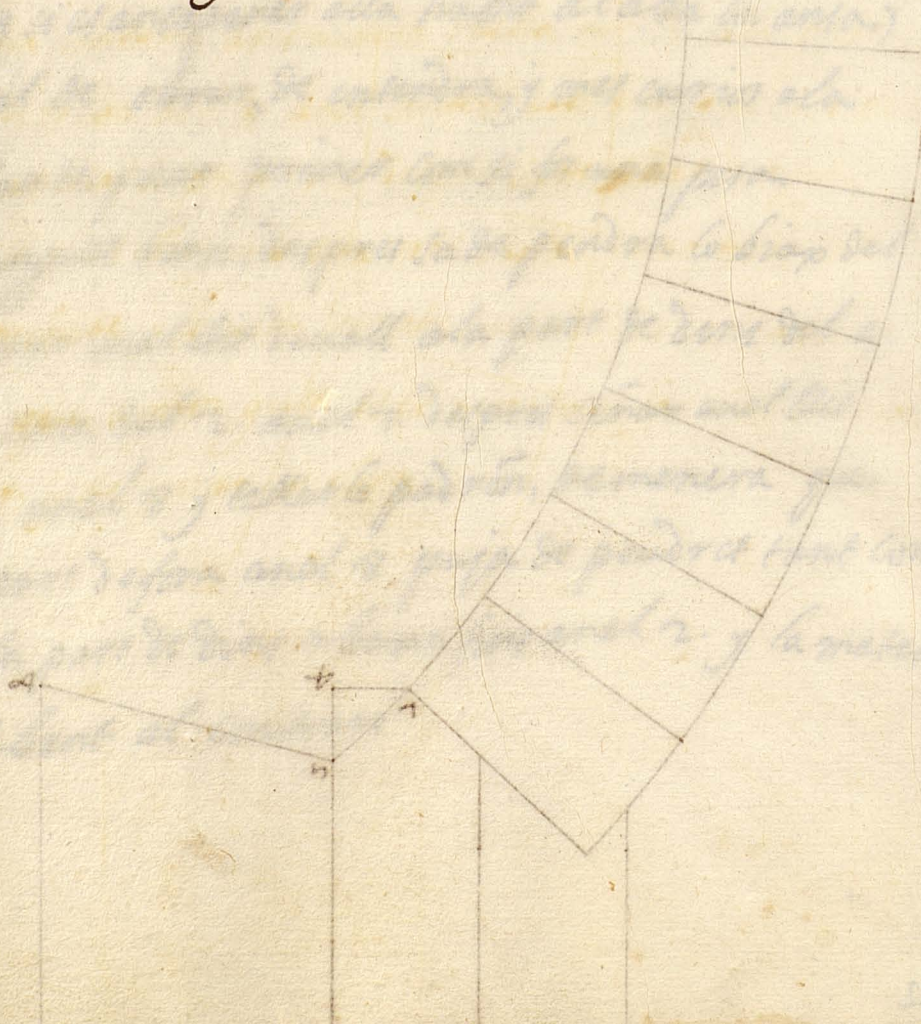

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

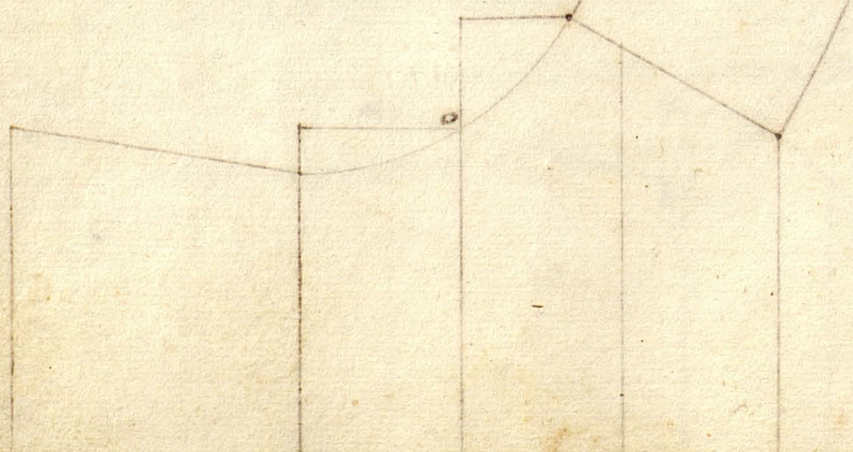
8
Aquest Arch propiament s'anomena Arch bix per duella obra la
escarria rasabent, la primer del qual es veu al lloc haont se
de fer i pendra la mide dela part mes ampla so es tot lo que se
esquexa ab lo bix com es ara del 2. anel 3. i de aquella
mide senar en negra lo sintell dela duella, despres sea de
veure ab lo grup dela paret haont a de estar quina cantitat
si troba de bix, arequest si troba de bix $\frac{3}{4}$ de palm el qual
sea de donar per lo llinell del llum del Arc endins so es del
2. anel 4. i del 3. anel 5. i aquella mide sea de pujar en negra
fin que troba lo sintell i alli seade donar lo primer regles, emara
que es veritat que alo no es regla general perque cade qual lo
trata a son modo pero jo amon gust trop que sempre que alla haont
se obra la escarria (i si es ansapaner alla haont alaba la anta)
aja junta es mes facil de obrar, de entendre, i mes curios ala
vista, lo rasabent seade pujar primer com si for una pesa
encrijada qui no tingues bix, despres seade pendra lo bix del
2. anel 4. i seade donar anel lit deuall ala part de dins del 4.
anel 2. i senar ab la serca del 2. anel 7. despres senar anel lit
deuall a regla del 2. anel 8 i tallar lo padrín, de menera que
aqueix rasabent ala part defora anel 8 puja de pendre tant com
te del 4. anel 7. i ala part de dins aboxa fin anel 2. i la mateixa
obra fa lo altra rasabent al contrari

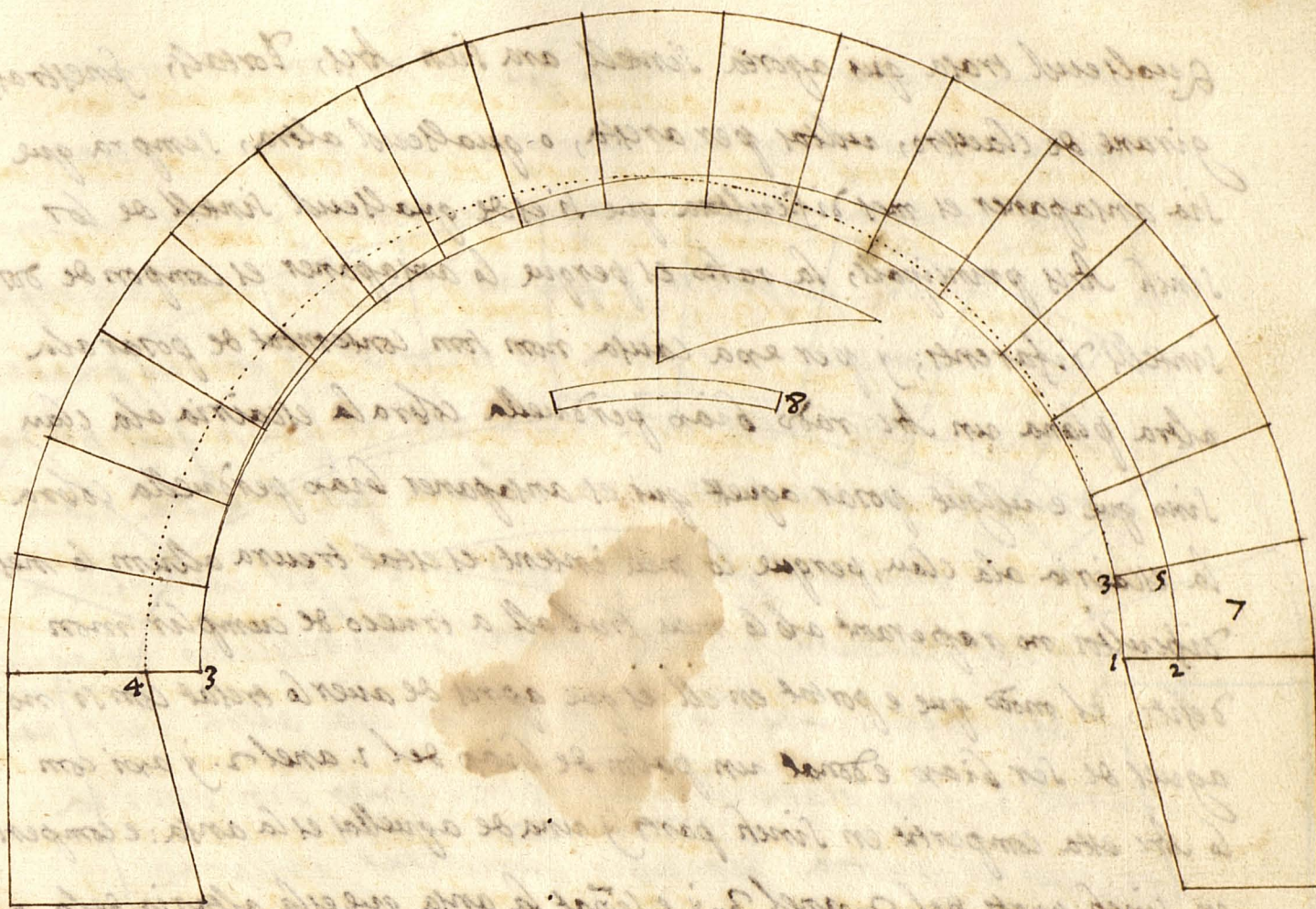

9
Aquest Arch es un Arc biax per duella cobra la escairia rasabent
i per ser antapaner a menester mes mestranxa a saber acomodar
aquellas petas enserijables, anel llit demunt delas dos primeras petas
que es la o. y la o. sa cobra la escairia, despres que esta feta
la trasa sean de picar las ditas dos petas puntualment ab lo mateix
modo de aquelles dela altra plana son es diferent que aquelles
anel llit demunt fan lo primer ragras (que es lo rasabent del
Arc) i aquestas al llit demunt ua a nivell com lo llit deuoll,
despres de picades las dos primeras sean de picar las dos segonas que
son unas petas enserijables i anel llit demunt fan junta just
alli haont acaba la anta per lo que tinc apuntat ala altra
plana que a mon gust es un gallant modo

Aço es un Arc rdo briç perduella cobra la escarria ala clau,
el modo que e patat en ell es que apres de aver tretat lo Arc com si no
agues de ser briç e donat $\frac{3}{4}$ de palm de briç del 1. anel 2. despres
e tret el mitx del 2. anel 3. j e seniat aquell sintell en negra, j lo
materx briç que e donat del 1. anel 2. e donat del 3. anel 4. j ab
la materia uberta de compas e seniat del 1. anel 4., la causa que
aquell sintell no le seniat en negra sino que le asenelat tan solament
ab aquells piis es per donar entenent que aquell briç sa de tellar
alas pedras ala part de dinn, j si laques seniat en negra per exaria
ala vista que sa de tellar ala part que veim, el modo de picar la
primera pedra 7. es que sa de picar primer puntualment com si lo Arc
no fos briç despres sa de donar anel dit de uall lo que te del 1. anel 2.
j anel dit de munt lo que te del 3. anel 4. j ab la serca del 8 seniar
del 2. anel 4. despres ala materia aresta de la duella del 3. ala part
de dinn sa de donar lo que troba del 3. anel sintell sols piis que asi per
aser trata a palm petit apenas si pren res despres sa de ~~seniar~~ a regla
de cap a cap j tellar tot lo pedren j ab esta orde sa de picar totes las
altres, esta trata man ensenabl j la vista tratada mult difarent, aquest
modo es inuentis mia que a mon gust es el modo mes facil de tratar,
de entender, de ensenar, j de posar en obra

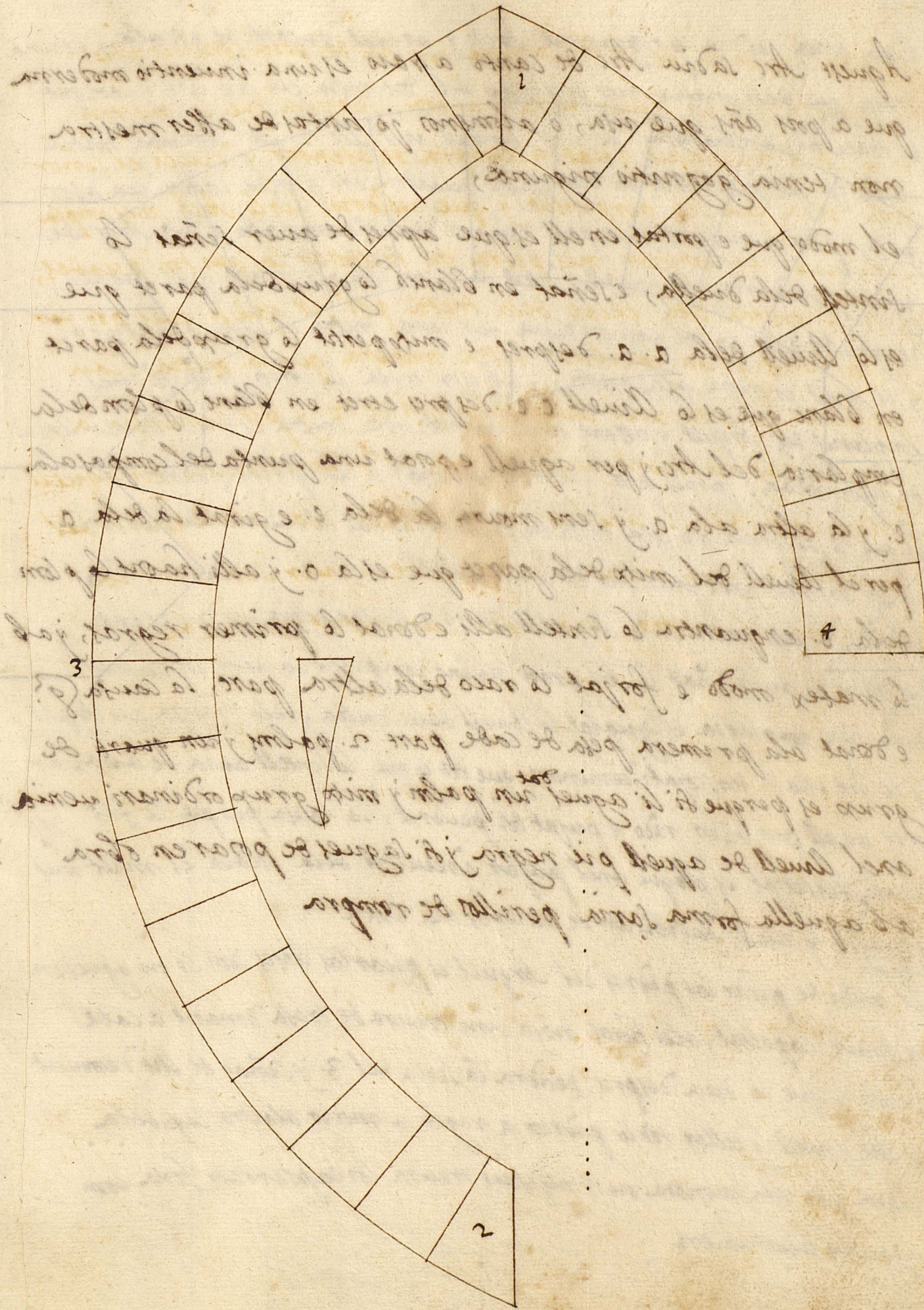

Qualseuul trasa qui aporta sintell ara sien Arcs, Portals, finestras,
girant de claustro, ueltas per arceta, o qualseuul altra, sempre que
sia ansapaner es mes difficultosa que si es de qualseuul sintell de los
sinch Arcs principals, la ratio es perque lo ansapaner es compon de dos
sintells difarents; j per exa causa nom tom contement de posar ala
altra plana un Arc rado briax perduella cobra la escairia ala clau
sino que e uolgue posar aquell qui es ansapaner briax perduella cobra
la escairia ala clau, perque lo meu intent es estat treura allum lo mes
difficulton no raperant ab lo meu treball a trueco de cumplir mon
desito, el modo que e portat en ell es que apra de auer lo tresat com si no
aguel de ser briax e donat un palm de briax del 1. anel 2. j axi com
lo Arc esta compertit en sinch parts j una de aquell es la ansa: e compertit
en sinch parts del 2. anel 3., j e senat la ansa que esta altaria dela o.
de cade part despres e senat lo escata en negra, despres e senat lo altra
ansapaner qui esta aseñelat ab los pins negros ab lo mateix modo,
el modo de obrar las pedras es puntual com aquell dela altra plana

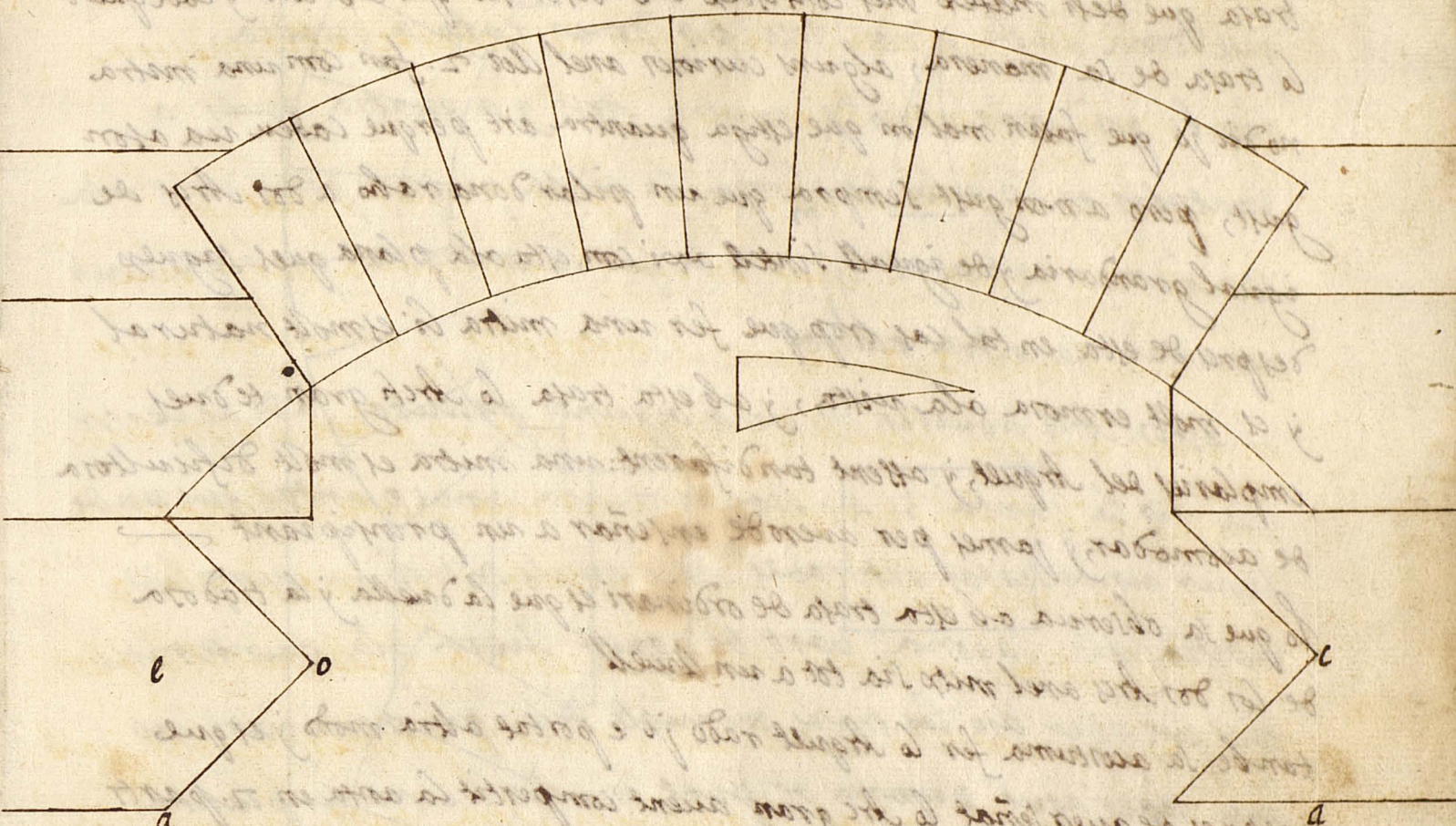

Aquesta inuentio de Arch (enara que sia de poca consideratio)
es curiosa y el por seguir desta manera, supoem que lo mestra
te lo Arch puntegut pias a compta de asentar y diuli el señor
dela obra que ses perpensas y que uoloria ferlo Arch mes ampla
sens auer de comprar mas pedra ni trestorar las qui son piadas;
y si lo mestra esta el cap dela treta pot dir que si ques por fer
y en molt gran facilitat desta manera que la mitia clau
qui te 1. la posa anel 1. del 2. y por comensar a
asentar saguidament fins ala junta 3. en resolutio tot aquell
mitx arch del 1. anel 4. lo trebua ala altra part del
2. anel 3. y en oratio si la agues de seguir sen podria
apresiar el mestra per altre curiositat gallarde

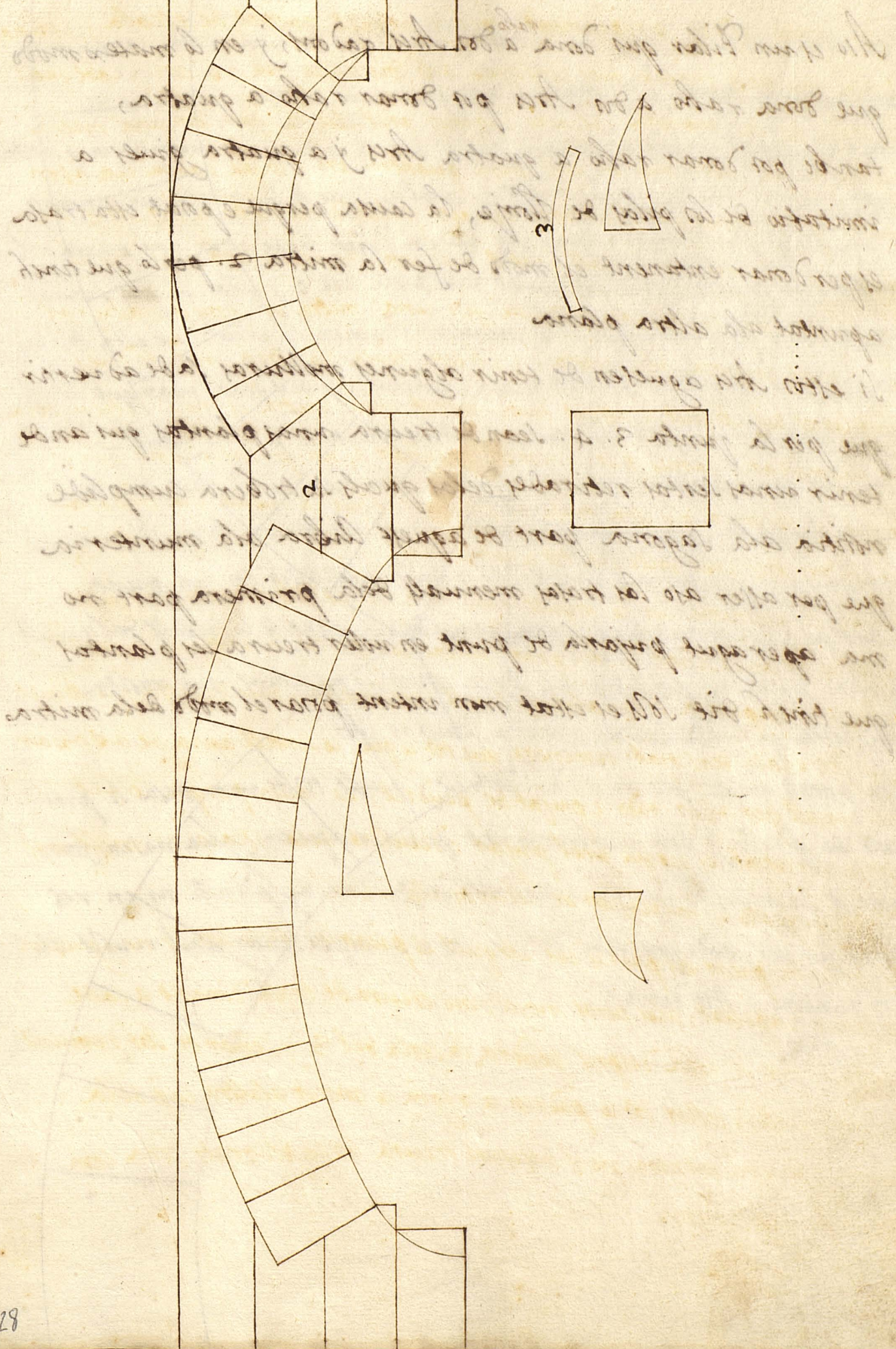

21

Aquest Arc sadiu Arc de canto a raio es una inuentio moderna
que a pocs anys que usa, o alomenos jo antas de aller mestra
non tenia gognitio ninguna,
el modo que e portat en ell es que apres de auer señas lo
sintell dela duella, e señas en blanc lo grup dela part que
es lo linell dela a. a. despres e mitxperit lo grup dela part
en blanc que es lo linell c. e. despres etret en blanc lo plom dela
emplario del Arc, y per aquell e posat una punta del compas ala
c. y la altra ala a. y sens moure la dela c. e girat la dela a.
per el linell del mitx dela part que es la o. y alli haont lo plom
dela o. enquantra lo sintell alli e donat lo primer regras, y ab
lo mateix modo e forjat lo raio dela altra part, la causa q.
e donat ala primera peto de cade part 2. palms y un quart de
grup es porque si li agues ^{dat} un palm y mitx grup ordinari uenia
on el linell de aquell pie negra y si saques de posar en obra
ab aquella forma seria perillos de rampa

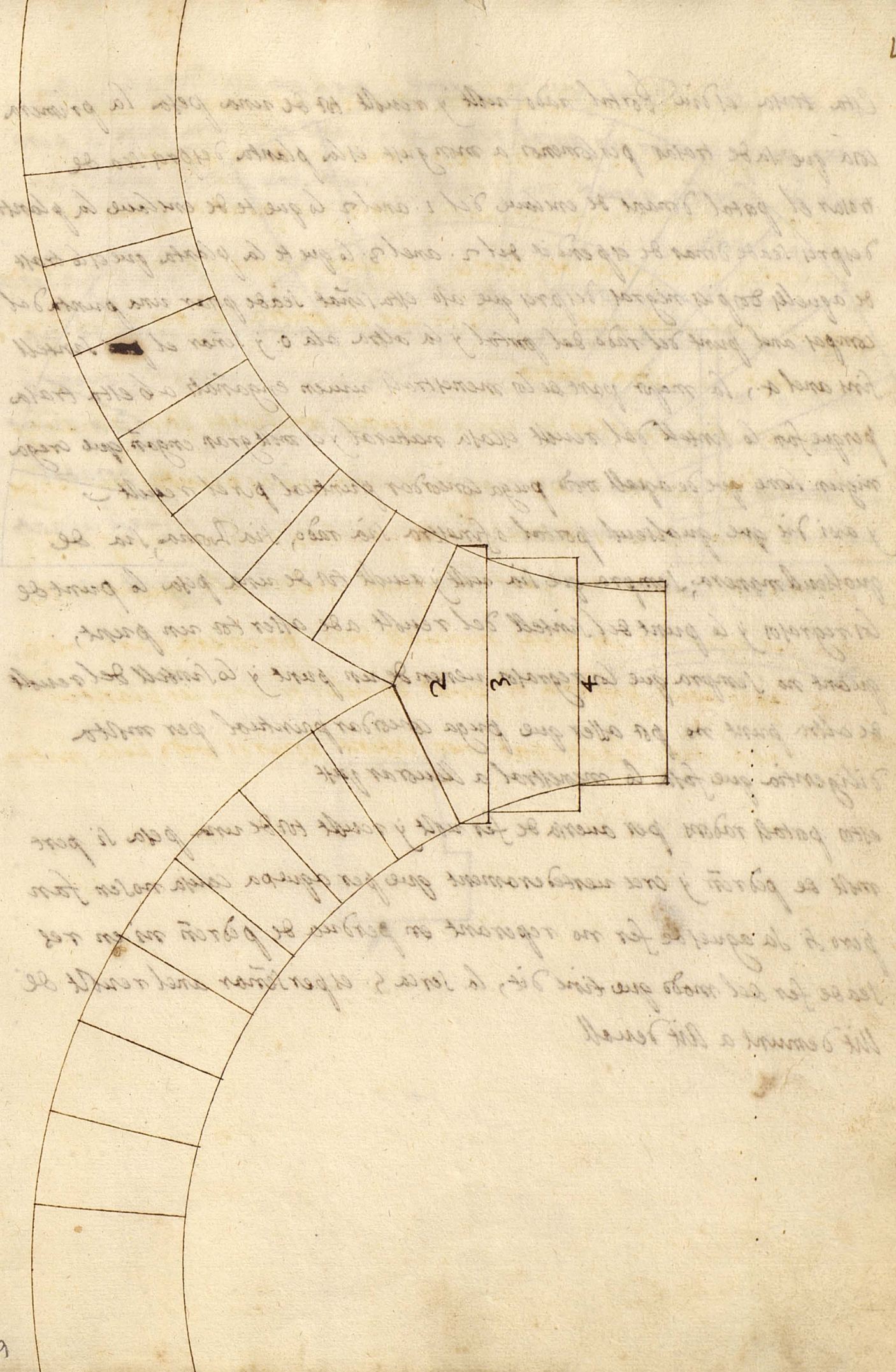

45
Esta trasa es diu propiamente Arch y arquet pujant de escola, es una
trasa que desli mateix mes consistex ab lo discrecio que ab art y codequal
lo trasa de sa manera, alguns curiosos anel lloc 2. fan com una mitra
no diu jo que fan mal mi que estiga quantra art perque cadu uia afor
gust, pero a mon gust sempre que un pilar dona rabo a dos Arcs de
igual grandaria y de iguall sintell oxi com esta ola plana ques sagues
despra de esta en tal cas trop que fer una mitra li es molt natural
y es molt hermosa ala vista, y ab esta trasa lo Arch gran se dueu
emplarief del Arquell, y assent tan diferent: una mitra es molt difficultosa
de acomodar, y james per auer de enseñar a un principiant
lo que se observa ab esta trasa de ordinari es que la duella y la tradosa
de los dos Arcs anel mitx sia tot a un nivell
també se acostuma fer lo Arquell rado jo e portat altra modo y es que
despra de auer señal lo Arc gran auent compertit la arca en 7. parts
dela sua emplaria e igualat lo nivell dela duella y dela tradosa ab lo Arquell
y le fet escala tersetjat. demenera que tot lo que lo sintell auia de abaxar
mes auall per offer rado e pujat de peudret, la causa perque le fet
escala tersetjat es perque anel pujar o deuellar dela escala es molt mes
espeyor y aso es facilisim de conixer ala vista
el modo de picar las pedras del Arquell es picar las lises com si no aguesen
de tenir capellat, a les horat noja sim treura de trasa donant a cade
junta lo que li toca despra pendra la serca del 3. y senar de dit demunt
a dit deuall y tellor tot lo padren a regla a morir al altra cap dela
pedra y de esta manera no es necesari treura los capserats fora com
alguns acostumen

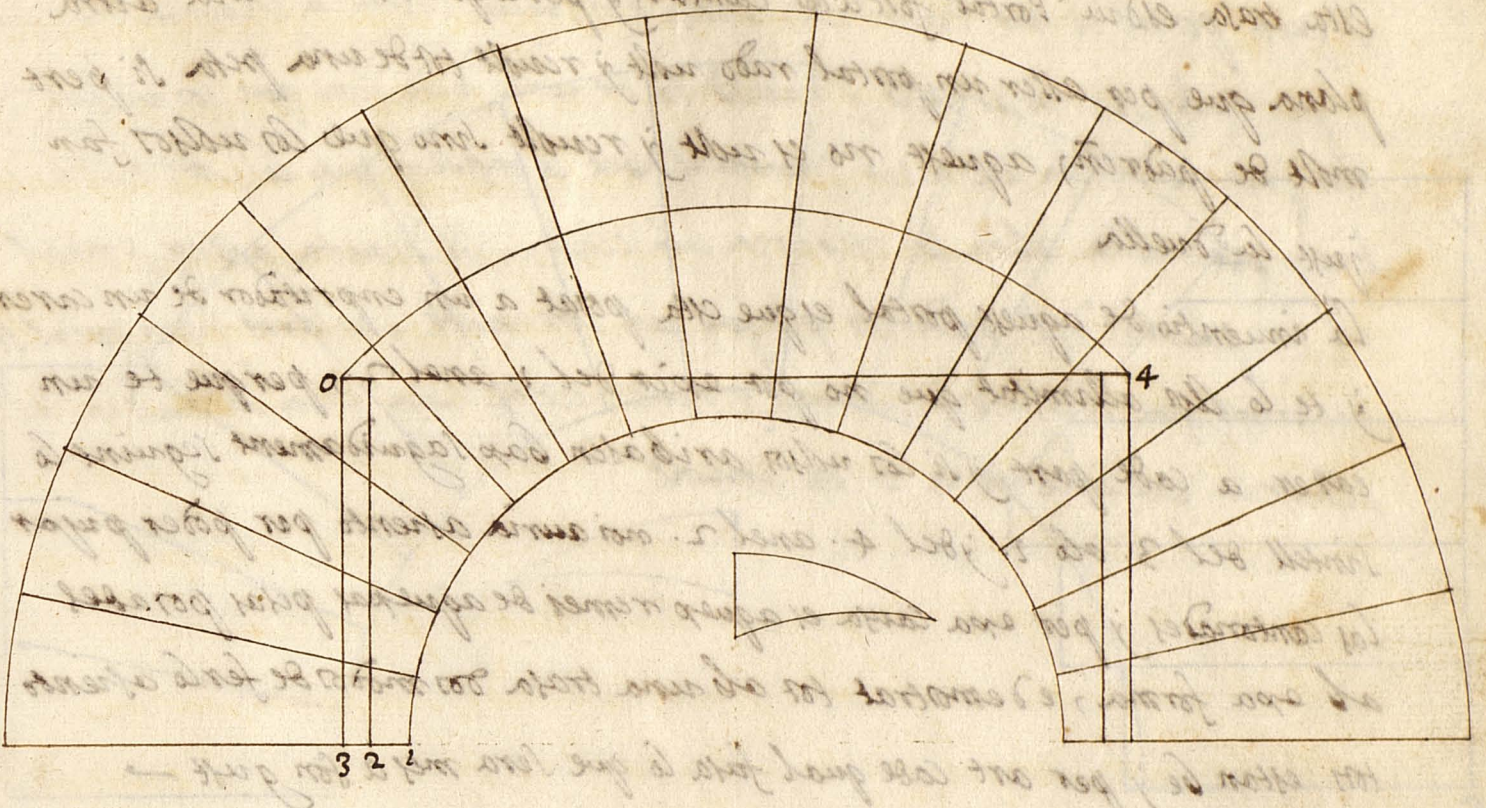

21
Aix es un Pilar qui dona ^{raho} a dos Arcs radons, y en lo mateix modo
que dona raho a dos Arcs pot donar raho a quatre,
també pot donar raho a quatre Arcs y a quatre gueses a
imitatiu de los pilas de Honje, la causa perquè e potat esta trasa
es per donar entant el modo de fer la mitra 2. per lo que tinc
apuntat ala altra plana

Si estos Arcs aguesen de tenir algunes molures ja de adreir
que per la junta 3. 4. Sean de treure unas plantas qui an de
tenir unas lletas retirades delas quals se trobera cumplide
nstitia ala sagona part de aquest libro ala munteria
que per aser aso las trases manuals dela primera part no
ma aper aquet pujaria de punt en voler treure les plantas
que tinc dit sols es estat mon intent per el modo dela mitra

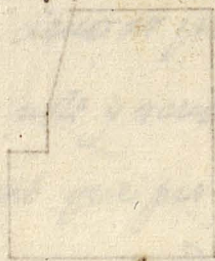

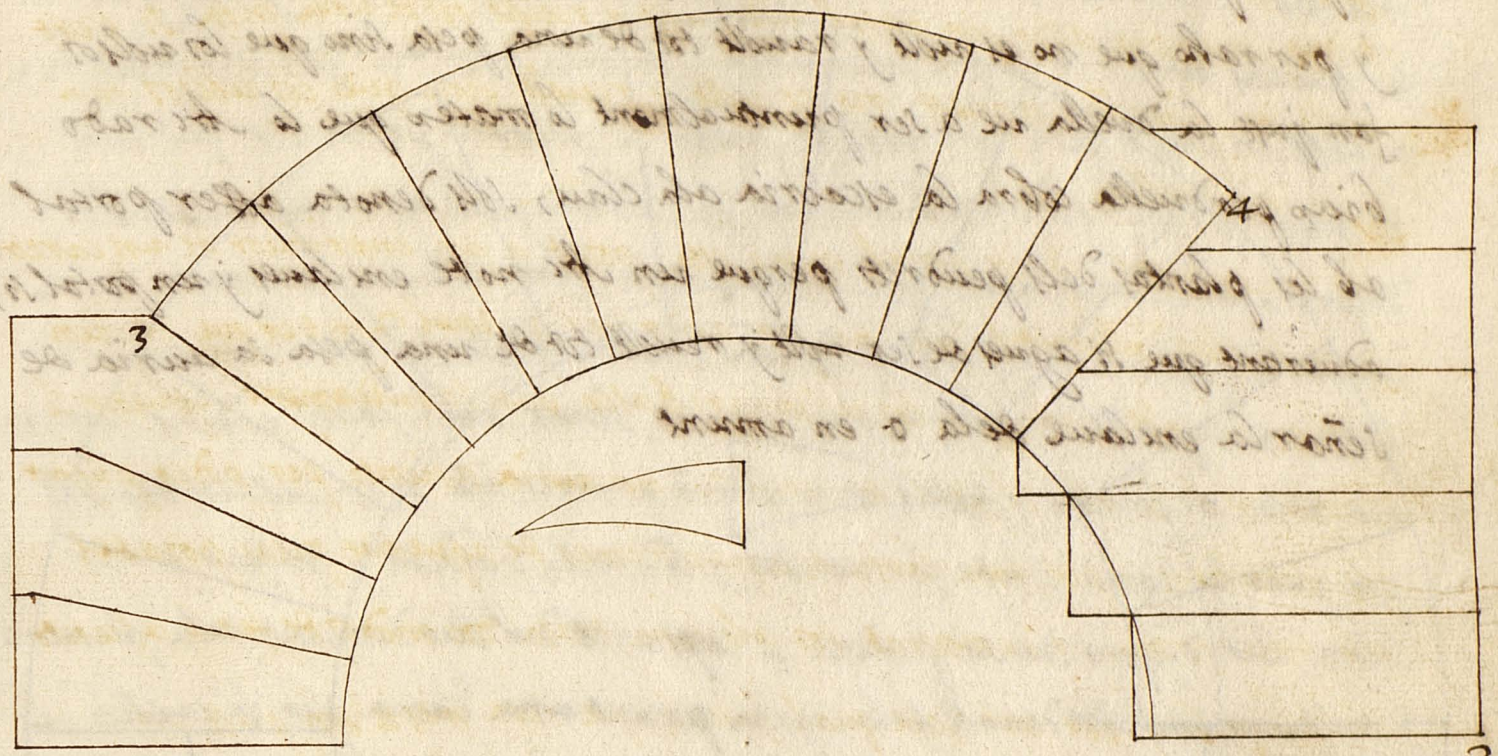
Esta trata es de un Portal rado uolt y reuolt tor de una peça la primera
cosa que se de tratar per lo menos a mon gust es la planta despres sea de
trazar el portal donant de enclauar del 1. anel 2. lo que te de enclauar la planta
despres seade donar de apendit del 2. anel 3. lo que te la planta que es lo tract
de aquells dos pies negros despres que alo esta señal seade poner una punta del
compas anel punt del rado del portal y la otra ala o. y señalar el ~~p~~ sintell
fin anel 4. la mayor parte de los menestral niuen engañati a b esta trata
perque fan lo sintell del reuolt escosa natural y es molt gran engañ que crea
nigun home que de aquell modo puga concordar puntual per el reuolt
y axi diu que quolsend portal o finestra sia rado, sia Roma, sia de
quolsend manera, sempre que sia uolt y reuolt tor de una peça lo punt de
los regatos y lo punt del sintell del reuolt ade aller tor un punt,
quánt no sempre que los regatos uenen de un punt y lo sintell del reuolt
de otro punt no pot aller que puga concordar puntual per molta
diligencia que fola lo menestral a lleuorar just
estos portall rados per auerta de fer uolt y reuolt tor de una peça si pore
molt de pedrón y ora uertederament que per aquepa causa no sen fan
pero si la agues de fer no reperant en perdua de pedrón ni en res
seade fer del modo que tiene dit, la serca 5. es per señalar anel reuolt de
Mit demunt a Mit demall

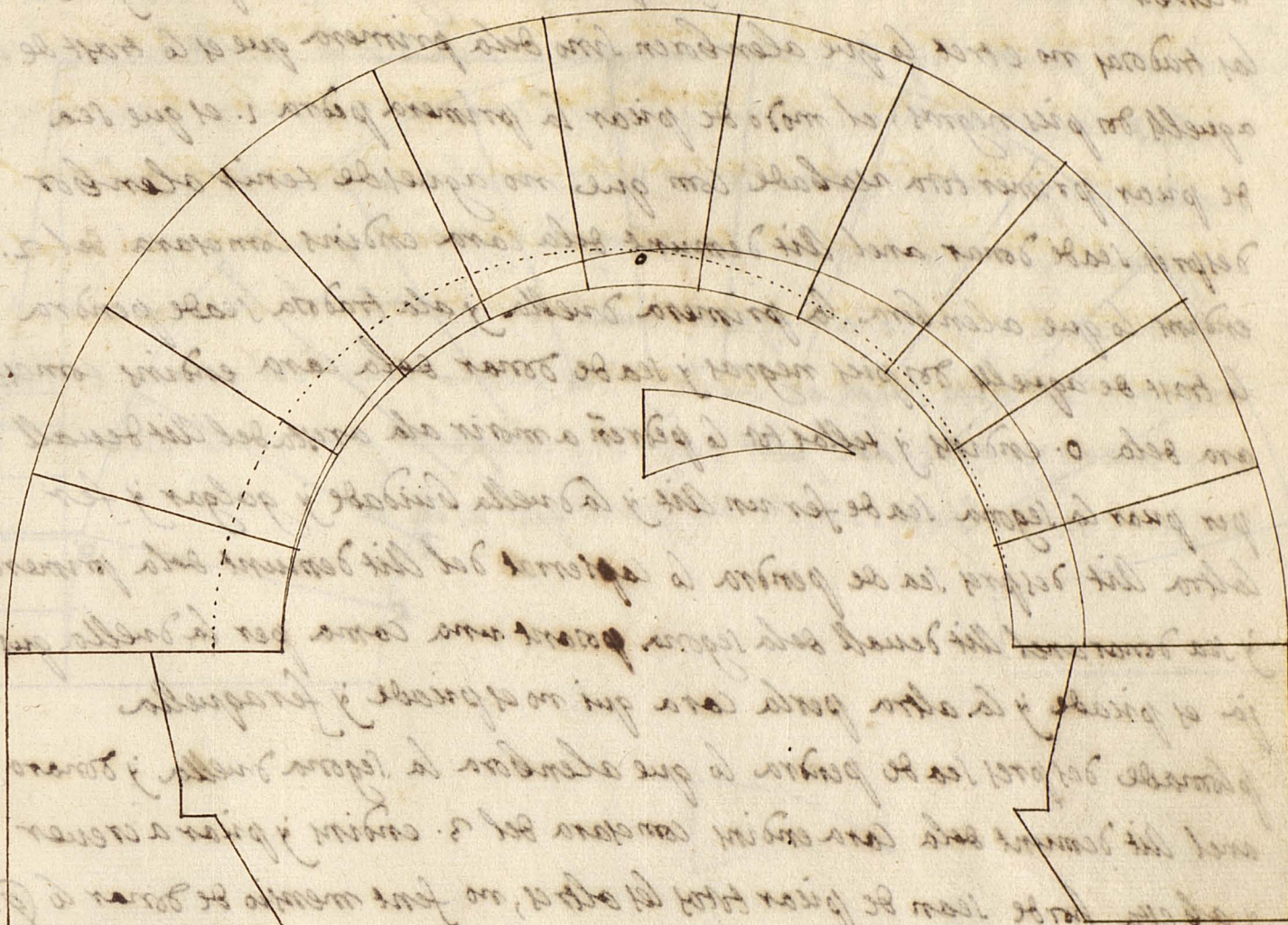
esta trasa es diu Portal fort a dos cantons, y por lo que tiene dit ala otra
plana que por aller un portal rado uolt y reuolt tot de una peça si pert
molt de padren, aquest no es uolt y reuolt sino que los uolts fan
just la duella

la inuentio de aquest portal es que esta posat a un enpridor de un carer
y te lo da allimitat que no pot exir del 1. anel 2., porque te un
carer a cada port y si los uolts arribasen cap saguidament seguint lo
sintell del 3. olo 1. y del 4. anel 2. no auria asiento per poder pujar
las cantonades y por esa causa es aquest remei de aqueixas peças posades
ab esa forma, e demostrat tot ab una trasa dos modos de fer lo asiento
tots estan be y per art cade qual faza lo que sera mes a son gust —

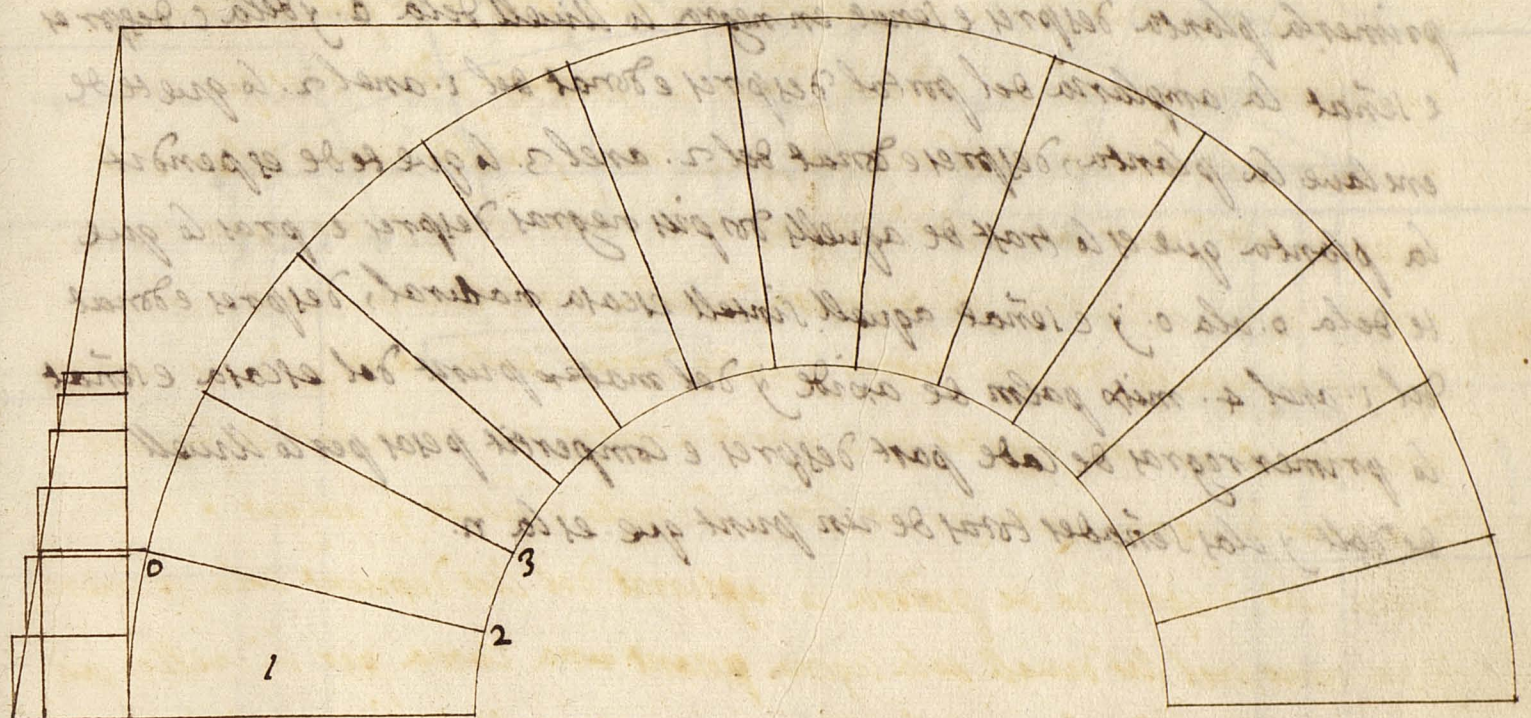

8
Aquest portal es un Portal rado briax perduella cobra la escairia ala clau
j per raho que no es volt j revolt tot de una peça sino que los voltes
fan just la duella ue a ser puntualment lo mateix que lo Arc rado
briax perduella cobra la escairia ala clau, sols denota offer portal
ab les plantas dels peudrets perque un Arc no te enclauet j un portal si,
aduertint que si aquest de ser volt j revolt tot de una peça se auria de
senyar la enclauet dela o. en amunt

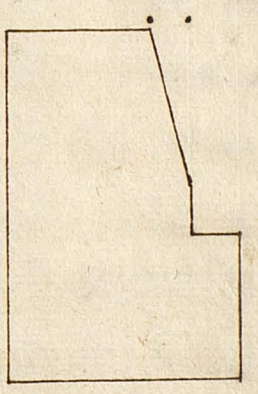
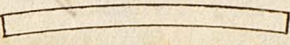
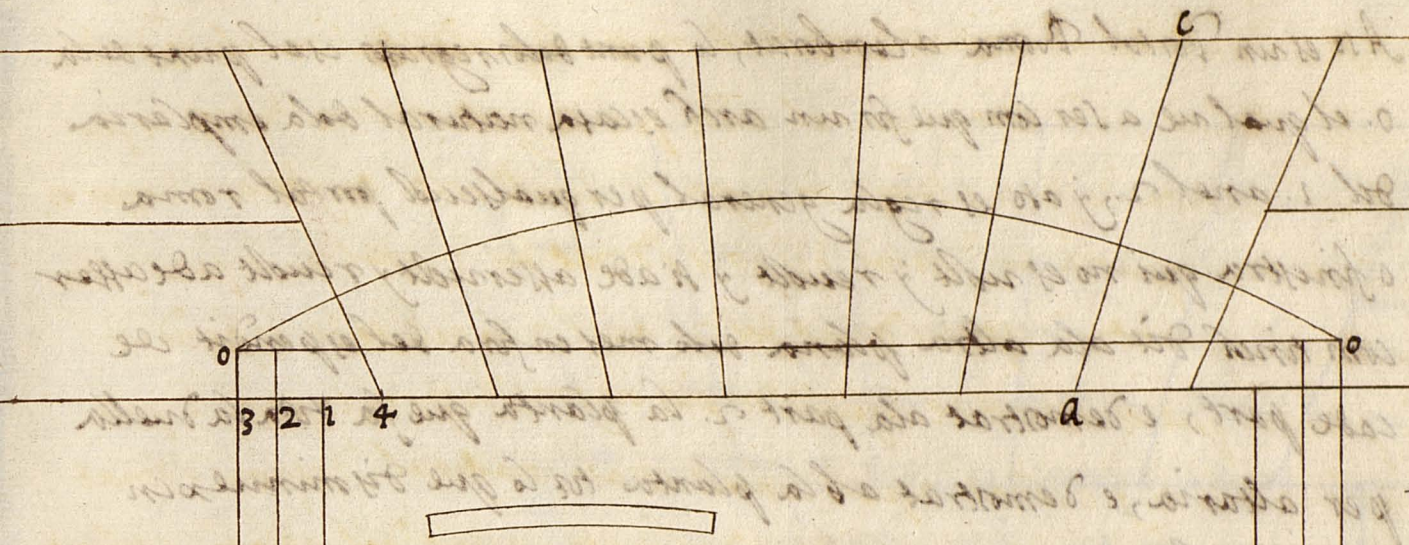

21
Aix es un Portal rade alenborat, el modo que e tengut en ell es que e tret alo
alenbor tot lo linell de las duellas y lo que alenbora cadecuna persi; y de
las tradoras no e tret lo que alenboren sino dela primera que es lo trast de
aquells dos pies negros, el modo de picar la primera pedra 1. es que sea
de picar primer tota alabade com que no agues de tenir alenbor
despres seade donar anel lit demunt dela cara endins com es ara del 2.
endins lo que alenbora la primera duella y ala tradora seade pendra
lo trast de aquells dos pies negros y seade donar dela cara endins com es
ara dela o. endins y tallas tot lo pedren a morir ala arista del lit deuall
per picar la segona seade fer un lit y la duella Guidade y galgar y fer
l'altra lit despres sea de pendra lo capserrot del lit demunt dela primera
y sea donar anel lit deuall dela segona posant una coma per la duella qui
ja es picada y la altra per la cara qui no es picada y fer aquella
plomade despres sea de pendra lo que alenbora la segona duella y donaro
anel lit demunt dela cara endins com es ara del 3. endins y picar a creuer
y ab esta borde sean de picar totos les altres, no fent menzio de donar lo q.
alenboren los tradoras que per atter cosa abundantaria que no es son menester
de ninguna manera no e fet menzio de ellas
no e tretat de alenborat ab los Archs perque lo mateix es alenborar
un Arch que un portal rade

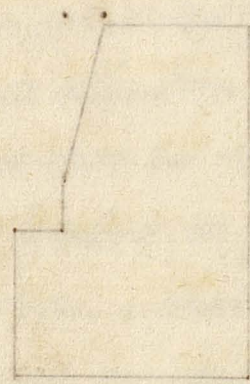
05
Aço es un Portal Roma la mastrama de ell no es a los pseudrets sino a lo de dalt
y es molt y rendit tot de una pesa, el modo que e tingut en ferla trasa es fer
primer la planta despres e senue en negra lo llinell dela a. y dela c. despres
e senat la amplaria del portal despres e donat del 1. anel 2. lo que te de
enclaua la planta; despres e donat del 2. anel 3. lo que te de espendit
la planta que es lo tract de aquells dos pies negros despres e pros lo que
te dela o. ala o. y e senat aquell sintell escota natural; despres e donat
del 1. anel 4. mitx palm de axide y del mateix punt del escota e senat
lo primer regras de cade part despres e comperxit pesos per lo llinell
de dalt y das senades totas de un punt que es la n.

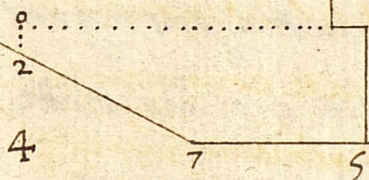
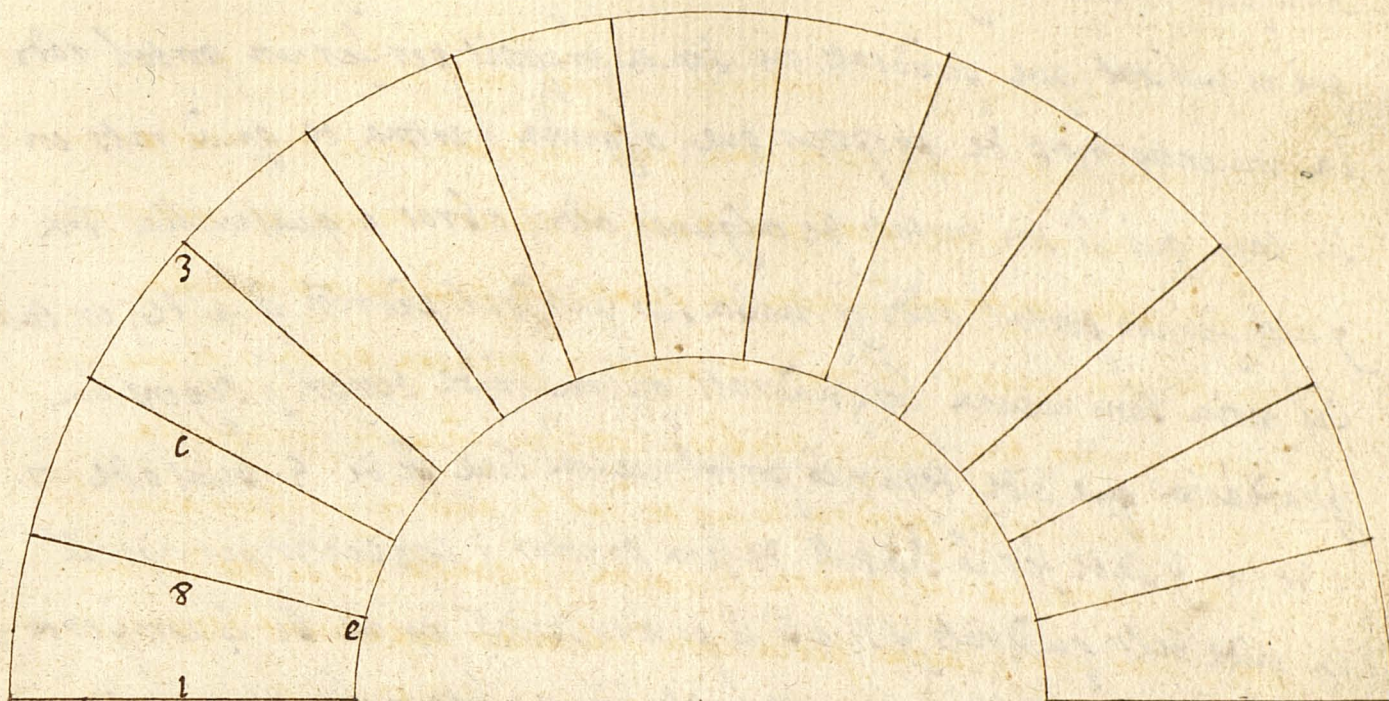
77

5
Això es un Portal Roma a l'enborat, lo punt dels regrats es el punt de la
0. el qual ve a ser com que fos un arch escara natural de la emplança
del 1. anel 2. i això es regla general per qualsevol portal roma
o finestra qui no es volt i revolt i si ade asserrit i revolt a deffer
com tindrà dit ala altra plana dels mes enfora del espendit de
cada part, e demostrat ala part 2. la planta que fa tota la duella
per altaria, e demostrat ab la planta tot lo que disminueix en
los a l'enbors

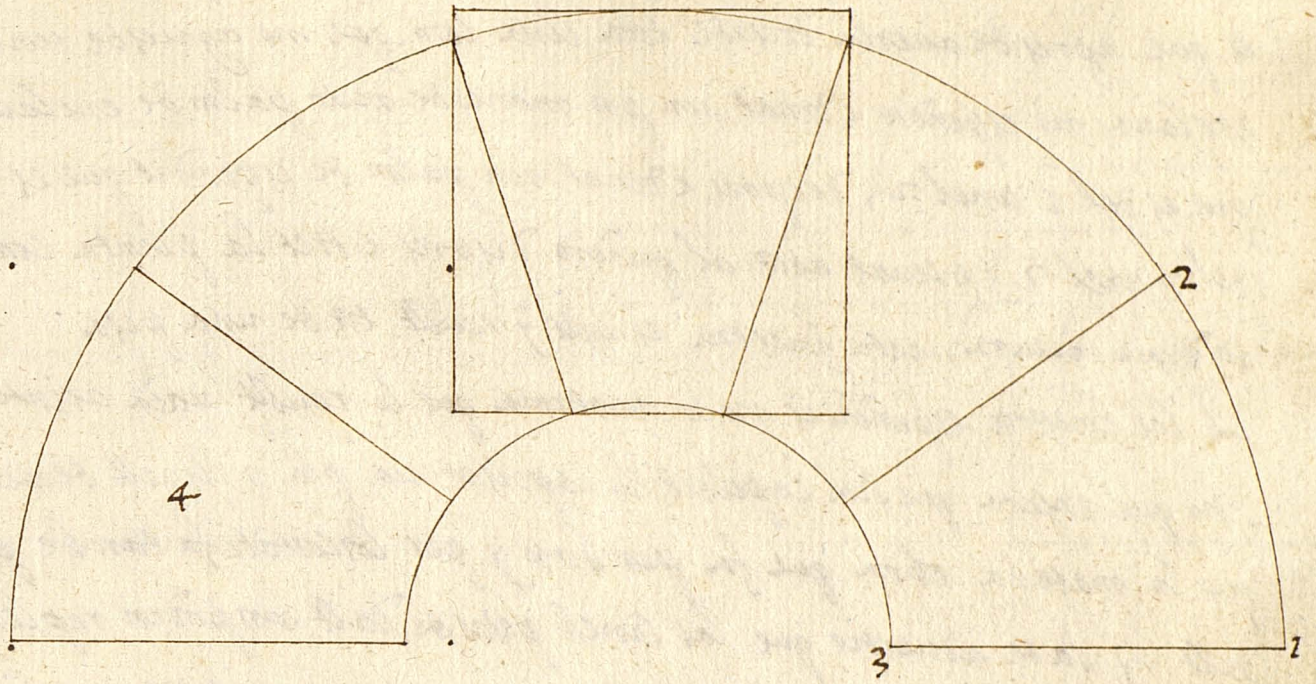

[illegible]

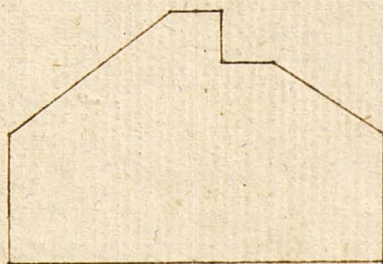
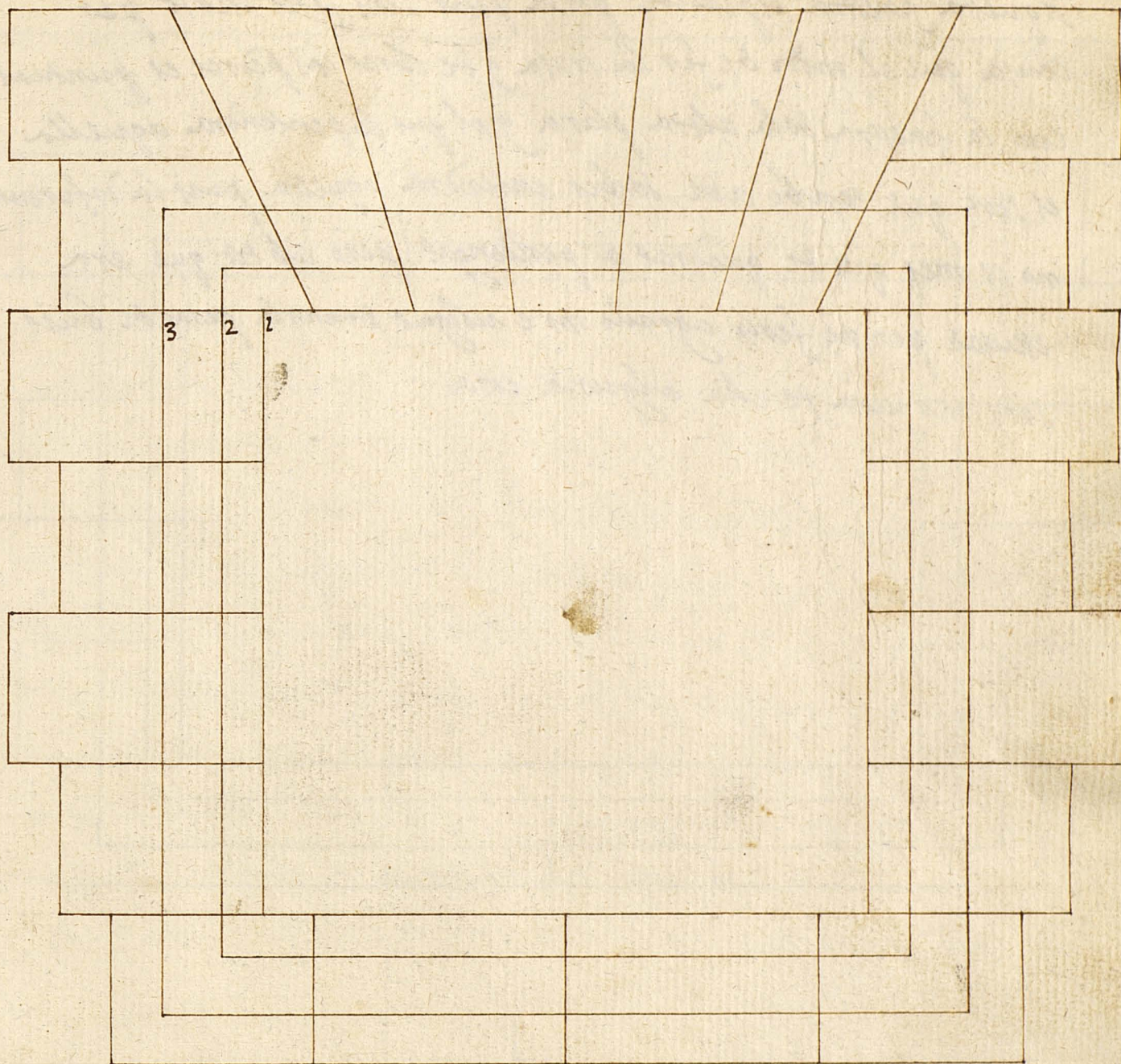
Això es un Portal rado qui fa cantonade o girade anel plom de la tradosa
del 3., no es rult i result tot de una peça conforma tinc'h dit anel primer
portal rado que no comue per lo que si pert de pèdrin hinc que los rultor fan
just la duella conforma d'entra la planta del peudret ab aquella
retra de pils negros, el modo de picar la primera pedra i. es que sea
de picar primer tra lisa i acabade com sino agues de fer aquella
girade després sea de pendra lo que te del 5. anel 7. i senar lo anel lit
deuall després sea de pendra lo escaira i posant lo per el lit deuall
seade senar una escaira per la cara del rultor capemunt després sea de
pendra lo capterrat per 5. 7. 2. i senarlo anel lit deuall i picar a
creuer tanbe el per fer de altra modo pendra de punta de compas lo que
te del 4. anel 2. i sera tot una cosa, demenera que la pedra com es acabade
anel plom del 4. no te de fondo sino del 2. ala 0., per picar la segona pedra
sea de picar tanbe lisa després sea de pendra el capterrat del lit demunt de
la primera i donarlo anel lit deuall de la segona, després seade posar un regla
just a plom per la aresta soci del 1. anel 8. i que trega coll almanco fins ala c.
després pendra lo capterrat per c. 8. c i senarlo ala segona pedra després per
aquella retra i la del lit picar a creuer i ab exa hord seade fer la altra,
si la girade axi com fa cantonade fes rasonade la auria de obrar ab lo
mateix modo acceptat que los tres rultor la aurien de fer aportar mes amples
tot lo que demeneria la paret del 4. en anall
i si la girade de la paret ninguet dire lo bric del portal no podria fer
ab aquex art sino que seria necesari treura plom i relleuaments de duella
i treura plantor que ala segona part troberan acsembla de otz jaltres coses

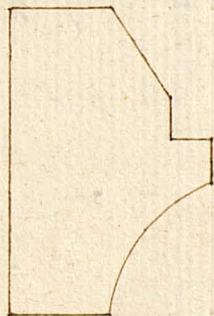
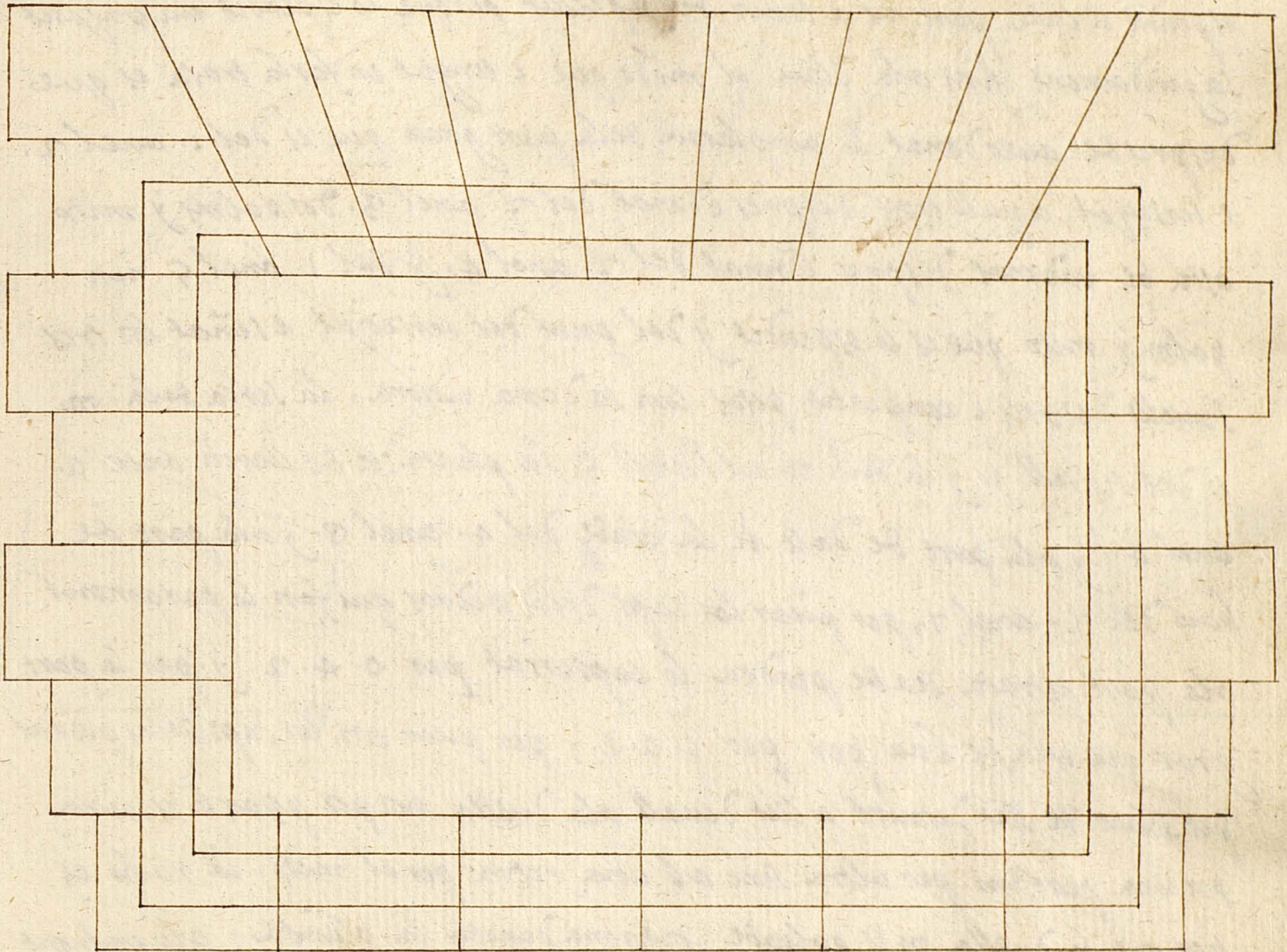
An aquest Portal vulgarment li diuen un portal de quadrats encara
que es veritat que quadrats no son a preposit per fer un portal radó
La inuentio no es de proposar que alguna persona te quadrats en
la casa qui li son restats de algunes altres obras o quesiulla sin
j'usl fer un portal radó j'uslta servir del pedrén que te, en tal
cas noia sino ueura los quadrats quina mide tenen j' segons la
grandaria que ade tenir lo portal ueura sine be de 5. petas o de 7.
o de 9. j' sabe fer lo sintell de fora primer j' comperir per aquell
la mide dels quadrats j' si ab lo primer sintell no ue be lo comperit =
ment fer lo o mes gran o mes petit fins que uenga be abo es per servirta
de tota la grandaria del quadrats per no perdre pedrén, despres lo
mater que te del 1. anel 2. ade tenir del 1. anel 3. alguns menes =
trats lo llinell j' lo plom de lo mes enfora delas petas com es ara la pesa
4. el treuen en negra que uendria a ser aquells quatre pits negres
jo e portat altra modo j' si peret manco pedrén j' es que e quadrats de
la clau j' en puart totas las pedras de aquell modo an de venir be -
Si jo aques comperit aques llibra per mi tant solament no aquera
porat esta trasa, ni un portal que li diuen vulgarment portal de
Apotacari ab juntes a plom que jol troberan mes auant del llibra ni
escales capelades, ni una capella ab una clau penjant perque
a mon gust son inuencions de poca importancia elas parades
perque algun curios no entenga que jo estic deju de ellas

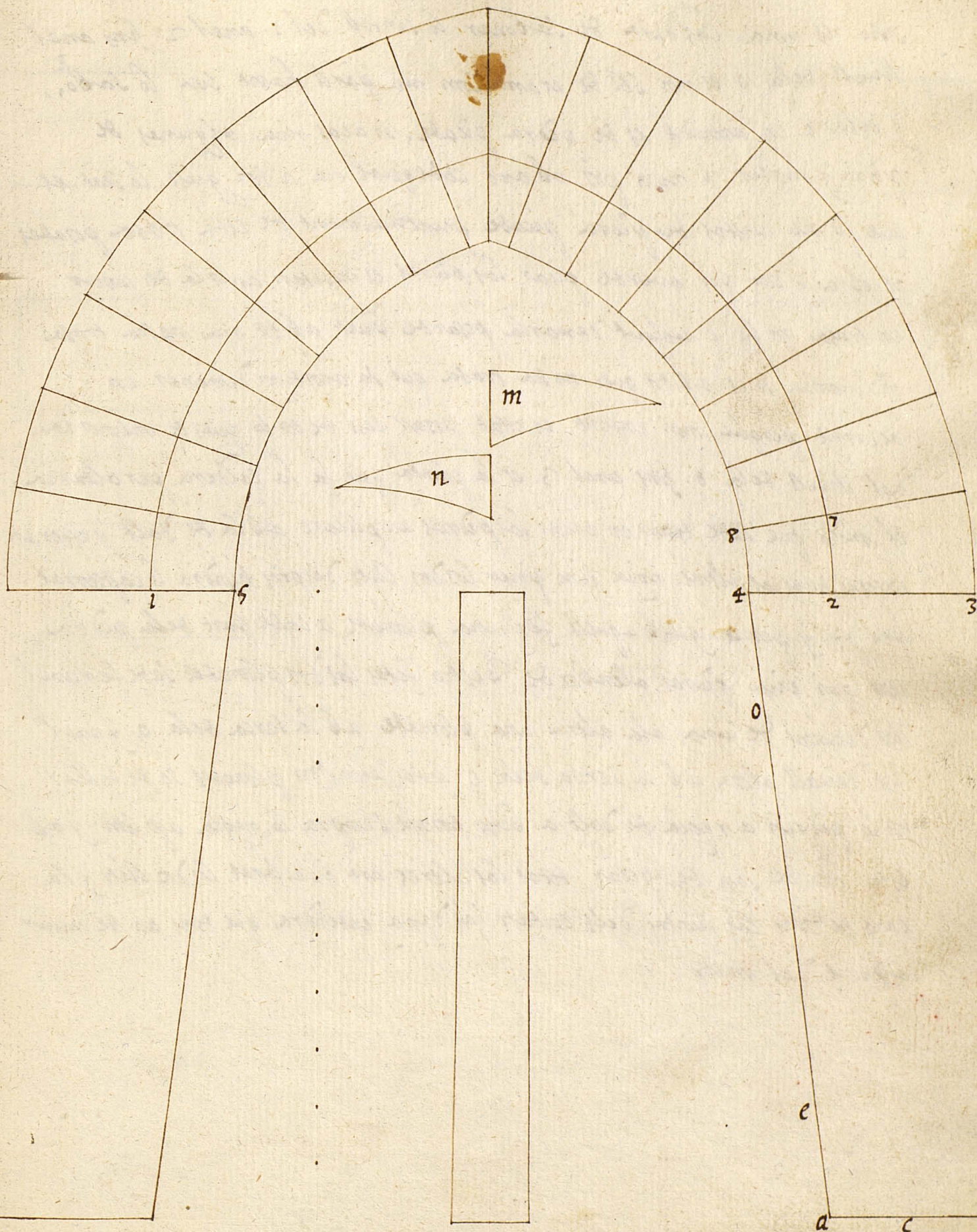
Això es una finestra espendide quadrada, el modo que e portat en ella
es que apres de auerla treçada tota llista com que no agues de tenir
enclaua ni espendit e donat un pa manco de mitx palm de enclaua
que es del 1. anel 2.; despres e donat un palm de espendit que es
del 1. anel 3. y e senat atot al quadro despres e tret la planta com
sa dexa ueura, esta finestra es molt y result tit de una pesa
ab las finestres espendides no sa acostuma que lo result uiaia asintellat
sino que encara que sia capellat lo capellat ua pla a linell de menora
que la mateixa obra que fa per baix y per los costats fa tanbe per
dalt y sa de aduertir que las linch pelat de dalt no poden replantar
ab la planta, la raho es perque les juntes van regrotades que si
anasen a plom consideraria puntualment, la veritat es que si pr en
molt pa y es cosa de poca consideratio, pero el qui desitja fer la
puntual per ditas linch pelat no a de replantar sino a punta de
compas treura de trasa

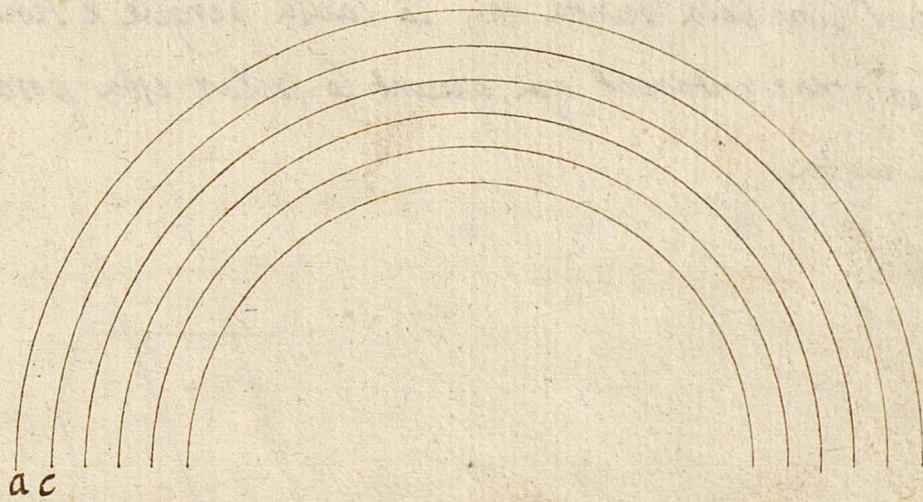
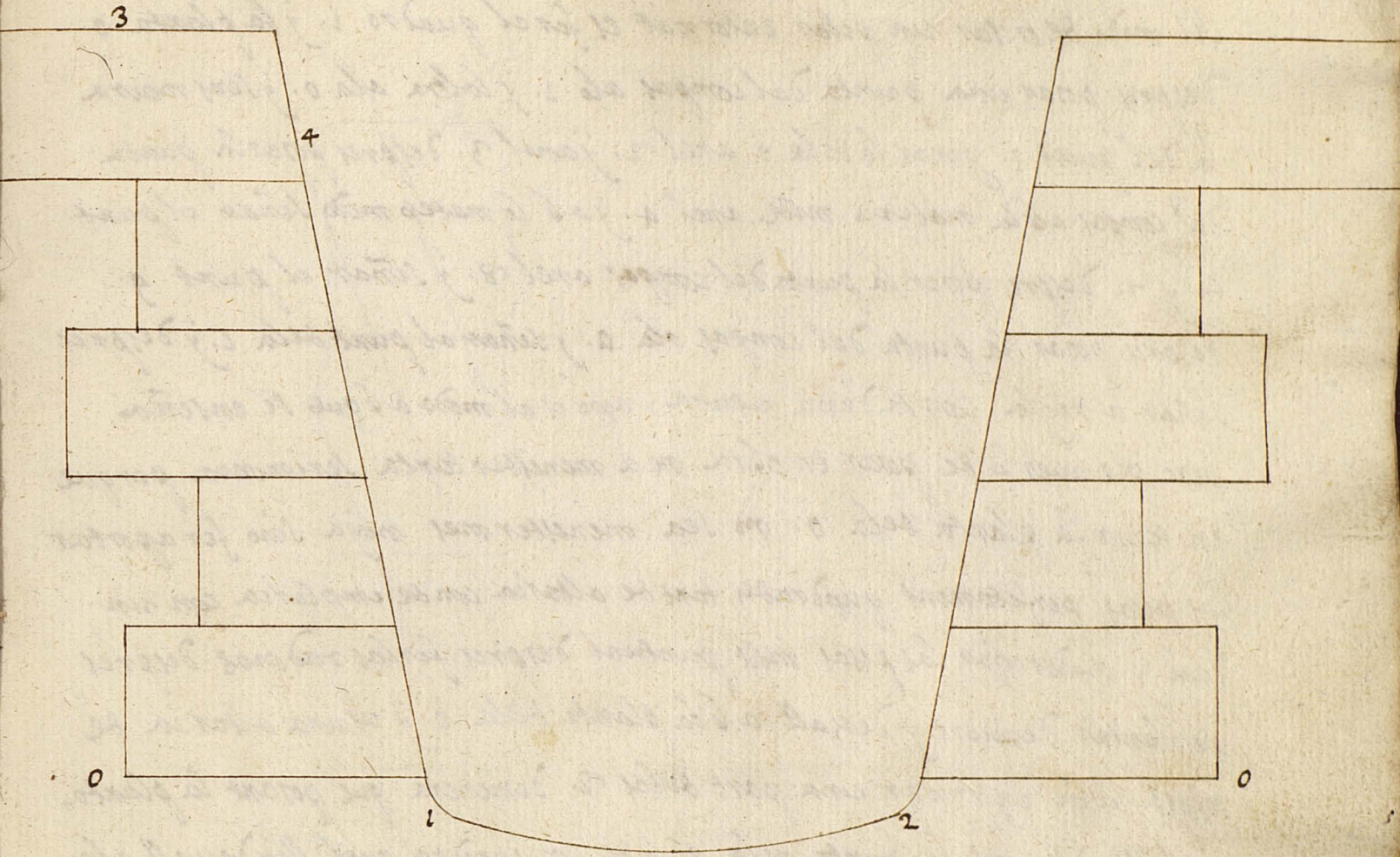
Aquesta finestra espendide poria petar sens ferli escrit per
causa que el modo de fer la traza y de obrar las pedras es puntual
com la finestra dela altra plana y el qui sap entendra aquella
es sert que tanbe a de saber entendra aquesta puis la difarentia
no es mes que de quadra a perllongat pero ab tot que era
escusat per no ferli agravi no e usque dexarla petar de buit
sens escriura de ella alguna cosa

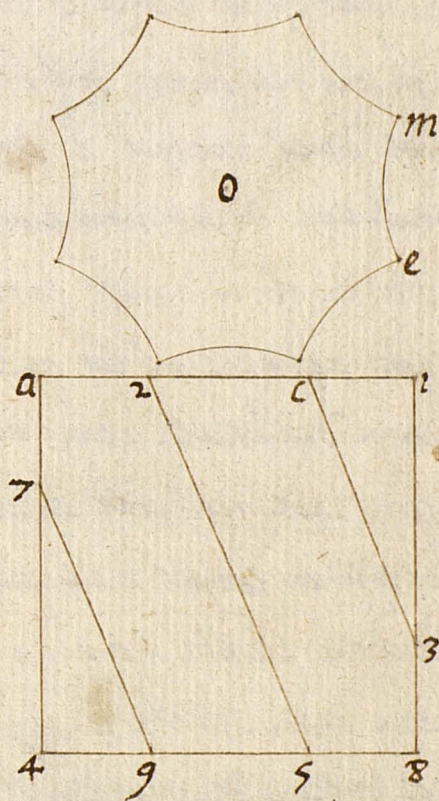
Aso es una finestra tercejade puntegude y espendida y lo mateu que te de
espendit a cada part ue a tenir de capellsat perque lo espendit ua pujant
saguidament fins ala clau el modo que e tingut en ferla trata es que
despres de auer donat la amplaria dela part gran que es del 1. anel 2.
e tercejat aquell tros despres edonat del 2. anel 3. dos palms y mitx
asta de radonas despres edonat del 2. anel 4. y del 1. anel 5. un
palm y mitx que es lo espendit y del punt del tercejat e seniat los tres
sintells despres e comperit pelas com la dexta neuca, la serca dela m.
es del sintell 1. y la dela n del sintell 5. la planta te de llarchi dela a.
anel 4. y ala part de dalt te la mide del 4. anel 8. y ala part de
bax del 2. anel 7. per pilar los caps delas pedras qui fan lo parament
ala part estrata sea de pendra lo capserrat per o. 4. 2. y per la part
gran que es la de bax per per c. a. e. per pilar tot los caps delas pedras
per seniar de lit demunt a lit deuall ala duella nos por parar lo escaira
per una part ni per altra sino ab una retxa per el mitx, la ratio es
per que la duella no es galgade conforma denstra la planta, alo enfront
del Portal major dela Ceu e ja dos finestras puntuals de esta trata

Aço es una caldera de saboner lo sintell del 1. anel 2. fins anel
linell dela o es un sel de eram com un pard haont con lo sabo,
j dela o en amunt es de pedra picada, si acas nia algunes de
pedra j moster jo nom pos abaxo cadequal na a son gust, lo sert es
que jo ne ristas de pedra picada puntualment de esta trata posades
en obra; j com per auer de picar las pedras es necessari auer la de posar
en trata no e volgut dexarla per de buit ab to que no sia trata
ordinaria lo es ab to que no sia trata qui fa acotum de menar en
acumit perque mon intent es estat posar casi de to lo que te memoria,
del linell dela o. fins anel 3. es la planta que fa la caldera per altaria,
el modo que s'ade tenir en picar las pedras explicare ab la de dalt j esteran
entres totes las altres, noja sino picar los dos lits despres pendra lo capterrat
per 3. j per 4. j ab aquell fer una plomade a cabe pare dela pedra
com qui pua pedras alenbor de Bestio fetas las dos plomades s'ade fer anel
lit demunt de una ala altra una plomade ab la serca dela a. j anel
lit denall altra ab la serca dela c fetas esas dos plomades s'ade tellar
to lo pedren a regla de dalt a baix posant sempre la regla ap lo m j ab
esta for de san de picar totes las altres ara e clarat los dos lits j la
cara de dny las juntas dels costats ja dexa entendre que totes an de venir
despunt del mitx

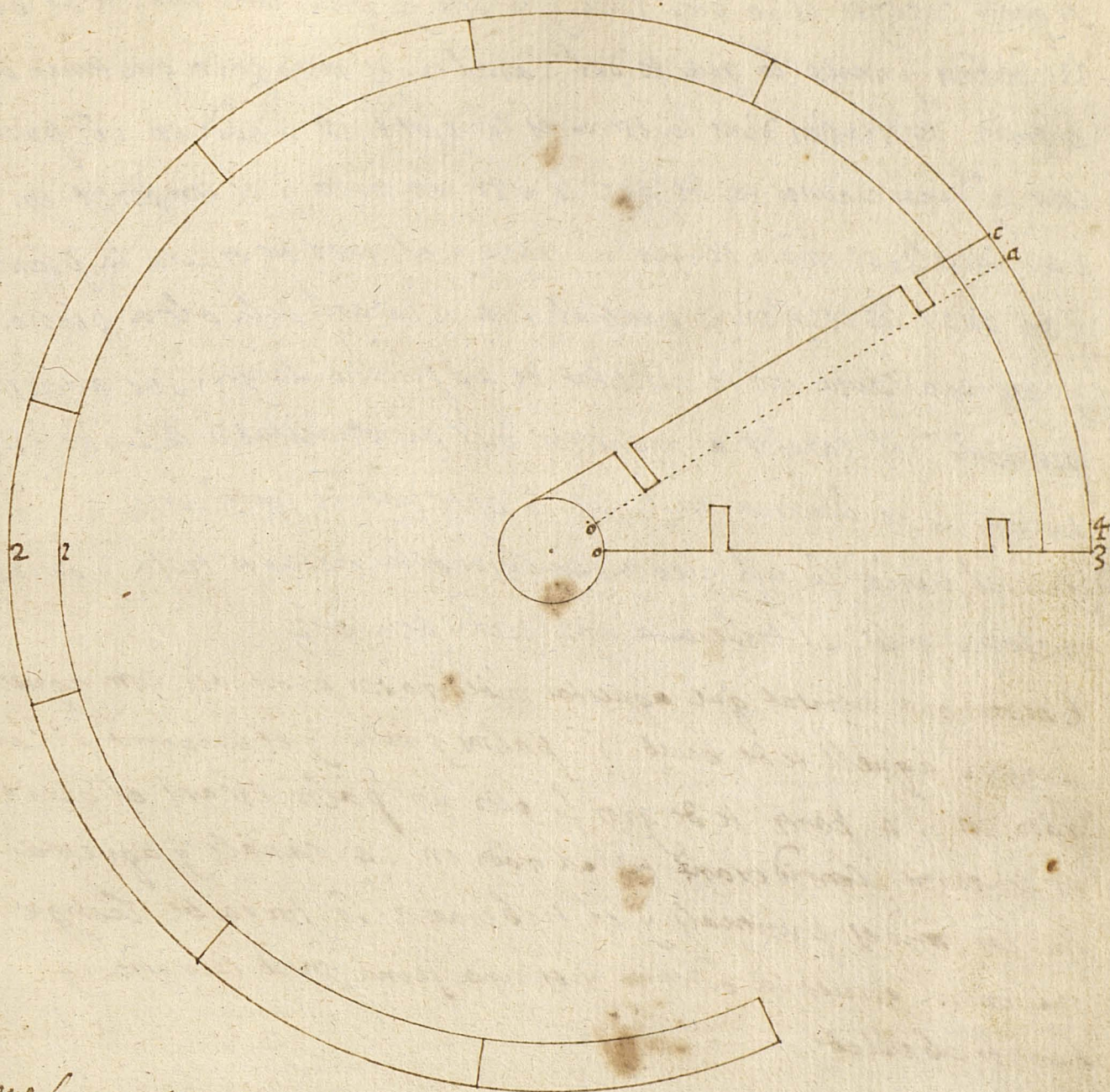

Al modo de trazar un pilar entorxat es fer el quadro 1. y la planta 0.
despres poner una punta del compas ala 1. y la otra ala 0. y senar mura
la del punt 1. girar la dela 0. a nel 2. y a nel 3. despres poner la punta
del compas a la mateixa mura a nel 4. y a b lo mateix modo senar el punt
5. y 7. despres poner la punta del compas a nel 8. y senar el punt 9.
despres poner la punta del compas ala a. y senar al punt dela c. y despres
senar a regla com la de pa neuca, apo es el modo a b que se ensena
pero per aver lo de posar en obra no a menester tanta serimonia porque
en tener la planta dela 0. no sea menester mas noja sino fer aportar
las pesas perfectament quadrades tant de altaria com de emplaria com un
dau y quadrar las pesas molt puntual despres ferlas radonas despres
replantar demunt y deuall a la planta dela 0. y a una altaria de
pedra a de entorxar una part delas 8. demanera que posant la planta
a nel dit demunt la punta dela c. a de correspondra a nel dit deuall ala
punta 0 a nel plom dela punta m., la causa porque se senat lo pilar
llarch es per donar entantent que quant lo pilar esta posat fa aqueixa
obra ala vista

Aso es un caragol boto rado el modo que e tingut en fer la trasa es q.
e compertit lo rado ab onsa parts e donat de buit 7. palms lo que te
del 1. anel 2 es un quart y mitx que tenen de entrada los escalons dins
la torra lo boto te de gros $\frac{3}{4}$ de palm lo que te dela o. ala o. e donat de
la a. ala c. y e senat dela c. a regla fins alo estrem delo mes enfora del
boto demenera que tot lo que te de aquella retxa de pies negres en
auall es la peyaña del escale y lo que te dela retxa de pies en amunt
es la segude per l'altra escale qui a de asentar sobra de ell
lo mateix que e donat dela a. ala c. e donat del 3. anel 4. y e senat en blanc
del 4. alo estrem delo mes enfora del boto y puntualment per aquell recta
e senat aquellat dues moças a semblansa delas dues moças de mes
amunt y aso no dexa de ser una curiositat gallarde.

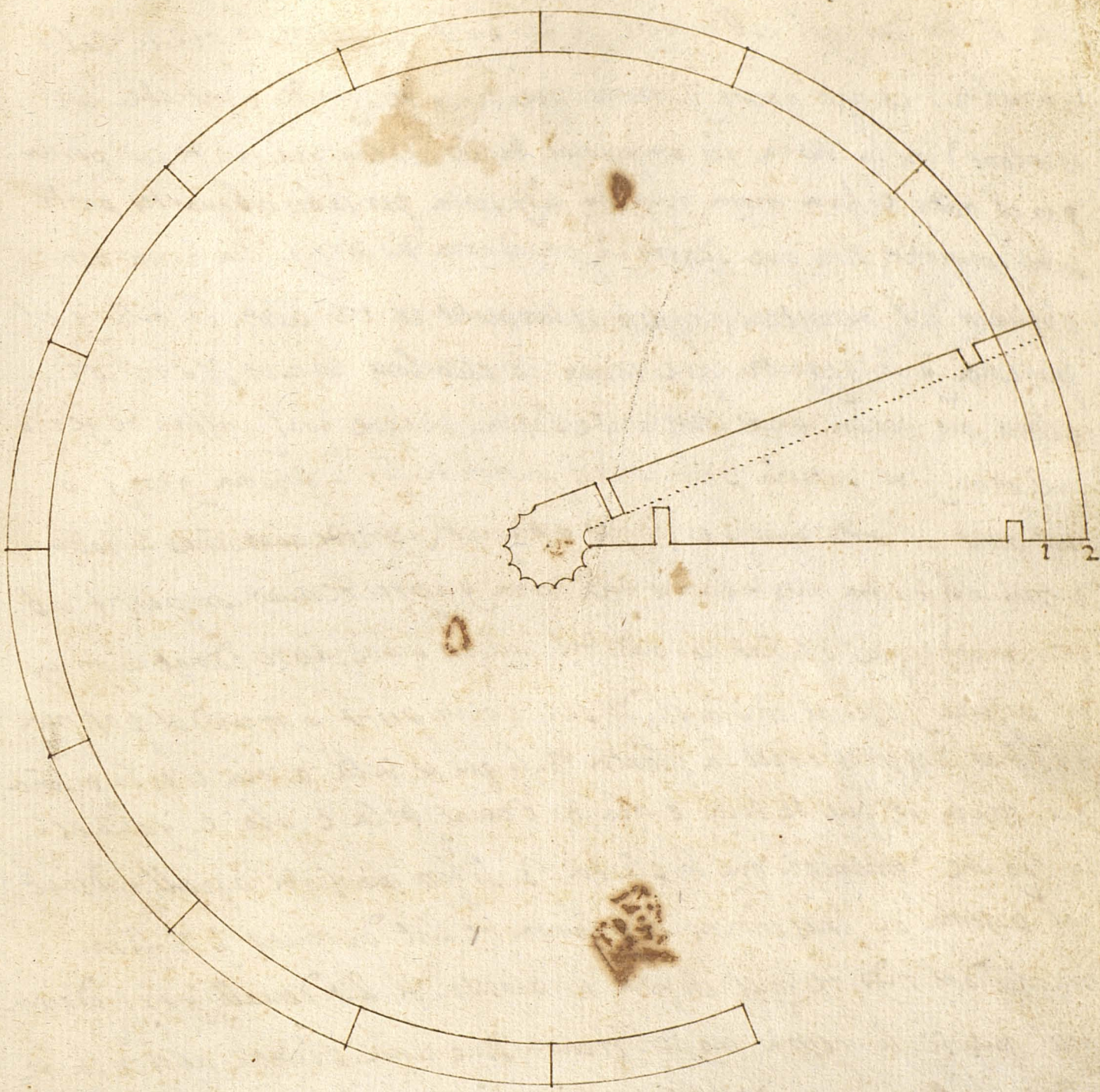
Per auer de posar en obra aquest caragol sa de fer una planta de post
puntualment com aqueixa ab les quatre moças apres de feta noja
fino picar la cara del escale apres de feta la cara sa de galgar y fer lo
llit denall despres sa de replentar anel llit demunt y ales dos moças de mes
amunt sa de fer ab un compas o ab qualteuyl altra cosa una retxeta
despres sa de lleuar la planta y ab un regla fer una retxa de capa cap
y de exa menera resta senabe la segude molt facilment, la causa perque
e dit que los dos moças de mes auall era curiositat gallarde es perque
apres de auer replentat anel llit demunt sa pot replentar anel llit
denall ab lo mateix modo y sens auer de girar la planta y ales
dues moças senar la segude ab lo mateix modo dela altra, despres de
aquella retxa fins a lo mes enfora del llit demunt sea de tellar
lo pedren ab un sere modo que ne a estar engalanernat y a
forsa de fer molts discursen no e pogut trobar mide sere ni
leman enseñade ni ne sentit tractar ab nigu; y axi em resolt

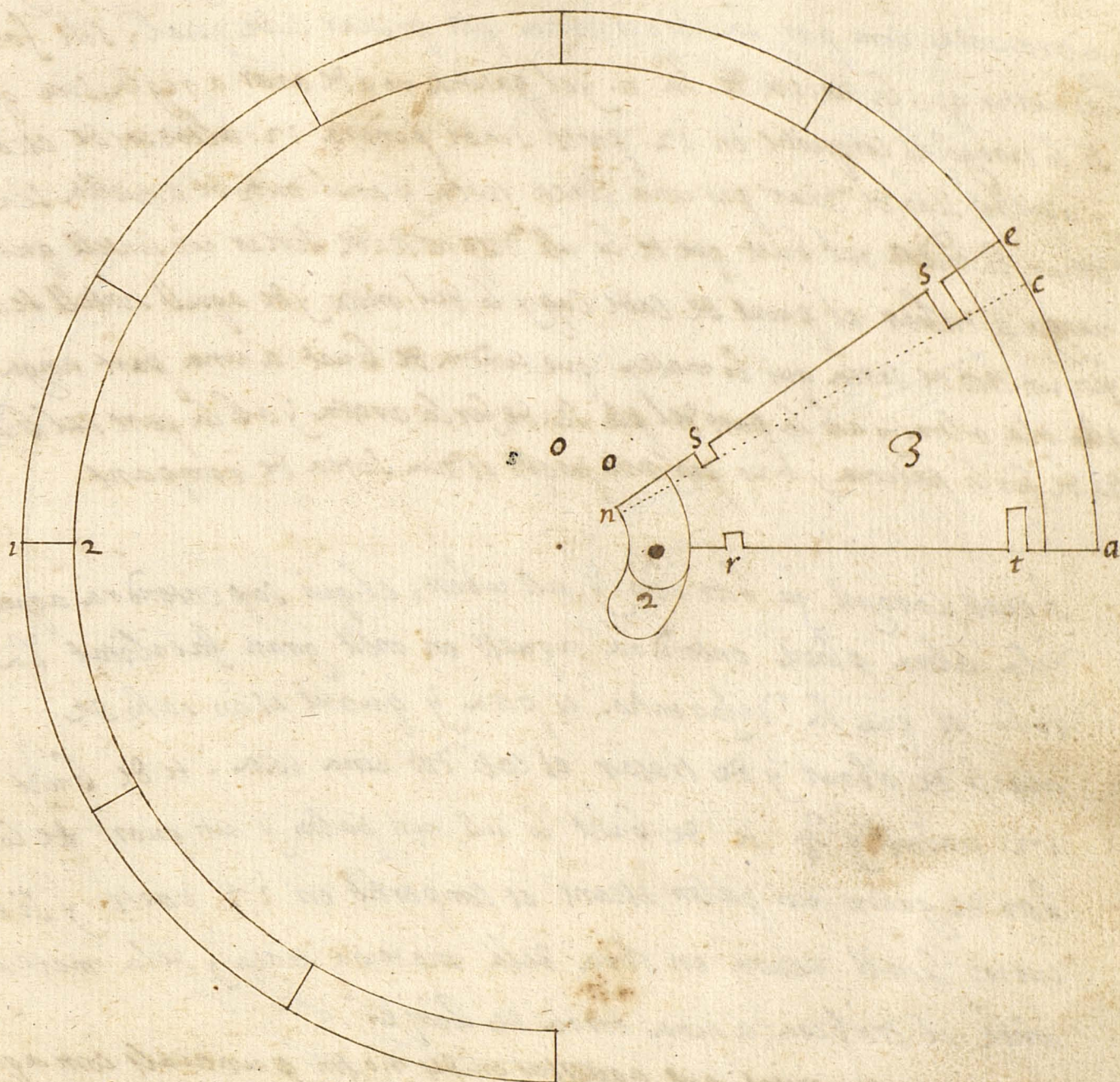
que lo que toca de tellar lo pedren de llet de uall a llet de munt mes no
 de ull que de art, ala part mes ampla del escaló no ~~no~~ a regla lo demes
 resta per la discretio del menestral las dues torras de llonje qui miren a
 la part de mar tenen el caragol puntualment de esta mida y de esta traza

Aquest caragol es de botó rado y lo botó fa pilar entorxat, te de buit
11. palms y mitx lo que te del 1. anel 2. es mitx palm que tenen de
entrada los escalons dins la torra es compertit tot lo rado en 16. parts
com sa d'epa ueura te de gros lo botó un palm y es compertit en
14. canals, el modo de fer la trasa y el modo de treura la planta
y de pilar los escalons es puntual com lo caragol de la altra plana
y per exa causa no te necessitat de explicatio llarga, sols aquest
per ratio del canelat a menester mes puntualitat a lleurar just
perque a no lleurar molt just lo entorxat no concordaria
y si el curios lo vol ueura en obra de la mateixa trasa y de la
mateixa mide el trobera a una torra de llonge

Encara que veritat que aquestes mides no son puntuals com aquelles
perque aquell te de buit 11. palms y mitx y es compertit per el
rado en 14. parts te de gros lo botó un palm escany el qual
es compertit considerant tot el rado en 14. canals y aquestas
son las mides puntuals y el trobera a la torra de llonge
qui mira enues la boteria y es una feina molt curiosa y
ben treballada

Alo es un coragol ull ubert te de buit 7. palms lo que te del
1. anel 2. es un quart j mitx que tenen de segude o entrade los
escalons dins la terra les emplarias de los escalons que fan de compertir
per el rado defora noja ninguna ley certa per saber ab quantes parts
sade compertir, sino que segons la grandaria del coragol na a un bon
par exor del menestral, aquesse es compertit en 12. parts, lo ull j el
pasama j la segude que tenen los escalons los uns sobra los
altres no tenen exas cosas mide certa, perque uns gustan de fer lo
ull gran j el pasama prim altres gustan de fer lo pasama gros j lo
ull petit el modo que jo e tingut ab aques (apre de auer senat lo rado
defora ab lo altra rado del buit dela terra j apre de auer compertit ab
12. parts) es que e senat lo rado del ull en blanc, apre edonat lo grup
del pasama j e senat en blanc, despres e mitx pertit lo grup del pasama
j e senat, despres e tret la planta 3., lo que te dela a. ala c. es la peana
del escale lo que te dela o. ala o. edonat dela c ala e. j allo es
la segude demanera que la planta 3. si fem mensio de aquell radonet
del pasama de mes endins es planta de llit demunt j si fem
mensio del rado de mes enfora es planta de llit deuall; j axi aduer=
tesc que si lo mestra no vol treura sino una planta adesser la de
llit deuall perque apre de auer replentat avel llit deuall senant
la segude a les 2. mosas de deuant que son r. t. noja sino replentar
avel llit demunt senant la segude delas 2. mosas s. s. despres de auer
replentat de exa manera noja sino pendra la mateixa planta
j posar la cara de deuant que es lo recta dela r. t. que venga iust
ala segude que es aquella reixa de pies negras j lo rado de mes
enfora del pasama uendra iust avel rado de mes endins; a les hores

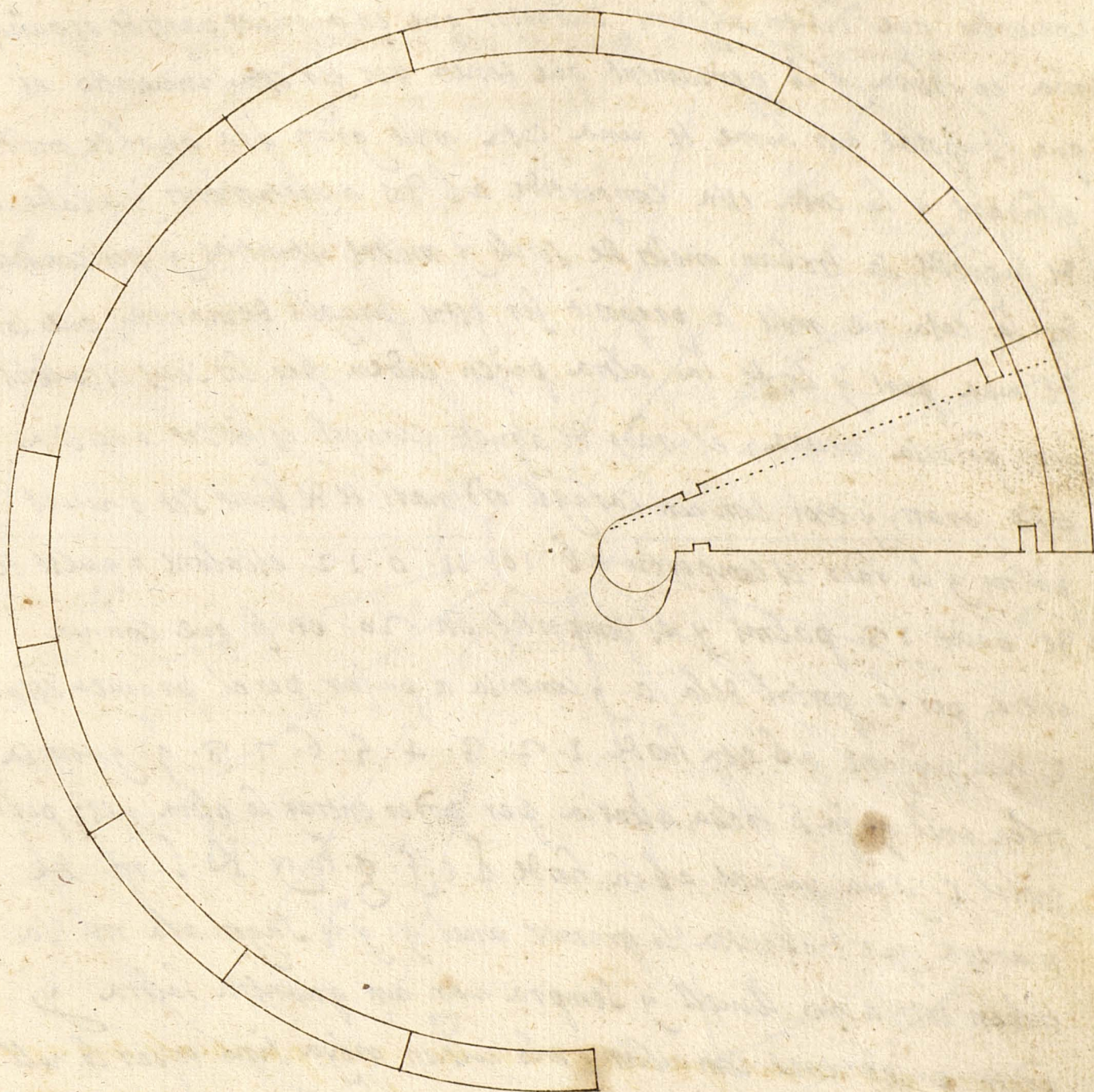

de la seguda de bar a lo mes enfora de dalt per denull lo escales fa de
tallar a bon parepar alto no engalanernot y es menester tenir bon
consepca, alguns mestras donen per regla sarta ala planta del lit deu-
all r. axides del pasama so es que lo que te del pic negra anel primer
rado tenga del primer rado anel segon y axo segons lo grux del pasama
o la axide que donen algunes negades falsetja, la regla mes sarta
de totas es que lo que se de axide lo pasama de la cara del escales
enfora so es del pic negra anel primer rado a de tenir de la segona

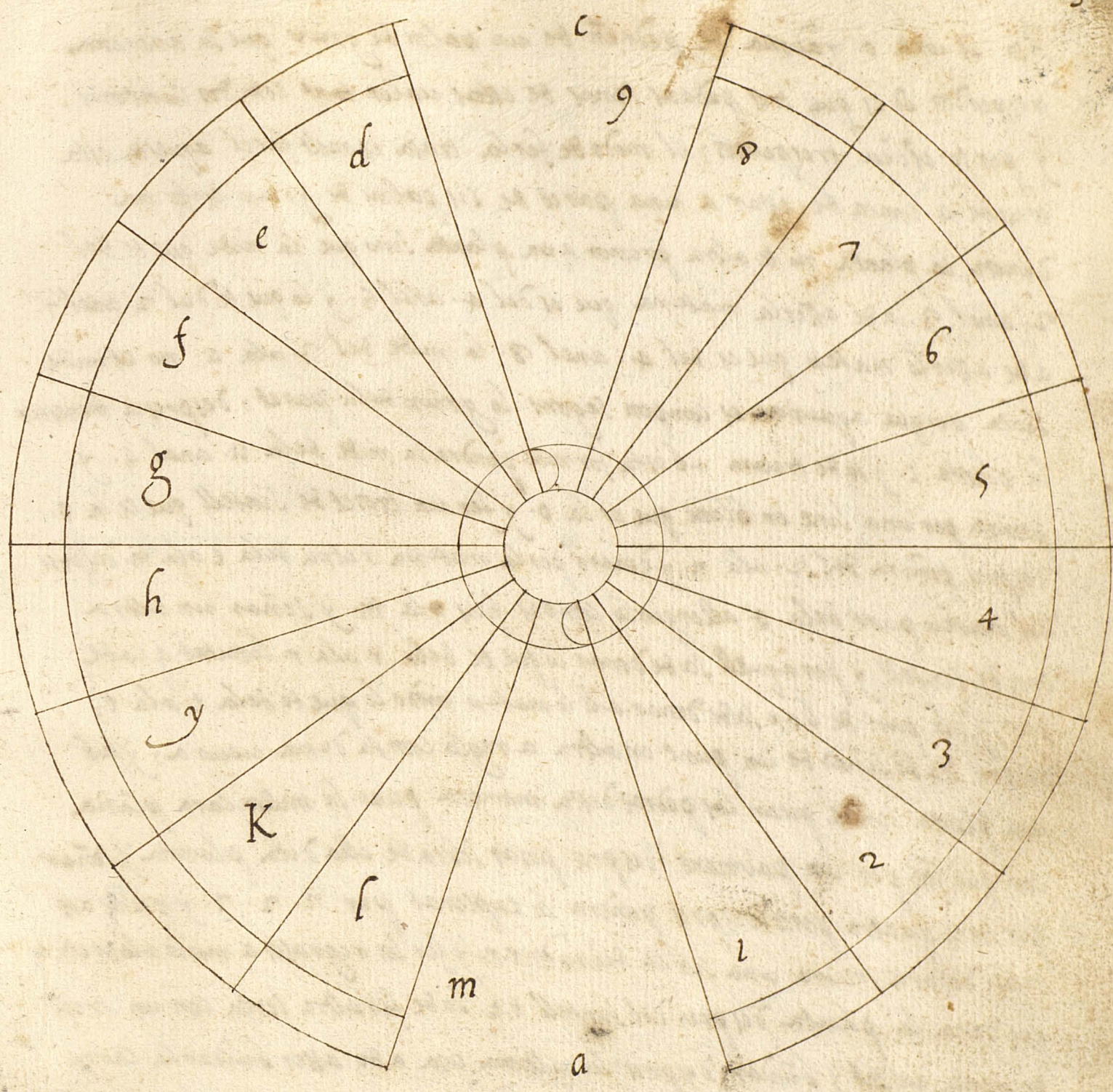
cara del escaló enfora lo es del 2. enfora y axo es regla certa y
apronable com por la experiencia por prouar cade qual, sols falta
aduertir que la aresta de la n. y el patema no a de anar a regla, sino que
si lo caragol es compertit en 12. parts sea de pendra 12. altarias de escaló
y aquellas sean de donar per una linea recta y anel mitx de aquella sea de
donar la mides del buit que te lo ull despres sea de sercar un sintell qui
uenga a trobar el punt de cade cap y lo del mitx y de aquell sintell sea de
fer un tros de serca qui lo matex que tendra de buit a una part tinga de
pla ola altra y ab la part del pla sea de fer la aresta y ab la part del buit
sea de fer lo patema y axo per nom propi es diu serca de rempant

Aquest caragol fa boro rado y ull ubert, el qui sap entendre aquell
dela altra plane entendra aquest en molt gran facilitat la
raho es que la difarentia es poca y quant es en rado de
auerlo de obrar y de trazar es casi tot una cosa, te de buit
12. palms y $\frac{3}{4}$ te de buit lo ull un palm y un quart de lo
boro de grau un palm escans es compertit en 17. parts y si el
curios lo vol neuia en obra dela matexa trasa y dela matexa
mide el trobera a una torra de llorje

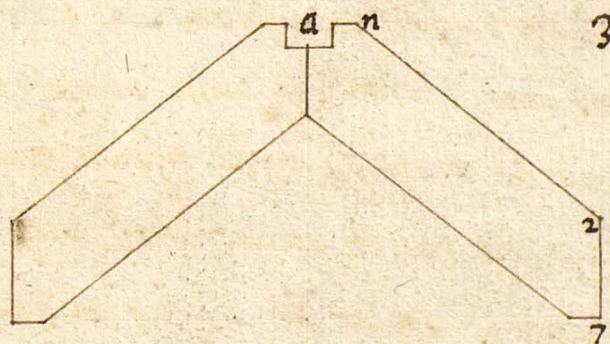
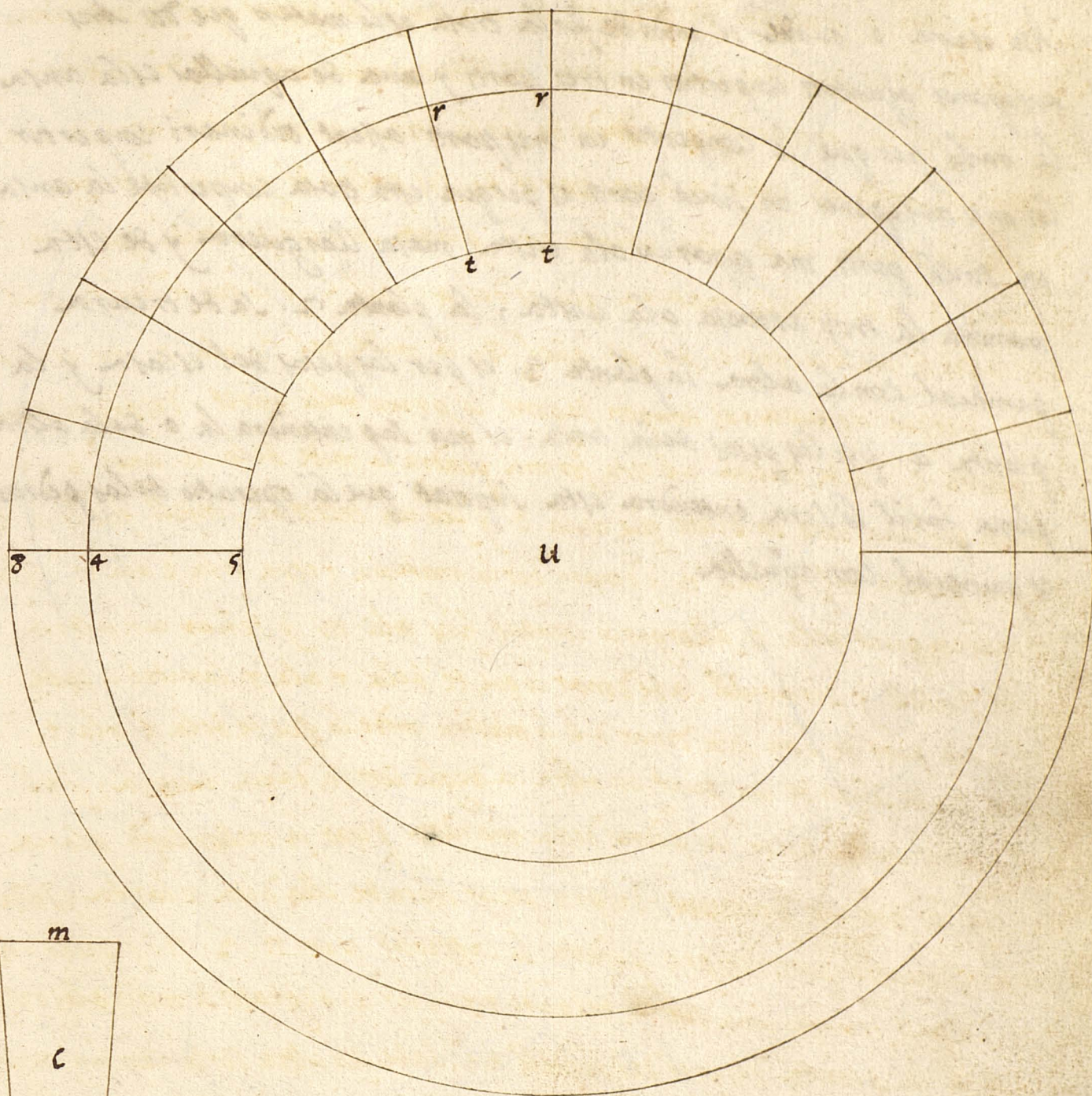
Es para que veritat que aquestas mides no son puntuals com aque-
llas porque aquell te de buit 12. palms y mitx y es compertit
per el rado en 16. parts te de grau lo boro 7. crutem de palm
que ne a ser un pos manco de un palm te de buit lo ull
un palm y prop de un quint y aquestas mides son puntuals
com a aquellas y el troberan en obra a una torra de llorje
qui mira enues la dretare y es feina lo que pot offer de
curiosa y ben treballade

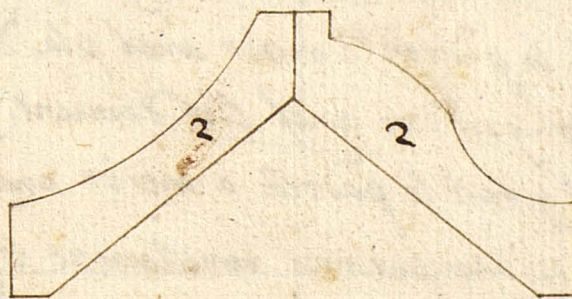
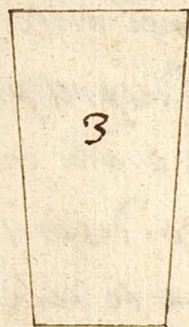
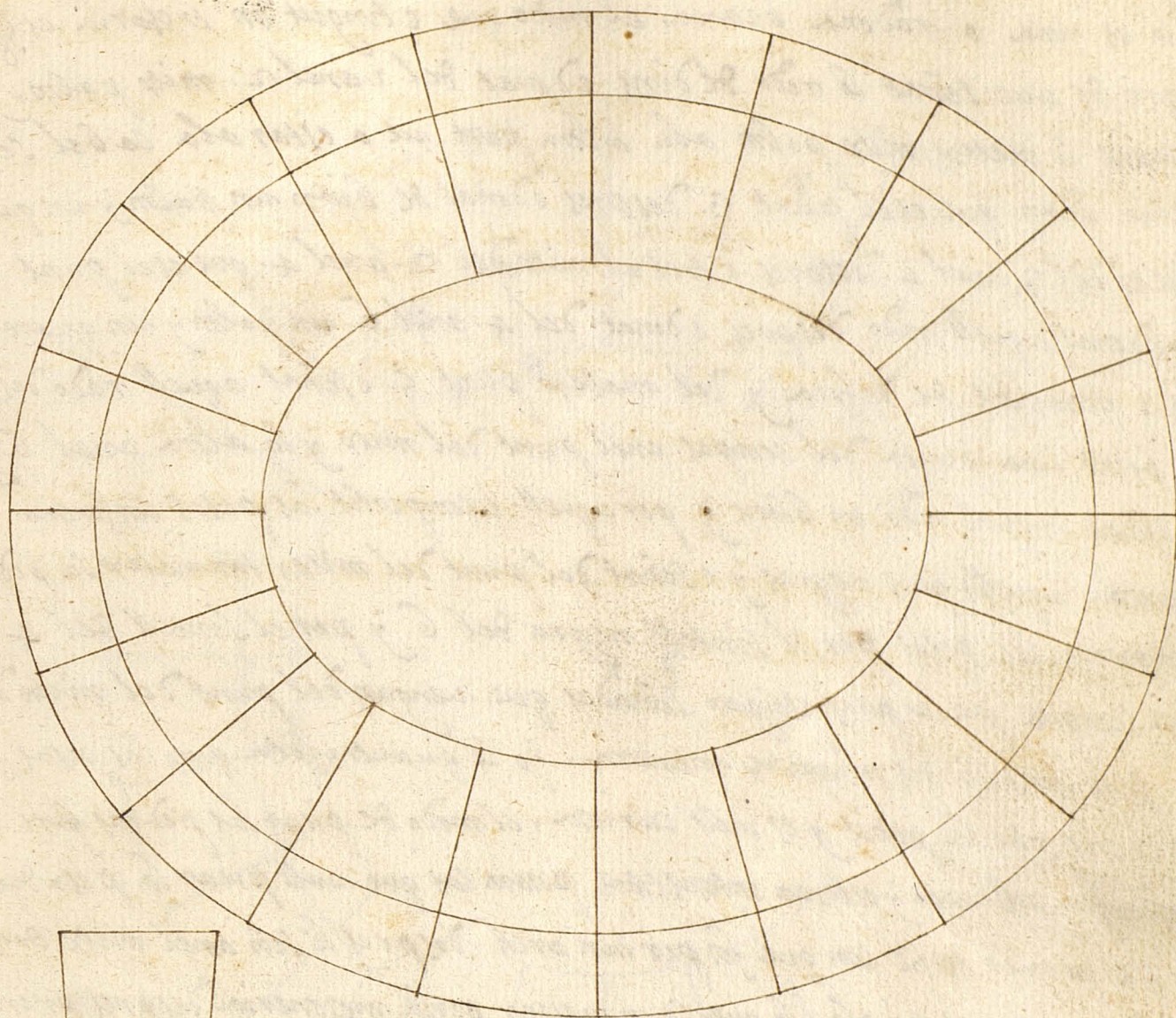
Així son dos caragols qui ballen tots dos per dins un rado es una
inuentio que diuen alguns curiosos que en algunes parts de espanya
nia en obra y lo pensament que tenen per fer esta inuentio es
que suposat un home te una casa molt gran ala qual te molts
estadors y la casa esta compertida ab dos apartaments y a cadu
de aquells sa troban molts de socils y moltes istancias y per comoditat
de la casa ue molt a preposit fer estos caragols de manera que los
de una part y los de la altra prijen cadu per los seus escalons
sens poderla ueura, el rado de aquest caragol es forsat que sia
molt gran, y axi com un caragol ordinari te de huit set o uuit
palmis y lo rado es compertit ab 10. 11. o. 12. escalons aquest te
de huit 18. palmis y es compertit en 20. en fi que com un
entra per lo portal dela a. y comensa a pujar per el primer escale
1. na pujant ab esta horde 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. y com sa
troba anel g. ja si troba altaria per poder entrar lo altra uesi per el
portal c. y na pujant ab la horde d. e. f. g. h. y. K. l. m. de
manera que trobant sa lo primer anel g. y lo sagon ala m. sa
troban tots a un llinell y sempre nan un quantra l'altra y
poden pujar tant com uolen, alo ultim noja sino separ lo ull
del caragol de mitians o de lo que uolen y es molt gallarde
inuentio y reix molt be que no an feltat curiosos a Mallorca
qui lan quantrafela y molt ben aprouade.

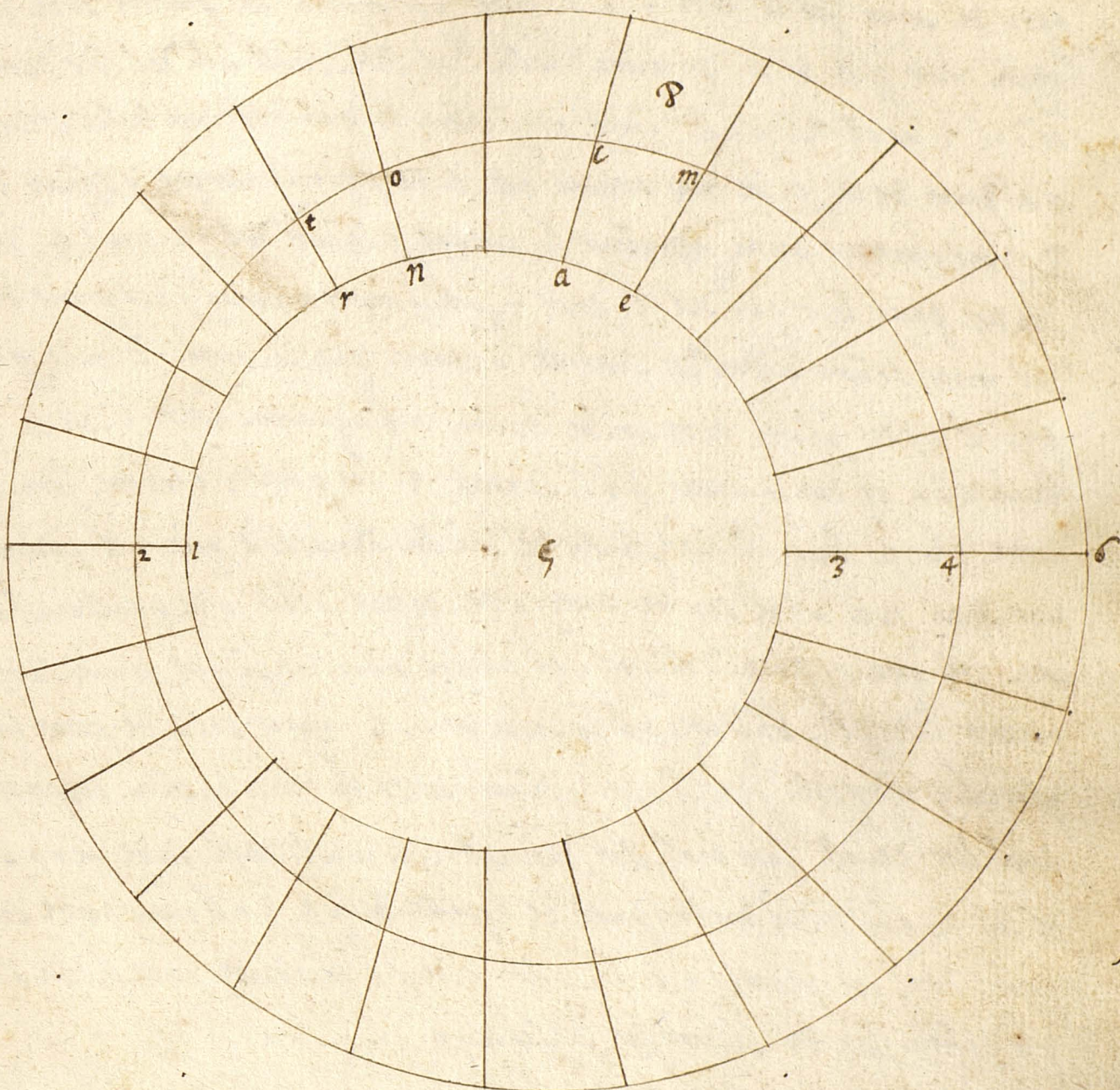
Aço es una o. radona de pedrén de un palm de gruix que la anomena
tresperdos so es que tres pedras senas de estas ualen tant com dos cantons
y per so es diu tresperdos, el modo de fer la trasa es molt facil aquesta esta
trasede a conta de estar a una pared de sis palms de grup conforma
denota la planta no te altra primor exa planta sino que la mide que te del
2. anel 3. a de aser la mateixa que es del 4. anel 5. y lo que te del 2. anel 7.
a de aser lo mateix que es del 4. anel 8. la mide del 3. ala a. no es mide
serta perque aqueixa es compon segons lo grup dela pared, despres a menester
la planta c. y sa de treura ab esta forma pendra la mide dela u. anel 5. y
posara per una line en blanc que es la o. y fer un tros de sintell que es la e.
despres pendra del 2. ala n. y donaro per la mateixa recta dela e ala m. despres
del mateix punt dela o. allargarlo compas fins ala m. y senar un altra
tros de sintell y per aquell sa de donar lo que te dela r. ala r. lamitall a cade
part, y ala part de baix sa de donar ab lo mateix modo lo que te dela t. ala t.,
despres sea de senar de un punt en altra a regla com la d'ixa ueura, y ab
exa planta san de picar las pedras desta manera picar la millor cara plana
com que fos per un paiment despres posar sobra de ella dita planta y senar
per totes quatre parts despres pendra lo capserat per n. 2. 7. y picar els
caps, despres treura una serca del rado r. r. y fer los regrats a morir a les retas
que dona la planta despres del sintell t. t. Sa de fer altra serca com un tros
de regla uoltal y buidar despres la ultima cosa a de aser buidar la cara
qui estava picada primer plana, la causa perqu' diu que primer sa de
picar plane es perque de principi noja n'ingun finament per saber quin
boso a de tenir, advertint que le quantofeta dela mateixa mide y de
la mateixa trasa y aço es per las de experientia las pedras san de
fer aportar dela llergeria dela a. anel 7

Aso es una o. ouade el modo de fer la traza es lo mateo que dos arcs
anagones ajuntats compertits en tres parts y una de aquellas es la ansa,
la raho per que li compertit en tres parts assent ordinari compertir
los arcs anagones en sinch parts es perque esta traza compertide la ansa
en sinch parts ma aparex ola vista masa llarguera y de esta
manera la troc ermosa ala vista, la planta 2. sa de treura
puntual com la altra la planta 3. es per las pesas del escasa y la
planta 4. per las pesas dela ansa, el qui sap entendra la o. dela altra
plana facil li sera entendra esta suposat que la operatio delas pedras
es puntual com aquella

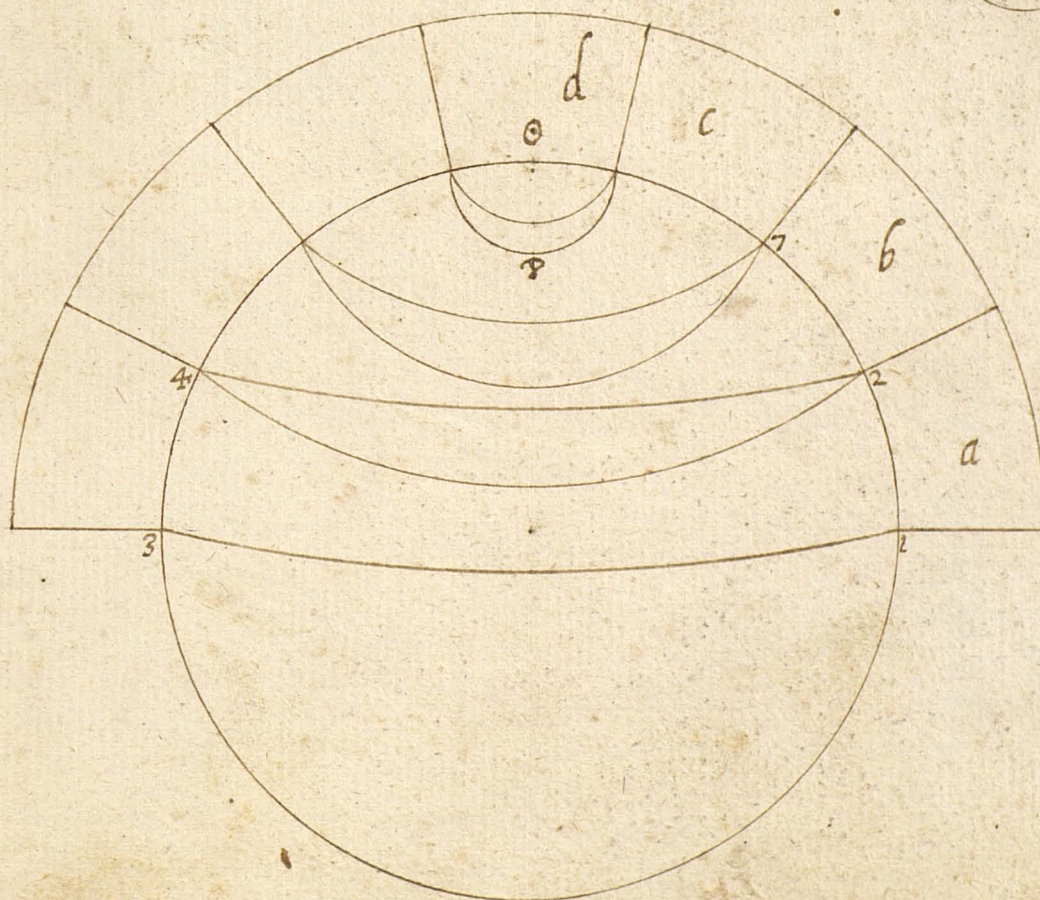
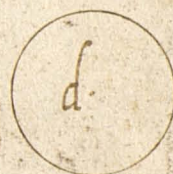
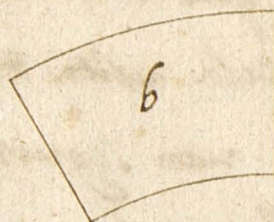
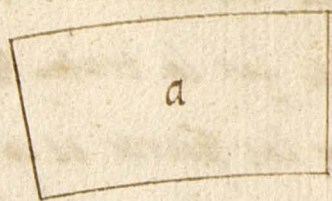
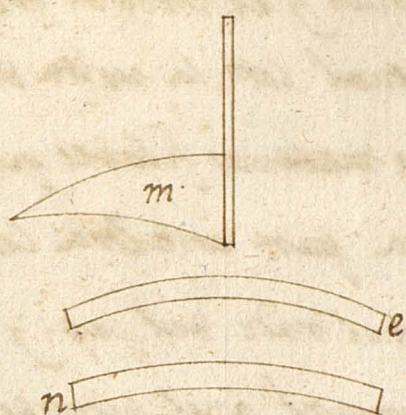

Aso es una o radona brixa el modo que e tingut en treçarla es 9.
apres de auer seniat lo redó de dins e donat del 1. anel 2. mitx palm, y
donant lo mateix mitx palm ala altra part ue a estar ala cabal sens
tenir brixa que es el punt 3. despres e donat de brixa un palm y un quart
que es del 3. anel 4. despres e tret el mitx del 2. anel 4. que es el punt 5.
y e donat aquell rado despres e donat del 4. anel 6. un palm y un quart 9.
es lo parament de defora y del mateix punt 5. e seniat aquell rado despres
e posat una punta del compas anel punt del mitx y la altra anel 6. y
e seniat aquell rado en blanc y per aquell e comperit las pesas conforma
denotan aquells pies negros y e seniat del punt del mitx, tan mateix sa poden
comperir les pesas per el sintell negra del 6. y per el sintell del 4.
que sempre que les pesas estigan senades que uengan del punt del mitx dirá
de sens mentir de niguine manera, jo le quantrefeta que las pesas fan
tre lo gruix de la paret y es molt curiosa, el modo de picar las pedras fere lo
assembla ab una y esteran entesas totes posam las que null picar la pesa del 8.
la pie primer tota com que foi per un arch despres li sen anel mitx dela
duella un trosset de pla lo que sa menester per la masoneria despres prene la
que te dela a ala c y don anel lit demunt y lo que te dela e ala m. e u don
anel lit deuall y tall lo padrón a morir anel pla del mitx, despres prene
lo que te dela n. ala o y e u don anel lit demunt, y lo que te dela r ala t.
e u don anel lit deuall y tall lo padrón a morir anel pla del mitx
la planta 7. 7. no seruey per res tanblament le posade per donar enta=
nent que esta trasa esta posade a una paret de 5. palms de gruix y si
volguesen que dues pesas fesan lo gruix de la paret ue a compta an aquessa
mide dues radonas ajuntades

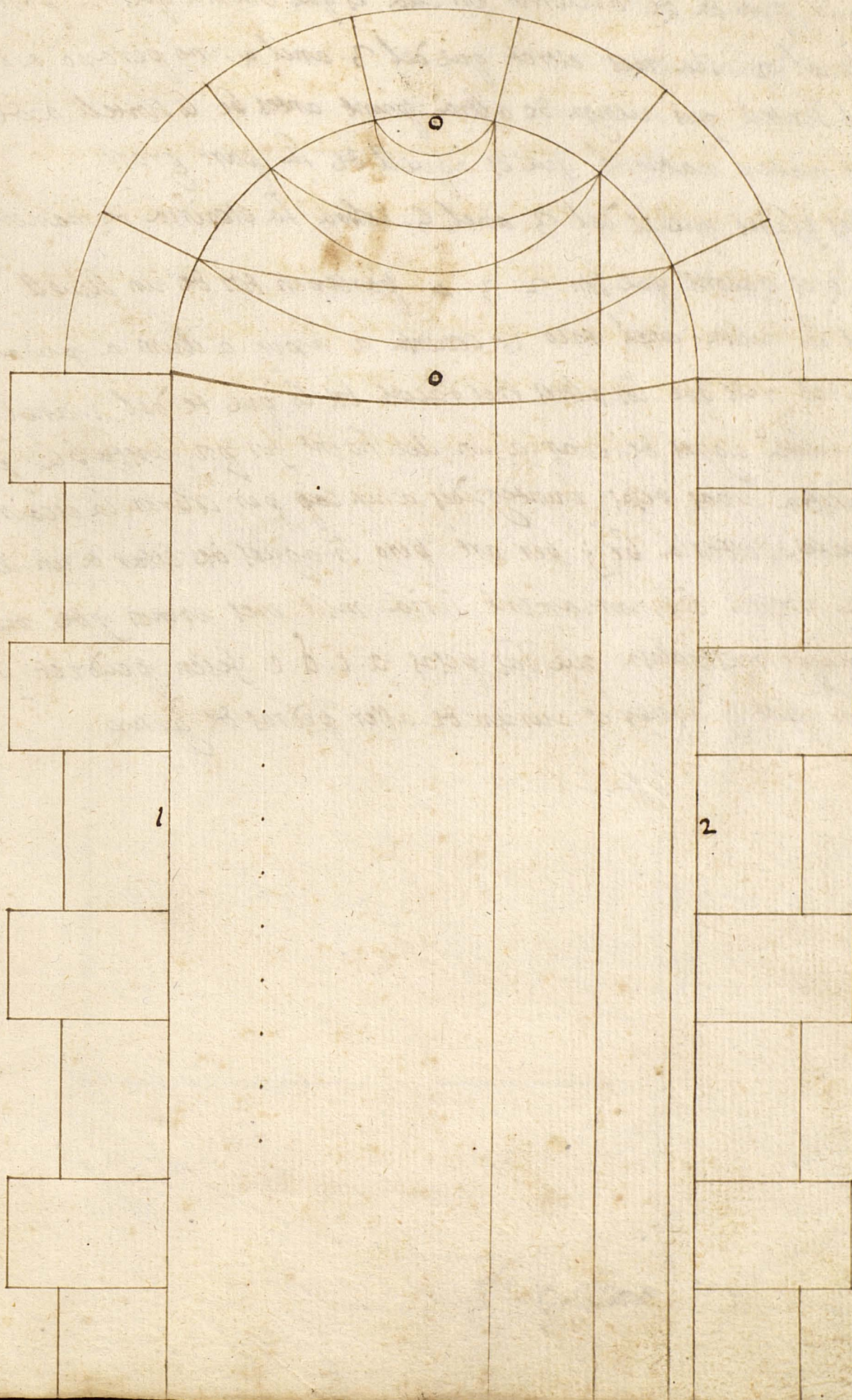

7	7
---	---

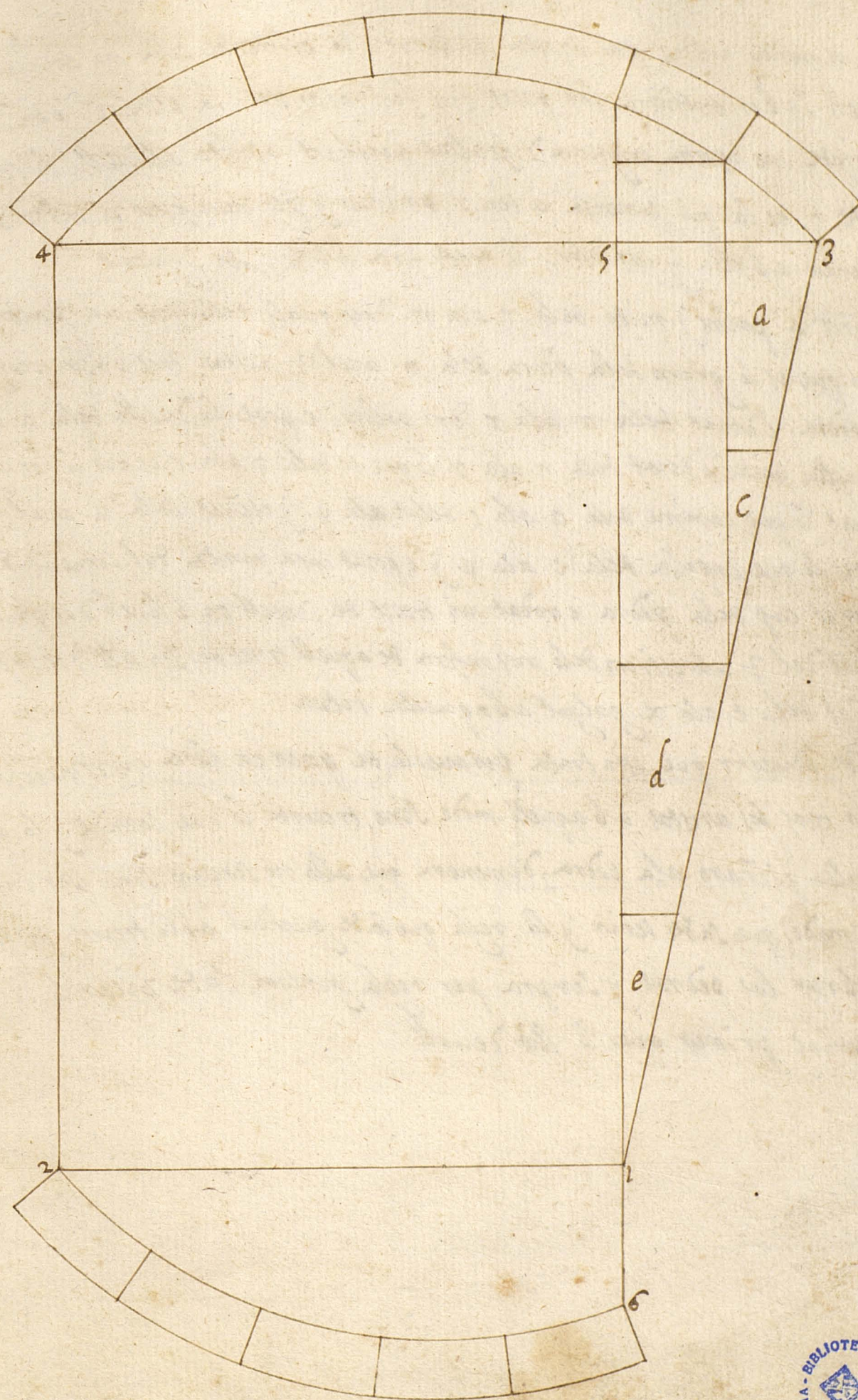
Això es una cistella de terra rodona el modo que e tingut y sa de tenir es q.
apres de aver fet lo rado y lo arquet per treure las plantas sa de posar un
regla molt just de la primera duella del lit deuant ala del lit demunt que
es del 1. anel 2. y alli haont enquantra lo plom del mitx dela escarria q.
es el punt de la o. de mes amunt alla sa de posar lo compas y senar del 1. anel
3. y del mateix punt estreñiar lo compas y senar del 2. anel 4. despres
se de posar lo regla del 2. anel 7. ab lo mateix modo y del punt de la o.
del mitx senar altres dos sintells y encara que la terra fos molt gran y
tingues moltes filades totas san de treure ab aqueixa horde, sòl la planta
de la clau es tan solament ab lo sintell 8. les plantas e tretas fora ab la
horde a.b.c.d. axo son las plantas de duella aduertint que nos podem fer de
post sins que an de ser de carto o de paper dobla o de quallunq. altra
cosa sòl que es pua doblegar, el modo de picar las pedras es que sa de picar
primer la duella bridade ab la serca de la e. apres se ha de posar la sua
planta y ajupirla dins lo clot y senar atora la rador de ella despres tant
anel lit deuant com anel lit demunt com anel capít sa de fer ab la serca
de la m. qui es del mateix punt de aquella dela e. y ab exa horde san de
picar totas las pedras, y si la cistella a de ser triadorade lo es si a de ser lleuorade
per defora san de servir de la serca n.

Això és una volta rodona a una instantia qui té un cap rodó,
el modo de fer la traza del rodó i el modo de treure les plantes
i de obrar las pedras es puntual com la volta de la altra plane,
Demenera que esta traza las mateyas filades qui donan raho
anel rodó de la volta de una part en altra comes ara del
1. anel 2. van seguint per el rodó del cap, i com la volta
esta acabada: de la o. demes amunt anel plom de la o. de mes
avall es perfectament mitia volta de terra rodona, i el qui
voltra neura esta traza en obra naja anel castell de Bellner

Això es una volta a una istancia o botiga qui te una paret
biixa, lo que sa de advertir en ella es que encara que la part
del 1. anel 2. sia mes estret que del 3. anel 4. no peraxo a de
tenir el sintell qui venga de altra. prunt antes be lo sintell a de
ser del mateix natural que es aquell de la part gran,
ales dues filades que es del 3. anel 5. cobra la escairia de manera
que los tres racons que son 2. 3. 4. partexen tots de un nivell
y quant la volta anel rato 1. comença a apir a llum a pujat
de peüret mes que los altres tres racons tot lo que te del 1. anel 6.,
si esta volta agues de estar a un lloc haont fos por visible per
fer la mostra unas pesas puntegudes a un cap per cobrar la escairia
y tantmateix estaria be y per art pero si agues de estar a un lloch
haont la mostra ordinariament seria molt mes ermos y de mes
art y major mestransa que las pesas a. c. d. e. fesen peüret y
volta tot junt y aquexes aurien de aller pedras de grup

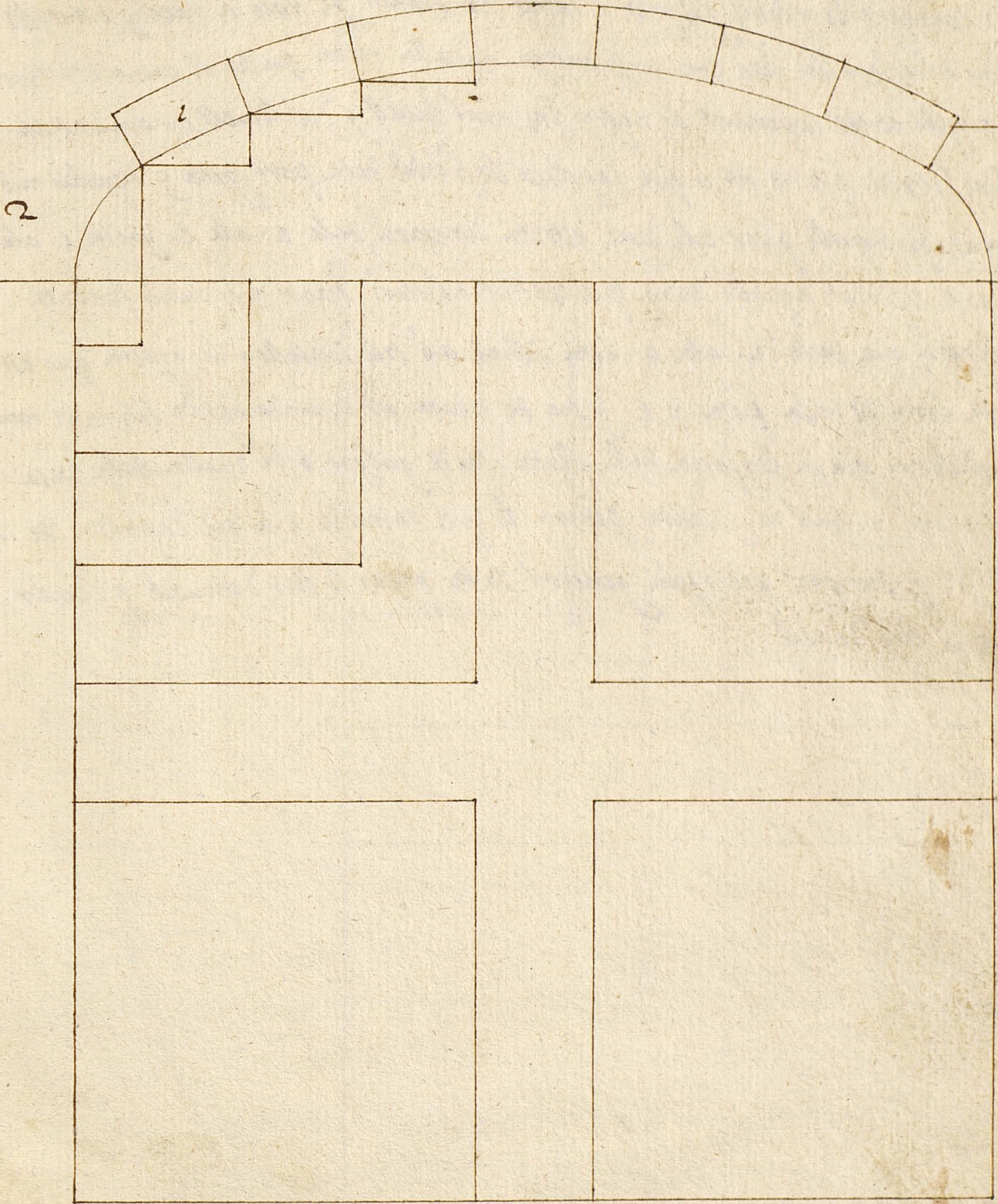
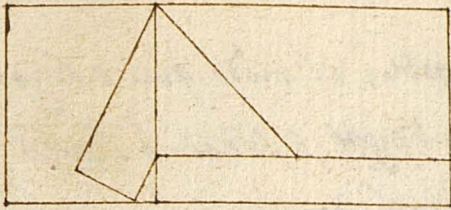

Aço es una altra per aresta quadrada la primor de ella no consistex
sino en saber entendre las pesas. qui fan las arestas. la pesa 2. per ser
enseñade no aporta ninguna difficultat perquant asanta aliuell, la segona
qui te 1. es la qui comensa a tenir primor y per manifestar el modo que sea
de tenir ab ella y las altres le treu fora ab la horda següent

E pres 4. palms y mitx dela n. ala m. dels quals rellevant un palm y
mitx que es lo gruix dela pedra dela m. anel 3. restan tres palms llergeria
de pedra, edonat dela n. ala r. dos palms e pres la duella dela a. ala e.
y aquella mide edonat dela n. ala o. lo que te dela o. ala r. es per lo orejo,
edonat lo que camine dela a. ala e. delat ala u. y esenat dela u. anel 3
e pres lo que capalsa dela e. ala e. y e posat una punta del compas ala t
y per el cap dela pedra e rodar un trosset de sintell en blanc des pres
e senat del 3. ab lo estrem delo mes enfora de aquell trosset de sintell despres
e senat dela t. ala x. galgat ab aquella retxa

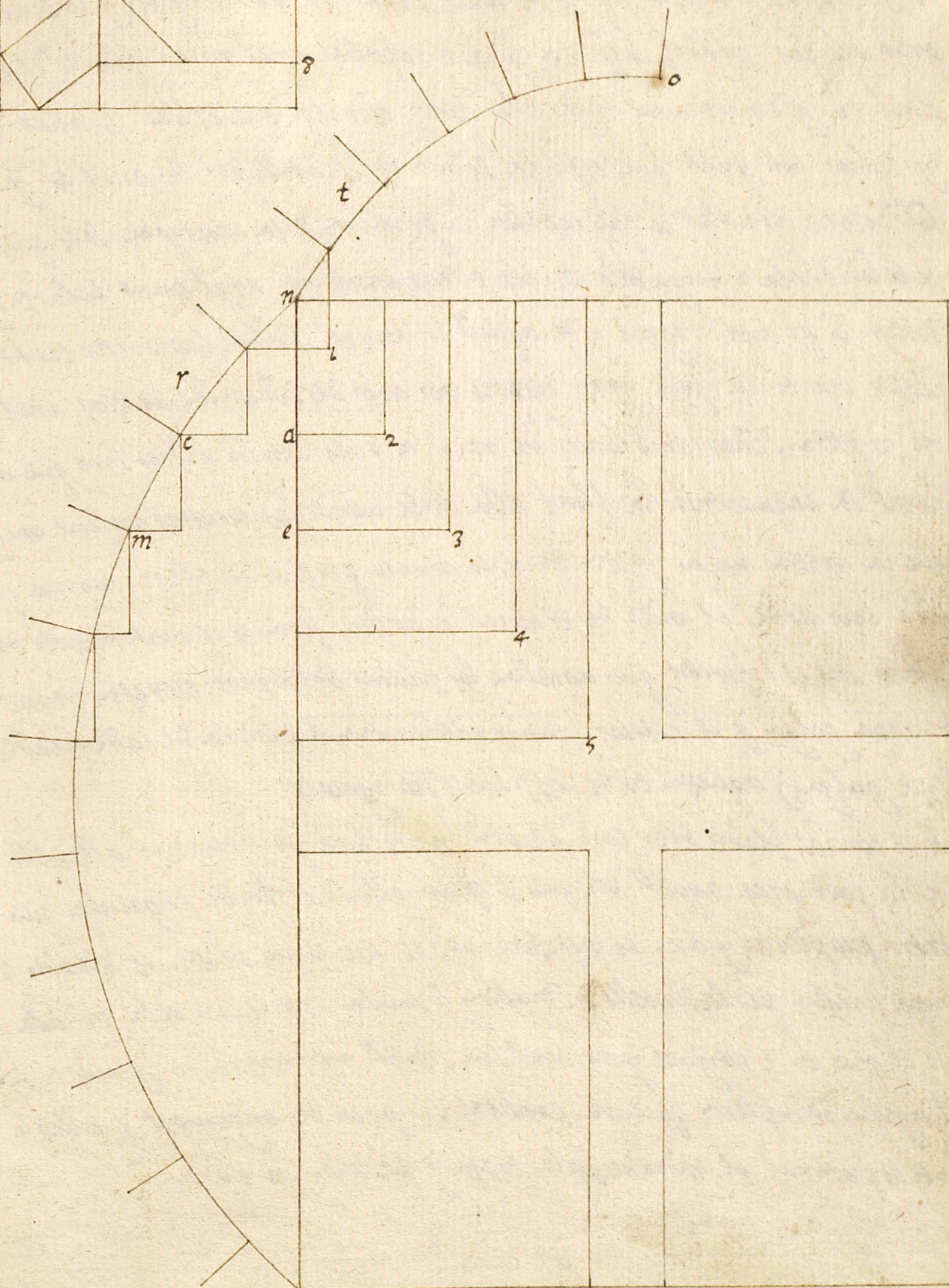
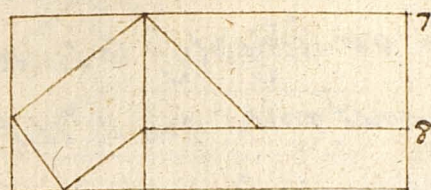
y s'ade advertir que esta trasa per auerla de posar en obra no es necessari
treuar totes las arestas ab aquell modo sino treura lo que camine y lo que
capalsa y senaro ala pedra, demenera que alio no seruey sino per enseñar
el modo que s'ade tenir y la regla que s'ade guardar ab lo treura de trasa
y obrar las pedras y sempre per regla general s'ade picar lo lit
demunt primer que lo lit deuall

Això es una volta per arista quadrada anspanera la arista
questa tretz fora es de la pesa 1. el modo de obrar las pedras es
puntual com la altra, tot es diferent de aquella per ser anspanera
la primera pesa 2. es ensejade i perque la arista anel dit
demunt no sia mesa prima i no tinga parill de rompra hi donat
dos palmes de gruix i també le posade ab esa forma per rahó que
una pesa tan solament fes la anta, això no es mes que donar o
enseñar un bon modo que quant lo mestre es troba sobre la obra
sa acomoda moltes vegades ab lo padren que tanmateix poria ofer
la anta de dos petas pero de esta manera es mes breu i mes facil
i si la obra sa agues de executar puntualment ab esta troba
sa aurien de portar quatre petas de aquell gruix per aqua pafeta.

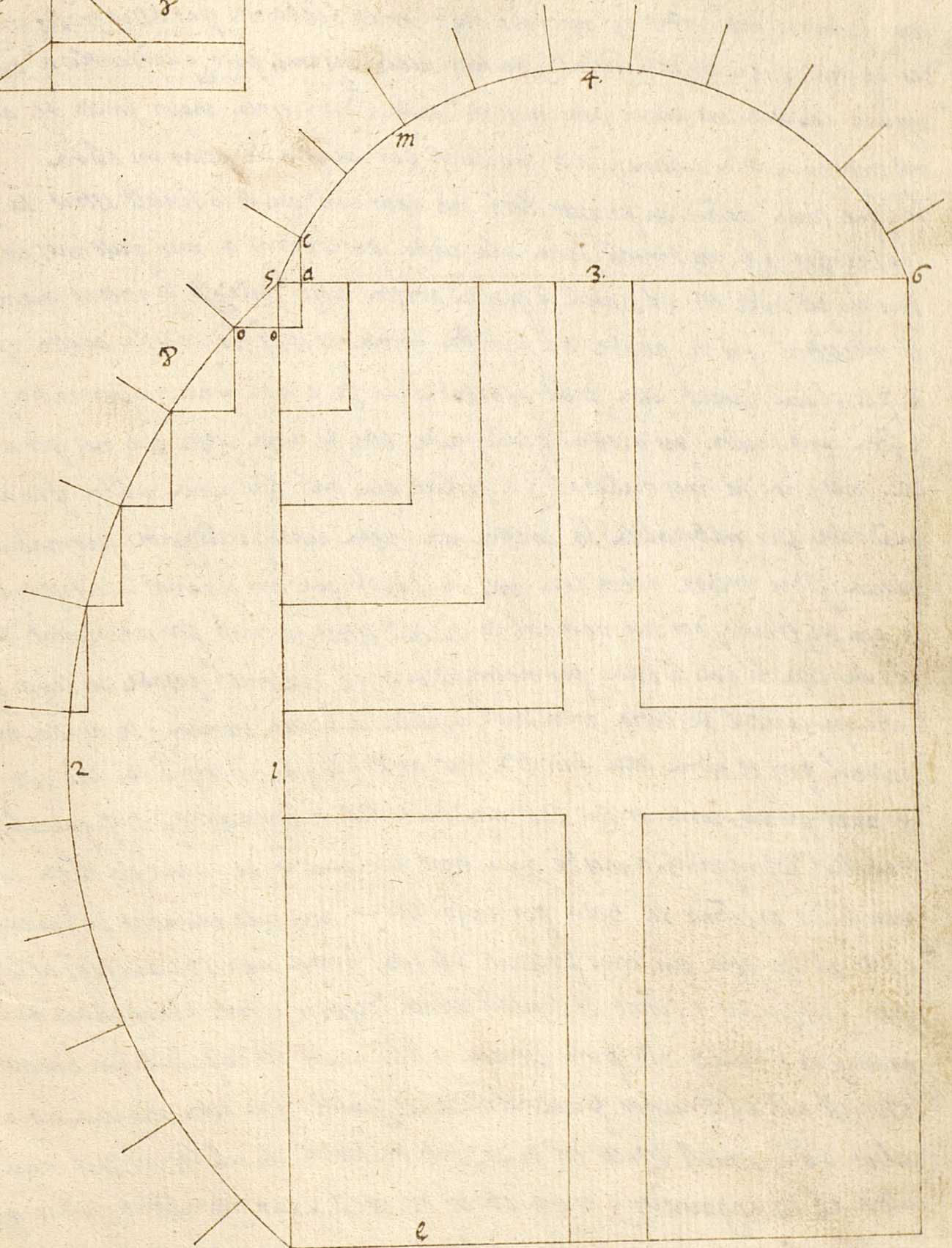
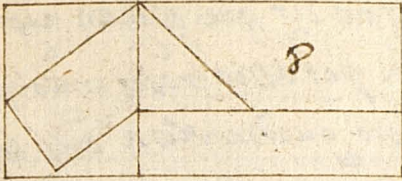
.....

Això es una molta per arista perllongada, el modo que e tingut en
treballar la es que apres de anar senyal lo perllongat e senyal lo sintell gran
j e comperit les filades despres e senyal en blanc de ralo a ralo j e tres los
ploms dels duells fins que enquantren aquella retxa que son el punt 1. 2. 3. 4. 5.
j aquells estrets capemunt en negra fins anel llinell j del llinell en amunt en
blanc despres e pres tot lo que capalsen les filades de la part gran j aquelles mides
e donat per aquells ploms ala part estreta comensara de la a. ala c. j de la c. ala m.,
despres e cercat aquells punts que es estat necessari cercar tres punts furtats,
semenera que de la n. ala o. esta senyal ab tres sintells, la aresta qui esta
trera fora es de la pesa r. t. j sea de trera ab lo mateix modo s'ha de tenir
atencio que la llongoria de la pedra seade galgar de la duella de la pesa t.
que es del 7. anel 8. j seade pedra lo que camine j lo que capalsa de la
pesa r. j sempre per regla general se de picar lo lit demunt primer
que lo lit denall

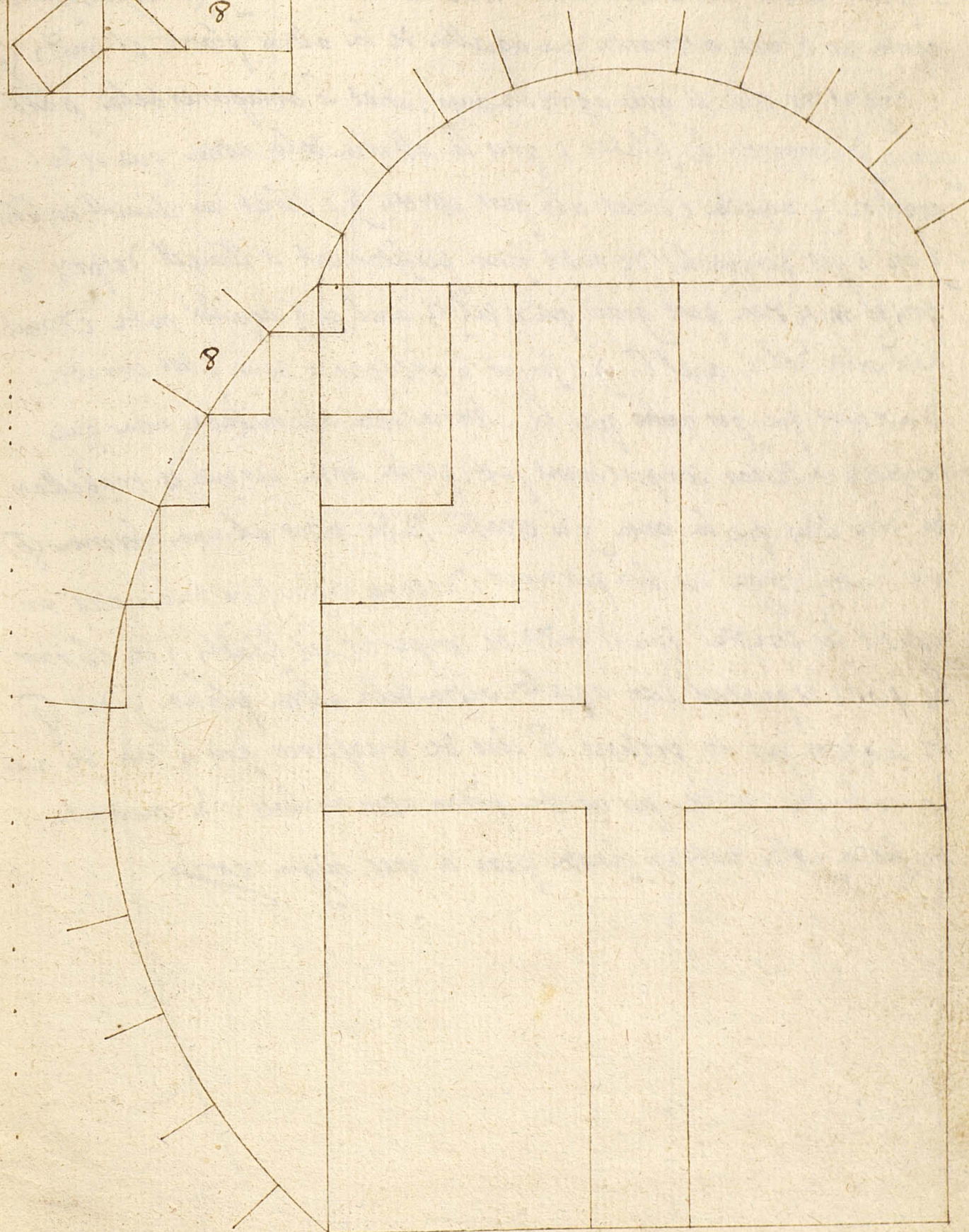
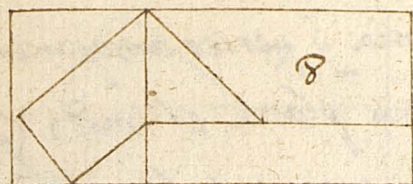

Aço es una volta per aresta per llongate ab altra modo aquesta sea
de fer desta manera apres de aver senal lo per llongat y lo sintell
gran ab las filades pendra lo que capalla anel mitx que es del 1.
anel 2. y donara anel mitx ala part estrecha que es del 3. anel 4.
y cercar un punt que espuga senar un sintell del 5. anel 4. y anel
6. despres igualar lo que capalla la primera pesa enterjabe so es que lo g.
te de la o. ala o. tenga de la a. ala c. de manera que anel punt de la c. fada
senar lo primer regras y de aquell en amunt seande compertir tantes
filades com te la part gran despres per aver de senar las arestas anel pla
no importa senar en blanch de raro a raro com lo altra sino que alla
haont se enquantran los ploms alla an de venir las arestas no sent mentio
que la aresta vaja justa de raro a raro porque en afesta no va justa
sino curuade el modo de treura la aresta fora es el mateix modo de la
altra sols es difarebit que aquella las filades de la part estrecha no son tantes
de una galga y es necesari tenir atendentia a pendra de cade filade la
sua galga; y aquesta totes las filades son iguals

Axi com las filades de la part estrata no troban perfectament alliuell ab les
de la part gran aquell por que si pren allo si troba de engaupit que diem
entra puapedres; y axi es necesari apres que una aresta es puade posar
una linia per los sintells de duella a duella com es ara de la m. ala e
so es que la e estigues junt anel seu sintell axi com la m. y ueura ab la
llargaria de la pedra quine cantitat si pren de engaupit y tellar lo
abo es puntual el modo de fer la trata y posarla en obra

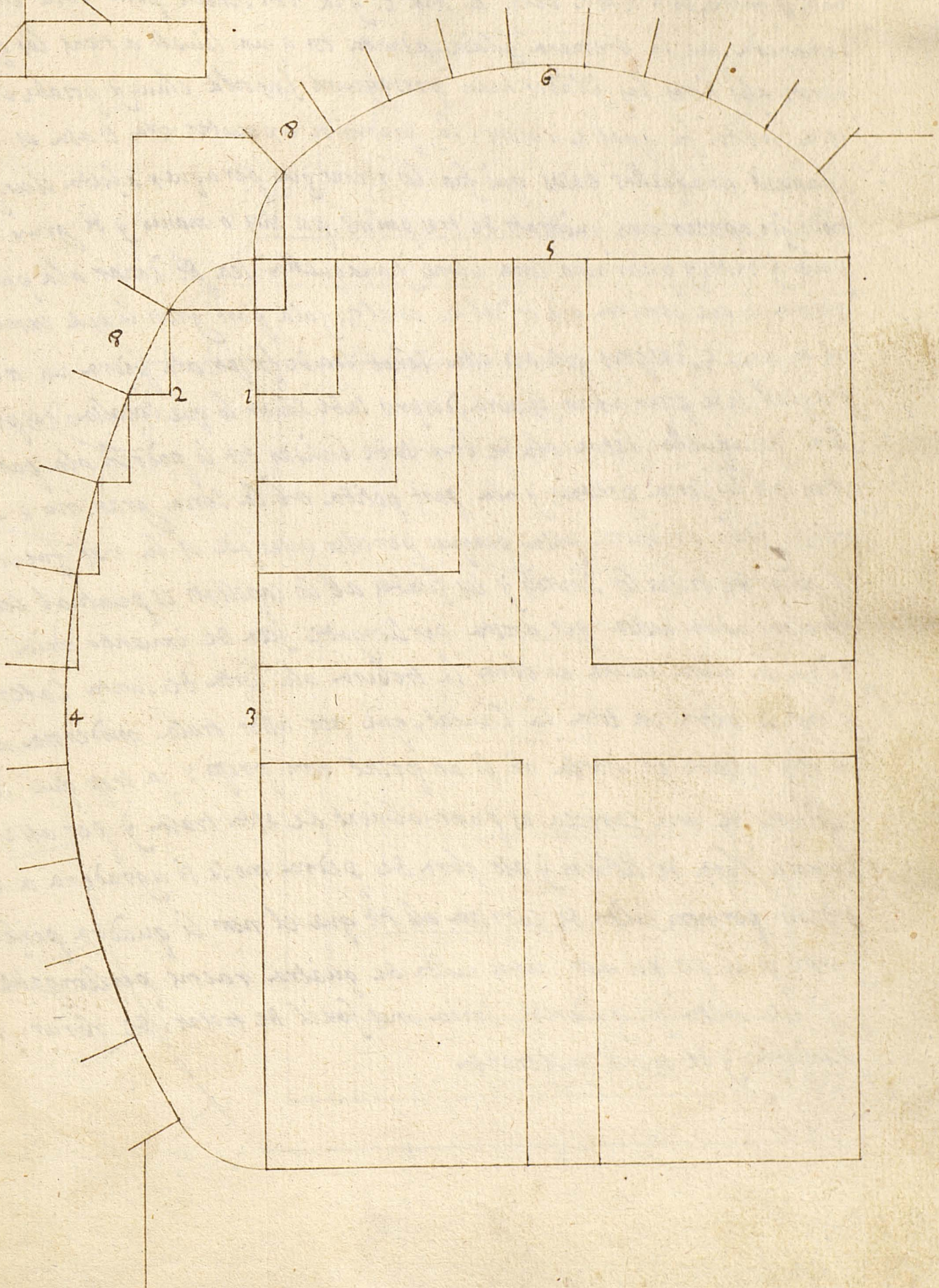
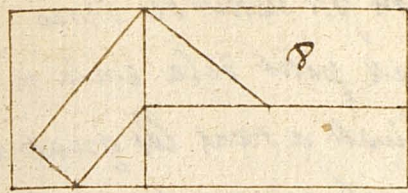

Ja tinc notes per menut a cadé lloch per si los dos mōdos de volta per aresta
perllongade, j a ningu de ells s'eli pot perar talra ni es pot dir que tingan nigu
cosa quantra art: antes be merexen molt gran alebansa per asser trase; imagina-
des de tan superior menestral j de tan subils ingenis, pero guardantlos a ells la
digne cortesia em parex ami que per donar a dita trasa major finesa de art,
mes ermosura ala vista; j mes facilitat per auerla de posar en obra
la que tinc posade en primer lloch me apar ami que si lo sintell estreit la fes
tanllament ab un sintell seria ala vista per lo menos a mon gust mes ermosa
pers no pot aler tot un sintell j que la aresta uaja justa; j lo intent que a tingut
el menestral qui la posade ab aquella forma es estat fer anar la aresta justa
j per el seu intent esta molt asertade — Jo e feta una experientia j es q
e feta una volta per aresta perllongade tota de una peça que no pot auer
cosa mes fina ni mes natural j e trobat que axi com una volta per aresta
quadrade per naturaleja la aresta uaja justa una perllongade per naturaleja
curua; j dic encara altra cosa que no es raho que per fer anar la aresta justa
se aja de treure del seu natural lo sintell estreit; jo tinc per mes asertat donar
a cadé cosa lo que li toca per naturaleja — la que tinc posade en segon lloch es
altra pensament de altra menestral aquella la aresta curua j la ajusta mes anel
natural pero ee altra cosa quantra mon gust; j es que no trop bona lles que apres
de auer picade una aresta s'eli aja de tellar lo engaupit; j trop que alio es
trebellar dos negades, a mes de axo tant per auerla de posar en obra com per
auerla de enseñar la tinc per enfadora — ara ultimament de inuentio mia
e tret allum esta qui esta present ab esta forma apres de auer senal lo sintell
gran j les flades e senal lo sintell estreit despres e tret los capellats de la part
gran j los e donats ala part estrata j alli haont los capellats an enontrat
lo sintell alli e fet uenir puntualment les flades; j de esta manera noja difi-
cultat ab lo sintell estreit en diuersitat de sercal ni ab las arestas noja difi-
cultat ab los engaupits j es pot obrar en molt gran facilitat; j dic que
aquesta es la mes natural, la mes facil, la mes perfecta; j la mes ermosa de
totas las otras non dic per ser inuentio mia que ella de si mateix ja dona

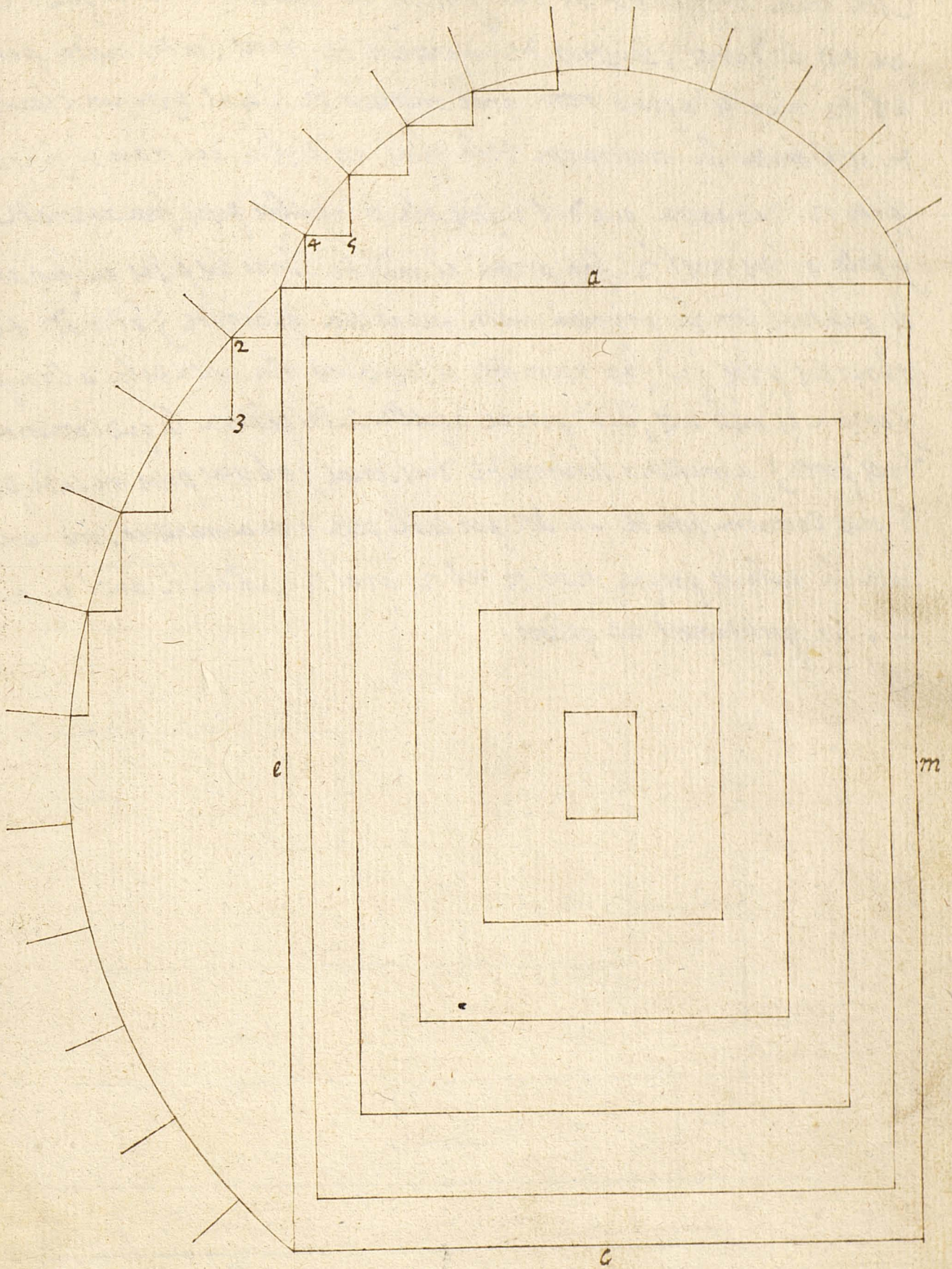

a entender la sua finesa

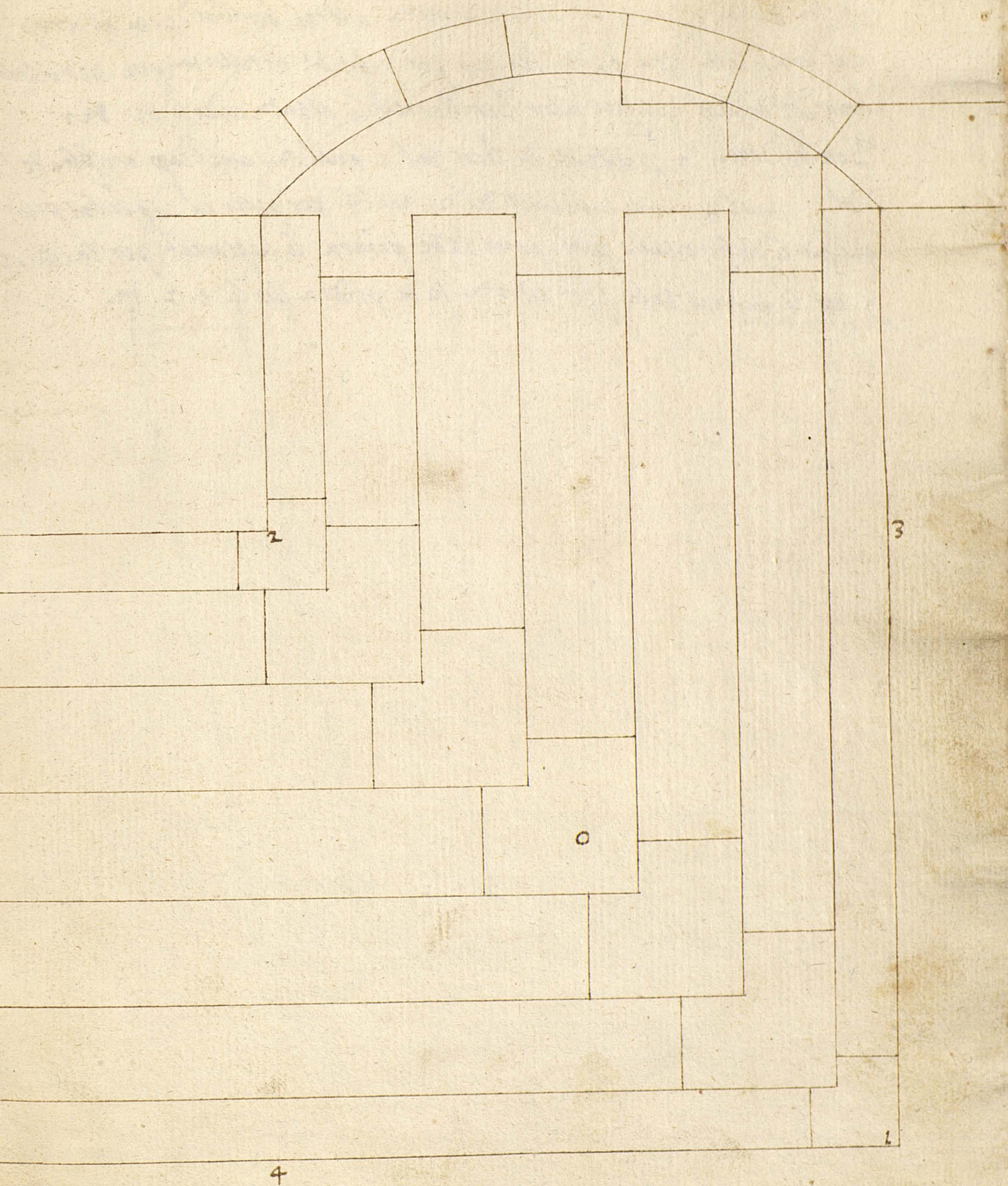
Aquesta volta per arista també es de inuentio mia i per ser ansapanera
aporta en si mes mestrania que aquella de la altra plana el modo q.
e tingut en ella es que apres de auer senat lo ansapaner dela part
gran i comperit les filades e pres la altaria dela anta que es del 1.
anel 2. i aquella e donat ala part estreta i e senat un llinell en blanc
i alo e fet perque las do antes fosan perfectament a llinell despres e
pres el mitx dela part gran que es del 3. anel 4. i aquella mide e donat
anel mitx del 5. anel 6. i e forjat lo ansapaner dela part estreta
aduertint que per raó que la altaria esta al limitadi mia que
cansaria a cercar comperiment just per la anta perque es treballar
en ua sino que la anta i lo escala sa de posar ab una forma q.
ala vista tinga un bon parer, despres noja sino delas antes en
amunt fer compta que el modo de comperir las filades i de obrar
las pedres es puntual com aquella altra dela altra plana i diu q.
los curiosos qui an profesat lo Art de picapedrer fins lo dia de uiu
en raó de voltes per arista poden aser aribats ala mateixa
perfectio i ala mateixa finesa pero a mes nigu *est*

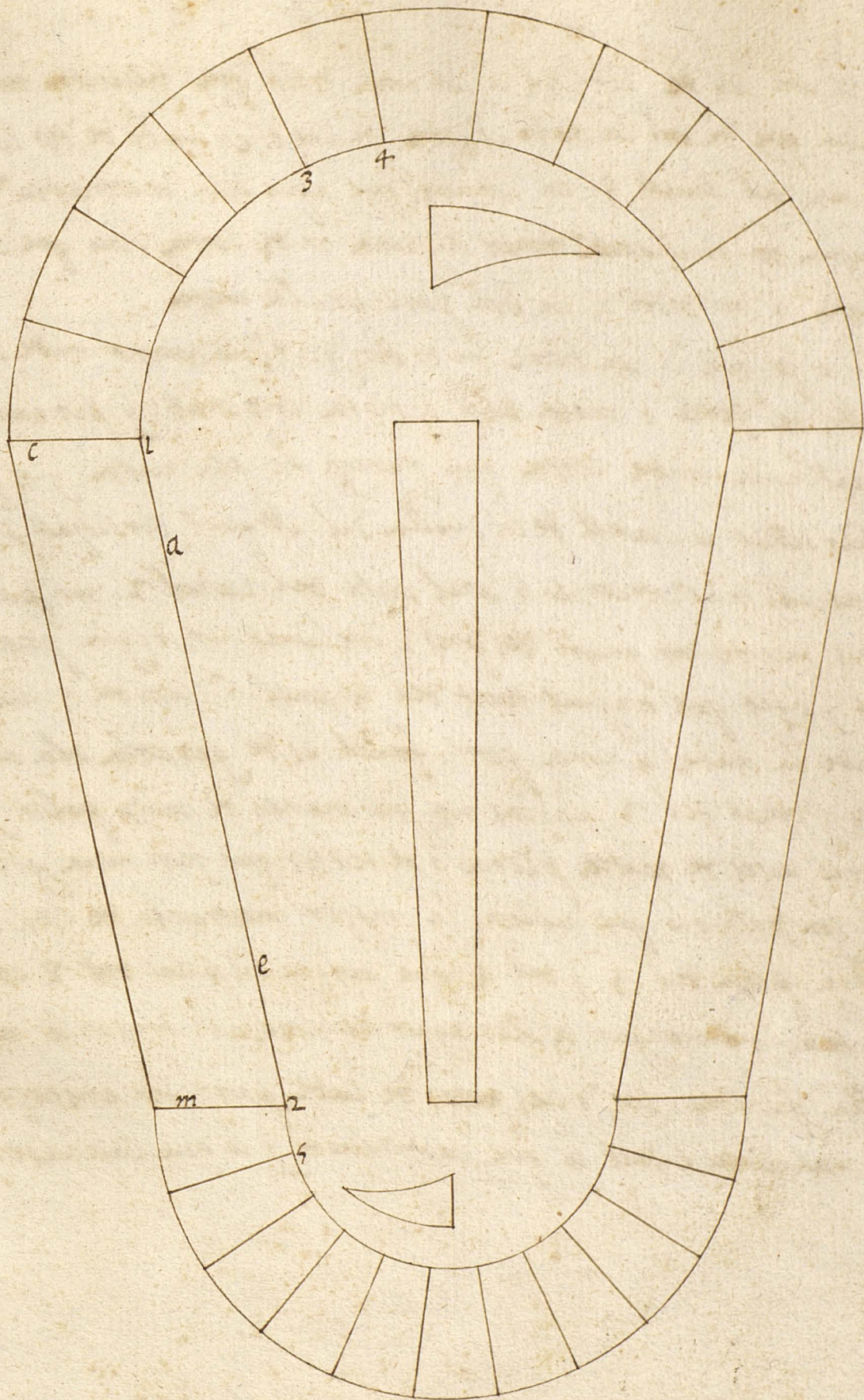
Així es una volta que la simetria del sintell gran no pot venir de sino
anel mitjà, com es ara de la a. ala c. i la del sintell petit de la e. ala m.
de manera que la primera filada asenta tot a un linell a totes les quatre
parets, a les hores les filades van proseguint fins ala clau; i posada en obra
esta volta fa quatre racons; la primer de executar esta trasa es tan
solament anaquelles pesas qui fan los racons que per aqueixa afecta es un gallant
modo fer aportar uns quadrats de tres palms per mes o menys i de gruix de
palm i mitjà; i picar una cara plana i anaquella sea de donar ala part
estrecha lo que camina que es del 2. anel 3; i ala part gran lo que camina
del 4. anel 5; despres que així esta senyal sea de forjar ala pedra un racó
i aquell s'ade picar ab un escavall, despres s'ade senyal lo que capella; despres de
senyal de aquella retira ala de baix s'ade buidar tot lo padren ala part
gran ab la serca petita; i ala part petita ab la serca gran, no e fet
menys de la primera pesa perque per aser enserjada es la mes facil,
el modo de tresar los sintells i les filades ab los capellats es puntual com la
tercera volta volta per aresta per llongade feta de inuentio mia
el qui la volta neuca en obra la trobera ala Porta de Santa Caterina
i non se altera en tota la Ciutat, que per aser trasa moderna encara
no esta posada en usansa ni li an posat nom propi; jo trop que la
coberta de una carroça es puntualment de esta trasa i per aser una
carroça obra de llenam i així obra de pedra no se si agradera a molt
posarli per nom volta de carroça ab tot que el nom li quadra perfectament
i així jo li pos per nom una volta de quatre racons per llongade,
i si esta volta fos quadrada seria mes facil de tresar, de obrar, de
entendre; i de menys mestrança

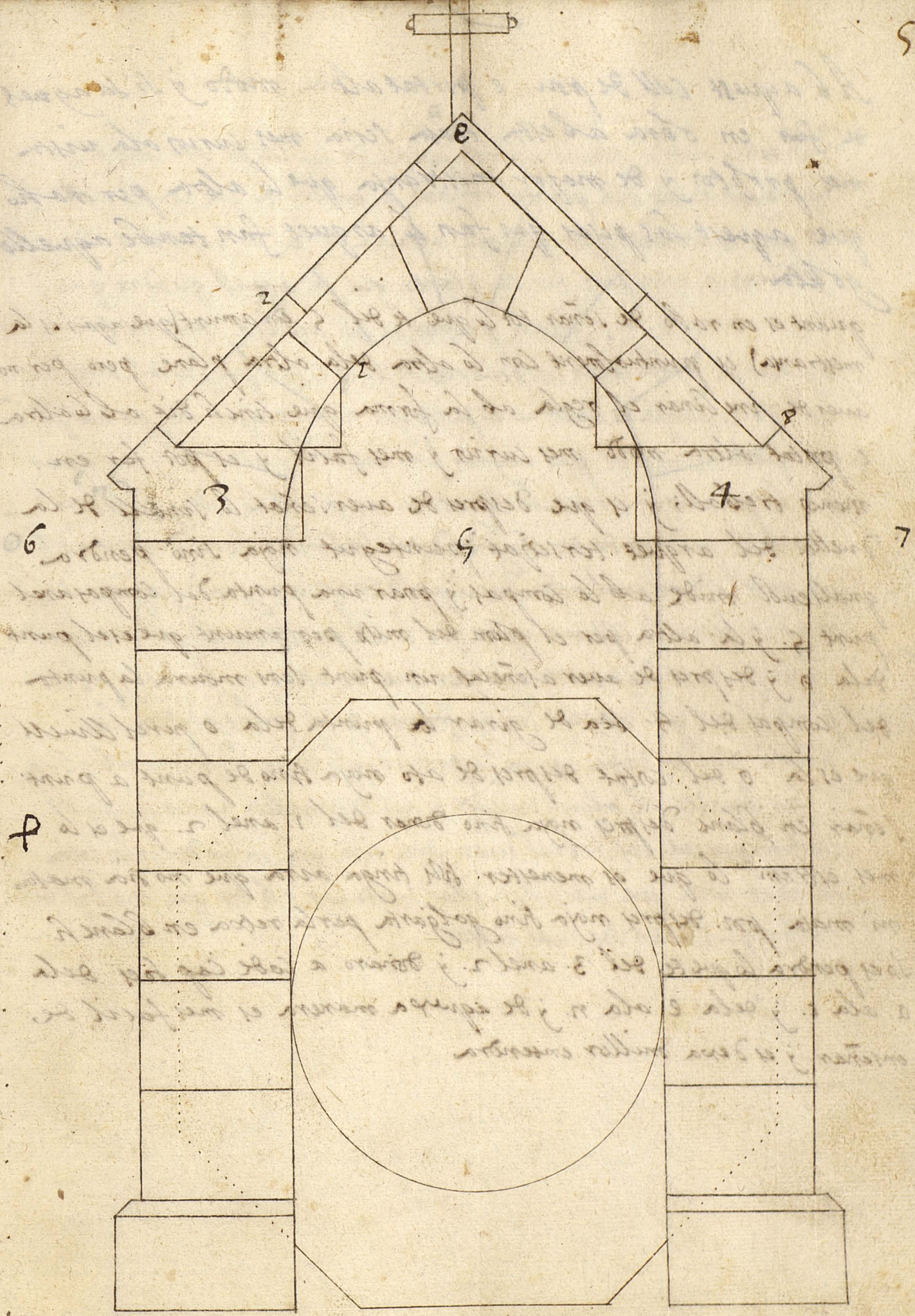
Esta trata propiamente la diu girant de Claustro enara que es ueritat
que tots los claustror de monestirs de frares son de uolta per arista
ab tot axo te aques nom, anel monestir de Jesus eja un claustror
de esta trata la mestransa dela qual no es sino del raso 1. fins anel
canto 2. de manera que del 1. fins ala o. aquellas pesas fan rasonade
j dela o. fins anel 2. fan arista el modo de obrar los pesas qui fan arista
es puntual com la primera uolta per arista quãdrade j el modo de
obrar los pesas qui fan rasonade es semblant ala uolta dela altra plane
j enara es molt mes facil perque aquella sa de penõra lo que camina de
dues partes j a menester seruirta de dues sercas. j ab estas pesas no sa de penõra
lo que camina sino de un lloç per cade pesa j no a menester sino una
serca la raso es perque tant te del 2. anel 3. com del 2. anel 4. que
ne a ser perfectament un quãdro

A esta trasa alguns li dinen tronera altres bombardera jo trop
que axi com esta obra serveix per pesos de artilleria (que per altra
nom los dinen vulgarment Bombardes) li asanta aver li de dir
Bombardera, la planta te de llarc del 1. anel 2, anel cap ampla te
del 3. anel 4. anel cap estrech del 2. anel 5. per picar el cap de las pedras
qui fan lo enfront de la part gran sa de pedra lo cap serrat per la a. v. c.
j per lo enfront de la part estrecha sa de pedra per la e. 2. m.

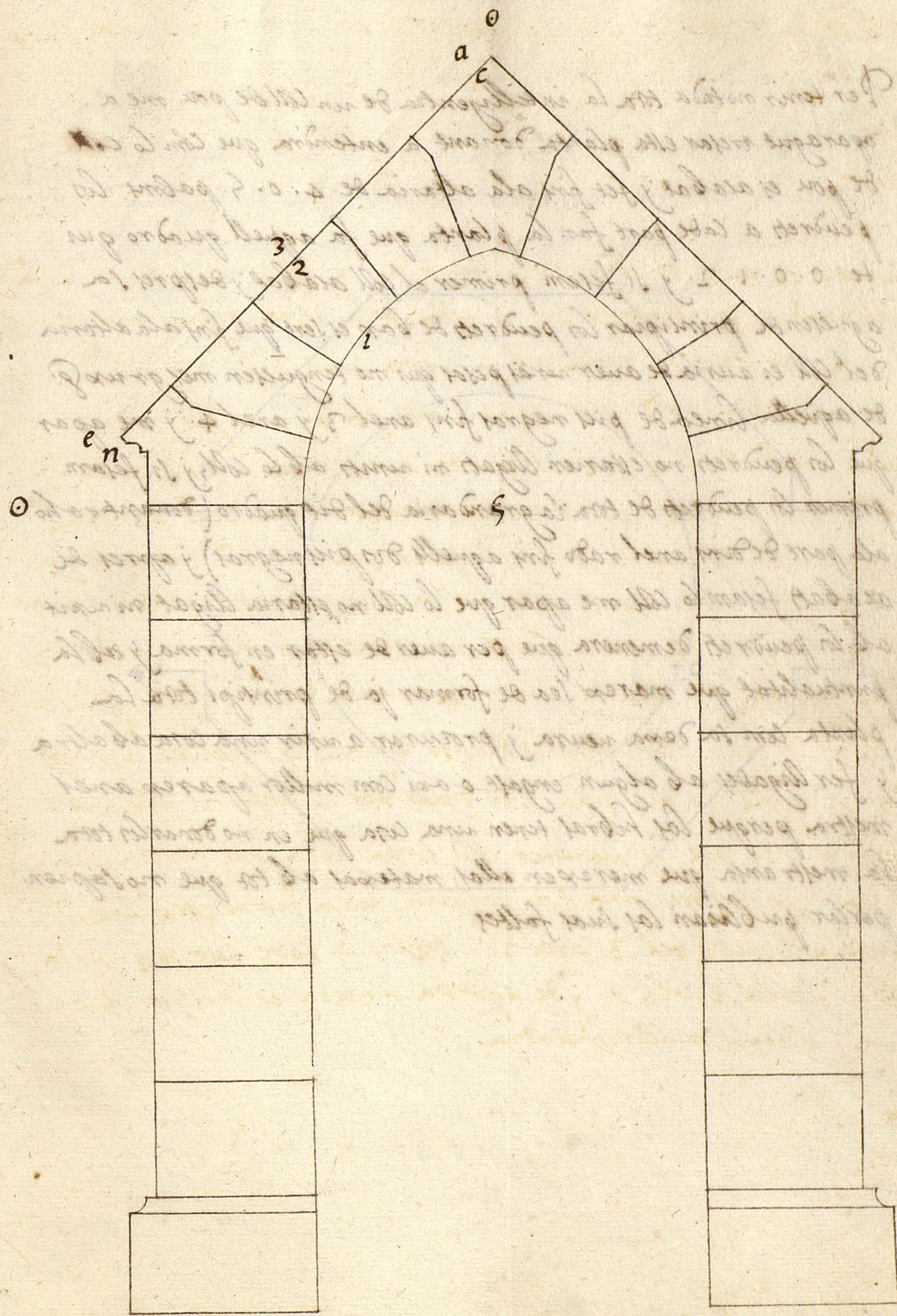

Alo es un coll de por, ne a ser una trasa que necessita mes de
discrecio que de art la ratio es que quant es en rabo de tot lo que
consistex del linell 5. en amunt (que aqui esta mestransa) no sa
acostuma en ensenanta donar ninguna mide certa sino que cade qual
lo forma a son modo a un bon pareixer ala uista
ara dir jo que si un home no te bon gust (no tenint mide certa) es
perillós de ferlo o mata baix o mata enpinat; y per esa causa
e cercat una mide certa que parega bé ala uista; y es que despres
de aver senat lo sintell de la duella del Arquet tersetjat puntegut
e donat alo mes extrem casi anel mitx del 1. anel 2. un palm y
un peu mes de un quart des pres e inclinat un regla posat aneguell
punt y e fet que tingues tant del 5. anel 6. com del 5. ala e.
Sabude la mide a una part: facil es de girarla ala altra part.
Despres e donat del 2. endins un peu manco de mitx palm y allo
son unes peses de mitja pedra o de tersor qui fan una goleta
o un sontrañ o lo que volen, la major mestransa de esta trasa
es ab la peta del 3. y del 4. que perque las petas del 8. en amunt
en lo tems no uengan a llenegar es necessari tresar les ab
aquella girade, las dues petas de cade part son enserjades
y per esa causa e tret lo que caminenen y lo que capalsen

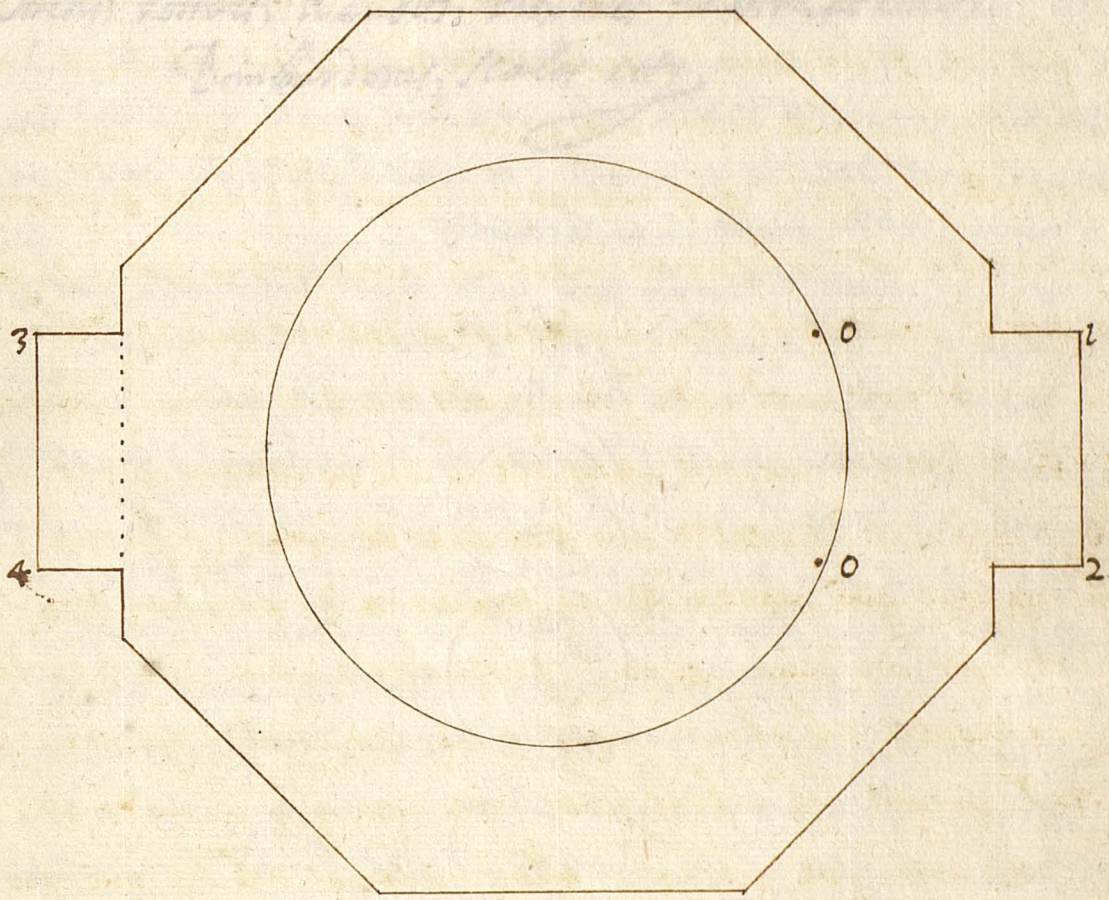
Ab aquest coll de pou e portat altra modo j si se agues
de fer en obra ab esta traza seria mes curiosa uista
mes profitosa j de major maestranta que lo altra per raho
que aquest las pesas qui fan lo arquet fan també aquello
goleta

quant es en raho de senar tot lo que te del 5. en amunt (que aqui es la
maestranta) es puntualment com lo altra dela altra plane pero per no
aver de inclinar el regla ab la forma que tinc h dit ab lo altra
e portat altra modo mes curiosa j mes facil j es per fer en
menos treball; j es que despres de aver senat lo sintell de la
duella del arquet terçetat puntegut noja sino pendra
qualtend el mide ab lo compas j posar una punta del compas a el
punt 5. j la altra per el plum del mitx per amunt que es el punt
dela o j despres de aver asenelat un punt sens moure la punta
del compas del 5. sea de girar la punta dela o per el llinell
que es la o del costat despres de ato noja sino de punt a punt
senar en blanc despres noja sino donar del 1. a el 2. que es lo
mes estrem lo que es menester sol tinga aira que no sia mata
ni mata per. despres noja sino galgarta per la reixa en blanc hi
lo es pendra lo que te del 3. a el 2. j donaro a cade cap boc dela
a. ala c. j dela e. ala n. j de aquesta manera es mes facil de
ensenar j es d'exa millor ensendra

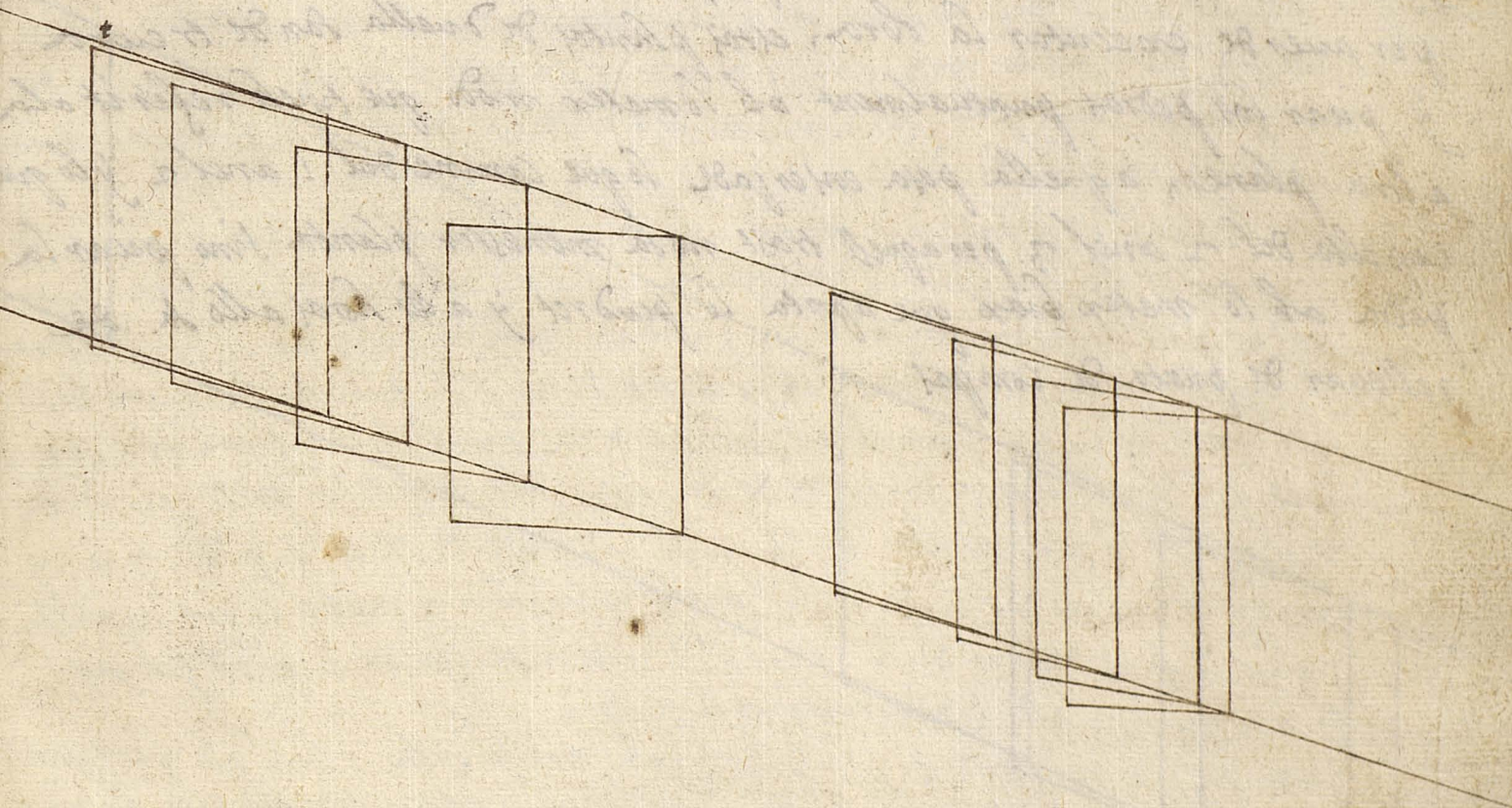
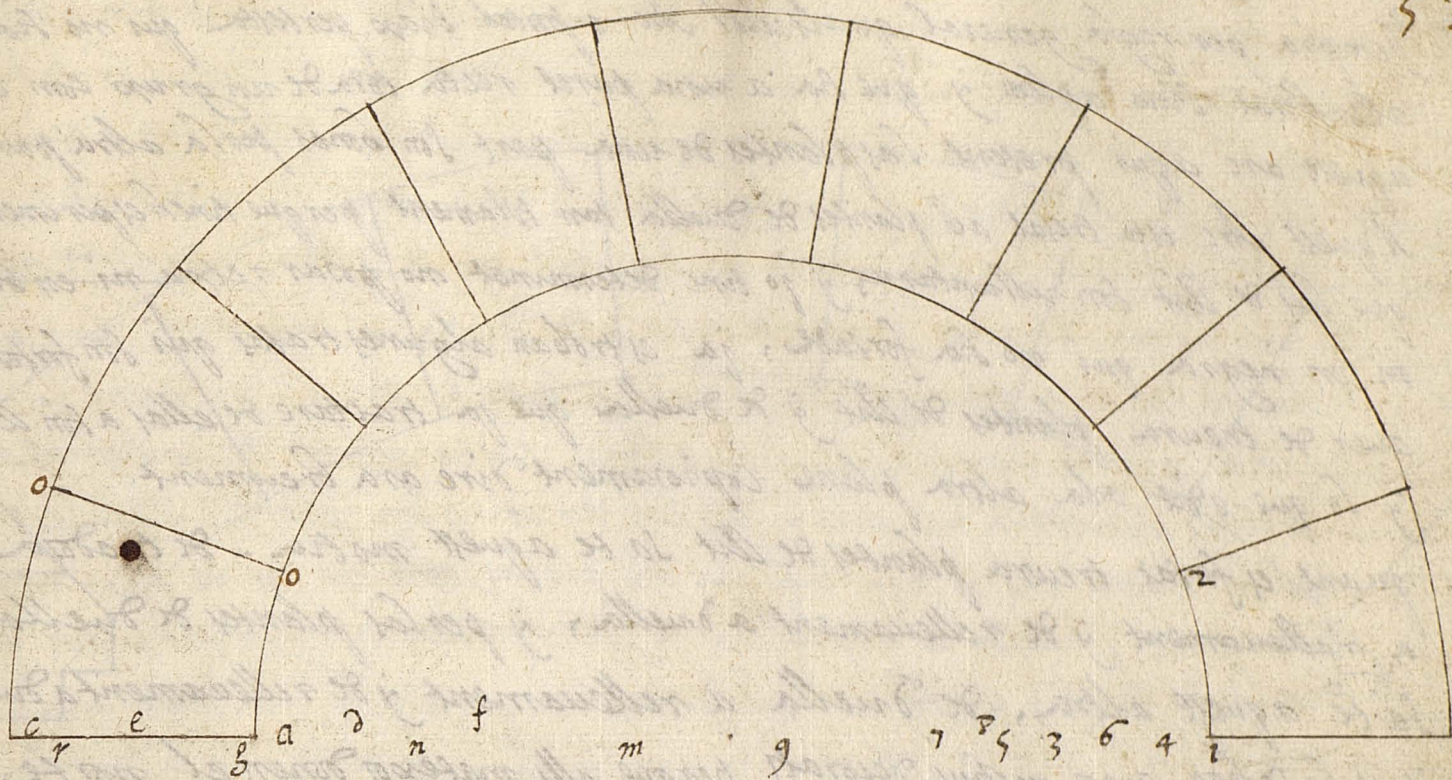
Per tenir notada tota la intelligentia de un coll de pou me a
aparque tresar esta planta donant a entendre que com lo coll
de pou es acabat y fet fins ala altura de 4. 0. 5. palms los
peudrets a cade part fan la planta que fa aquell quadro qui
te 0. 0. 1. 2. y si fesam primer el coll acabat y despres se
aguesen de principiar los peudrets de bax es sert que fins ala altura
del coll es auria de auer unas pesas qui no tenguesen mes gruesa
de aquella linea de pits negros fins anel 3. y anel 4. y me apar
que los peudrets no estarien lligats ni units ab lo coll y si fesam
primer los peudrets de tota la grandaria del dit quadro (donant ra ho
ala part de dins anel rado fins aquells dos pits negros) y apres de
acabats fesam lo coll me apar que lo coll no estaria lligat ni unit
ab los peudrets demenera que per auer de estar en forma y ab la
puntualitat que merex sea de formar ja de printipi tota la
planta com se dexa veure y procurar a unir una cosa ab altra
y fer lligades ab algun engast o axi com millor aparex anel
mestra perque los obrats tenen una cosa que en no donarlos tota
la maestranta que merecen ellas materas ab tot que no sapien
perlor publician las suas faltes

*Figure 1. On the Venn diagram, the set of all
propositions is divided into two parts, the true and the
false. The true part is divided into two parts, the
true and the false. The false part is divided into two parts,
the true and the false. The true part is divided into two parts,
the true and the false. The false part is divided into two parts,
the true and the false.*

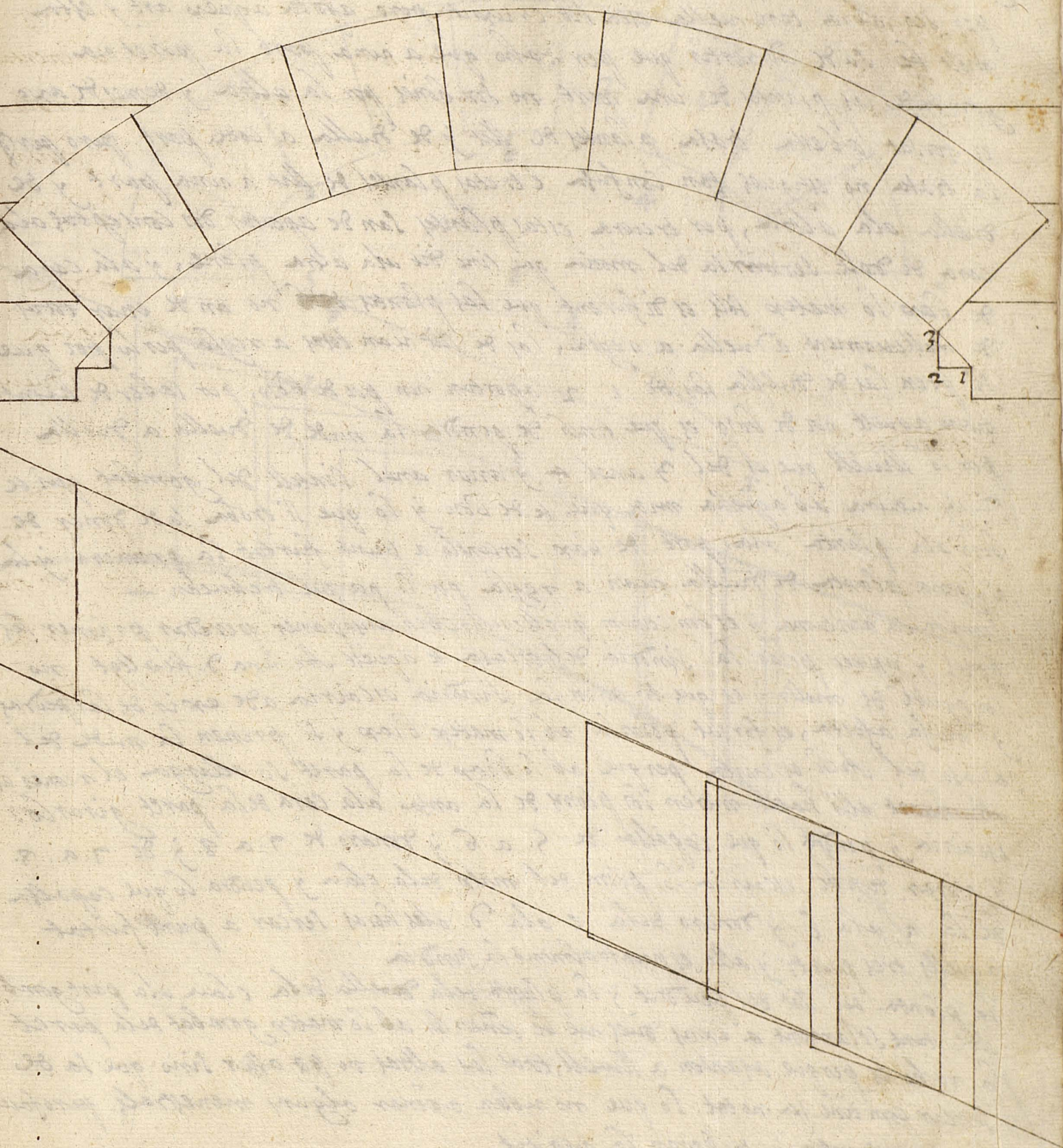

Segona Part de las Verdaderas traser del Ar de
pilapadrer ab la qual se demostren las traser bias es y
de mayor maestransia Comensant ab la horde seguent.
Archis, Portals, Revuols, Pioxines, finestra de canto,
Bombarderas, scales etty.

Aço es un Arc rado briax per testa despres de auer tretat lo Arc j senet la paret ab
lo briax que aparex a cadegual san de llenyar los ploms de totas las duellas j ala part
hant la treuen plantes de llit san de llenyar los ploms de las tredoras j pera uo sa de pendra
lo que se de asta lo arc que es dela o ala o j donaro de las duellas enfora comes ara
de la a ala c j dela d ala e j dela f ala g j dela m ala n j llenyar los ploms
j axo es diuen relleuaments de tradras que se uexen per las plantes de llit la
de pendra la mide de la primera tradra per lo seu plom alo se enten del llinell en
auall fins ala cara dela paret que es de la r ala t j aquella donarlo anel seu
relleuament que es dela c en auall j donar un pic del pressa de senar de aquell
pic anel plom dela primera duella ala cara dela paret apr es sa de anar ala segona
tradra j donarla mide dela e en auall j de aquell pic sa de senar ala segona
duella j abaquexa horde san de senar las demes
per auer de treura las plantes de duella sa de pendra lo que se de duella que es del 1 anel 2
j donaro del 1 anel 3 j del 4 anel 5 j del 6 anel 7 j del 8 anel 9 j llenyar los
ploms j axo es diuen relleuaments de duella despres sa de pendra per treura la primera
planta del 4 ala cara dela paret j donaro del 3 an auall j de aquell pic senar
fins ala duella del llit deuall per fer la segona sa de pendra del 6 en auall j sa
de donar del 5 en auall que ne a ser sempre del plom dela duella del llit demunt
anel seu relleuament j del seu relleuament a de enar anel plom dela duella del
llit deuall ala cara dela paret j abaquexa horde san de treura totas les altres
j to lo que las plantes ala part de dalt entran dins la paret an de exir ala part
de baix - Aço es el modo ab que se ensena j estan merta der que en roto de
fineto no pot millorar pero el meu intent es estat facilitar j suposat que a forta
de treballar e trobat camí mes breu, mes facil; j mes bo de entendre es de que sia
cosa manifesta de menera que die que qualseu arc, portel, o finestra briax
com no sia de terra radora o a paret gom bade sa pot fer ab plantes de
duella sens auer menester las de llit desta menera per picar la primera pedra
qui se 2 fer li un llit j la duella buidade j galgar j fer l'altra llit a les horas
senar li la sua planta de duella j anel llit deuall anel cap pendra ab un capserrat
la planta del pendret j senar j picar a creuer per fer la segona sa de fer a b la
matexa horde donantli anel llit deuall lo capserrat del llit demunt dela
primera j picar a creuer j abaquexa horde fer totas las demes
e demostrar ab la primera trata briaxa el modi ab que sa acostuma de ensenar
pero les altres posare ab lo modi mes facil que en ma industria e trobat

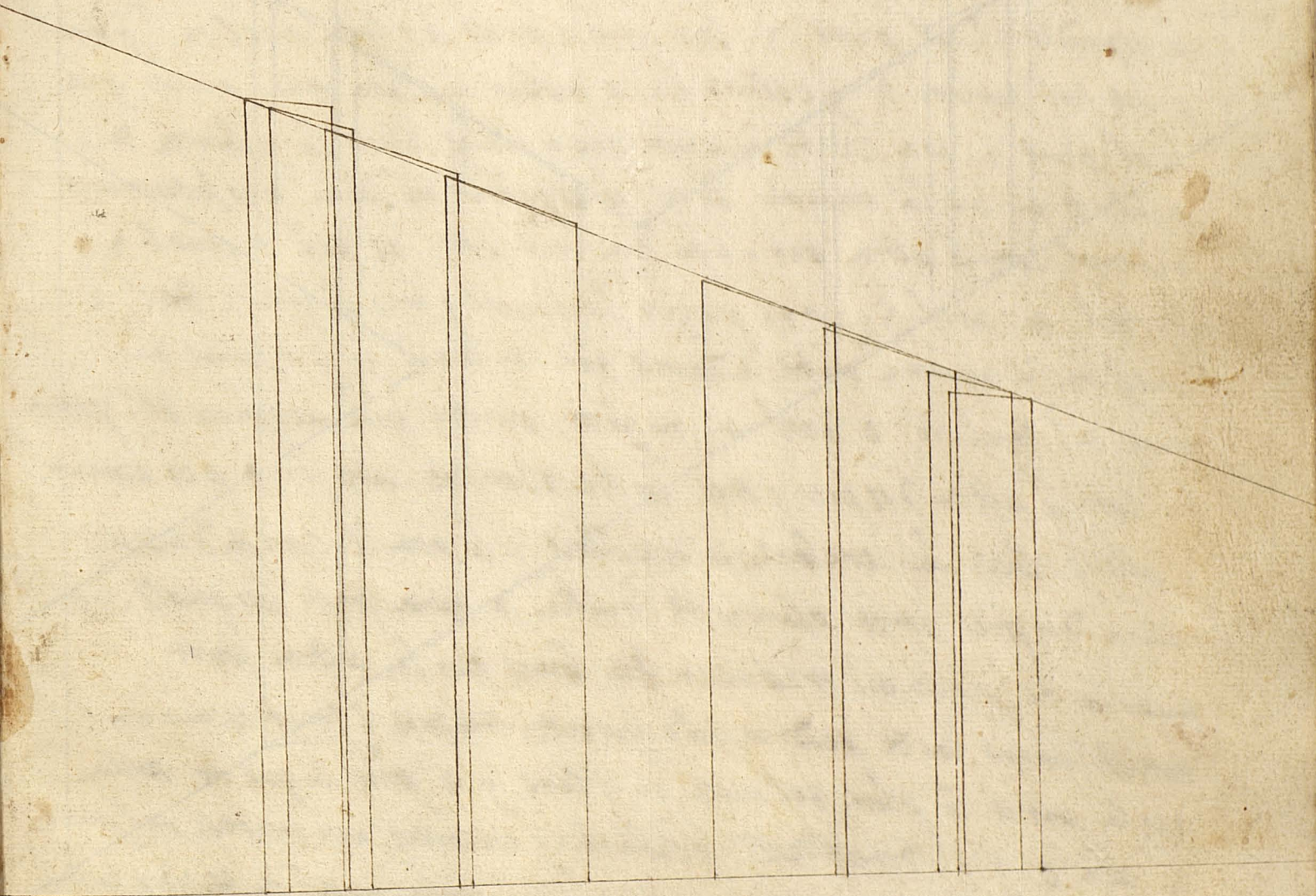
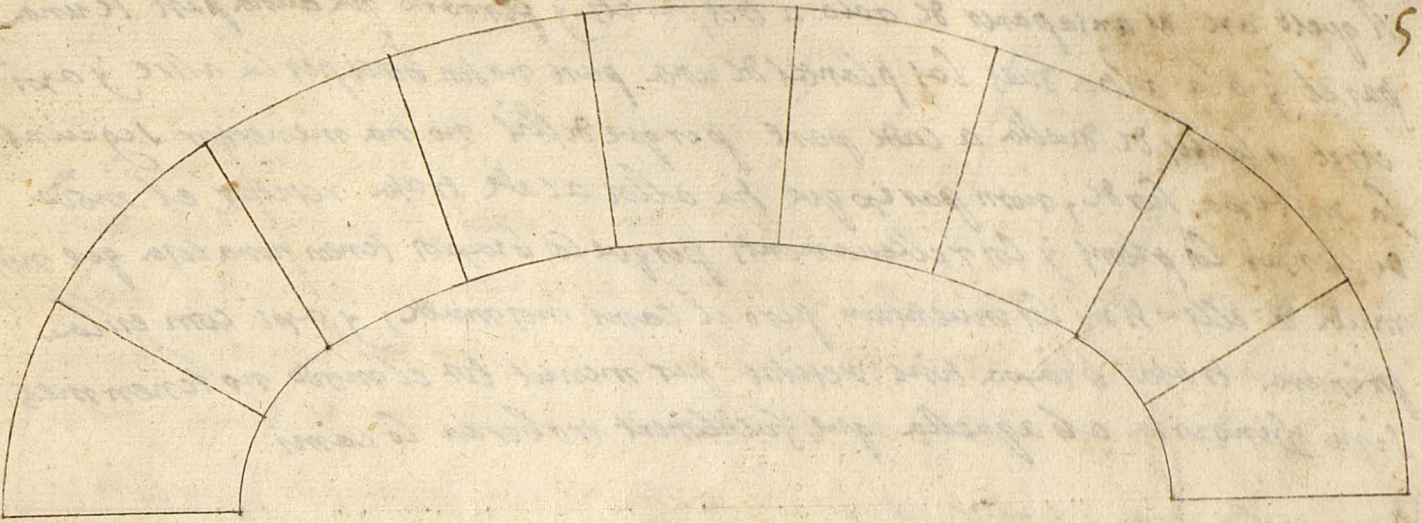

Sempre per regla general qualsevol Arc o puntal bixx pertesta qui no sia
alinhonat sino aplom y que sia a una parel recta tota de un grup com es
aquest arc aqui present las plantes de una part son bonas per la altra part
Aquest Arc esta tretat ab plantes de duella tan filament perque tinc el perimentat
que las de llit son voluntaries y jo tinc determinat no posar retxa ni en blanc
ni en negra qui no sia fortade, ja estan algunes tratas qui son fortas
auer de treura plantes de llit y de duella que ja tractare de ellas a son lloc
y lo que edit ala altra plane copiosament dire ara breument
quant es fortat treura plantes de llit sa te aquest motiu - de tradosa
a rallenament y de relleuament a duella, y per las plantes de duella
sa te aquest altra, de duella a relleuament y de relleuament a duella
y es lo saber exor motius decorati perque ells mateixos donen el norte
per auer de executar la obra, estas plantas de duella san de treura
y puar las pedras puntualment ab lo mateix modo que tinc referit ala
altra plane, aquella pesa enserjade lo que camine del 1. anel 2 y lo que
capalta del 2 anel 3 per aquell trast no sa menester planta sino puar la
pedra ab lo mateix bixx que apunta lo pendret y a les horas allosa de
relleuar de punta de compas

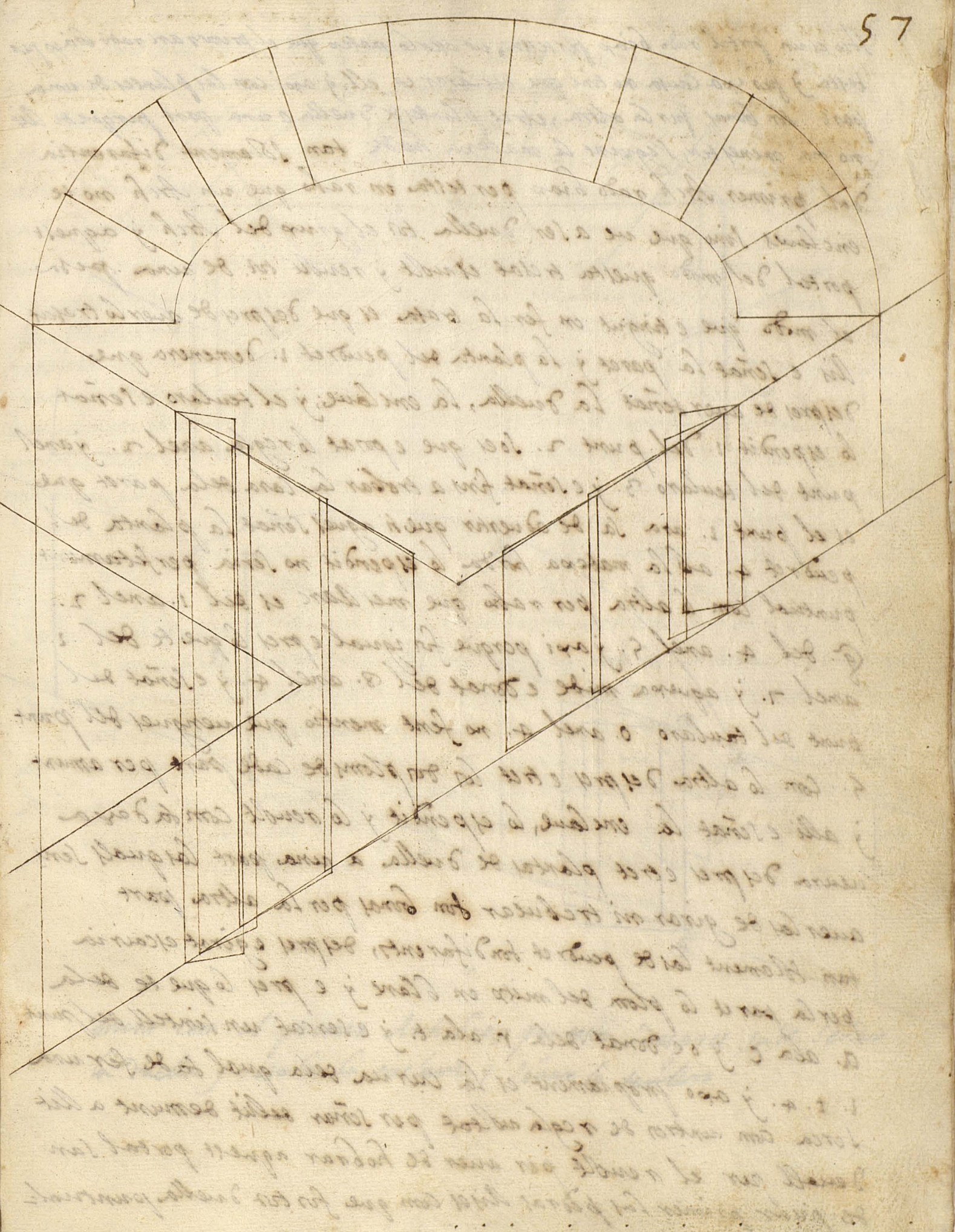

Aquest Arch es anspaner briax per testa a una paret recta defora y de dins
gombade esta en obra ala casa del cap del moll encara ques veritat q.
per ser obra tan nolla esta tot cruixit pero aporta aqueix art y este
molt be sa de advertir que per raio que a una part la paret na
gombade las plantes de una part no son bones per la altra y demes de axo
es forsat ab esta trata plantes de lit y de duella a cada part pero per q.
la trata no estigues tan confusa e treu plantes de lit a una part y de
duella ala altra, per treura estas plantes san de aportar dos conceptes ala
cara de dalt ser munta del modin que tinc dit ala altra plane, y ala cara
de baix lo mateix sols es diferent que las plantes ~~de~~ no an de enar totas
de nellenament a duella a regla, las de lit nian totas a regla per lo por que
si prenen las de duella las de 1 2 aporten un peu de boro, per saber de hasnt
naix aquest peu de boro es que tinc de pendre la mida de duella a duella
per lo nivell que es del 3 anet 4 y anar anet l'intell del gombat qui te
2 y ueura ab aquella mida que te de boro y lo que si troba la de donar de
boro ala planta ala part de baix s'encantlo a punt furtat la primera y la
segona planta de duella nian a regla per lo por que trebucan —
Sempre sa acostuma y es bon costum qualcun Arch anspaner peredar primer les
arnes y apres posar la sindria del escasa te aquest Arch una difficultat no
coneguda de molti y es que si poen la sindria escairia a de exir de las pedras
y no fa afeta, es forsat posarla ab lo mateix briax y si prenen la mida del
escasa del Arch es curta perque ab lo briax de la part se allarga el remei es
~~alli haue~~ alli hasnt moren los ploms de la ansa ala cara de la paret girar lo
escairia y pendre lo que capalla de 5. a 6 y donaro de 7. a 8. y de 7. a 8.
y girar tanbe escairia lo plom del mitx dela clau y pendre lo que capalla
de la a, ala b y donaro dela c ala d a les horas cercar a punt furtat
aquells tres punts y allo es puntualment la sindria
la planta del lit del peudret y la planta dela duella dela clau ala part gomb.
ade tant solament a exas dues ne be senar las ab lo mateix gombat dela paret
la raio es perque asanten a nivell, toas las altres no se affer sino que sa de
cercar com tinc ja notat lo que no uolen a donar alguns menestrals pero fons
la experientia y troberan la veritat

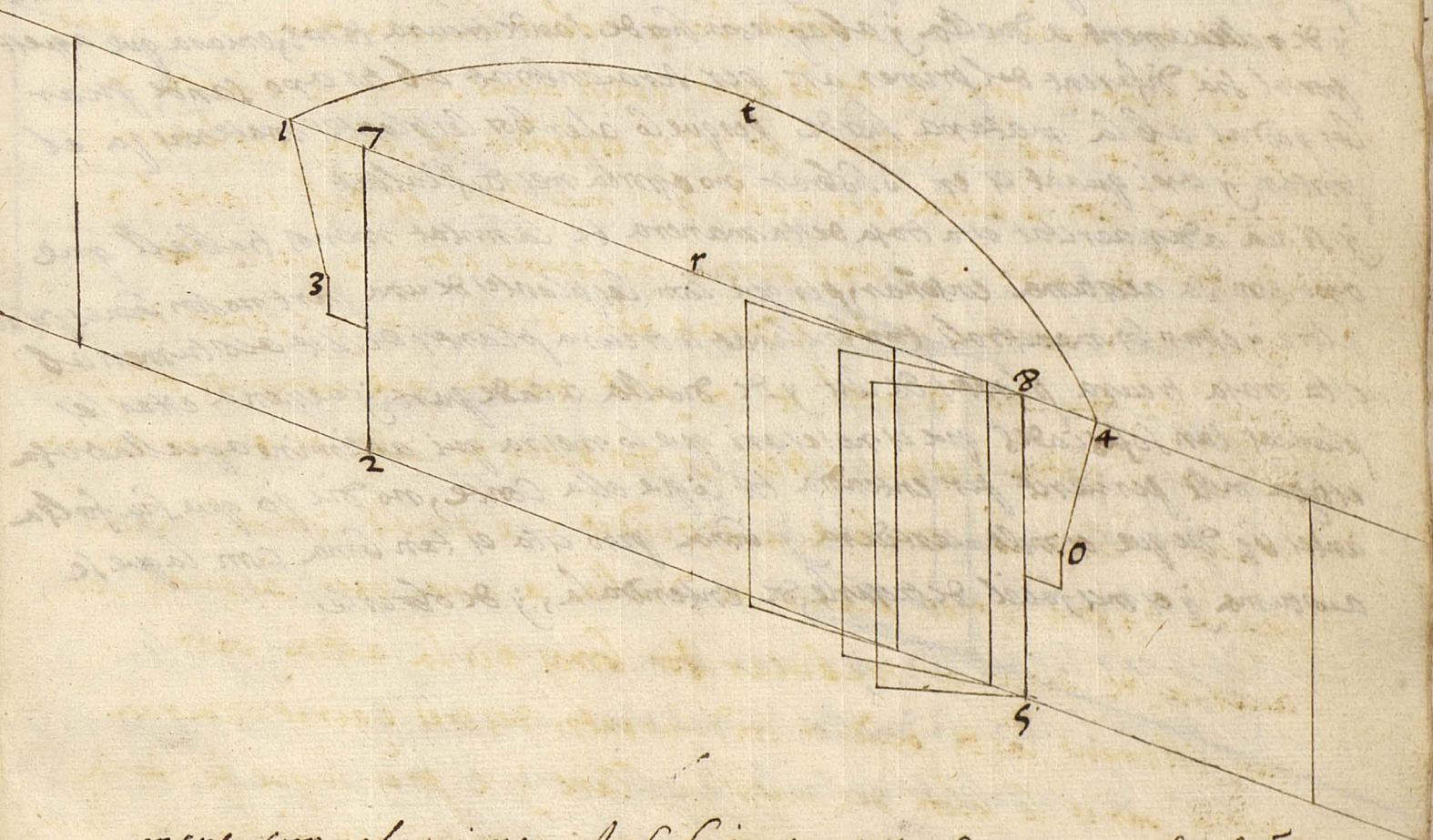
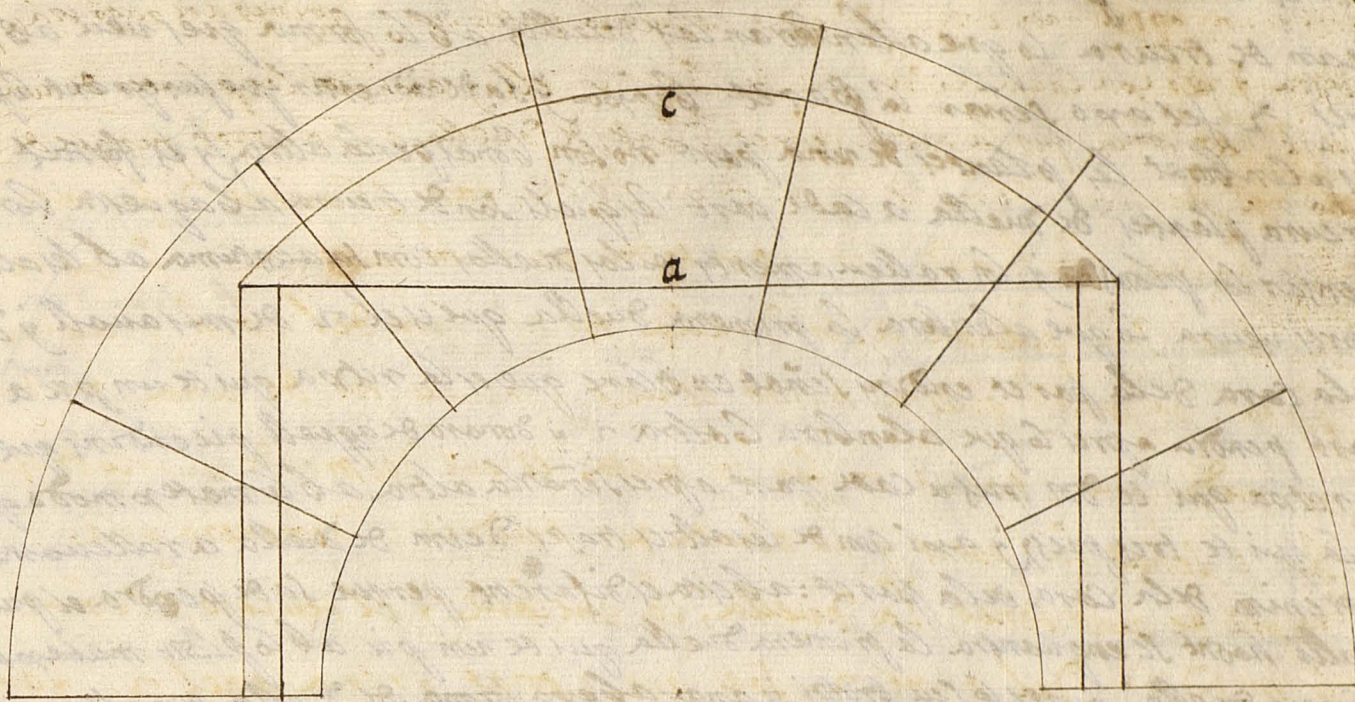
Aquest Arch ansapaner brix per testa esta tretat a compte de
estar posat a una murada per que las parets ordinaries no tenen
tant de gruix, ne a ser brix per testa tan solament a una part
i ala altra no escavria, quant es en ratio del brix las plantas de
una part son bones per la altra pero quant es en ratio de lo
llegoria de las filades no, i per exa causa per no fer agrani a
una part ni altra e tret plantas de duella a cada part perque
las de Alt son voluntaries i el meu intent no es altra cosa
sino senar lo necesari, el modo de obrar esta trasa es lo mateix q.
tinch apuntat ala primera trasa de la segona part de aquest
llibre

Aquest arc el anclapaner de ralo a tres parets i ferrobo que a una part te una
paret i a la altra dues las plantes de una part no son bones per la altre i axi
etret plantes de duella a cada part per que delli no na menester seguint
la mateixa horda, non parex que sia allor a cada trata recitar el modo
de llençar los ploms i los rebuaments per que los biapots tenen una lora que no
muda de ells sino les inuention pero el cami no muda, i axi com en la
primera trata biapa tinc recitat per menut tot el modo no tenen mes
sino fundaria ab aquella que facilment troberan lo cami

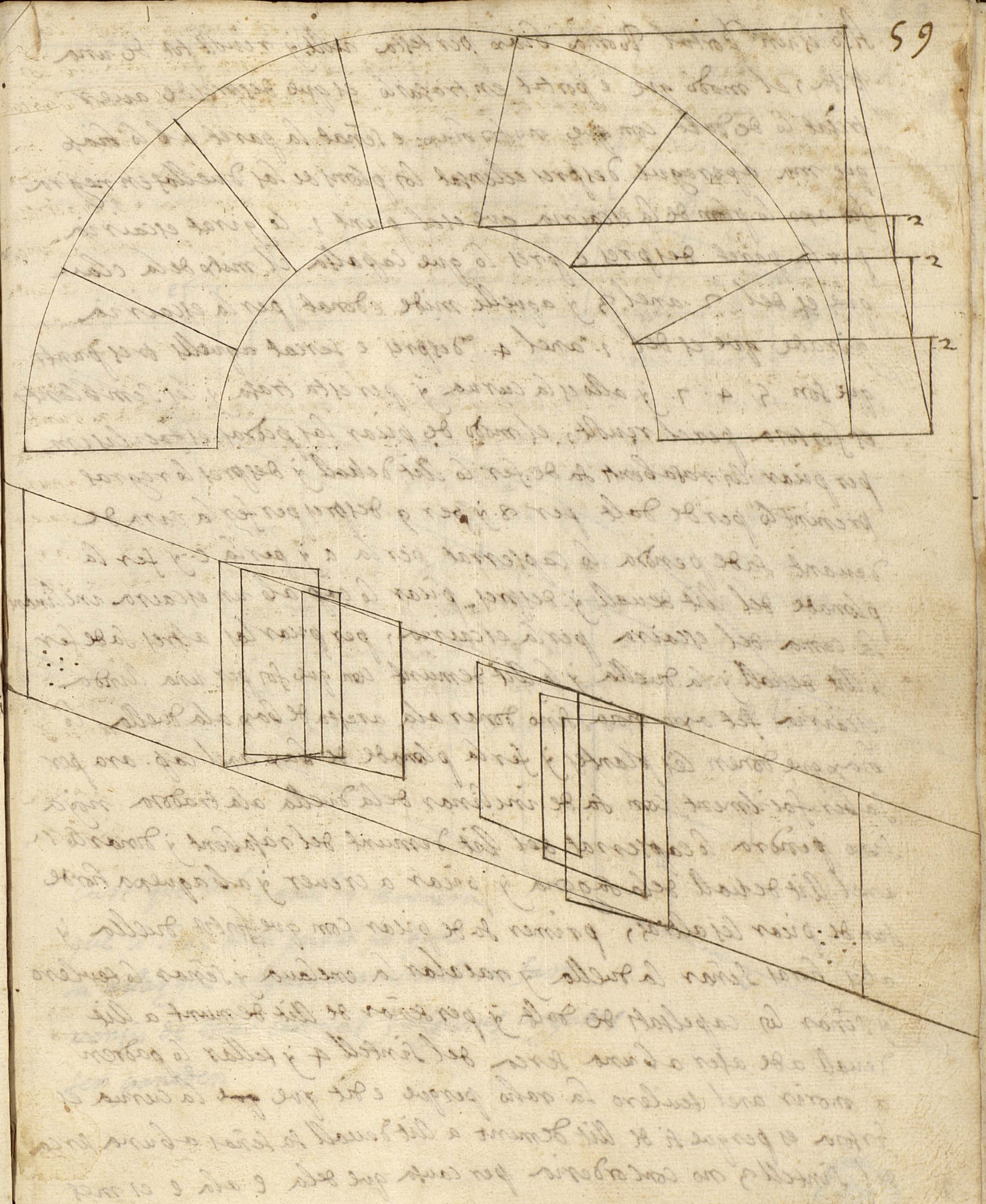

Ara es un portal rado biay per testa, ve ara lo mateu que el primer arch rado biay per
testa y per ara causa no hi ha que declarar en ell, y axi com las plantas de una
part son bonas per la altra, et et plantat de duella a una part perquè de lli
no ha menester, segueix la mateixa horda tan solament difarència
del primer Arch rado biay per testa en raho que un Arch no te
enclaves sino que ve a ser duella tot el gruix del Arch y aquest
portal del modo quella tretat es molt y resulte tot de una peça
el modo que e tingut en fer la traza es que després de aver lo tretat
l'is e senyal la pareit y la planta del peudret 1. demanera que
després de aver senyal la duella, la enclave; y el taularo e senyal
lo espendit 1. del punt 2. soe que e porat bregla anel 2. y anel
punt del taularo 3. y e senyal fins a trobar la cara dela pareit que
es el punt 1. ara ha de advertir que hi aquet senyal la planta del
peudret 4. ab la mateixa horda lo espendit no seria perfectament
puntual com la altra per raho que mes larc es del 1. anel 2.
8. del 4. anel 5. y axi perquè for igual e prei lo que te del 2.
anel 7. y aquera mide e donat del 8. anel 4. y e senyal del
punt del taularo 0. anel 4. no fent mentio que uengues del punt
5. com la altra després e tret los dos ploms de cada part per amunt
y allí e senyal la enclave, lo espendit y lo resulte com la d'ara
neura després e tret plantat de duella a una part las quals sens
aver las de girar ni trebucar son bonas per la altra part
tan solament las de peudret son difarència, després e girat escairia
per la pareit lo plom del mitx en blanc y e prei lo que te dela
a. ala c y o e donat dela r. ala t. y e sercat un sintell del punt
1. t. 4. y axi propriament es la curua dela qual ha de fer una
serca com un tron de regla voltat per senyal selit demunt a lli
deuall per el resulte per aver de hobar aquest portal san
de puar primer las pedras lises com que for tot duella puntual.

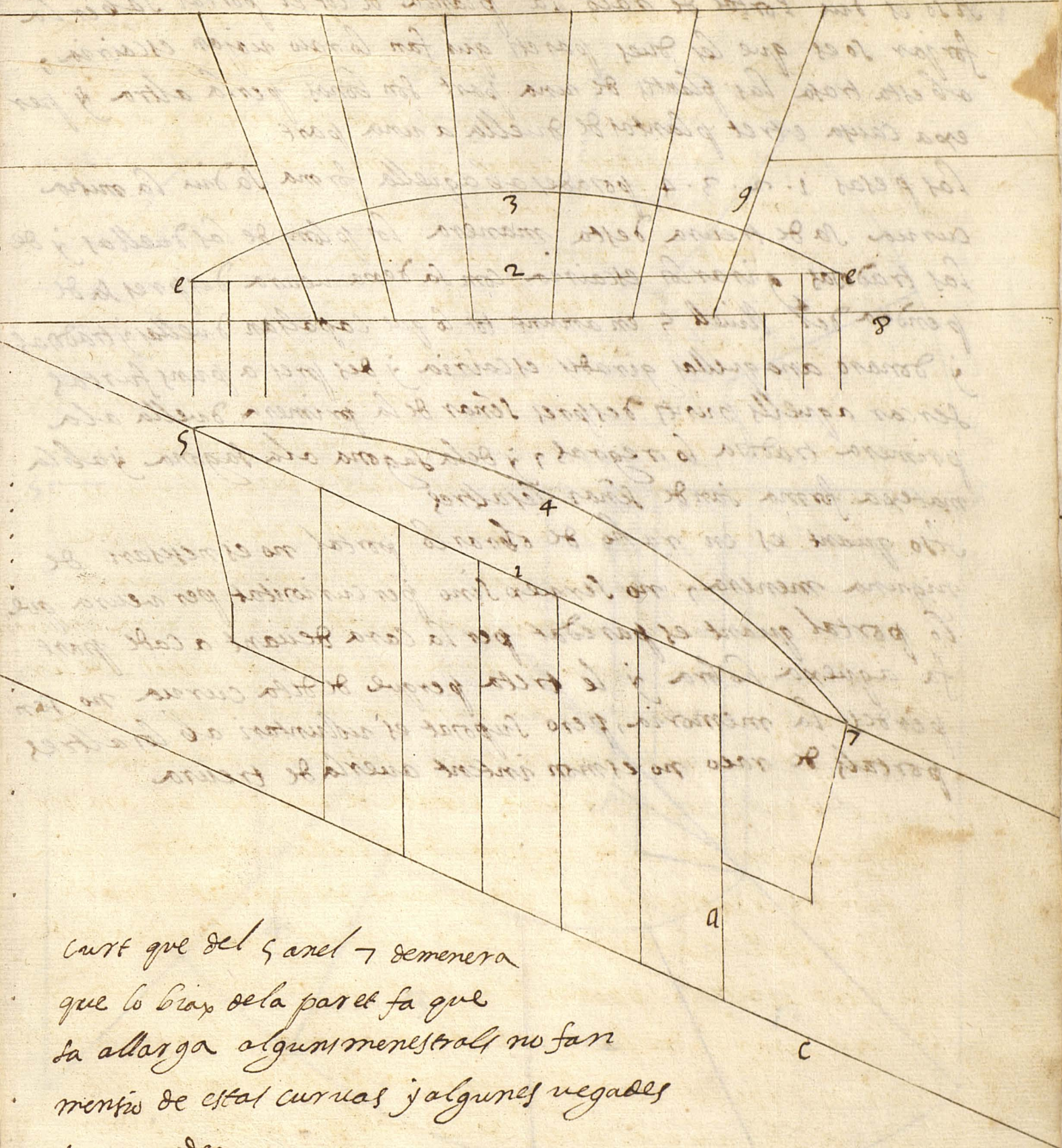

ment com el primer Arch brax per testa despres s'ade senar
la duella y recolar la enclauve y senar lo tintero

8 Ato es un ~~ant~~ portal alenborat b'ix p'fecta, apres de auer lo treuat llijamen
sean de treura lo que alenboran los duellos ab lo forma que uen ab los
trei 2 fet apo senar la paret b'ixa j s'ade aduertir que per quant lo portal
es alenborat les plantes de una part no son bones per la altra j es fortat
treura plantes de duella a cada part les quals son de treura ab aquesta b'orde,
l'ensar los ploms j los relleuaments de los duellos com sa acostuma ab les altres
apres ueura lo que alenbora la primera duella que es el 2 de mes auall j donara
de la cara de la paret endins senat en blanc que es la retxa qui te un pic a cada
part pendra apres lo que alenbora l'altra 2 j donara de aquell pic endins que es
la retxa qui te dos pics a cada part apres senarla altra ab lo mateix modo que
es la qui te tres pics j axi com de les altres trases deim de duella a relleuament,
j prenim de la cara de la paret: ab esta es diferent perque s'ade pendra el punt
de alli haont se enquantra la primera duella qui te un pic ab lo plom mateix de la
primera duella que es lo seu propi j anar ab esta forma, de duella a relleuament
j de relleuament a duella j ab aquesta b'orde s'ade treura totes, encara que aquest
portal sia diferent del primer arc per ser alenborat ab tri apo s'ade picar
les pedras ab la mateixa b'orde perque lo alenbor les plantes mateixas ja el
portan j axi quant es en lo b'orlar no aporta mes difficultat
j si na a dir veritat esta trasa de esta manera te la mitat menor treball que
axi com sa acostuma ensenar, perque com les plantes de una part no son bones per la
altre j estan los manetrols tan inclinats a treura plantes de l'altre acostumen ab
esta trasa treura plantes de l'altre j de duella a cada part j uenen a estar les
plantas tan s'ofuscades que es necessari que lo mestre qui acsimine a quella trasa
estiga molt peruerit per entendra tot lo que ella conte, no dic jo que sia falsa
antes be dic que es molt ueritadera j bona pero esta es tan bona com la que se
acostuma j es mes facil de treuarla, de entendrala, j de obrarla.

22
Alo es un Portal Roma bix per testa rult i rult tot de una
petra, el modo que e portat en trasarlo es que despres de auer
tretat lo de dalt com que no for bix: e senal la paret a b lo bix
que ma aperegut despres ellentat los ploms de las duellas en negra
fet axo lo plom de la escairia que es el punt 1. le girat escairia
per la paret despres e pres lo que capalta el mitx de la clar
que es del 2 anel 3 y aquelle mide edonat per la escairia
girade que es del 1. anel 4. despres e sercat aquells tres punts
que son 5. 4. 7. y allo es la curua y per esta trata y les semblants
es fortora per el rult, el modo de picar las pedras es facilisim
per picar lo rasabent sa de fer lo lit deuall y despres lo regras
premint lo per de dalt per 8. y per 9 despres per fer la cara de
deuant sa de pendra lo capserat per la a y per la c. y fer la
plomade del lit deuall y despres picar lo cap ab un escaira inclinant
la cama del escaira per la escairia, per picar las altres sa de fer
lo lit deuall y la duella y lo lit demunt com que for per una lindra
escairia fet axo noia sino donar ala aresta de bax ala duella. lo
bix que donen les plantes y fer la plomade de bax anel cap. ara per
saber facilment com sa de inclinar de la duella ala tradora noia
sino pendra lo capserat del lit demunt del rasabent y donarlo
anel lit deuall de la sagona y picar a creuer y ab aquepa horde
sa de picar les altres, primer sa de picar com que fortot duella y
ales horas senal la duella y racalar la onclaua y senal lo teulero
y senal los capelsats de dalt y per senal de lit demunt a lit
deuall ade aler ab una serca del sintell 4 y tellar lo padren
a morir anel teulero la raho perque e dit que que la curua es
fortora es perque si de lit demunt a lit deuall sa senal ab una serca
del sintell 3 no concordaria per causa que dela e ala e es mes

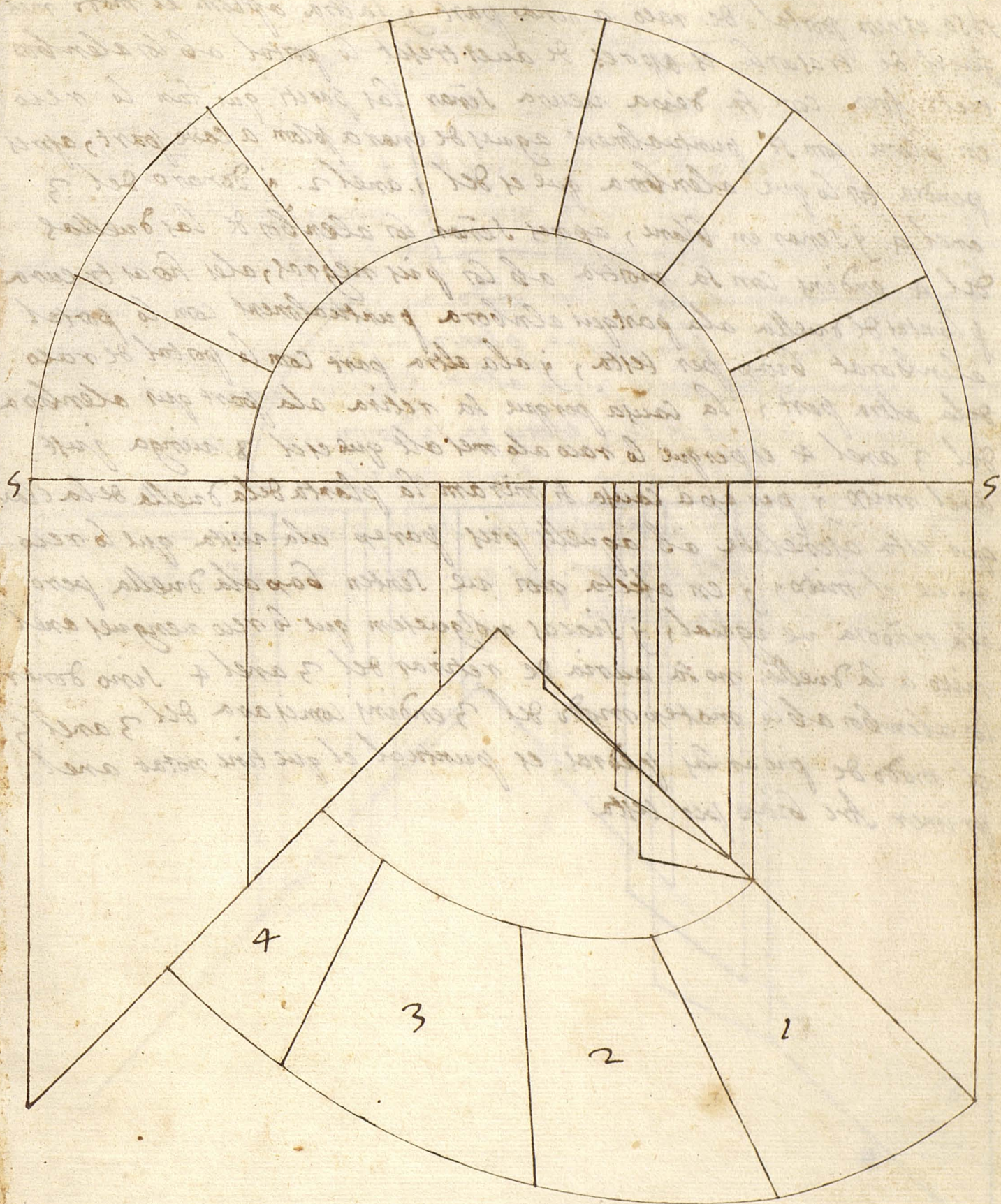
curt que del 5 anel 7 demenera
 que lo brax dela pared fa que
 la allarga alguns menestrels no fan
 mentis de esta curvas y algunas vegades
 sen pareden

Aso es d'iu Portal de raco la planta de tot el portal Saber la
forjar so es que les dues parets qui fan lo raco uajan escairia,
ab esta traca las plantas de una part son bonas per la altra y per
exa causa e tret plantas de duella a una part

Las pesas 1. 2. 3. 4 porades ab aquella forma la d'iu la mitio
curua sa de treura desta manera los ploms de las duellas y de
las tradoras girar los escairia com la d'ixa neuca despres la de
pendra del llinell y en amunt tot lo que capellan duellas y tradoras
y donaro anaquellas girades escairia y des pres a puns furtas
sercar aquells punts despres senar de la primera duella ala
primera tradora lo regrat y de la sagona ala sagona y ab la
mateixa forma san de senar les altres

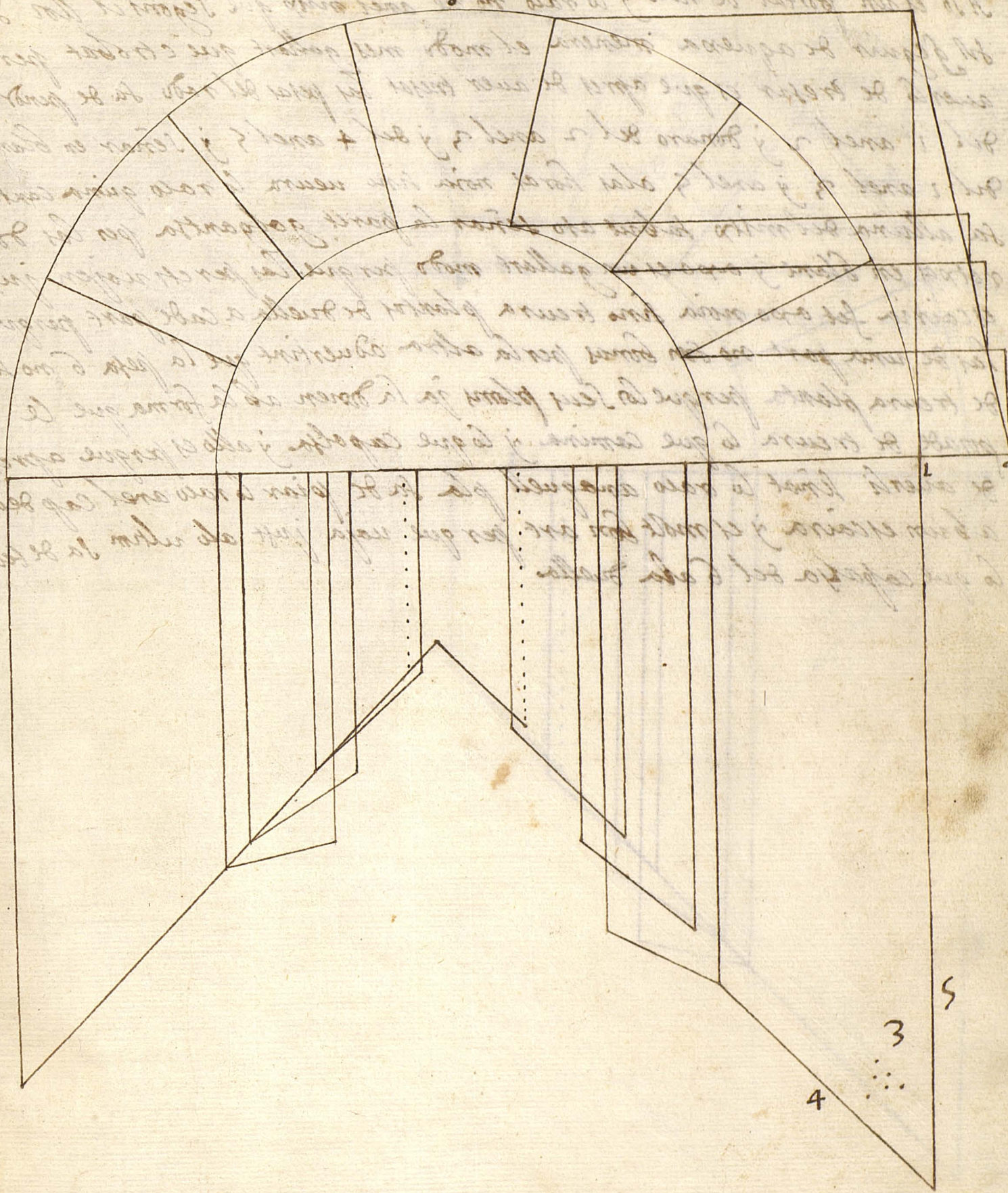
Aso quant es en raho de obrar lo portal no es necessari de
ninguna manera, no serueix sino per curiositat per neuca que
lo portal quant es paredat per la cara deuant a cada part
fa aqueixa hobra y le treta perque de dita curua no sen
perdes la memoria, pero suporat es voluntari ab los altres
portals de raco no es mon intent auerla de treura

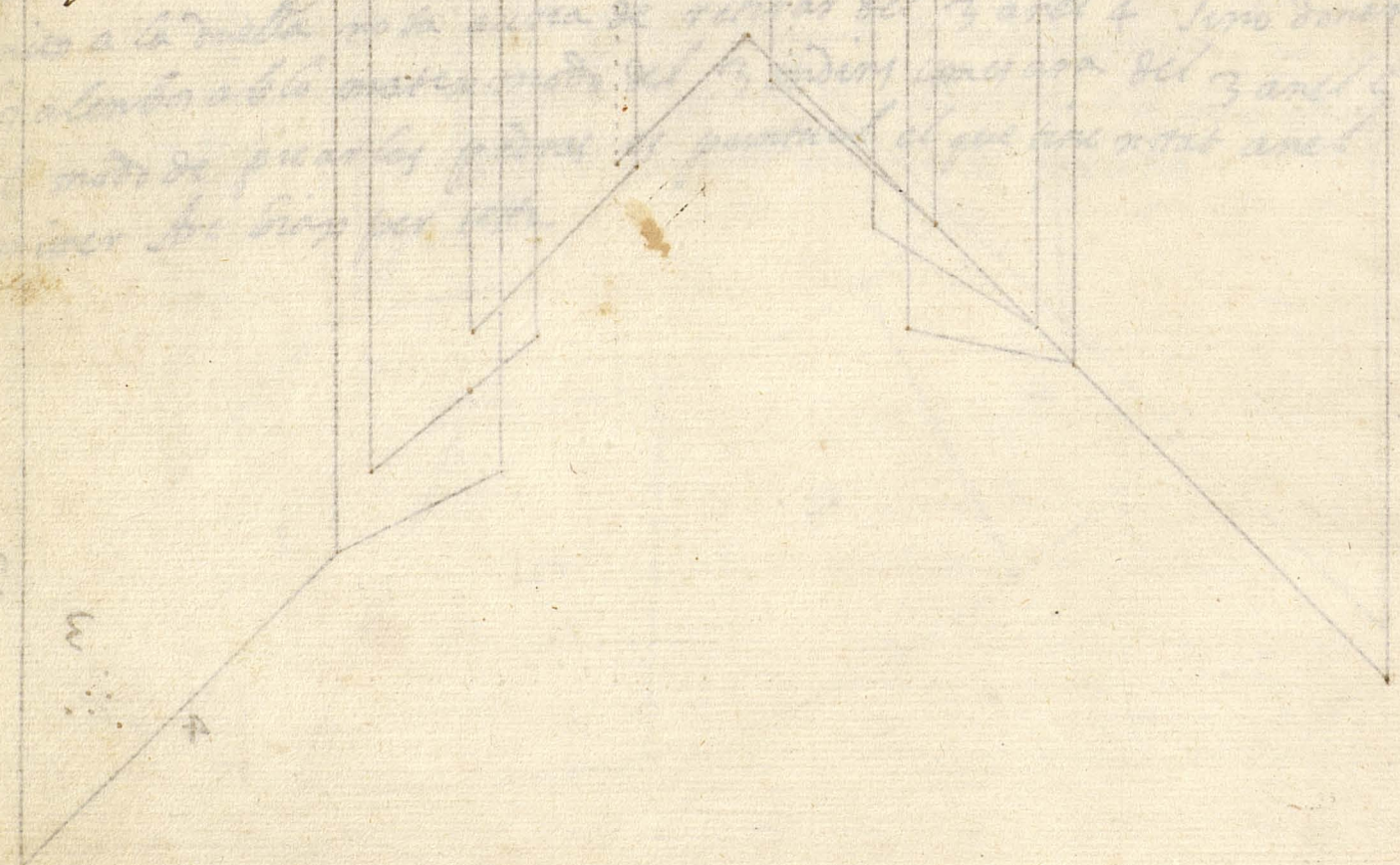
A alambor

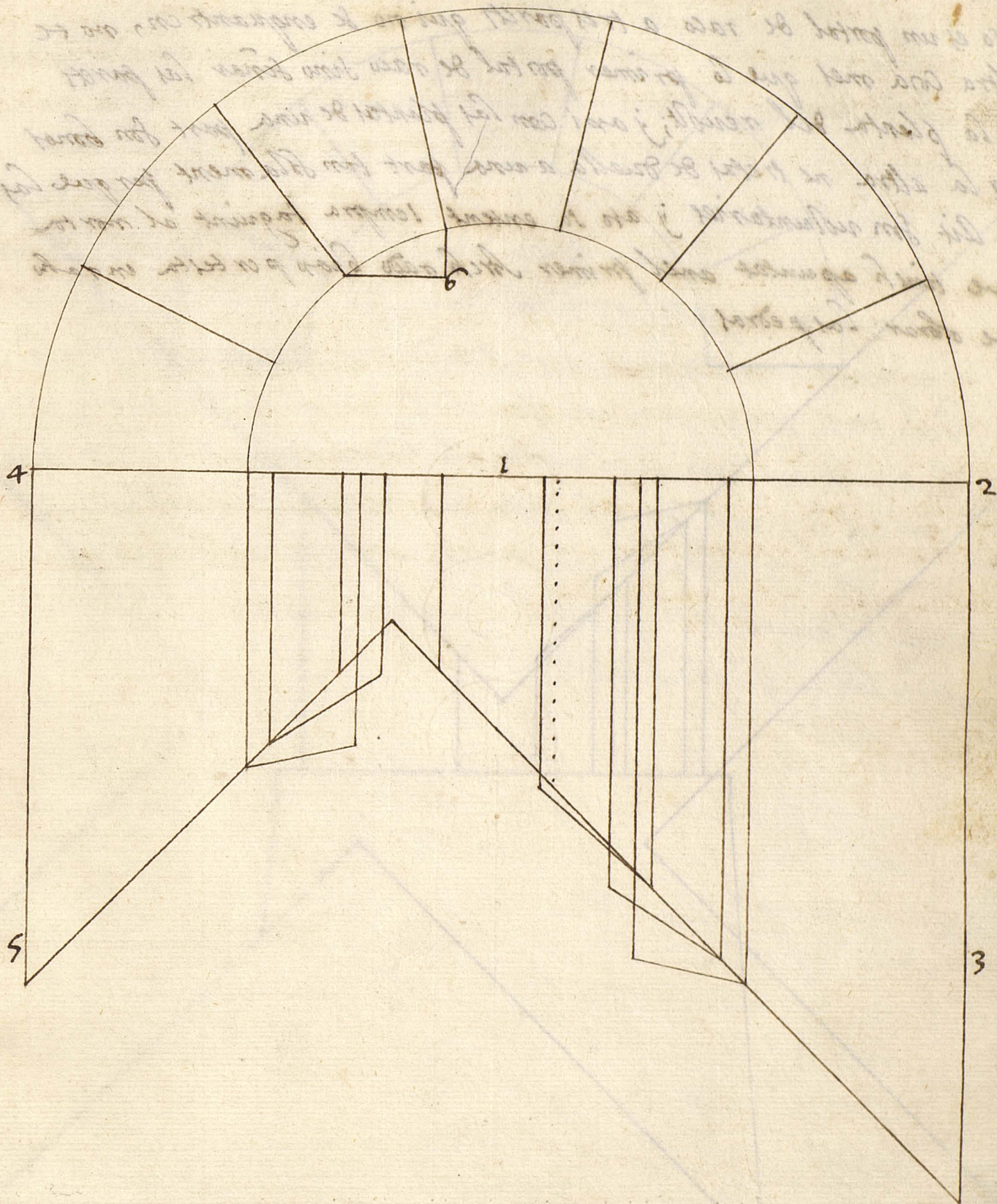
Aso es un portal de raso a una part y la otra aplom el modo mes
facil de tresarlo es apres de aquest tresat lo portal ab lo alambor
tret fora com sa deva veura senar las parati qui fan lo raso
en blanc com si puntualment agues de enara plom a cade part, apres
pendra tot lo que alambora que es del 1. anel 2. y donar lo del 3
anel 4 y senar en blanc, apres senar lo alambor de las duellas
del 4 endins com sa mostra ab los pils negros, a les hoas tr eura
planta de duella ala part qui alambora puntualment com lo portal
alamborat bix per testa, y ala altra part com lo portal de raso
de la altra part, la causa perque sa retira ala part qui alambora
del 3 anel 4 es perque lo raso alo met alt que es el 8 uinga just
anel mitx y per exa causa si miram la planta de la duella de la clau
qui esta asenclade ab aquells pils parex ala vista que lo raso
no ue el mitx, y en afecta noi ue senten box ala duella pero
ala tradora ue igual, y si acas volguesem que lo raso uengues anel
mitx a la duella no sa auria de retirar del 3 anel 4 sino donar
lo alambor ab lo mateix modo del 3 endins com es ara del 3 anel 5
el modo de picar las pedras es puntual el que tinc notat anel
primer Arc bix per testa

II

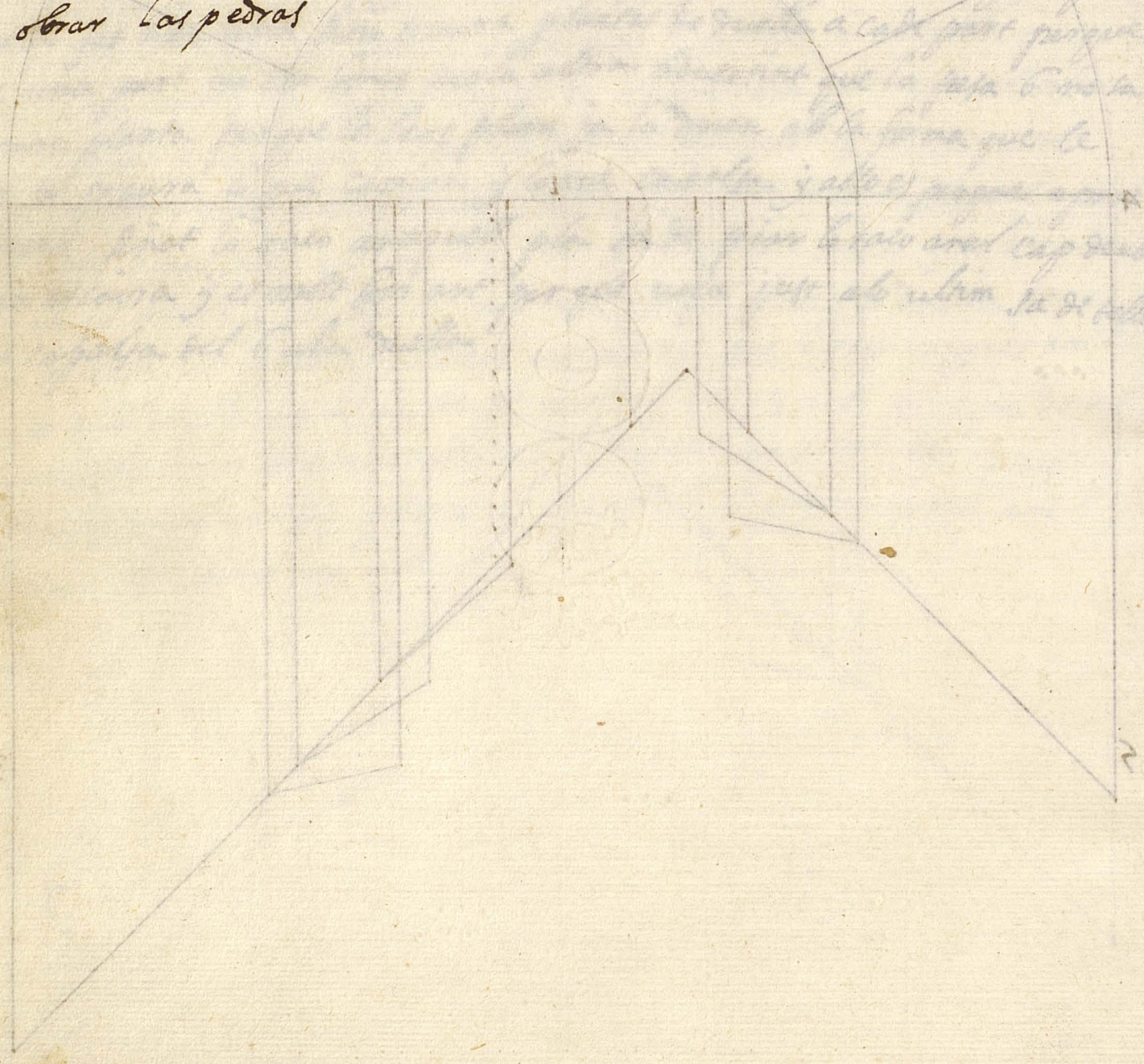
Aso es un portal de raso y lo raso no ue anel mitx que segons el llor de
 del seguir de aqueixa manera el modu mes gallart que e trobat per
 auer lo de tresar es que apres de auer tretat las pesas del raso sa de pendre a
 del 1 anel 2 y donaro del 2 anel 3 y del 4 anel 5 y senar en blanc
 del 1 anel 3 y anel 5 alas horas noia sino ueura lo raso quina cantitat
 sa alluina del mitx tabut ato senar la pareit golgantra per las don
 retrat en blanc y axo es un gallart modu per que las pereti uojen just
 escairia fet axo noia sino treura plantus de duella a cade part per que
 las de una part no son bonas per la altra aduertint que la pesa 6 no sa
 de treura planta per que los seus ploms ja la donen ab la forma que le
 porade de treura lo que camina y lo que capolla y alho es per que apres
 de auerli senat lo raso anaquell pla sa de piar lo raso anel cap deuant
 a bun escaira y es molt bon art per que uaja just alo ultim sa de fellar
 lo que capolla del 6 aba duella

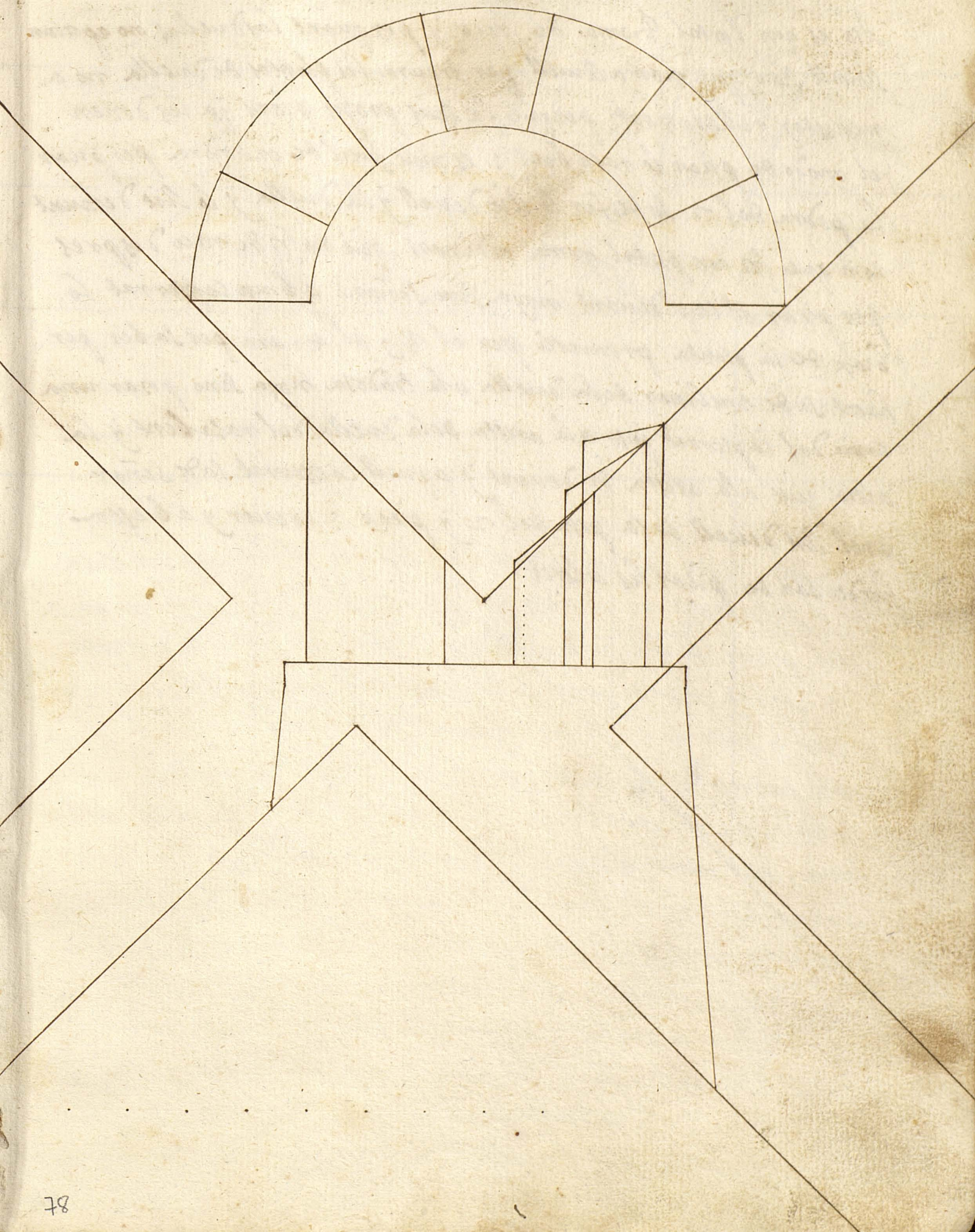

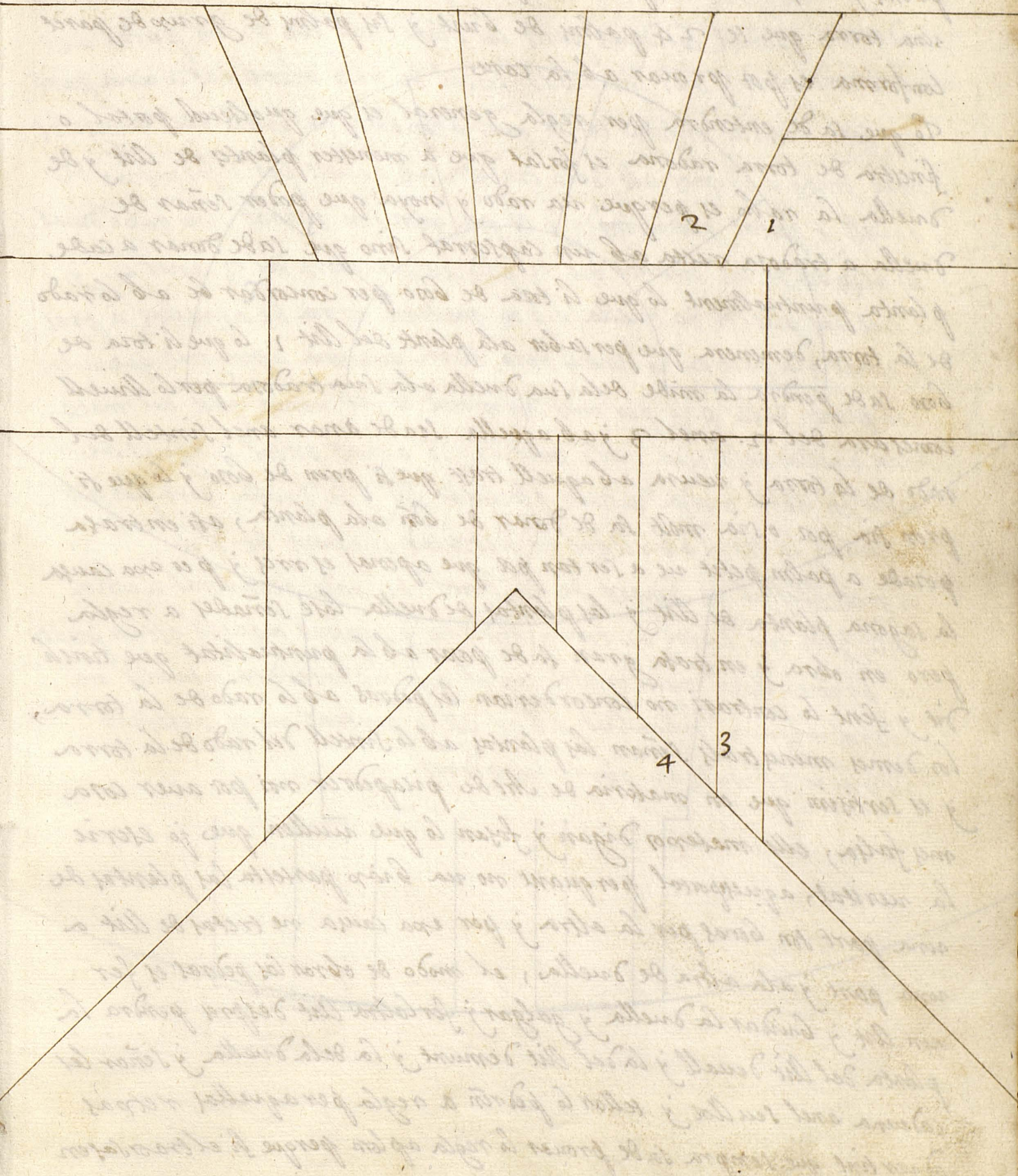
8

Aso es un portal de raco a tres parts qui no se engrantr en, no te
altra cosa mes que lo primer portal de raco sino senar las parts
y la planta del revolt; j asi con las plantas de una part son bonos
por la otra ne trelas de duella a una part tan flla ment perque las
de lit son voluntaries y ato sa entent sempre saguint al norte
que tunc apuntat anel primer Arch rado biao per testa en rals
de obrar las pedras

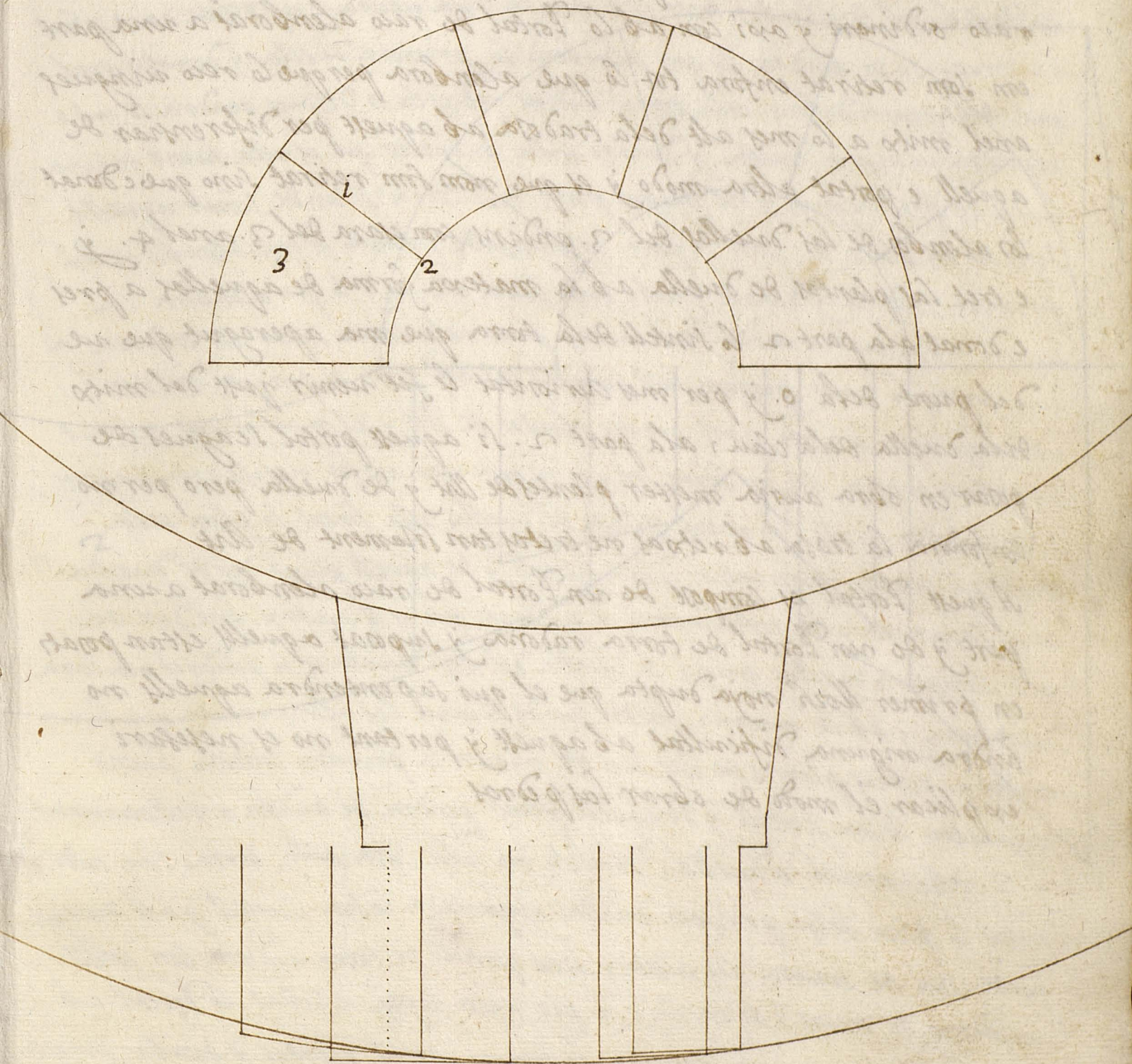

Aço es un Portal Roma de reu y per quant las duellas no aportan
sintell sino que non a llinell per treura les plantas de duella no a
menester relleuament per que los seus propis ploms ja las donen
el modo de picar lo rasabent 1. es molt facil de entendre per picar
la pedra del 2. Sa de fer lo lit deuall y la duella y lo lit demunt
com que fos un portal roma ordinari qui no fos de raso despres
per picar el cap deuant noja sino senarli a bun capsserrat lo
biar de la planta premitlo per el 3. y el 4. ara per saber per
haont sa de inclinar dela duella ala tradosa noja sino posar una
coma del capsserrat just ala aresta dela duella del rasabent y la
altra just ala aresta de deuant y aquell capsserrat sa de senar
anel lit deuall dela pesa del 2. y picar a creuer y ab esto
horda san de picar les altres

28
Això es un Portal de terra radona de 5. palms de emplaria i 2.
palms i mitx de alta que es emplaria de radona i esta posat a
una torra que te 24 palms de brut i sis palms de gruix de parel
conforma es per prouar ab la cane
Lo que sa de entendre per regla general es que qualseul portal o
finestra de terra radona es forsat que a menester plantes de llit i de
duella la raó es perquè ua rado i noja que poder senar de
duella a tradosa reita ab un capserat sino que sa de donar a cade
planta puntualment lo que li toca de boso per concordar be ab lo rado
de la torra, demanera que per saber ala plante del llit 1. lo que li toca de
boso sa de pendra la mide dela sua duella ala sua tradosa per lo llinell
comesara del 2. anel 3. i ab aquella sea de anar anel sintell del
rado de la torra i ueura ab aquell trase que si pren de boso i lo que si
pren sia por o sia molt sa de donar de bon ala planta, asi entraba
posade a palm petit ue a ser tan po que apenas es rres i per exa causa
la sagona planta de llit i las plantas de duella lose senades a regla
pero en obra i en traba gran sa de posar ab la puntualitat que tinc
dit i sent lo contrari no concordarian les pedras ab lo rado de la torra,
los demes menestrals senan las plantas ab lo sintell del rado de la torra
i es sertisim que en materia de Art de picapedrer noi pot auer cosa
mes falsa, ells mateixos digan i fasan lo que uullen que jo escrie
la veritat, aquest portal per quant no ua brax partelta las plantas de
una part son bonas per la altra i per exa causa ne tretas de llit a
una part i ala altra de duella, el modo de obrar las pedras es fer
un llit i buidar la duella i galgar i fer l'altra llit despres pendra la
planta del llit deuall i la del llit demunt i la dela duella i senar les
cadeuna anel seu lloc i taltar lo pedron a regla per aquellat reipas
adver tint que sempre sa de prouar lo regla a plom perquè si el traor sasen

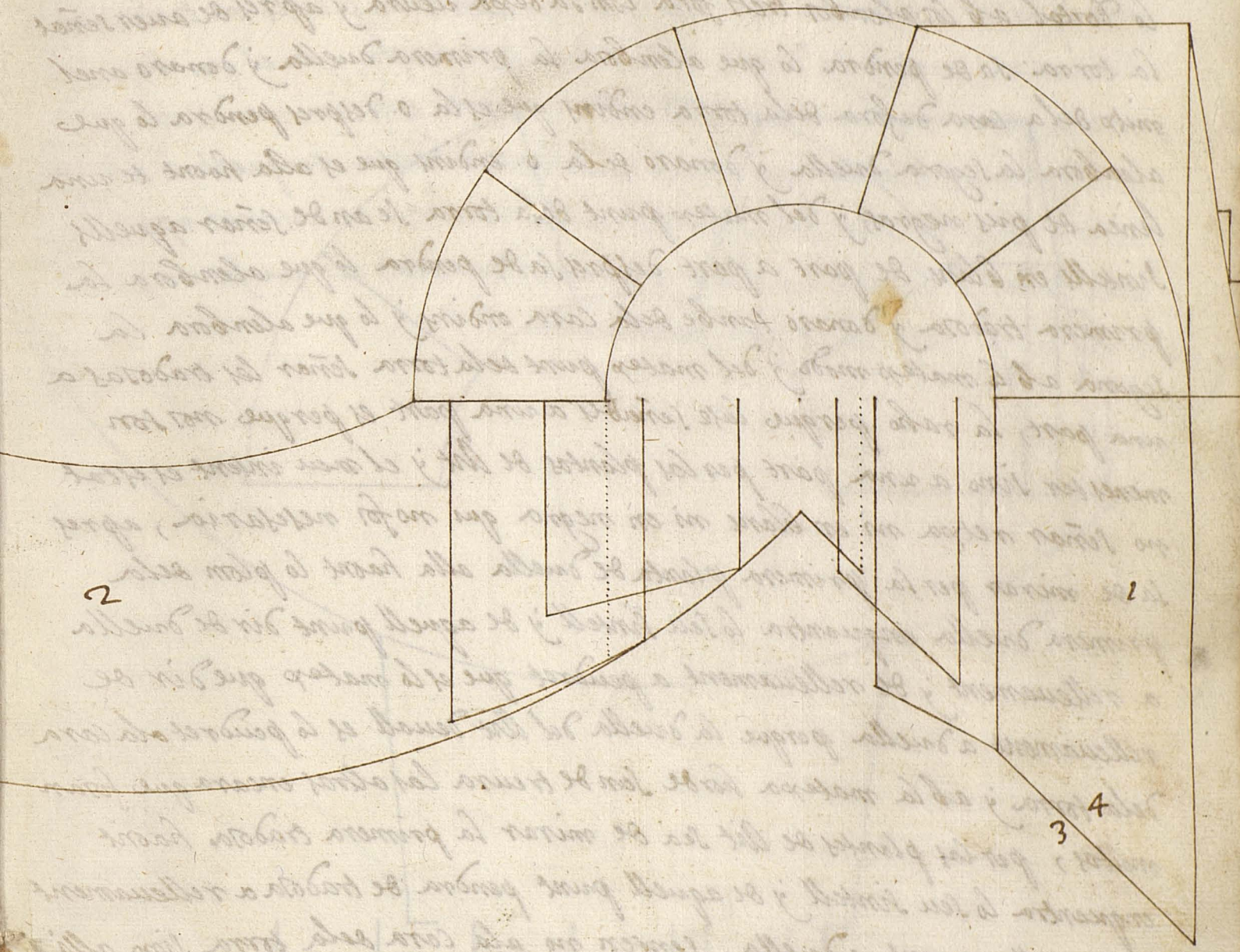
no concordaria per lo rado dela terra, y a lo es per lo de experientia

60
Aço es un Portal de raco qui ala part 1. dona raho a una parec
o cortine de Bestio alenborade. y ala part 2 dona raho a una torra
radona, e seniat les dues parts en blanc com que fos un portal de
raco ordinari y axi com ab lo Portal de raco alenborat a una part
em som retirat enfora tot lo que alenbora perque lo raho uingues
anel mitx a lo mes alt dela tradosa ab aquest per diferensiar de
aquell e portat altra modo y es que nom som retirat sino que e donat
los alenbos de las duellas del 3. endins com es ara del 3. anel 4. y
e tret las plantas de duella ab la mateixa forma de aquellas a pres
e donat ala part 2 lo sintell dela torra que ma aperegut que ne
del punt dela o. y per mes curiositat le fet venir just del mitx
dela duella dela clau, ala part 2. Si aquest portal se agues de
posar en obra auria mester plantes de lit y de duella pero per no
confondre la trasa ab reixas ne tretas tan solament de lit

Aquest Portal es compost de un Portal de raco alenborat a una
part y de un Portal de torra radona y suposat aquells estan posats
en primer lloch no ja dubta que el qui sap entendra aquells no
indra ninguna difficultat ab aquest y per tant no es nesesari
explicar el modo de obrar las pedras

0

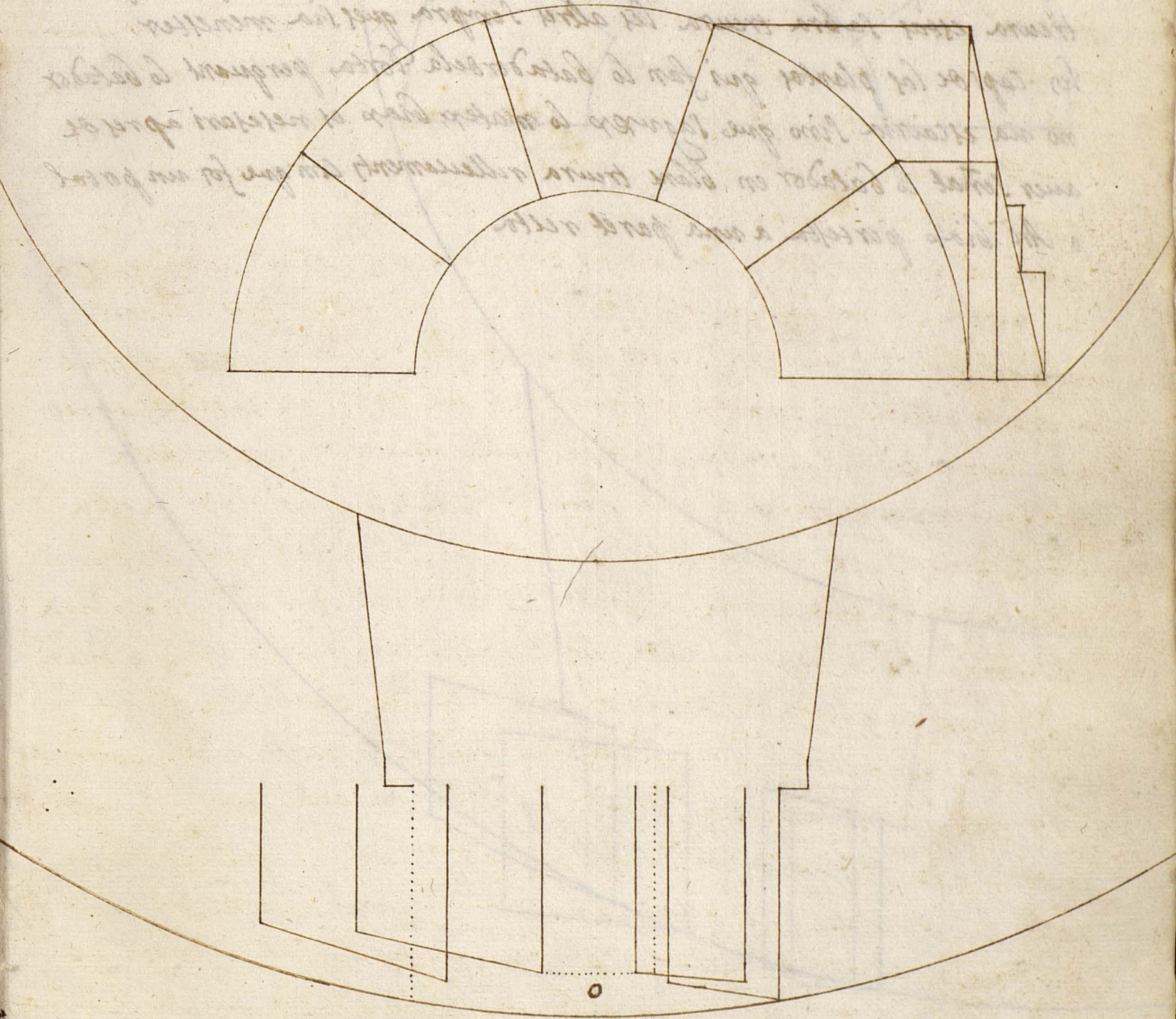

2

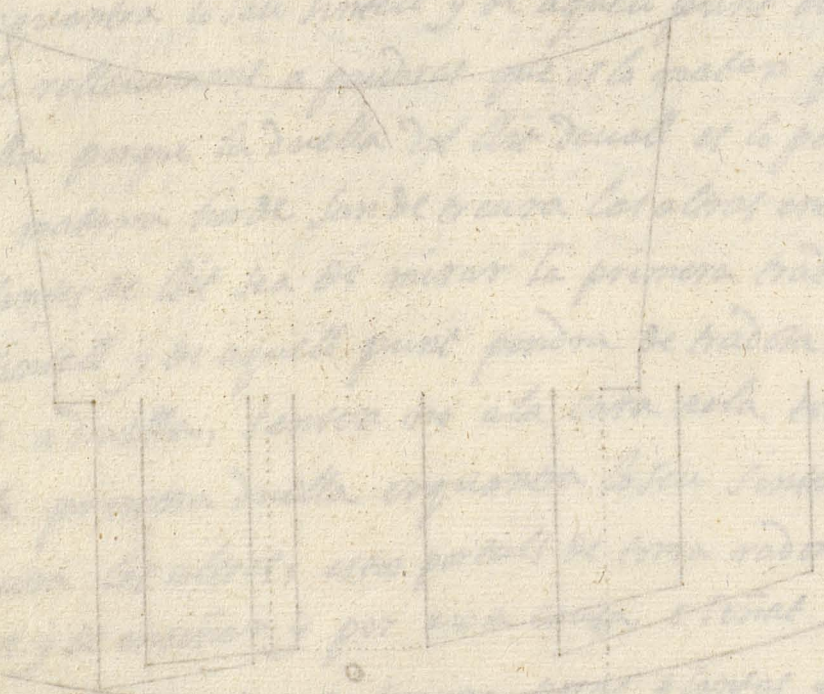
1

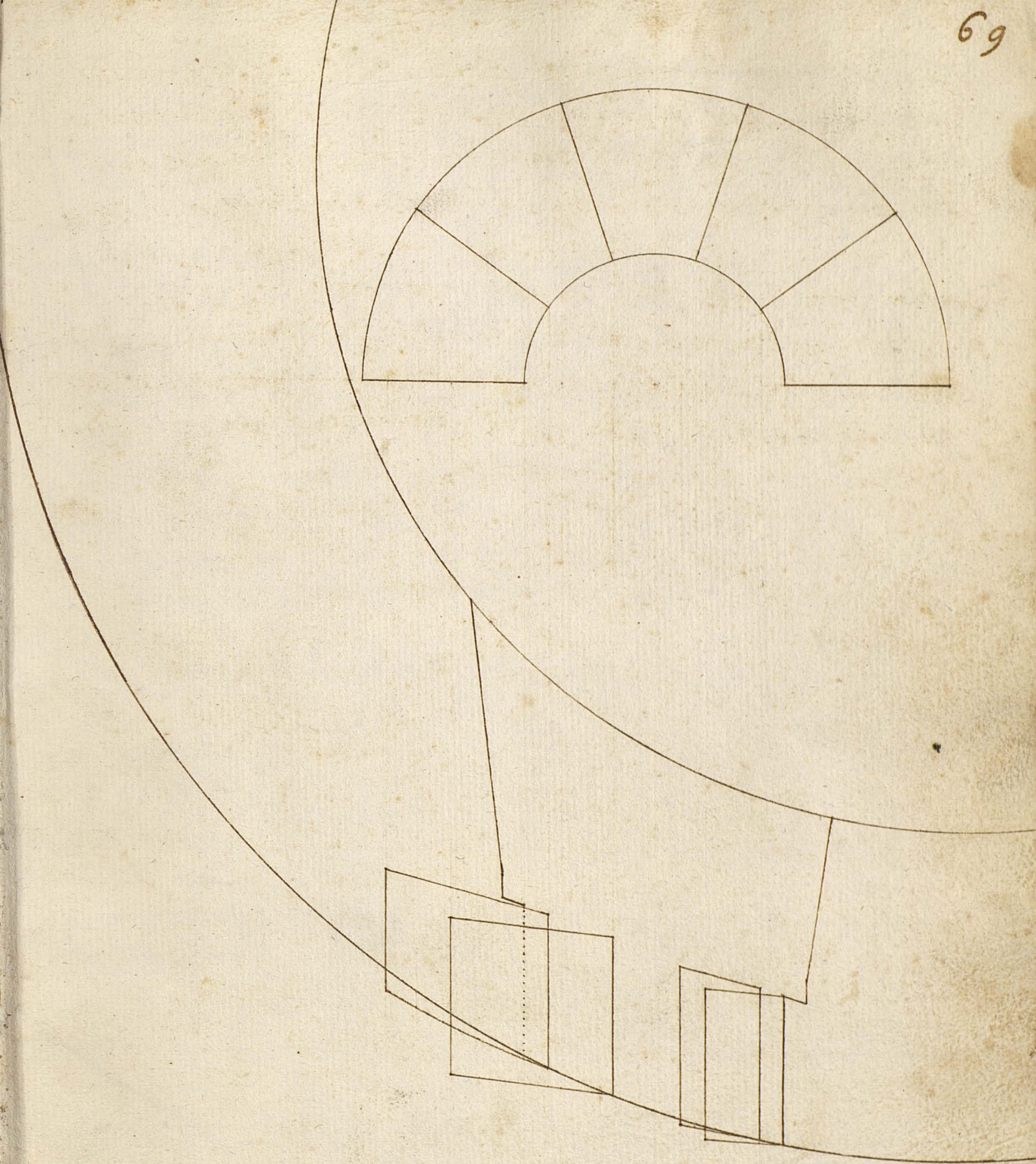
3 4

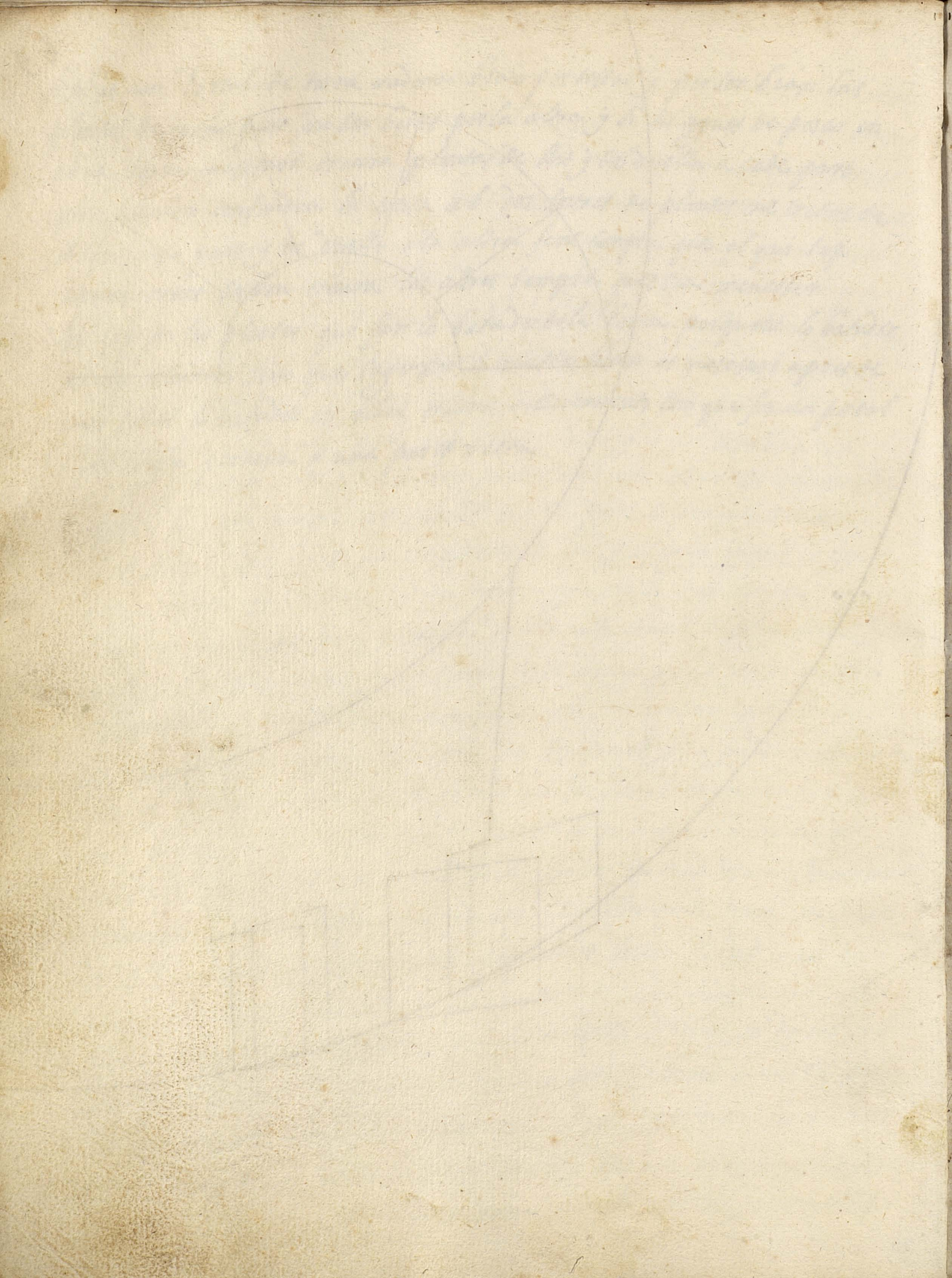
50
Aso es un Portal de torra radona alenborat j per quant no es brix
per testa las plantas de una part son bones per la altra j per exa causa
ne tretas a una part de llit j ala altra de duella, apres de auer tretat
lo Portal ab los alenbor trets fora com la dexta ueura j apres de auer senat
la torra sa de pendra lo que alenbora la primera duella j donaro anel
mitx dela cara defora dela torra endins que es la o. despres pendra lo que
alenbora la segona duella j donaro dela o. endins que es alla haont te una
linea de pies negras, j del mateix punt dela torra se an de senar aquells
sintells en blanc de part a part despres sa de pendra lo que alenbora la
primera tradosa j donaro tambe dela cara endins j lo que alenbora la
segona ab lo mateix modo j del mateix punt dela torra senar les tradosas a
una part, la raho perque las senades a una part es perque nos son
menester sino a una part per los plantas de llit j el meu intent es estat
no senar retpa ni en blanc ni en negra qui no for necesario, apres
sa de mirar per la primera planta de duella alla haont lo plom dela
primera duella enquantra lo seu sintell j de aquell punt dir de duella
a relleuament j de relleuament a peudret que es lo mateix que dir de
relleuament a duella perque la duella del llit deuall es lo peudret ala cara
dela torra j ab la mateixa horde san de treura las otras encara que fisan
moltes, per los plantes de llit sea de mirar la primera tradosa haont
enquantra lo seu sintell j de aquell punt pendra de tradosa a relleuament
j de relleuament a duella, senten no ala cara dela torra sino alli
haont lo plom dela primera duella enquantra lo seu sintell j ab exa
horde san de treura les altres, estos portals de torra radona son molt
enfadosos de tresar j de enseñar j per exa causa e senat lo Portal ab
pozas pesas perque sa aguesen de treura pozas plantas j tambe perque
la trasa estigues clara fent compta que el qui sap treura les plantes
de un Portal de 5. pesas les sabra treura encara quen tengues 25
el modo de obrar las pedres es puntual com laltre Portal de torra radona

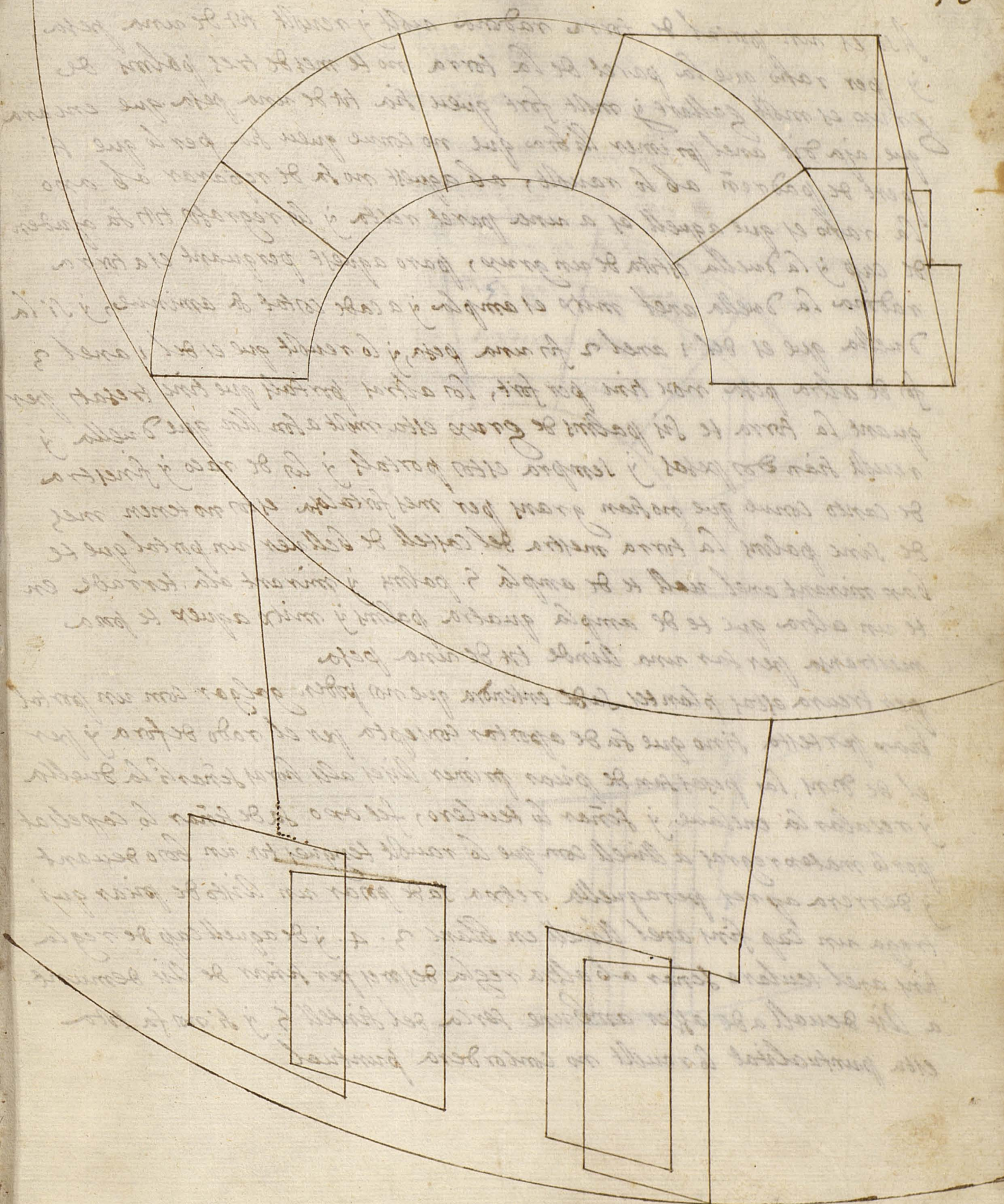

Alo es un Portal de terra radona biay per testa y per ser biay las plantas de una parte no son bonas per la altra y si la agues de posar en obra seria necesari treura plantas de lit y de duella a cade part pero per no confondra la trasa ab dos sotes de plantes ne trebas de lit a una part y de duella ala altra fent compta que el qui sap treura estas sabra treura les altres sempre ques sia menester los caps de las plantas qui fan lo batador de la porta per quant lo batador no va escairia sino que saguex lo mateix biay es necesari apres de aver senal lo batador en blanc treura relleuaments com que for un portal o Arc biay per testa a una pared recta

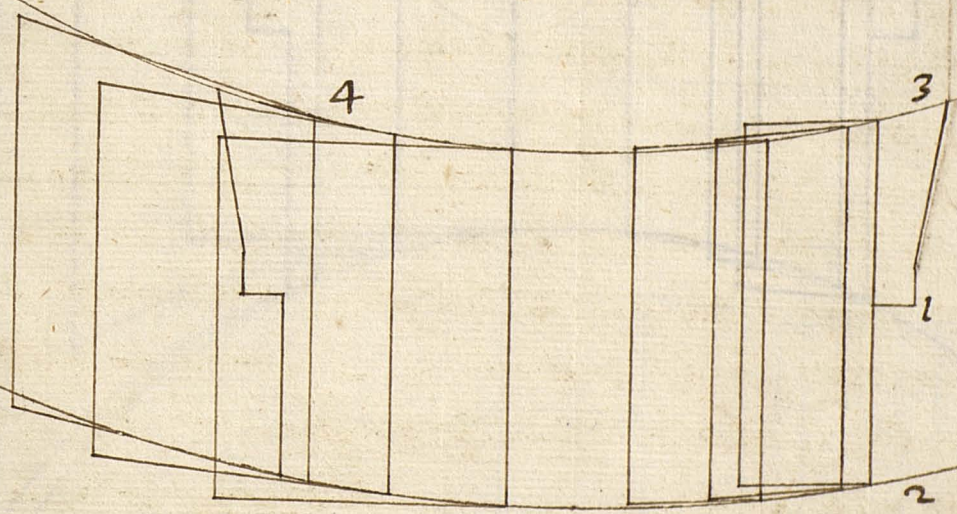

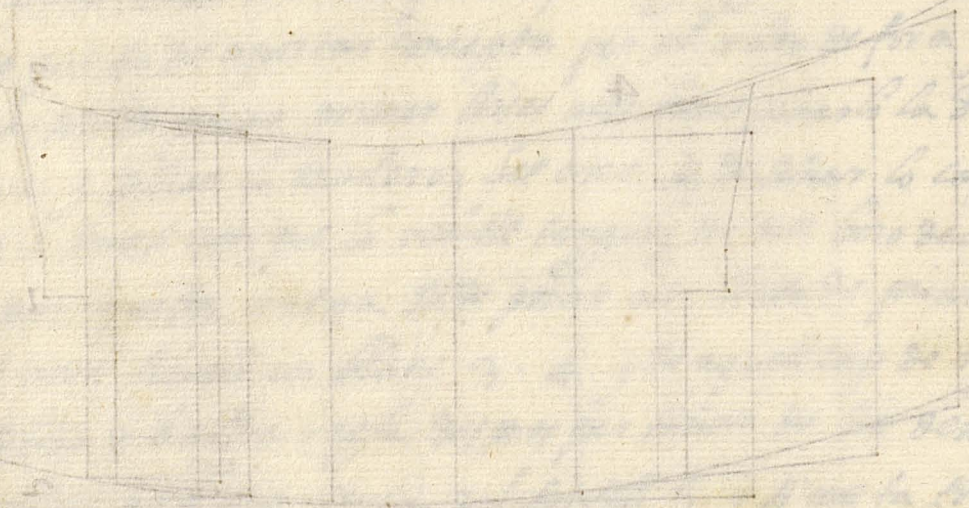
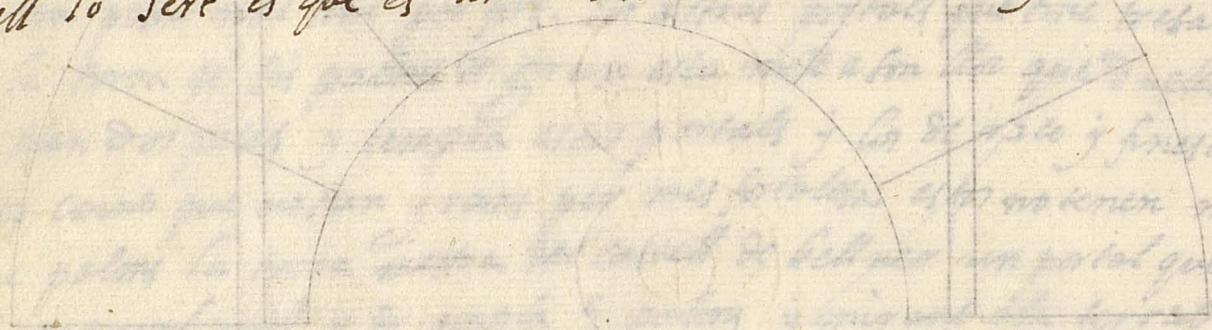
07
Això es un portal de torra radona molt i reuolt tot de una peça,
i per raó que la paret de la torra no te mes de tres palms de
grux es molt gallare i molt fort queu sia tot de una peça que emara
que aja dit anel primer llibra que no conue queu sia per lo que si
pert de padren ab lo raolt, ab aquest no fa de reparar ab axo
la raó es que aquell es a una paret recta i los regrats tota sa ajuden
de cap i la duella esta de un grux, pero aquest perquant es a torra
radona la duella anel mitx es ampla i a cade costat sa aminue, i si la
duella que es del 1 anel 2 for una peça, i lo reuolt que es del 1 anel 3
for de altra peça non tinc per fort, los altres portals que tinc tresats per
quant la torra te sis palms de grux esta molt a son lloc que duella i
reuolt sian dos pesas i sempre estos portals i los de ralo i finestra
de canto conue que no sian grans per mes fortada, estos no tenen mes
de sine palms la torra mestra del castell de belluer un portal que te
bax mirant anel uall te de ampla 5. palms i mirant ala terrade en
te un altra que te de ampla quatre palms i mitx aquell te per
mestranxa per far una llinde tot de una peça

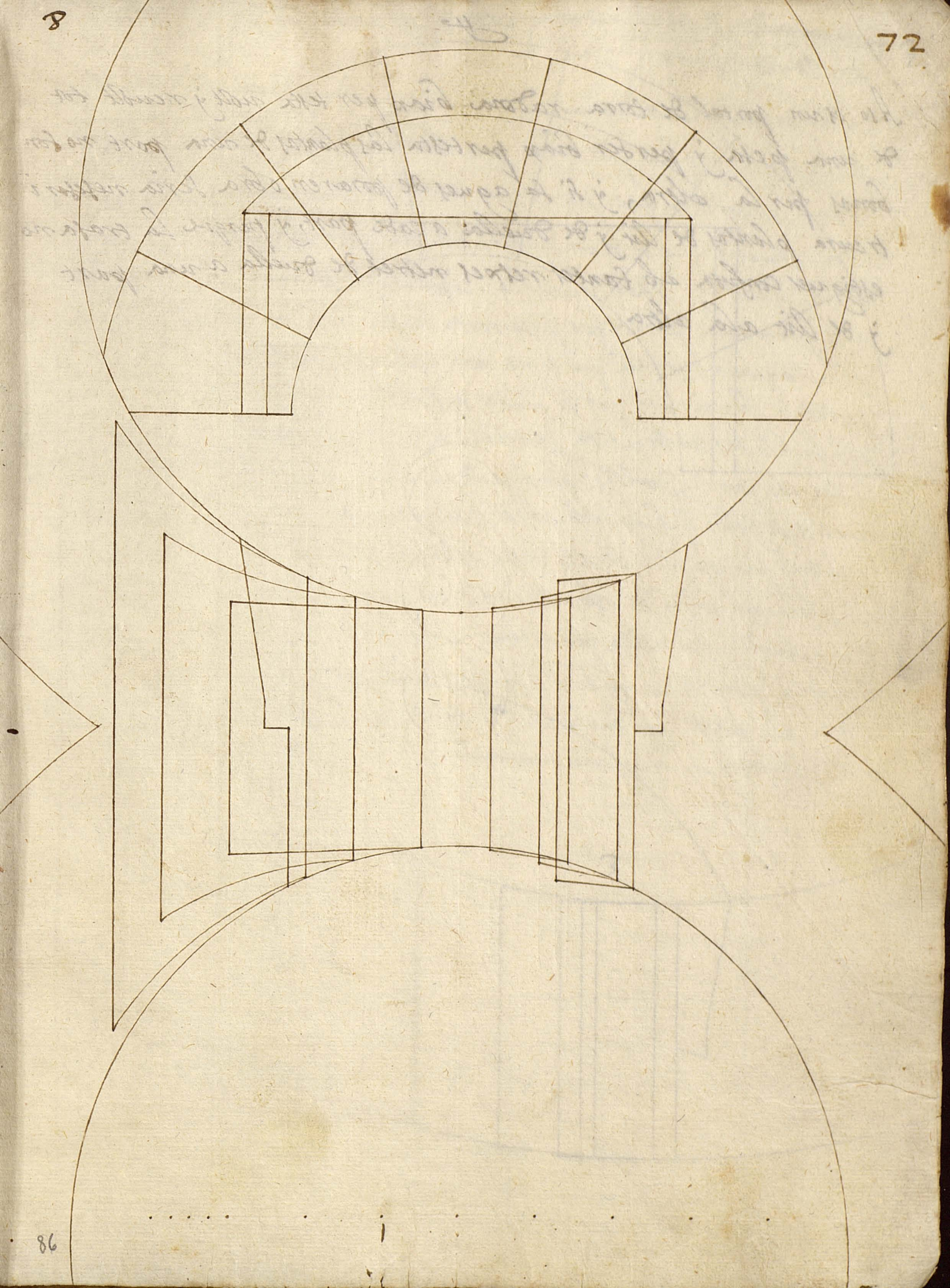
per treura estas planies s'ade entendra que no poden galgar com un portal
biar per beta sino que sa de aportar concepta per el rado de fora i per
el de dins las pesas san de piuar primer llibres als horas senar li la duella
i recalar la enllave i senar lo teulero, fet axo sa de senar lo capellat
per lo mateix regrats a llinell com que lo raolt tengues tot un bono deuant
i derrera apres per aquella recta sa de piuar un llisto de piuar qui
trega un cap fins anel llinell en blanc 3. 4. i de aquell cap de regla
fins anel teulero senar ab altra regla despres per senar de llit demunt
a llit de uall a de asser amb una serca del sintell 5 i si no fa tota
esta puntualitat lo reuolt no contordera puntual

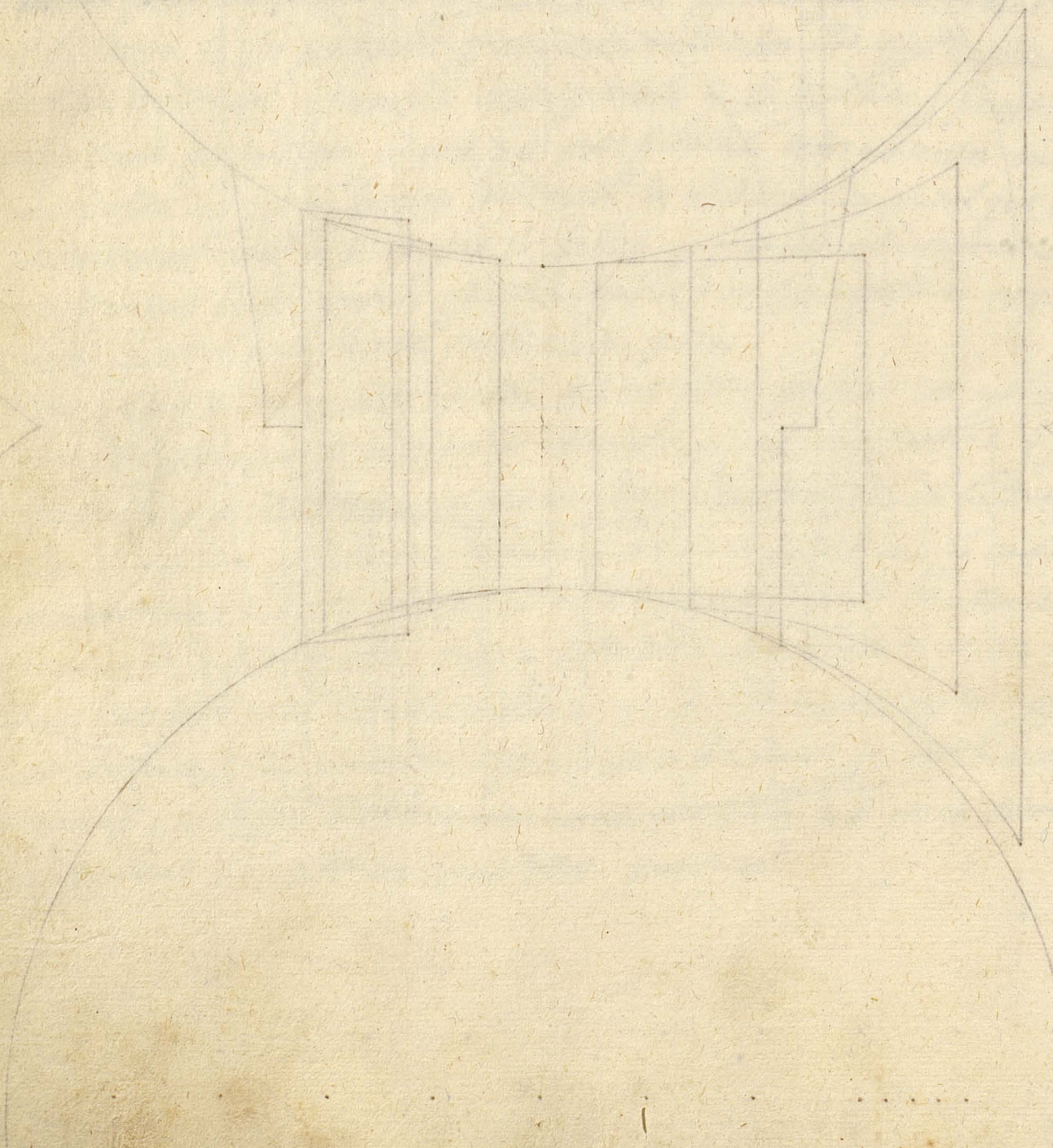
II

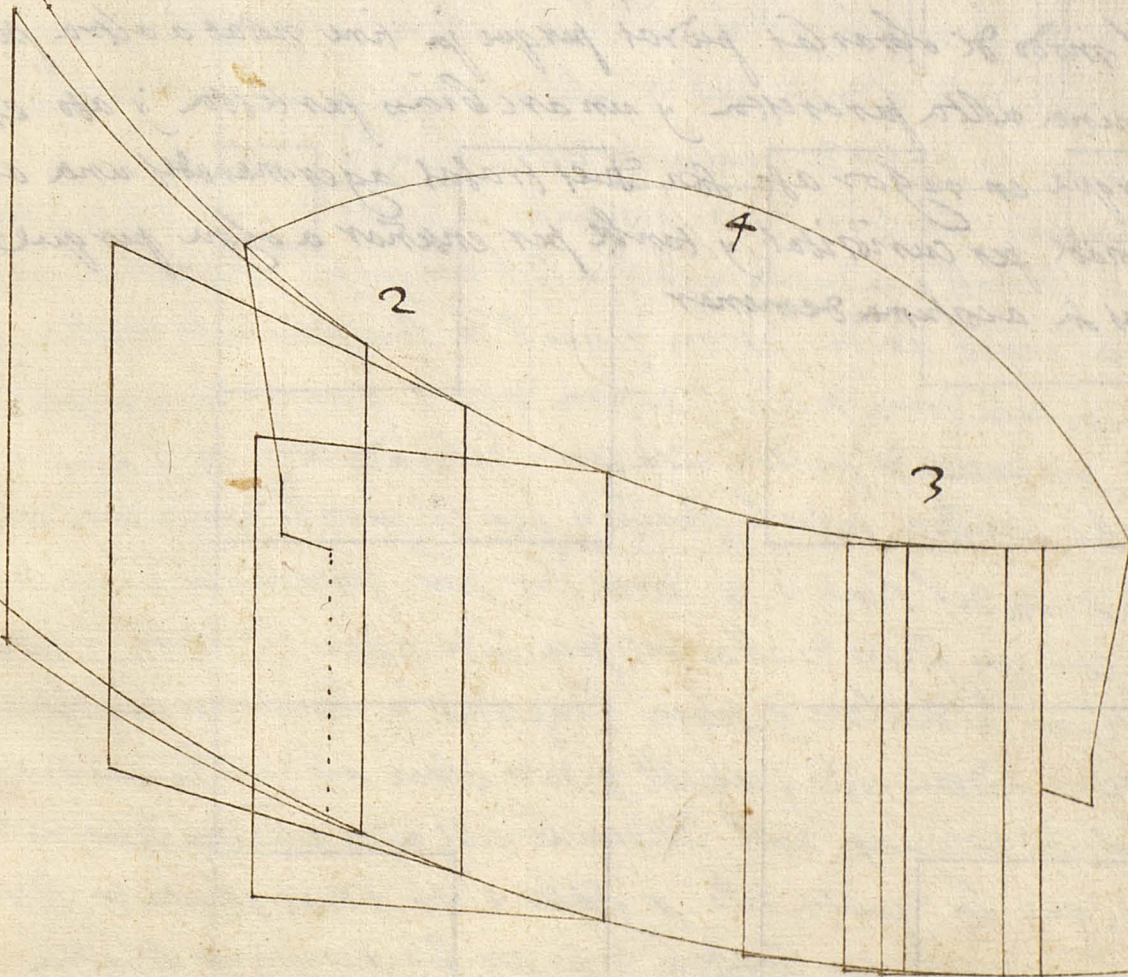
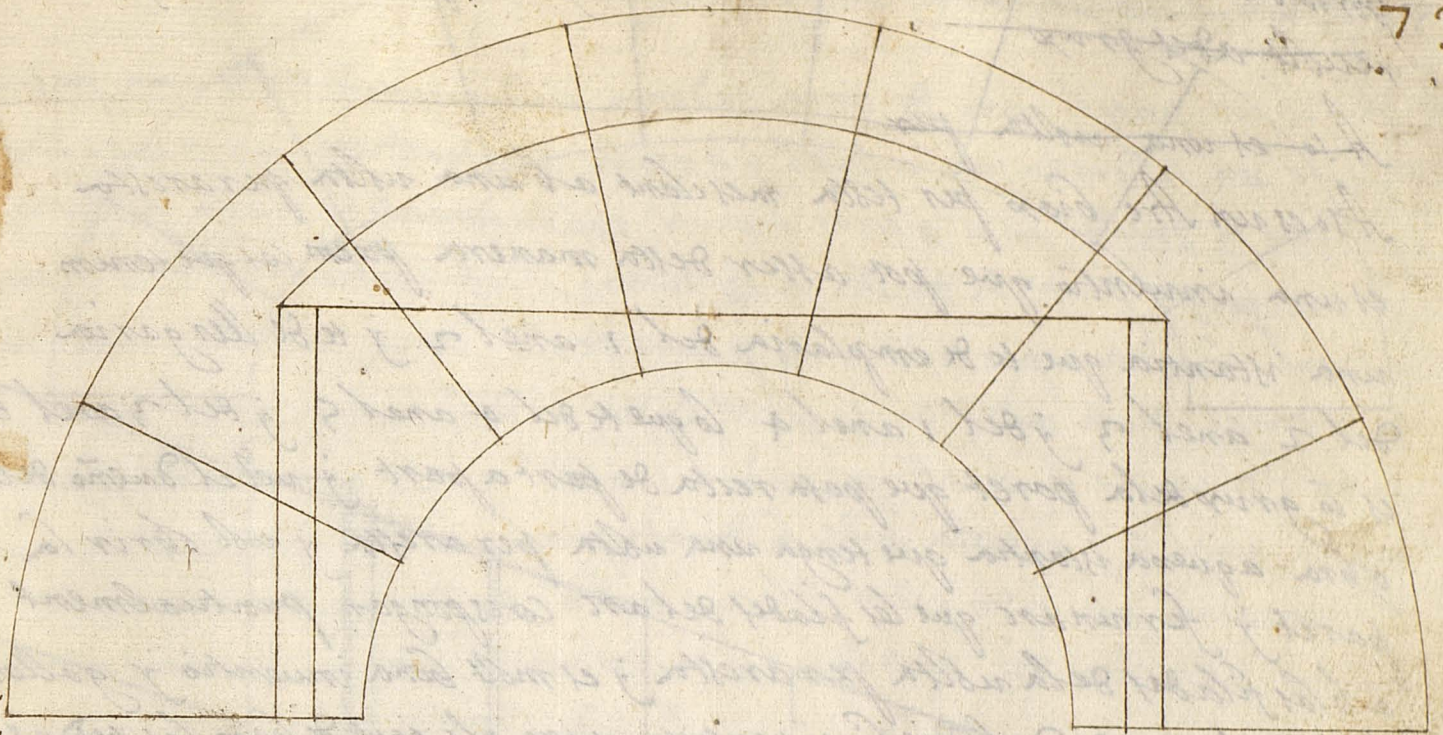
Aso es un portal entra dos caragols molt i resultat de una pedra,
 es lo mateix que dues torras ajuntades, no te altra cosa diferent de
 aquell de la altra ^{plana} Sino que axi com aquell es a una torra: a la
 part defora fa bon, i a la part de dins fa clot, i aquest fa
 clot a cada part, quant es en roba de averlo de obrar estan
 semblant anaquell que qui sap entendra aquell noia d'upta que
 no entenga aquest i per aqueixa causa no tinc que explicar
 en ell lo sert es que es una inventio molt bona i curiosa

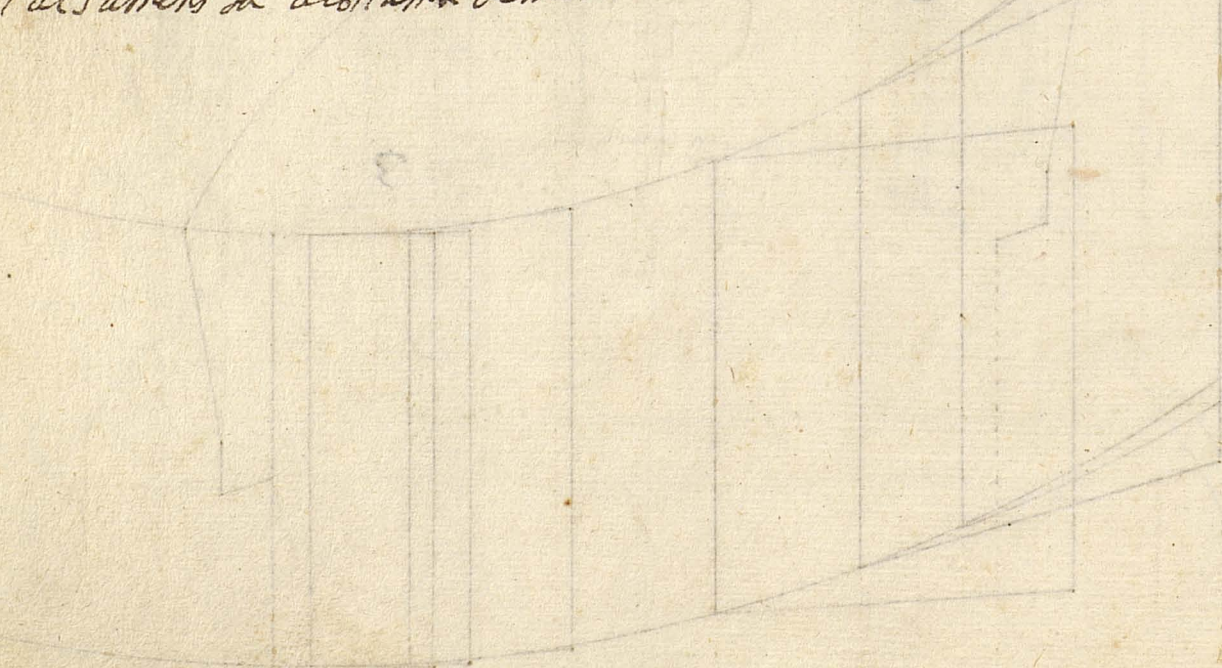
Aso es un portal de terra rodona bix per testa nolt i result tot
de una pta i per ser bix per testa las plantas de una part no son
bonas per la altra, i si la aques de posar en obra seria necesari
treura plantas de llt i de duellas a cade part, i perque la cosa no
estigues confusa ab tanta retres retret de duella a una part
i de llt a la altra

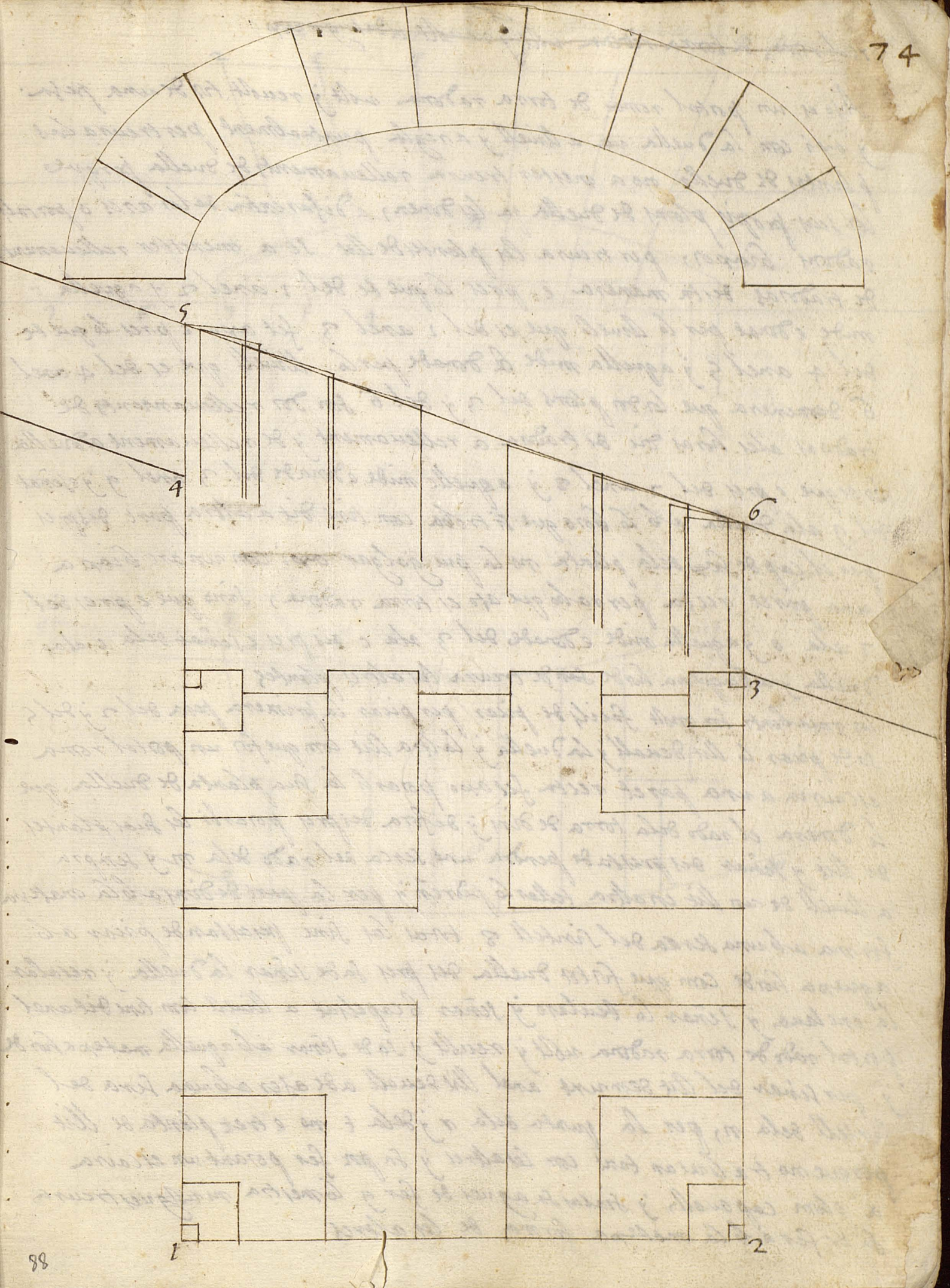

~~portat cada de la ra ridona atenborat y bax per testa uolt y~~
~~resulta adit grup~~

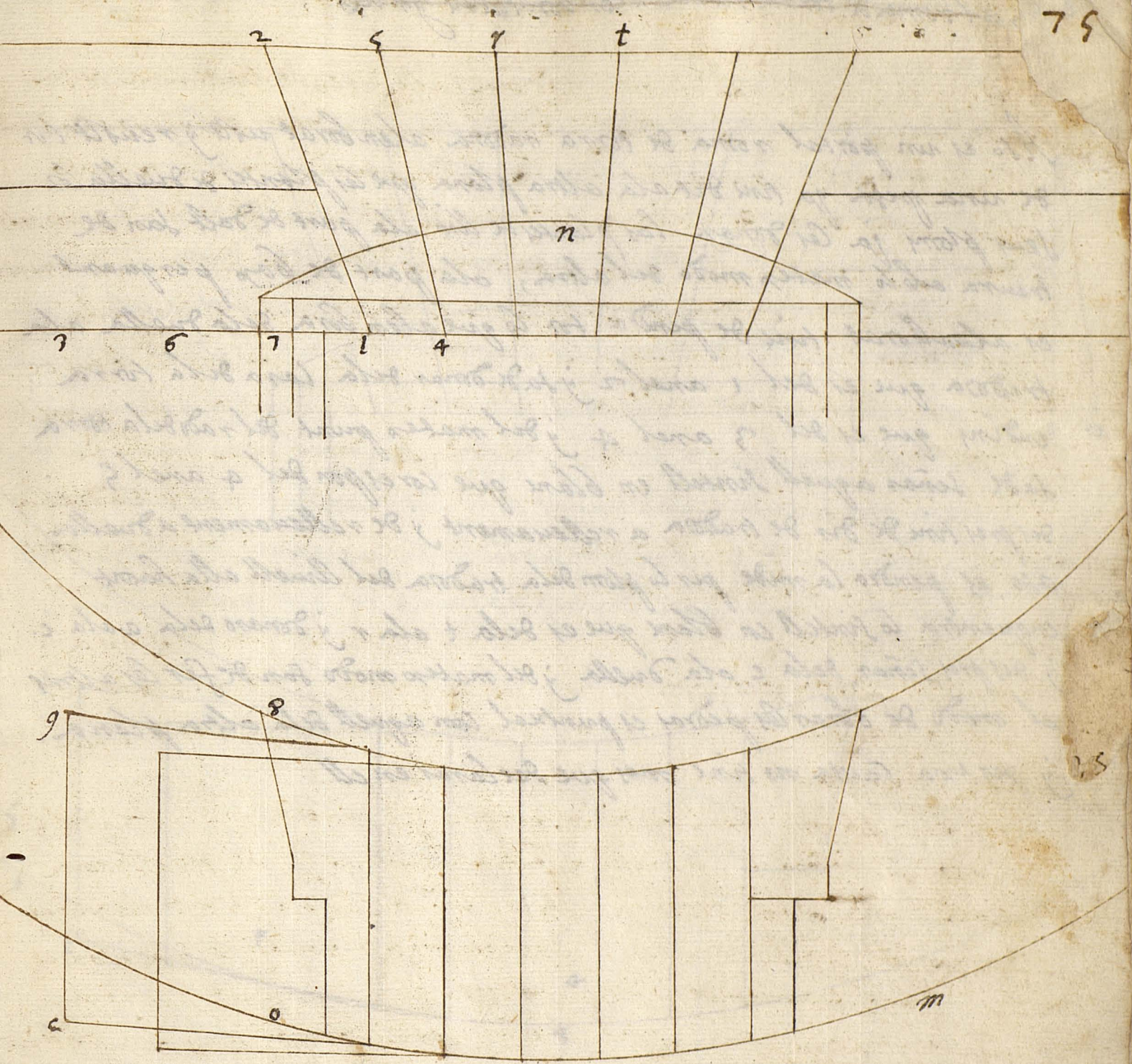
Aso es una volta per
Aso es un Arc bax per testa mesclant a b una volta per arista
es una inuentio que pot atter desta manera posem las que tenim
una istantia que te de emplaria del 1. anel 2. y te de llogario
del 2 anel 3 y del 1 anel 4 lo que te del 4 anel 5 y del 3 anel 6
es lo grup de la paret que para recta de part a part y vol el dueño de la
obra aqueixa istantia que tenga una volta per arista y vol obrir la
paret y fer un arc que les filades del arc correspongan puntualment
a las filades de la volta per arista y es molt bona inuentio y gallard
lo arc ala part de dalt es bax per testa pero ala part de bax las pedras
no an de seguir lo bax de la paret sino que an de tenir lo cap fet a bun
escaira per mesclar be ab dita volta per arista no tinc negetitat de
explicar el modo de obrar las pedras porque ja tinc notat a altra part
largament una volta per arista y un arc bax per testa y aso es
lo mateix porque en rigor aso son dues trasas agermanades una ab
altra eta porade per curiositat y tambe per ensenar a algu porque
alos acsaments se acostuma demenar

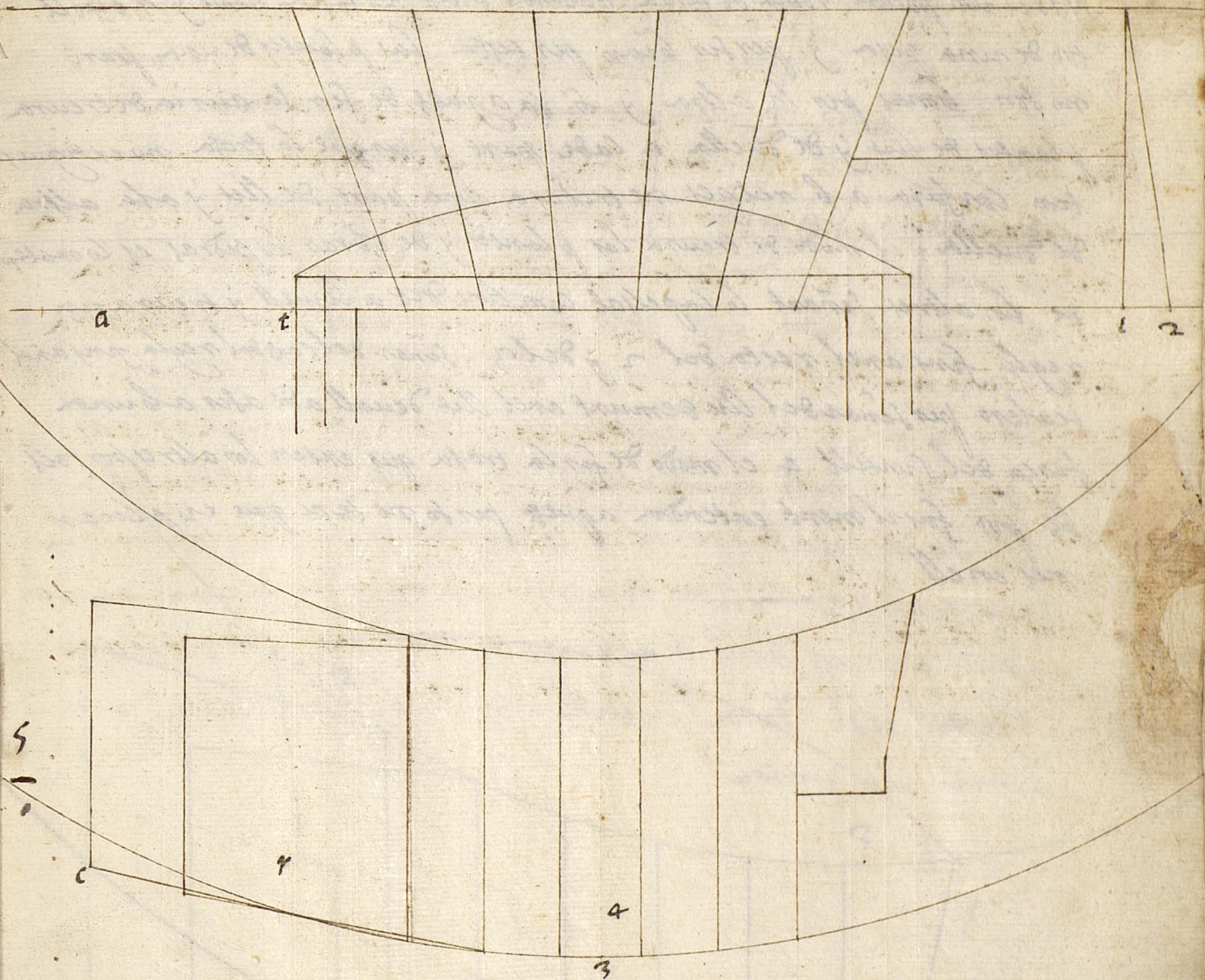
~~el roma de terra radona molt i reuolt a dit grup~~

Així es un portal romà de terra radona molt i reuolt tot de una peça
y així com la duella va a llinell i a regla puntualment per treure las
plantas de duella no a mester treure relleuaments de duella perquè
los seus propis ploms de duella ja les donen, a diferència de los arcs o portals
radons braxos, per treure las plantas de llit se a mester relleuament
de tradnas desta manera e pres lo que te del 1 anel 2 y aquella
mide e donat per lo llinell que es del 1 anel 3 fet axo e pres lo que te
del 4 anel 5 y aquella mide e donat per lo llinell que es del 4 anel
6 de manera que los dos ploms del 3 y del 6 son dos relleuaments de
tradnas a les hores de tradna a relleuament y de relleuament a duella
so es que e pres del 7 anel 8 y aquella mide e donat del 3 anel 9 y esenat
del 9 ala duella a b lo boro que si troba com line dit a altra part després
per el cap de l'ax de la planta no la pue golgar així com un arc brax a
una paret recta per raho que ató es terra radona, sino que e pres del
7 ala 8 y aquella mide e donat del 3 ala 8 es pres e seniat dela 8 ala
duella y abaquepa hord se de treure las altres plantes
los rasabents son molt facilis de picar per picar la primera peça del 2 y del 5
sa de picar lo llit de uall y la duella y l'altra llit com que for un portal roma
escaria a una paret recta fet axo posarli la sua planta de duella que
li donera el rado dela torra de dins y de fora després posarli les suas plantes
de llit y seniar després de pendre una serca del rado dela m y sempre
a llinell de un llit en altra tallas lo piden y per la pare de dins a b la mateixa
forma a b una serca del sintell 8 totas las sine pesant de picar a b
aquepa hord com que for tot duella després sa de seniar la duella y resolar
la enclaua y seniar lo secularo y seniar lo capellat a llinell com line dit anel
portal rado de terra radona molt i reuolt y sa de seniar ab aquella mateixa hord
y per seniar del llit de uall anel llit de uall a b a ser ab una serca del
sintell dela m, per la junta dela n y dela t no e tret planta de llit
perque no trabuean tant com les altres y sa per fer posant un escaria
a plom capuall y si cal sa agues de fer y lo mester nind que treure
sa de fer a b la mateixa forma de les altres

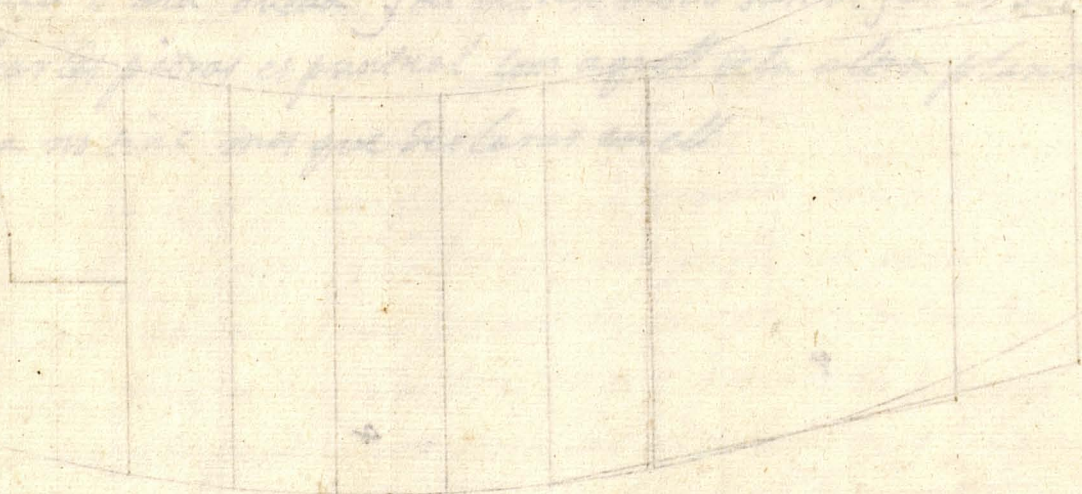
~~Aloma de terra radona alenborat a ell gress~~

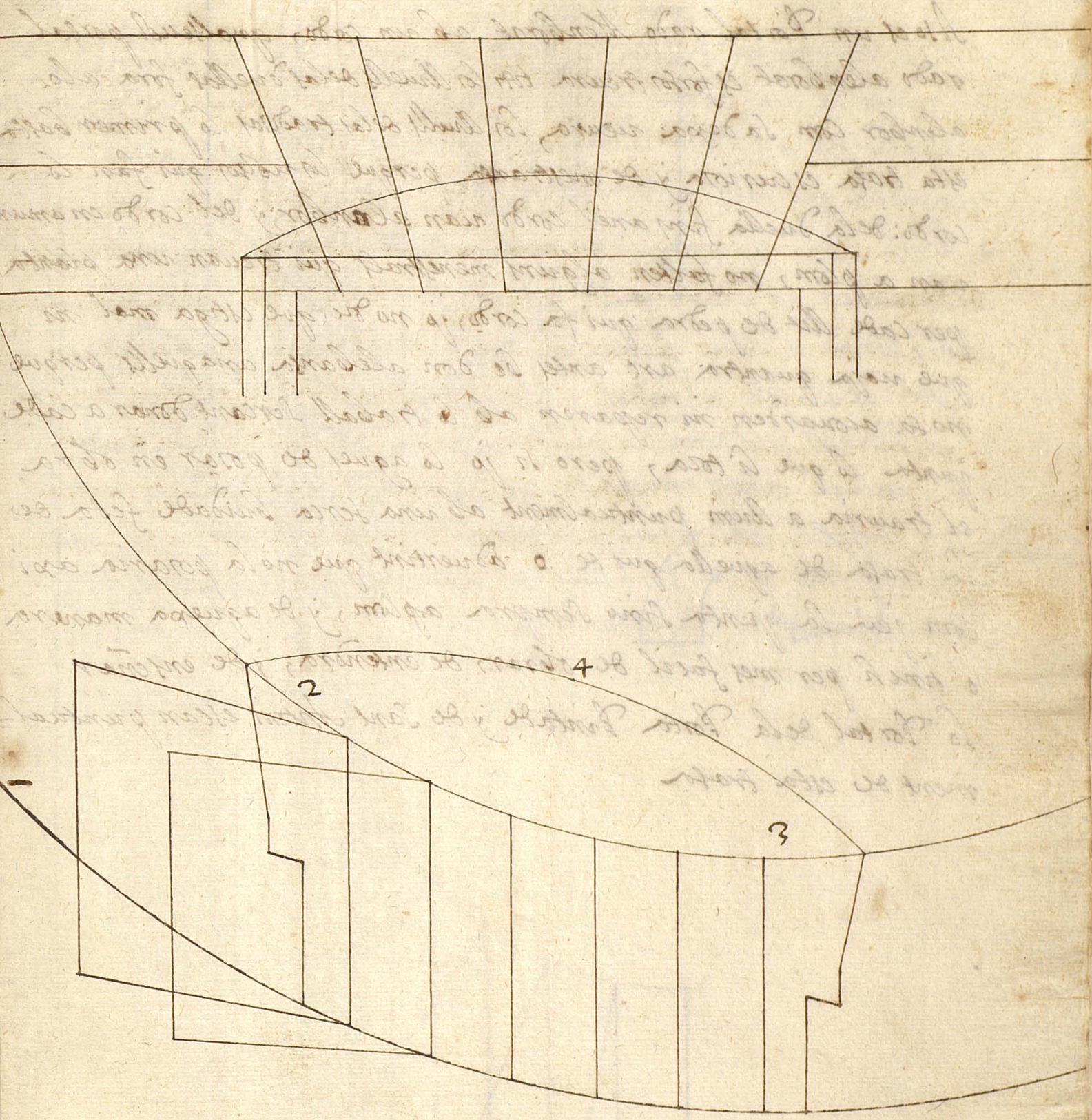
Aso es un portel roma de terra radona alenborat uell y reuelt tot de una presa ja tinc dit ala altra plana que les plantes de duella les seus ploms ja les donan las plantes de llit ala part de dalt san de treura ab lo mateix modo del altra, ala part de baix perquant es alenborat tinc de pendre tot lo que alenbora dela duella ala tradora que es del 1 anel 2 i sa de donar dela laia dela terra endins que es del 3 anel 4 i del mateix punt del radi dela terra sa de senar aquell sintell en blanc que correspon del 4 anel 5 despres tinc de dir de tradora a relleuament i de relleuament a duella aso es pendre la mude per lo plom dela tradora del llinell alla haont enquantra lo sintell en blanc que es dela t ala r i donaro dela a ala c. i despres senar dela c ala duella i del mateix modo san de fer les altres el modo de obrar les pedras es puntual com aquell dela altra plana i per esta causa no tinc mes que declarar en ell

~~forma de terra redona b'ix per testa. ault i creuolt~~

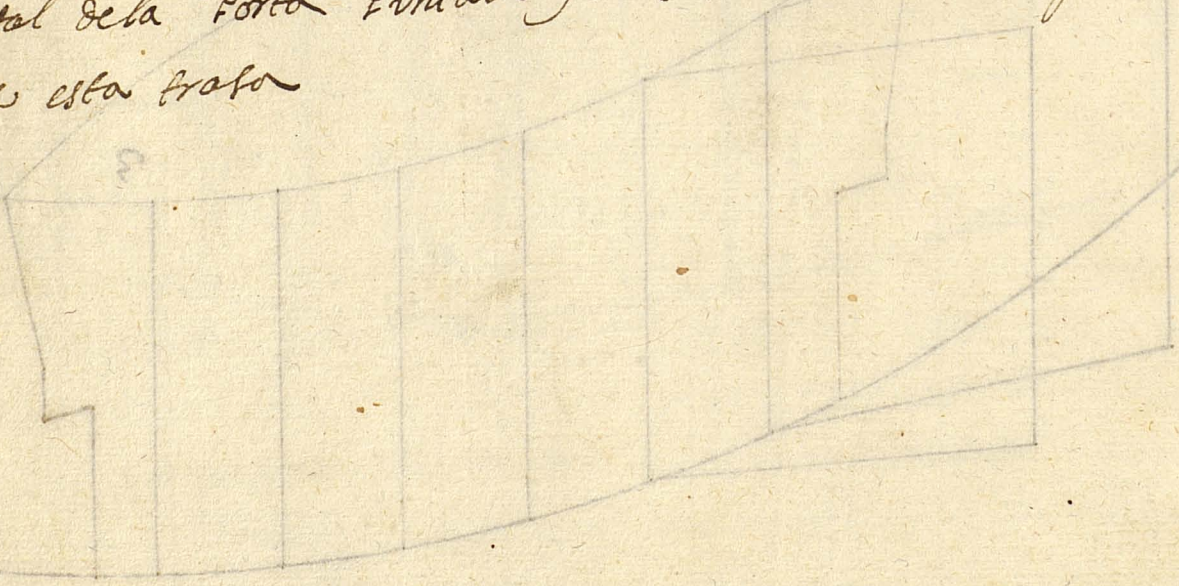
Aso es un portal roma de terra redona b'ix per testa. ault i creuolt
tot de una peça i per ser b'ix per testa las plantes de una part
no son bonas per la altra i si sa aques de fer la auria de treura
plantes de lli i de duella a cada part i perquè la trasa no estigues
tan confusa a b' retrés ne tretara una part de lli i a la altra
de duella, el modo de treura las plantes i de obrar las pedras es lo mateix
de los altres seiant lo capellat com tinc dit a llinell i treura un
regla fins a nel recta del 2 i del 3 i seiar del cap del regla fins a nel
teulero per seiar del lli demunt a nel lli de uall ade a fer a b'una
serca del sintell 4 el modo de fer la trasa qui enten los altres portals
de por facilmente entendra aquest per to no tenc que explicar
mes en ell

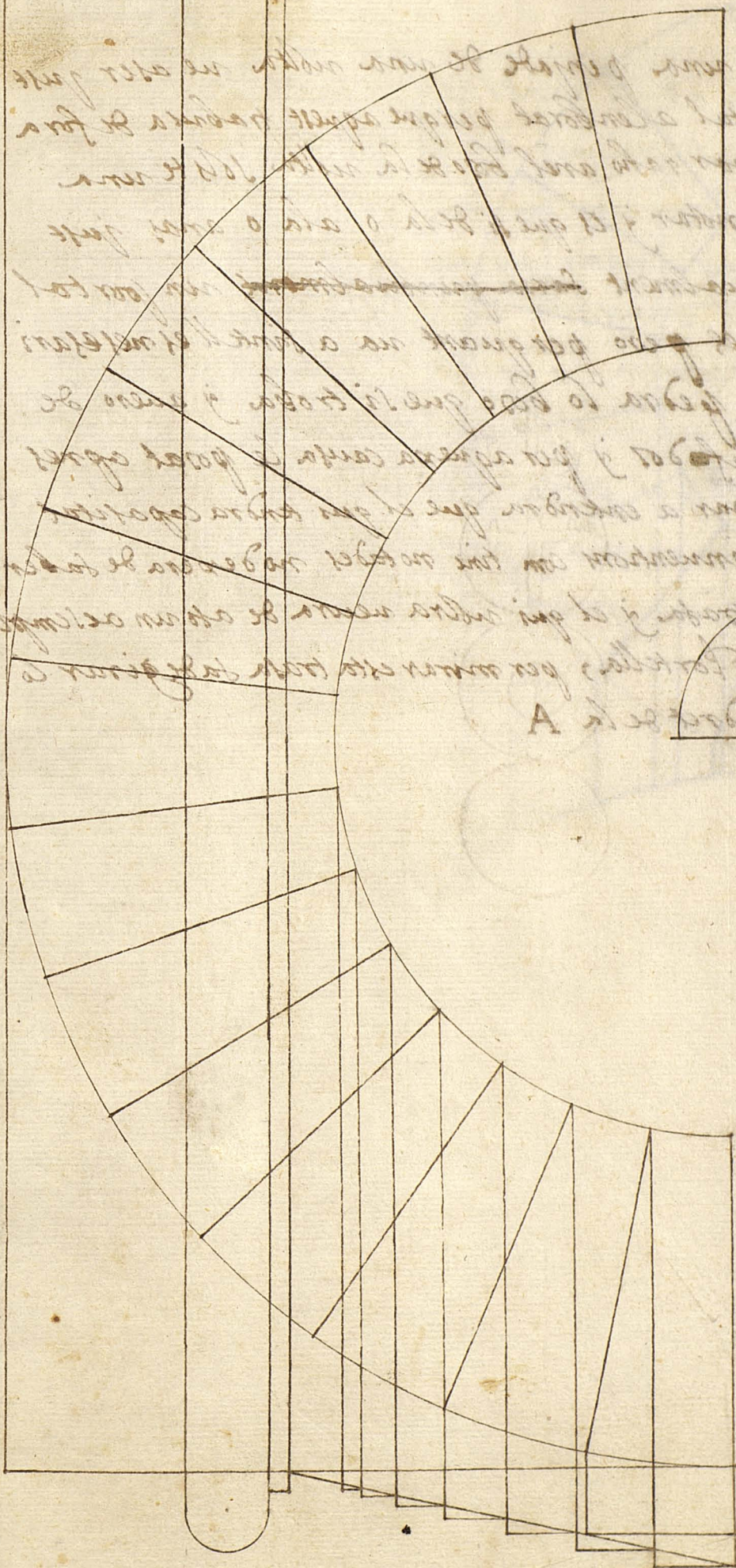

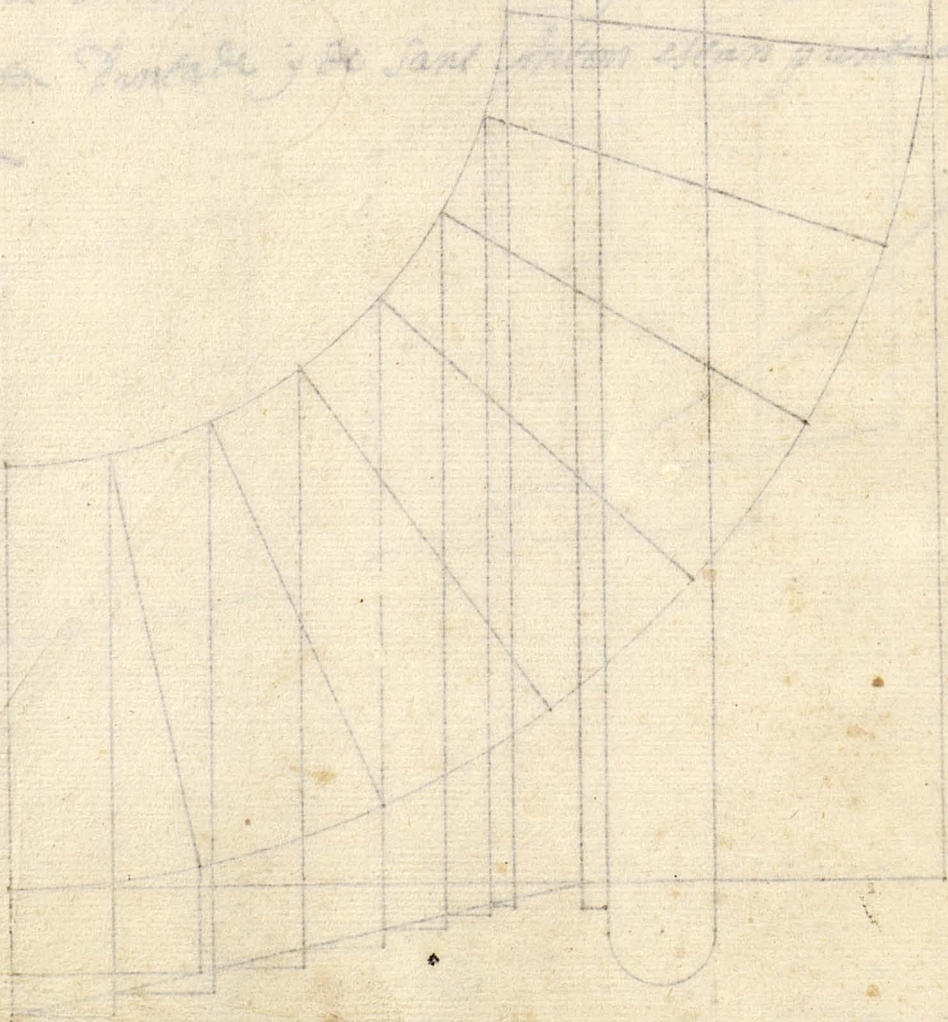
55

Això es un Portal rade Menborat ab un cordo, qualseu portal
rade alenborat es forta treura tot lo llinell de la duella fora alo
alenbor com la dextra ueura, lo llinell de la tradna lo primer basto,
esta trala es curiosa y de mestranta perque lo uelot qui fan lo
cordo: de la duella fins anel cordo uan alenbor; y del cordo en amunt
uan a plom, no fallen alguns menestrals qui treuan una planta
per cade lit de pedra qui fa cordo, jo no dic que estiga mal ni
que uaja quantra art antel de don alebansa anaquells perque
no sa acuarden ni reparen ab lo treball lercant donar a cade
junta lo que li toca, pero si jo lo aguel de posar en obra
el trauria a llum puntualment ab una serca buidade feta de
la trala de aquella qui te o aduertint que no la posaria axi
com jex la junta sino sempre a plom, y de aqueixa manera
o tinc h per mes facil de obrar, de entendre; y de ensenar
lo Portal de la Porta Pintade y de Sant Antoni estan puntual-
ment de esta trala

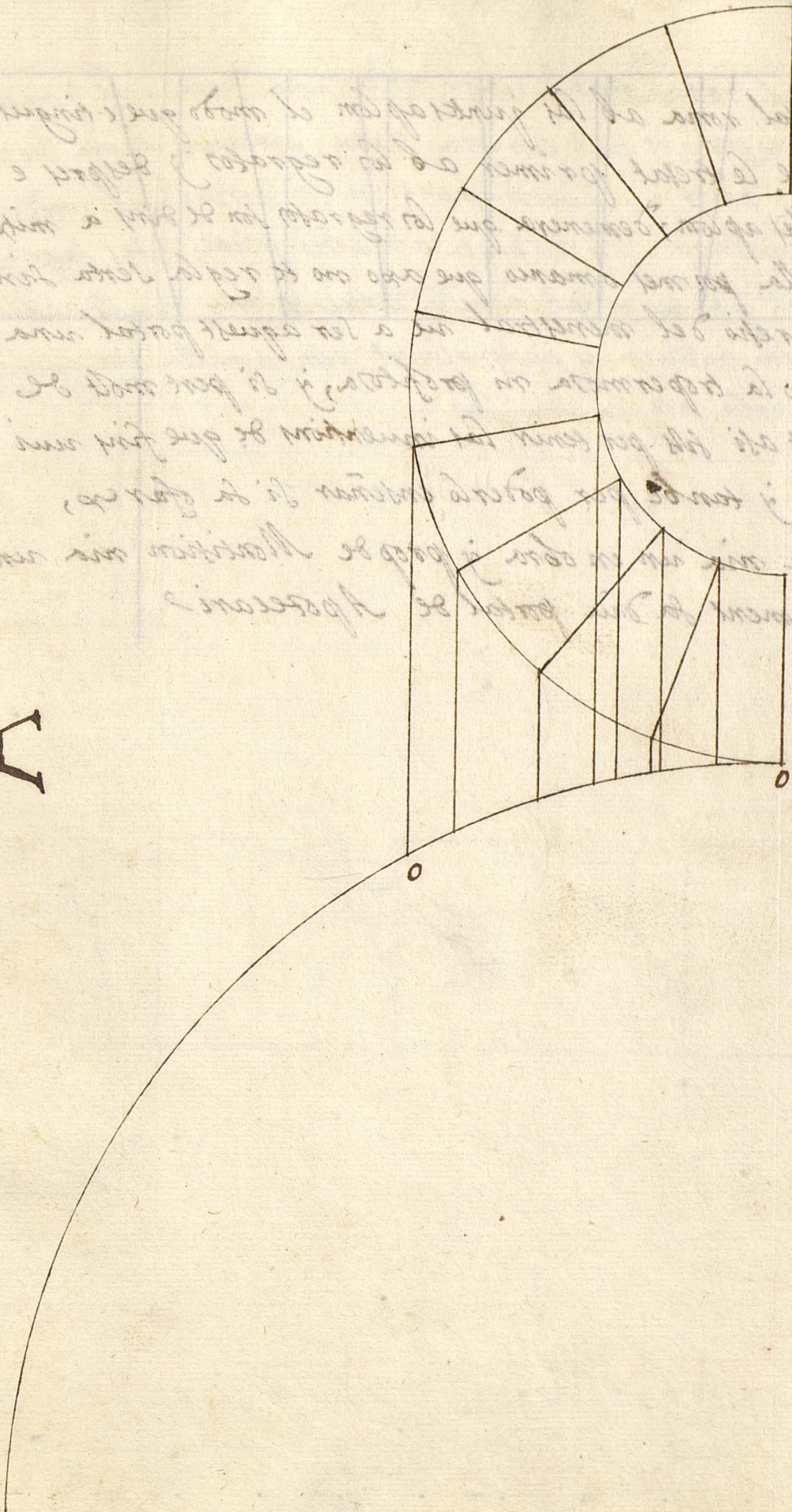

Això es un portal a una penjada de una volta ne aser just al raves de un portal alenborat perquè aquest trabuca de fora per raho que a de donar raho arel boso de la volta sols te una trengquilla qui s'ade notar i es que si de la o ala o anas just a regla seria pruntrialment ~~seria pruntrialment~~ un portal alenborat al raves pero per quant na a sintell es necesari saber donar a cade pedra lo boso que si troba i auero de resitar es un poc enfados i per aquexa causa le posat apres de los braxos per donar a entendre que el qui tendra capacitat per entendre tantes inuentionis com tinc notades no dexera de saber posar enforma esta trasa i el qui voltra neuva de abo un desempla naja ala font de la Portella, per mirar esta trasa s'ade girar lo paper mirant lo endret de la A

A

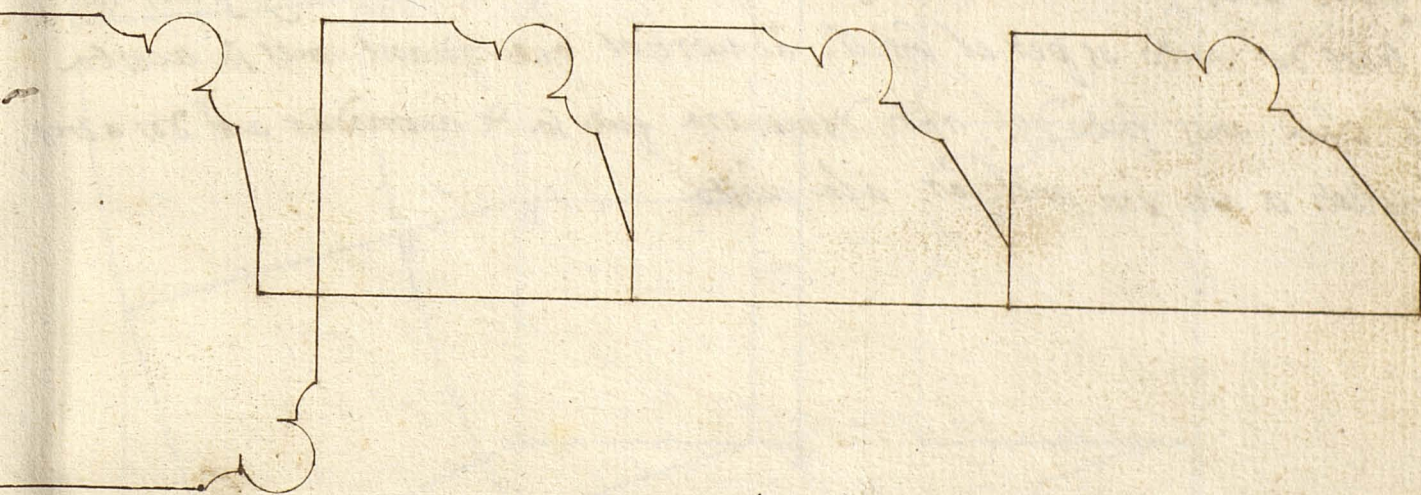
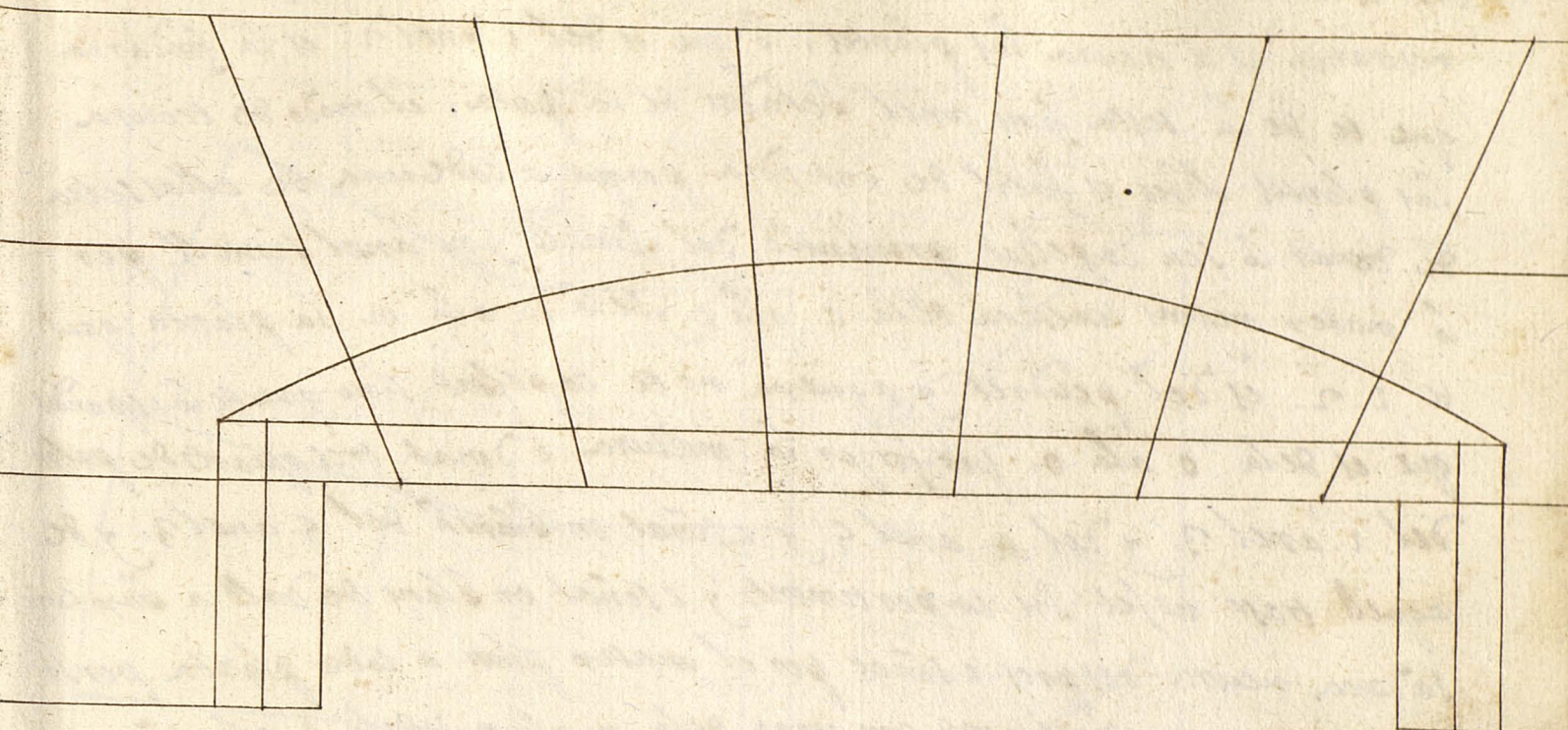
PT
Aso es un Portal roma ab las juntas aplom el modo que e tingut
a tretarlo es que le tretat primer ab los reglatores y despres e
prijat las duellas aplom; demenera que los reglatores son de diez a mijo
grupo de la duella por mei o mano que aso no te regla serto sino
que na a discrecio del menestral ne a ser aquest portal una
inuentio que no la tropermosa ni profitosa, y si pert molt de
pedren, el portal asi fets per tenir las inuencions de que fins nui
sa te memoria y tambe per poderlo ensenar si sa ofaxer,
prop de la Ceu nia un en obra y prop de Montision nia un
altra y comunament sa diu portal de Apotecari

A

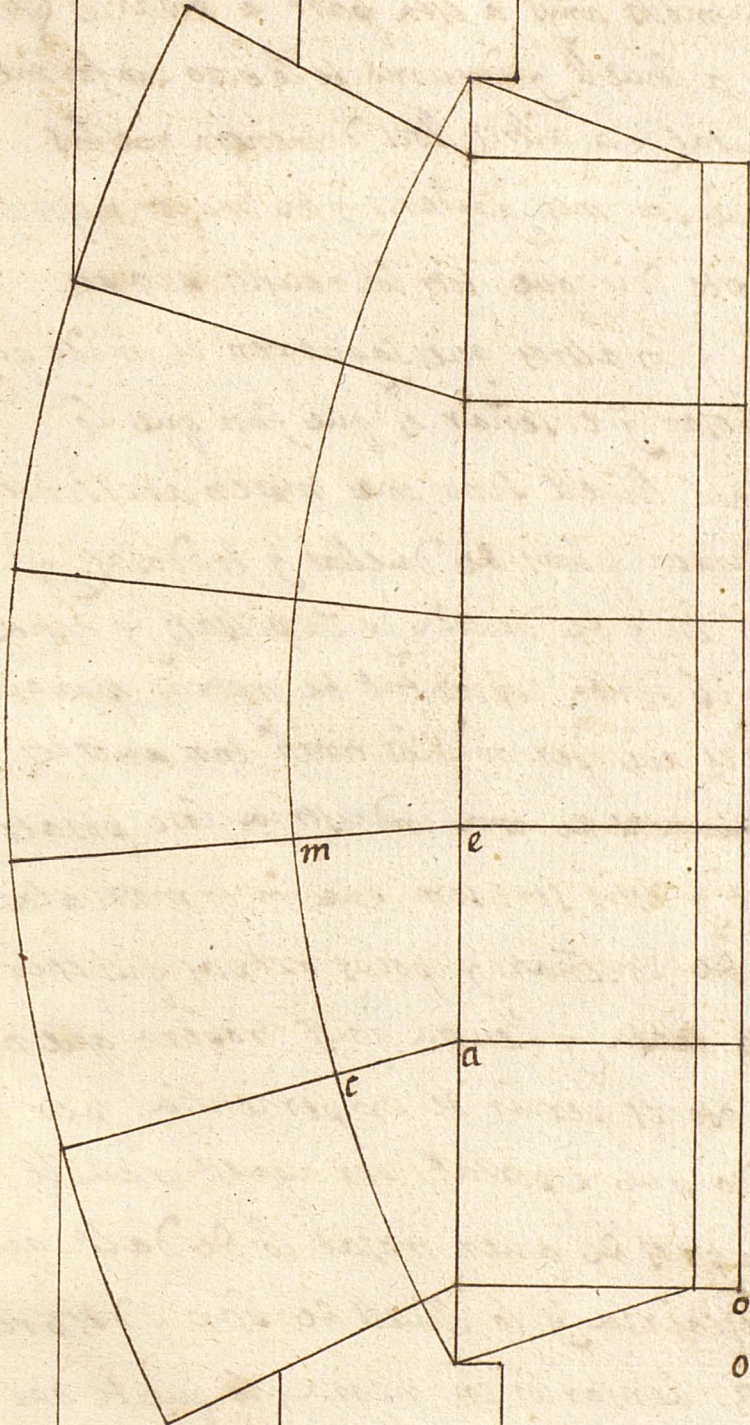
[illegible]

08

Aso es un portal roma noble y resiste tot de una peça y lo resiste
es mollura creixent es molt curiosa trasa y perexa causa no e
pogut dexar de pararla saguidament en los portals, el modo
de senar la mollura se trobara ala altra plane ques sagues
apre de aquello que perquant aquella trasa se fin resiste mollura
creixent y aquesta mollura es puntualment com aquella ma aperegut
dexar la declaratio per el seu lloc

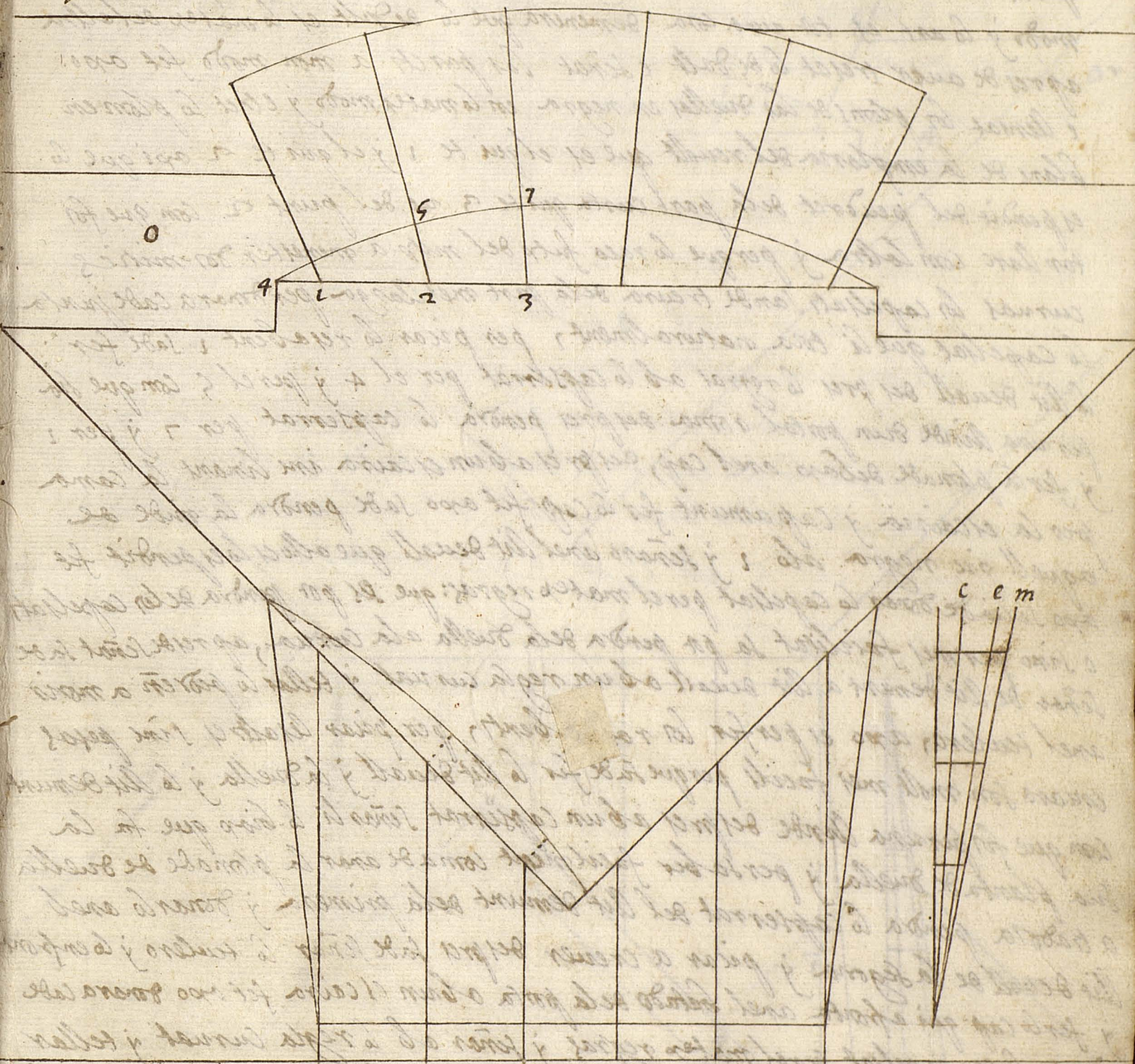

Alo es un revolt mollura crepent el modo de treusarlo es molt facil, la
mestranza es a treura las plantes, lo que te del 1. anel 2. es la fondaria
que te de la testa fins anel betador de la porta, el modo de treura
las plantes dries es facil de entendre porque a cada una de ellas se tra
de donar lo seu capellat premitlo del llinell fins anel sintell per
lo mateix regras com es ara de la a. ala c. y de la c. ala m. la planta qui
te 1. 2. es del peudret y aqueixa no te capellat sino que te lo espendat
que es de la o ala o, per forjar la mollura e donat tres quarts de palm
del 1. anel 3. y del 4. anel 5. y es senat en blanc del 5. anel 3. y de
aquell trase nefet sis compertiments y es senat en blanc de dalt a baix com
s'adexa neuca despres e senat per el mateix plom a cada planta per si
los mateixos compertiments com es ara de la n. ala r. y de la t. ala u. despres
e donat ala copade de llergaria dos trasts y lie donat de baso lo que si
troba fins a encontrar lo altra trase y lie donat de fondo un trase e donat
de fondo anel filet un trase fuchs que son totas las copades y filets tot
lo trase del mitx es per el basell, advertint que quant mes la acosten
ala clau mes fuchs del rado demenera que la de acomodar ab dos o tres
sintellets a un bon mesclar ala vista

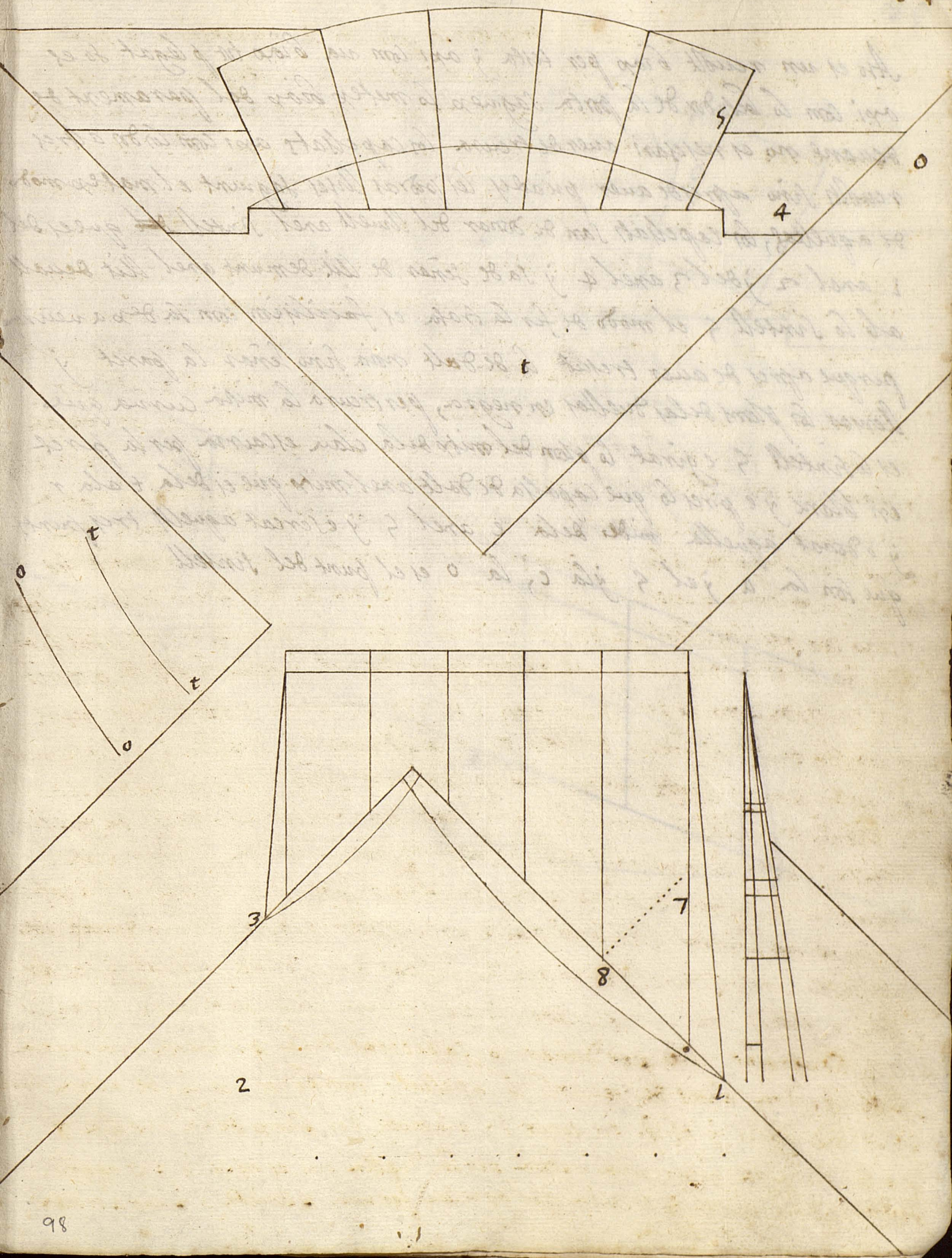

Tots los demes Resultats Antichs ara sien fonsos ara sien de terra radona
y altres estan desta manera que lo matex boro que tenen ala part deuant
tenen alo enfront del batador de la porta y aportan poca dificultat,
an vingut los monestrels ja de molts anys a esta part a posar los gr.
anel batador de la porta ua pla a llinell y deuant te lo boro conforme
poden ueura alas portas de la Ciutat y a altres llocs demanera que los
pesos capellsan y noia dupta que son mes gallards y de major meltran-
ta, y asi que seguint aquex norte diu que tots los resultats biason
com es ara aquest qui es de raso y los altres que s'aguenen el modo que
an tingut los monestrels en lo tresar y ensenar es que fan que lo
regras de los pesos no ariban anel llinell sino que moren anel sintell
com que sia un Arch despres llansen ploms de duellas y tradosas y
treuen relleuaments y plantos de lit y de duella y capellsats y una
maquina extraordinaria que ab tanta copiositat de retxas pareix
que sia un mapa mundi, lo sert es que per mi los tinc tan auorits
que no els puc ueura, ara ultimament de ma industria losc posats
a ton a mon modo y a mon gust y estic sertisim que son ermas ala
uista, facils de tresar, facils de ensenar y pocas retxas qui es lo
millor y si lo mestra treu be de trasa y lleura just trobera que no
mentan tant com un atamo y aso es perlar de experientia per
auer los jo quantrafets, el modo que e portat per aquest result
de raso no es mes sino que apres de auer tresat lo de dalt que
es prou facil forjar lo raso escairia y lo llinell de box y despres
los ploms de las duellas 1. 2. 3. llensar los en negra, lo que te del
1. anel 4. es lo espendit, demanera que aquells ploms de duellas son
plantos de duella antas de tellar los capellsats, que son c.e.m. fit apo san
de girar las duellas escairia axi com denotan aquells pics negres
y ueura a cade llergaria de aquellas lo que capellsa y senar aquell
sintell y allo es la curua que per aquest afecta es forsa de y de
aquella sa de fer un regla curuat per senar de lit demunt a

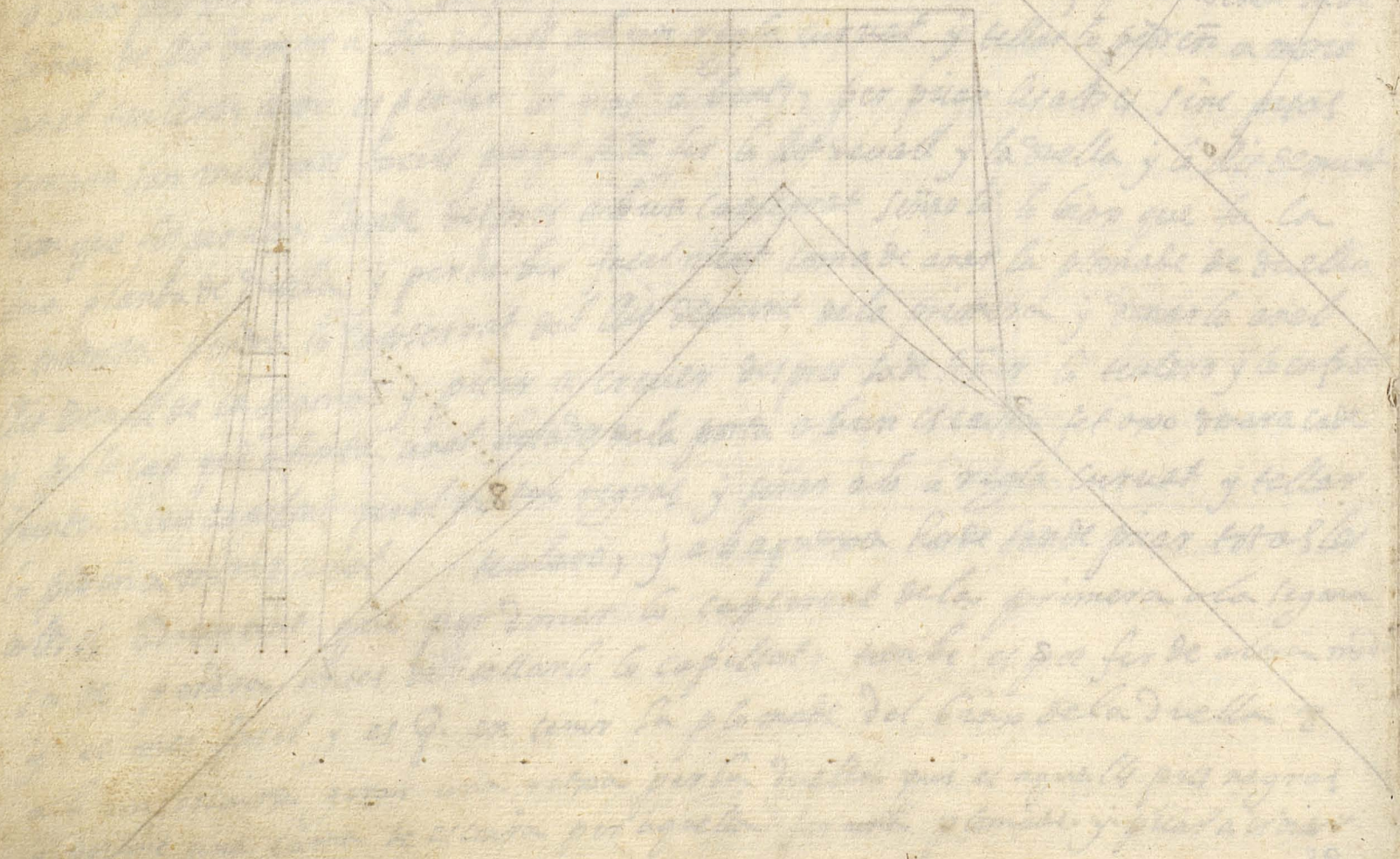
lit deualh, los capellats san de pendora del linell anel sinell per el matey regnas
com es del 2. anel 4. i del 3. anel 7. ala altra plana rasitare el mode de obrar
los pedras

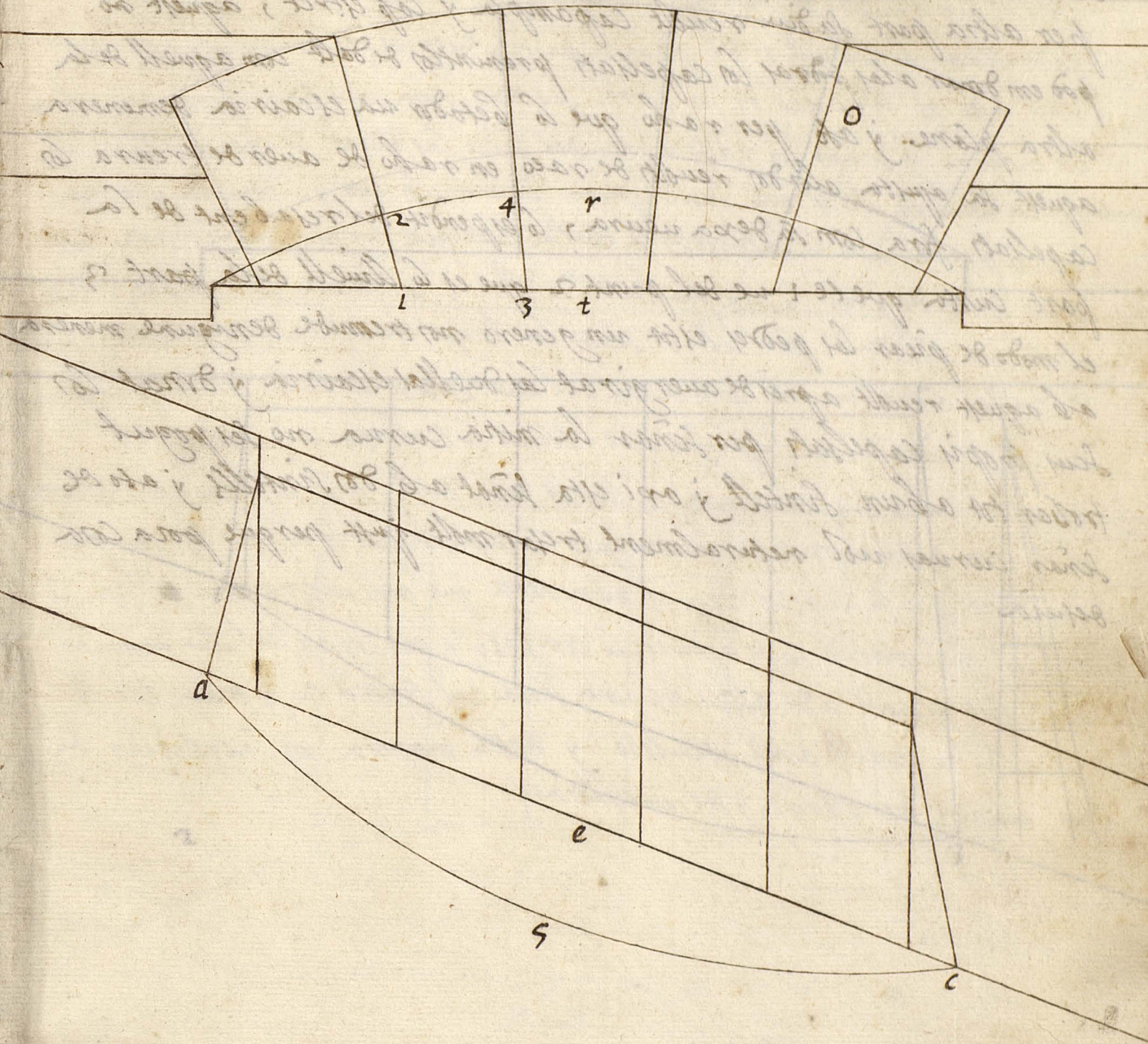

88
Aix es un reuolt de raso a tres parats qui no s'enquanten i per
quant lo raso no ue al mitx te algun tant mes de mestrança pero el
modi i lo art es tot una cosa demanera que lo de dalt es lo mateix del altra
apres de auer tretat lo de dalt e senat las parats a mon modi fet axo
e llemat los ploms de las duellas en negra en lo mateix modi i e tret lo plom en
blanc de la emplorio del reuolt que es el qui te 1 i el qui te 2 axi que lo
espendit del peudret de la part curta qui te 3 ue del punt 2 com que for
tan llarc com l'altra i perque lo raso fets del mitx a menester dos mitres
curuas lo capellat s'ande treura de la part mes llarga per donar a cade junta
lo capellat que li toca naturalment, per picar lo resabent i s'ande fer
lo lit deual del pres lo regras ab lo capserrat per el 4 i per el 5 com que for
per una linde d'un portal roma despres pendra lo capserrat per 7 i per 1
i fer la plomade debax avel cap, despres a b'un escaira im linant la cama
per la escaira i cap amunt fer lo cap fet axo s'ande pendra la mide de
aquell pic negra alo 1 i senaro avel lit deual que allor lo espendit fet
axo s'ande donar lo capellat per el mateix regras: que es per pendre delos capellats
o sino per mes facilitat sa pot pendre de la duella ala curua, apres de senat sa de
senar de lit demunt a lit deual ab un regla curuat i tellar lo pedren a morir
avel teulero, axo es per fer los ras abents, per picar les altres sim pesos
encara son molt mes facilis perque s'ande fer lo lit deual i la duella i lo lit demunt
com que for per una linde despres a b'un capserrat senar li lo biex que fa la
sua planca de duella i per saber facilment com a de anar la plomade de duella
a trado la pendra lo capserrat del lit demunt de la primera i donarlo avel
lit deual de la segona i picar a creuer despres s'ande senar lo teulero i lo enfront
i fer lo cap qui afronta avel batido de la porta o b'un escaira fet axo donar a cade
junta lo seu capellat per el mateix regras i senar ab lo regla curuat i tellar
lo pedren a morir avel teulero, i ab aquesta horde s'ande picar totas les
altres aduertint que per donar lo capserrat de la primera ala segona
sa de pendre antes de tellar li lo capellat, tambe es pot fer de altra modo
i es mes facil i es q. en tenir la plomade del biex de la duella 8
ab un escaira girar una retpa per la duella qui es aquell pic negra
i posant una cama de escaira per aquella fer una plomade i picar a creuer

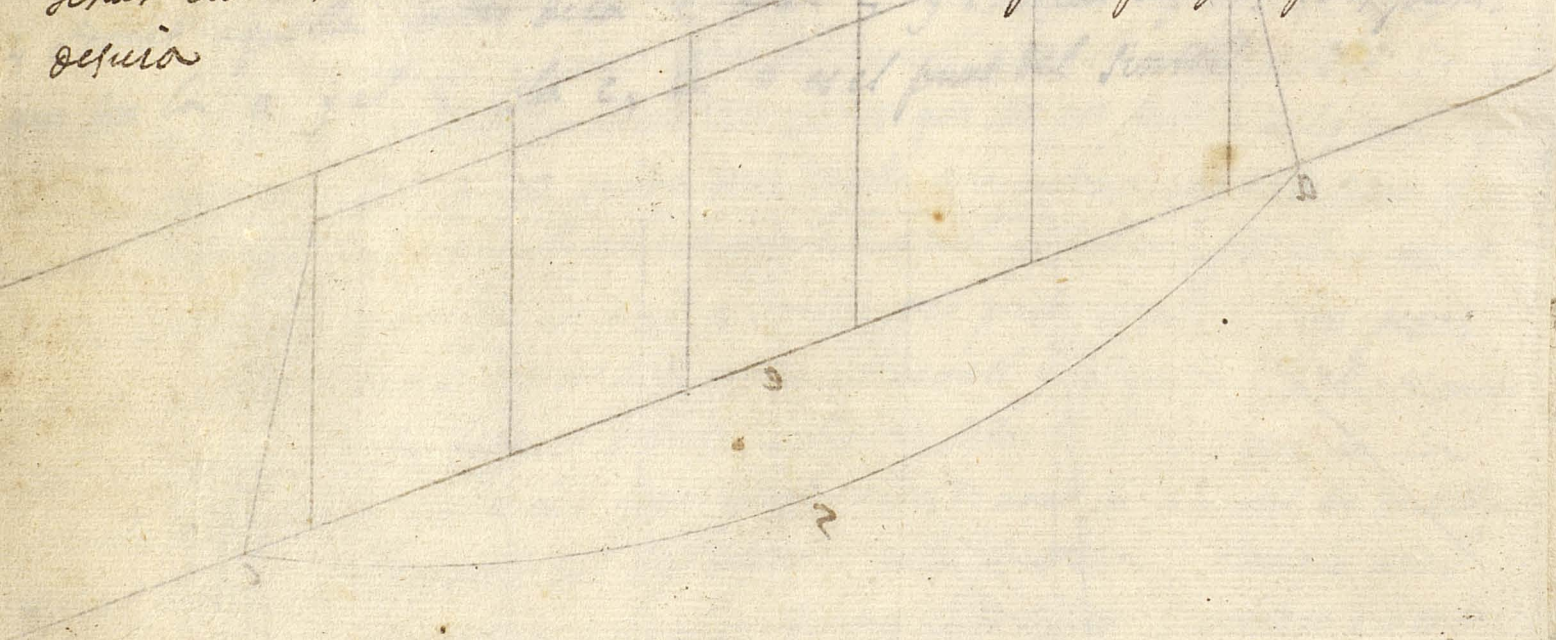

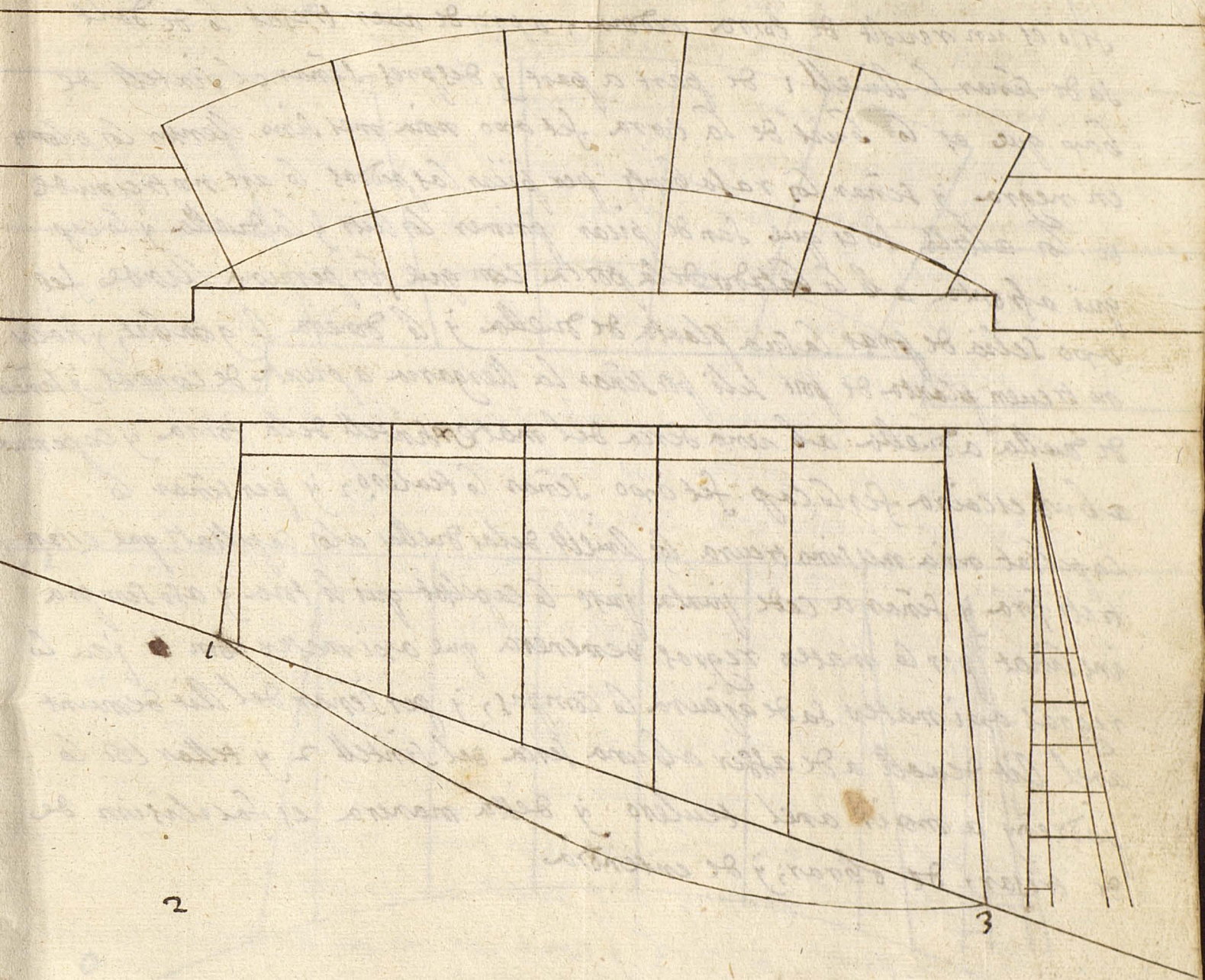
Això es un reuolt bix per testa y axi com ua bix tot plegat so es
axi com lo batador de la porta saguer lo metex bix del parament de
deuant no es necessari auer de treura los capellats axi com lo don altres
reuolt sino apres de auer puadit les pedras lises saguint el mateix mod
de aquelles, los capellats san de donar del llinell anel sintell ~~del~~ que es del
1 anel 2 joel 3 anel 4 y sa de senar de llit demunt anel llit deuall
ab lo sintell 5 el mod de fer la traca es facilijim com la des a neuua
perque apres de auer tretat lo de dalt noia sino senar la paret y
llamar los ploms de las duellas en negra, per treura la mita curua que
es lo sintell 6 e girat lo plom del mitx dela clau esclairia per la paret
en blanc y e pres lo que capolla de dalt anel mitx que es dela t ala r
y e donat aquella mida dela e anel 5 y e cercat aquells tres punts
que son la a j el 5 y la c, la o es el punt del sintell

Això és un reuolt brix per testa i lo batador de la porta va escarir
 per altra part la diu reuolt cap ampla i lo estret, aquest no
 pot em donar als pedres los capellats premitlos de dalt com aquell de la
 altra plana i això per raó que lo batador va escarir de menera
 aquest se ajusta als dos reuolts de raó en raó de auer de treure los
 capellats fora com la dextra uera, lo espendit del resabent de la
 part curta que te 1 ue del punt 2 que es lo nivell de la part 3
 el modo de pjar las pedres estar un genero no tremude de ninguna menera
 ab aquest reuolt apris de auer girat las duellas escarir i donat los
 seus propis capellats per senar la mitia curua no se pogut
 trobar tot ab un sintell i axi esta senat ab dos sintells i això de
 senar curuas vol naturalment trepar molt just perque para cosa
 desuio

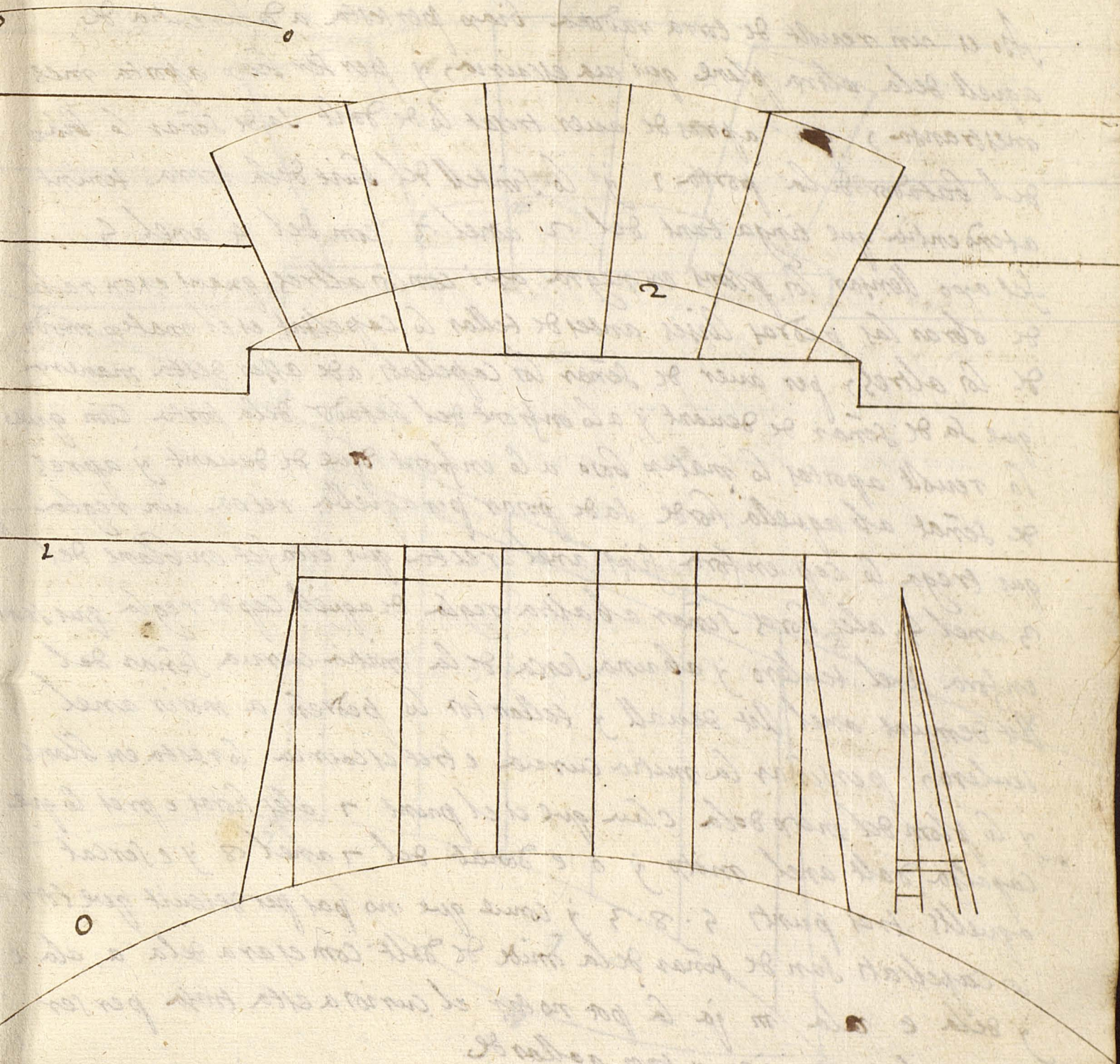

28

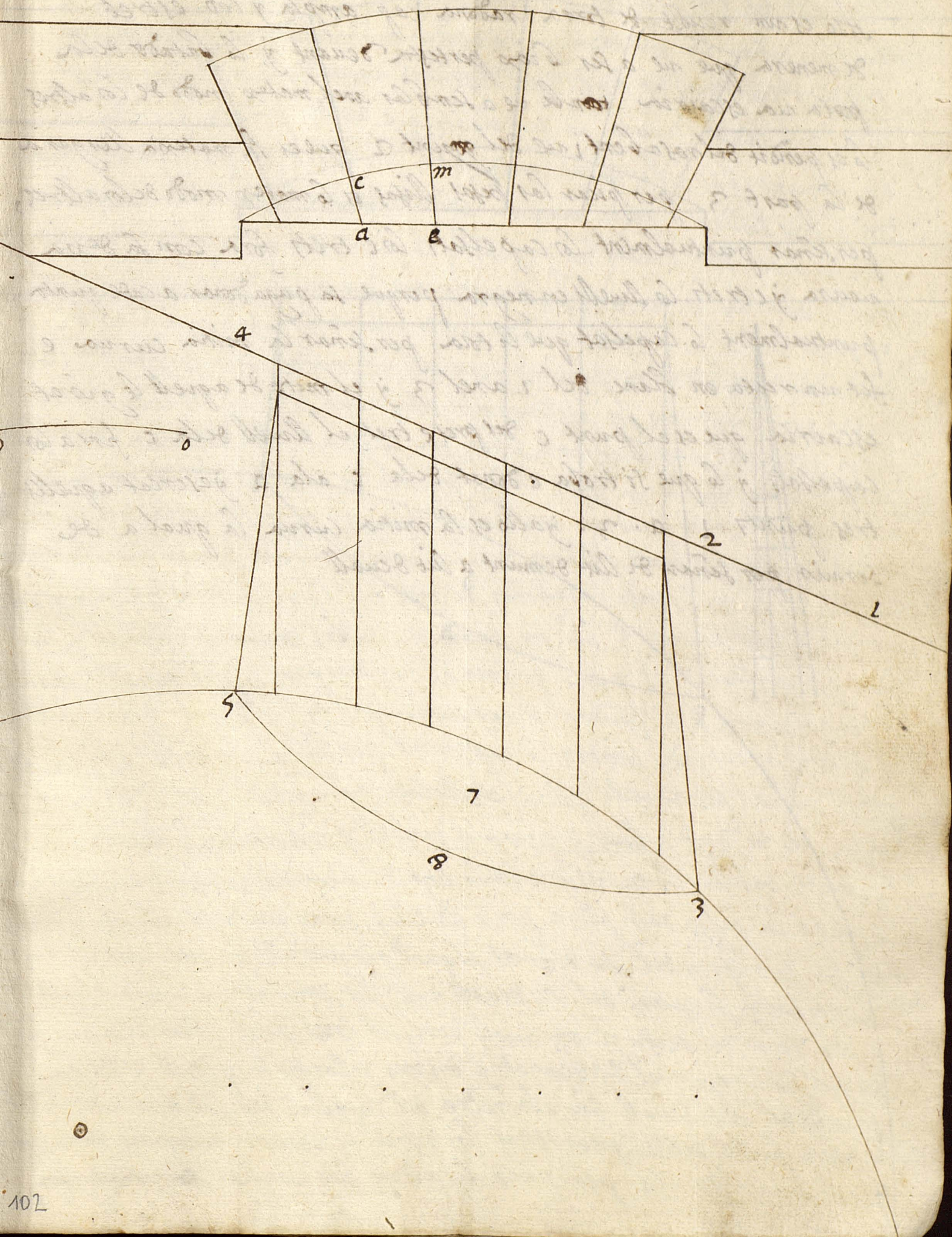
H

Aço es un reult de torra redona, apre de aver tresat lo de dalt
sa de senar lo llinell 1 de part a part y despres senar el sintell de
bar que es lo buit de la torra fet oxo noia mes sino llevant los ploms
en negra y senar los raso bents per picar las pedras lo art no tre mud
de los altres lo es que san de picar primer los lits y la duella y lo cap
qui afronta ab lo batador de la porta com que for per una llinella fet
oxo selia de posar la sua planta de duella y li donera lo gombat, y haca
no treuen planta de port seli per senar la llergaria a punta de compas y senar
de duella aduella ab una serca del mateix sintell de la torra y capemur
ab un escairo fer lo cap fet oxo senar lo teulero, y per senar lo
capelat noia mes sino treura los llinells de las duellas a los capelats que estan
trech fora y senar a cade junta just lo capelat qui li tora, y aso sempre
inclinat per lo mateix regros demenera que axi mateix com lo jeu lo
regros axi mateix sa de ajeura lo compas, y per senar del lit demunt
anel lit deuall a de asser ab una serca del sintell 2 y tellar tot lo
padreny a morir anel teulero y desta manera es facilisim de
de tresar, de obrar, y de entendre

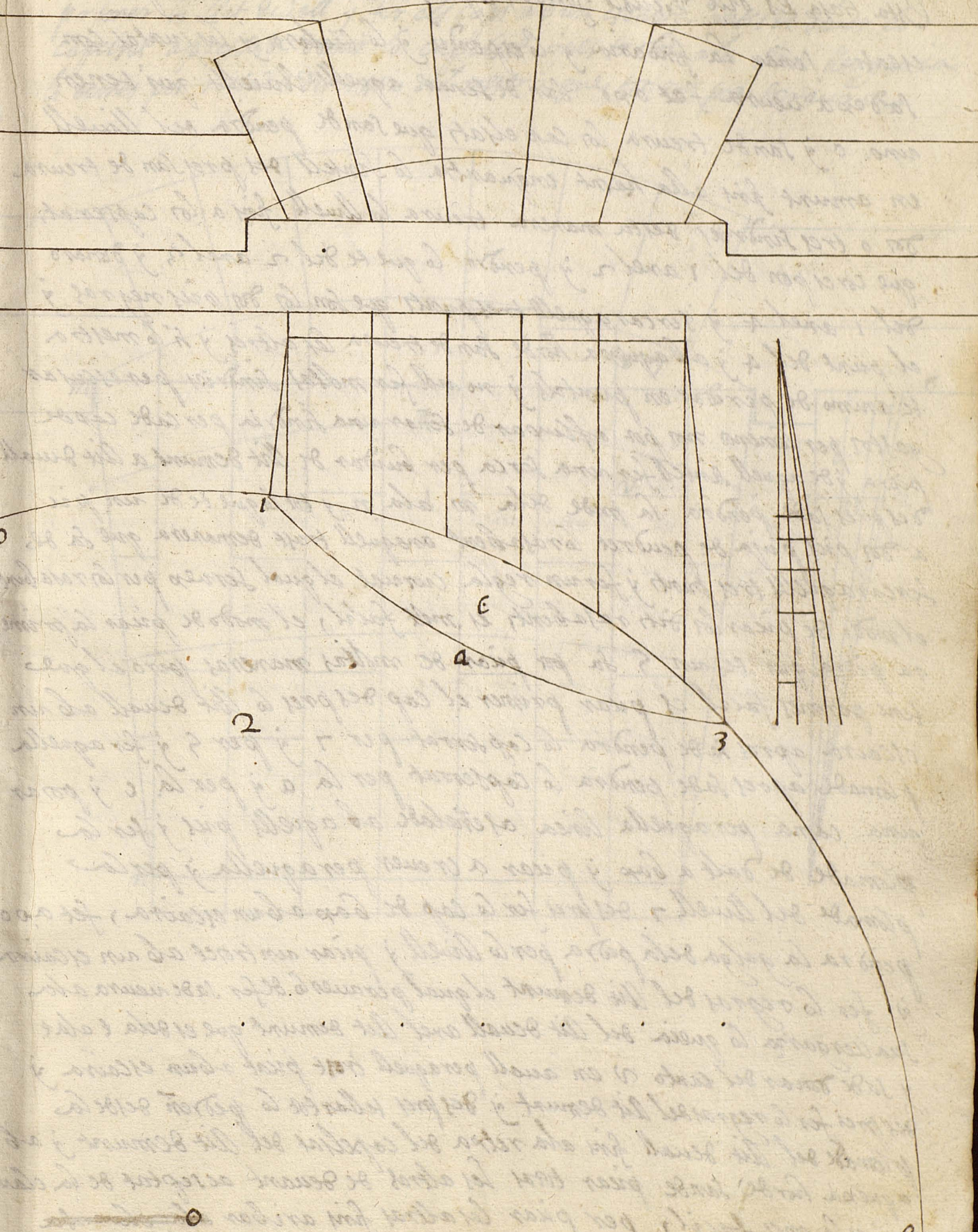
78

Aço es un result de terra radona bix per testa a diferentia de
aquell dela altra plane qui na escuiria, j per ser bix aporta mes
mestranço, j apres de aver tretat lo de dalt sa de senar lo bix
del batador dela porta 1 j lo sintell del buit dela terra tenint
atendencia que tinga tant del 2 anel 3 com del 4 anel 5
fel apo llemar los ploms en negra oxi com los altres, quant es en ra ho
de obrar las pedras lises antes de tellar lo capelsat es el mateix modu
de los altres, per aver de senar los capelsats a de atter desta manera
que sa de senar de deuant j a lo enfront del batador dela porta com que
lo result aporta lo mateix bax a lo enfront que de deuant j apres
de senat ab aquella horde sa de porar per aquella retroa un reglo
qui trega lo cap enfora fins anel recta qui esta fet en blanc del
3 anel 5, a les hores senar ab altra regla de aquell cap de regla qui sur
enfora anel teulero j ab una serca de la mitia curua senar del
lit demunt anel lit deual j tellar tot lo pedren a morir anel
teulero, per senar la mitia curua e tret es cairia lo recta en blanc
j lo plom del mitx dela clau que es el punt 7 a les hores e pres lo que
capalta dalt anel mitx j o e donat del 7 anel 8 j e sercat
aquells tres punts 5. 8. 3 j come que no pat per descuit que tot
los capelsats san de senar dela mide de dalt com es ara dela a ala e
j dela e ala m ja la pot no far el curior a esta troa per ser
tan subtil tan curiosa j tan gallarda.

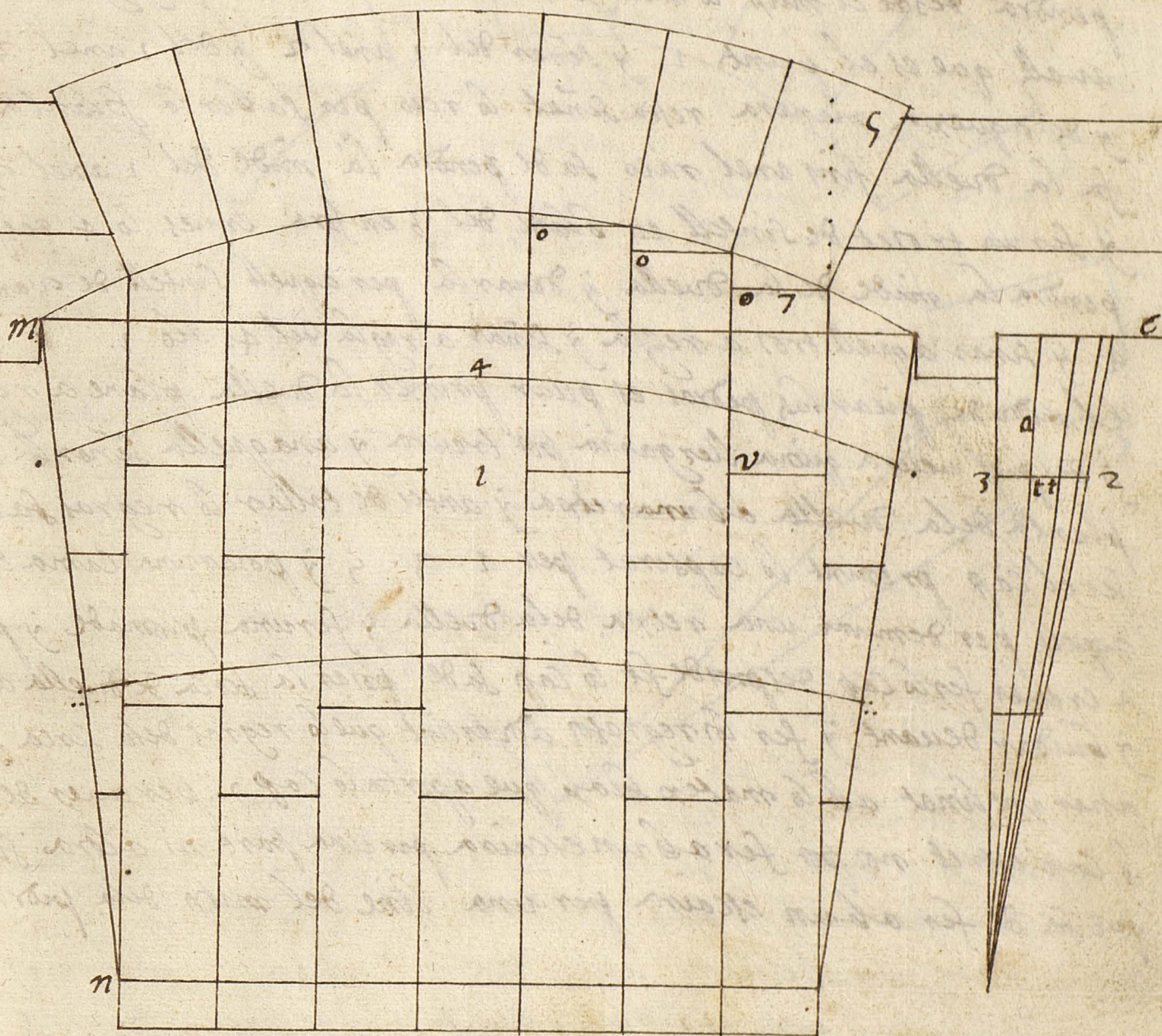
88

Aço es un rendit de terra radona cap ampla y cap estret
de manera que ve a ser això pertesta deuant y lo batador de la
porta na escairia també ve a semblar anel mateix mode de los altres
lo es pendit del rasabent i ve del punt 2 que es la mateixa llegaria
de la part 3 per pñar las pesas lligas es lo mateix mode de los altres,
per senar puntualment lo capelsat lo e tret fora com la de xa
neura y e tret lo llinell en negre perque la puga donar a cade junta
puntualment lo capelsat que li toca per senar la mitia curua e
seu un recta en blanc del 1 a nel 3 y el mitx de aquell le girat
escairia que es el punt c del pre e tret el llinell de la c fins a los
capelsats: y lo que si troba e donat de la c ala a i esercat aquells
tres punts 1. a. 3. y allo es la mitia curua la qual a de
servir per senar de lit deuant a lit de uall

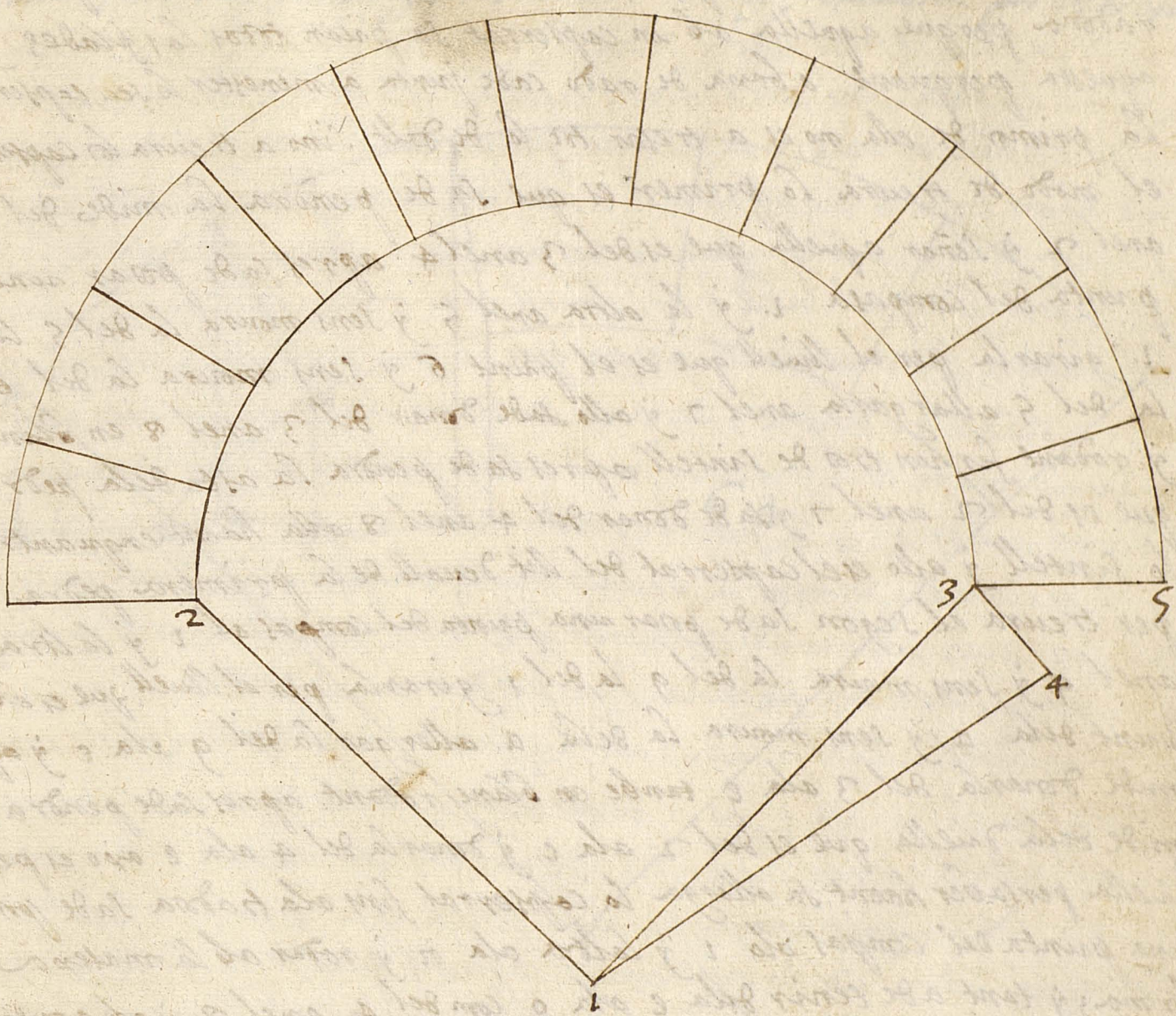

Esta trasa es dia Treusit fondo, apres de auer tretat lo arguelt
escator senar la fondaria y lo espendit y lo feuloro y las juntas com
sa de xpa ueura fet apo san de senar aquells llivells qui tenen
una o y san de treura los capelsats que san de pendra del llivell
en amunt fins alla hasit enquantra lo sintell des pressan de treura
dos o tres sindries desta manera treura lo llivell fins a los capserats
que cores pon del 1 anel 2 y pendra lo que te del 2 anel 3 y donaro
del 1 anel 4 y cercar aquells tres punts que son los dos pús negras y
el punt del 4 y abaquepa horde san de treura les altres y hi lo metra
te animo de peredar en puntals y no aud fer moltes sindries per escusar
gastor per lomenor no per afluxar de senar una findria per cade cap de
pedra y de aquell sintell fer una serca per buidar de lit demunt a lit deuall
despres sade pendra la mide dela m ala n y tot lo que te de un pic
a dos pús puja de peudret brasa bent anaquell traste de manera que sa de
cercar aquells tres punts y fer un regla curuat el qual seruey per los rasabun
el modo de picar los dits rasabents es molt facil, el modo de picar la prime
ra pedra qui te un 5 sa per picar de moltes maneras pero el que
teme per mes facil es picar primer el cap despres lo lit deuall ab un
escaira apres sade pendra lo cap serrat per 7 y per 5 y fer aquella
plomade apres sade pendra lo cap serrat per la a y per la c y posar
una cama per aquella linea asenelade ab aquells pús y fer la
plomade de dalt a baix y picar a creuer per aquella y per lo
plomade del llivell 7 despres fer lo cap de baix ab un escaira, fet apo
pendra la galga dela pedra per lo llivell y picar un tros ab un escaira
y fer lo regras del lit demunt el qual per auer lo de fer sade ueura a lo
sua llergarria lo queia del lit deuall anel lit demunt que es dela t alat
y sade donar del canto v en auall per aquell trosat ab un escaira y
despres fer lo regras del lit demunt y despres tellarec lo pedren desde la
plomade del lit deuall fins ala retxa del capelsat del lit demunt y ab
aquepa horde san de picar totes les altres de deuant acceptat de la clau
qui es la mes facil, per picar les altres fins arribar ~~ala clau~~

anel batador de la porta ha de tenir atenció a picar sempre 90
 primer lo dit deual y fer el cap a un escaira antes de donar lo
 capelat apressa de donar lo capelat que's troba ala sua llergaria
 lo demes per recta a discreció del mestra que tot nos pot servir a

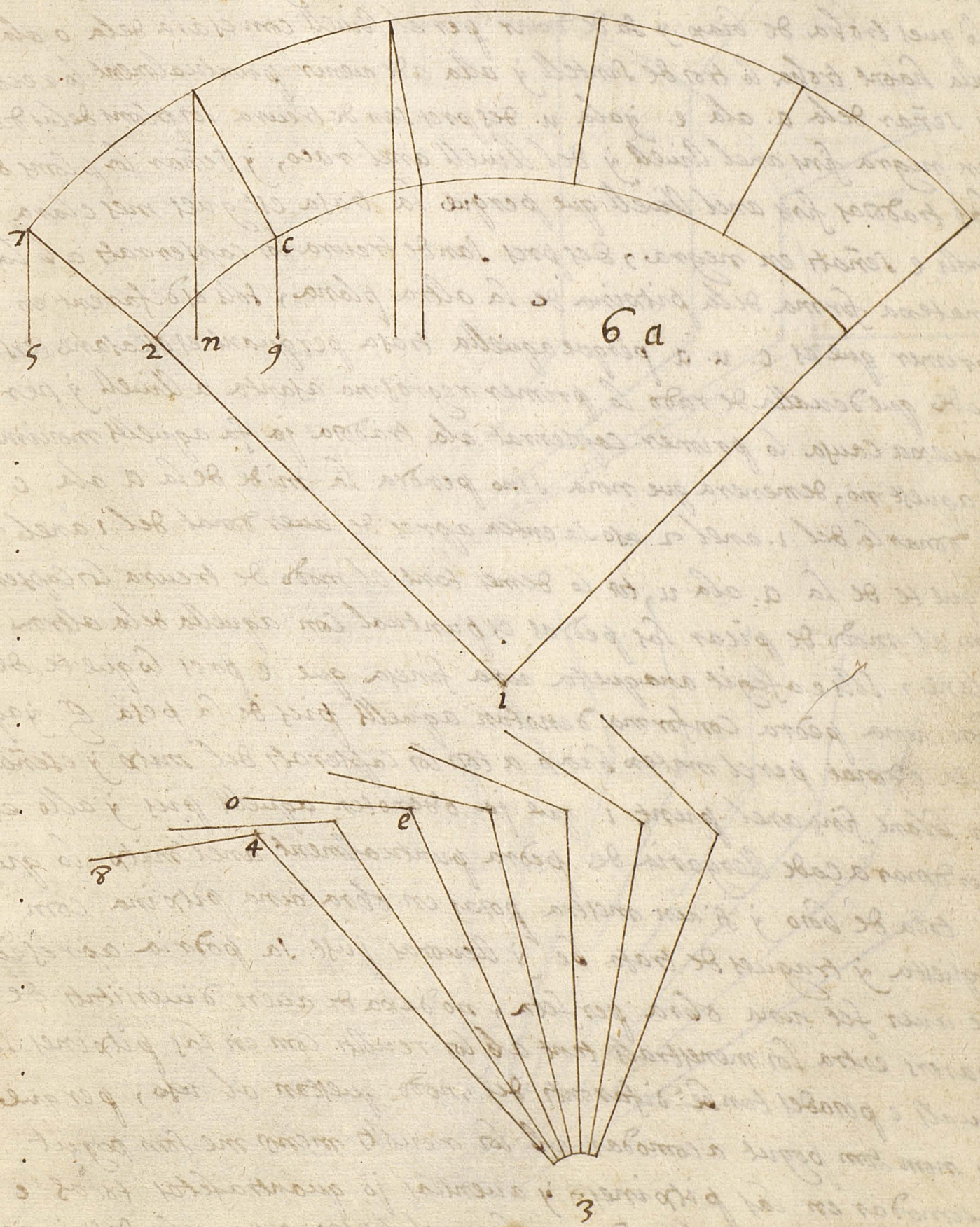
Esta traza se diu Pitxino radona sa de tresar puntualment
 con sa deya neuca apres de auer senat lo arquet rado sa de
 pendra desde el mitx lo matex sintell de la duella y girarlo per
 auall que es el punt 1. y senar del 1 anel 2 y del 1 anel 3
 y de aqueixa manera resta senat lo raco per saber la planta que
 fa la duella fins anel raco sa de pendra la mide del 1 anel 3
 y fer un trosset de sintell en blanc del 3 enfora enues lo 4 despres
 pendra la mide de la duella y donarla per aquell sintell de 3 anel
 4 y senar aquell tros a regla y senar a regla del 4. als 1.
 El modo de picar las pedras es picar primer la duella plane a regla
 y despres neuca quina llegario per treure y an aquella senar la
 planta de la duella ab una reixa y antes de tollar lo regras sa de
 fer el cap premit lo capsoat per 1. 3. 5 y posar una cama de
 aquell per demunt una reixa de la duella y fer una plomade y picar
 a creuer fer lo cap despres de fit lo cap sa de posar la serca de duella aduella
 y buidar deuant y fer los regras advertint que lo regras de la serca a de
 anar inclinat ab lo matex bix que aporta lo cap, per auer de fer
 lo cap estret no per fer a buen escaira per una part ni altra sino
 que sa de fer a buen escaira per una line del mitx de la pedra

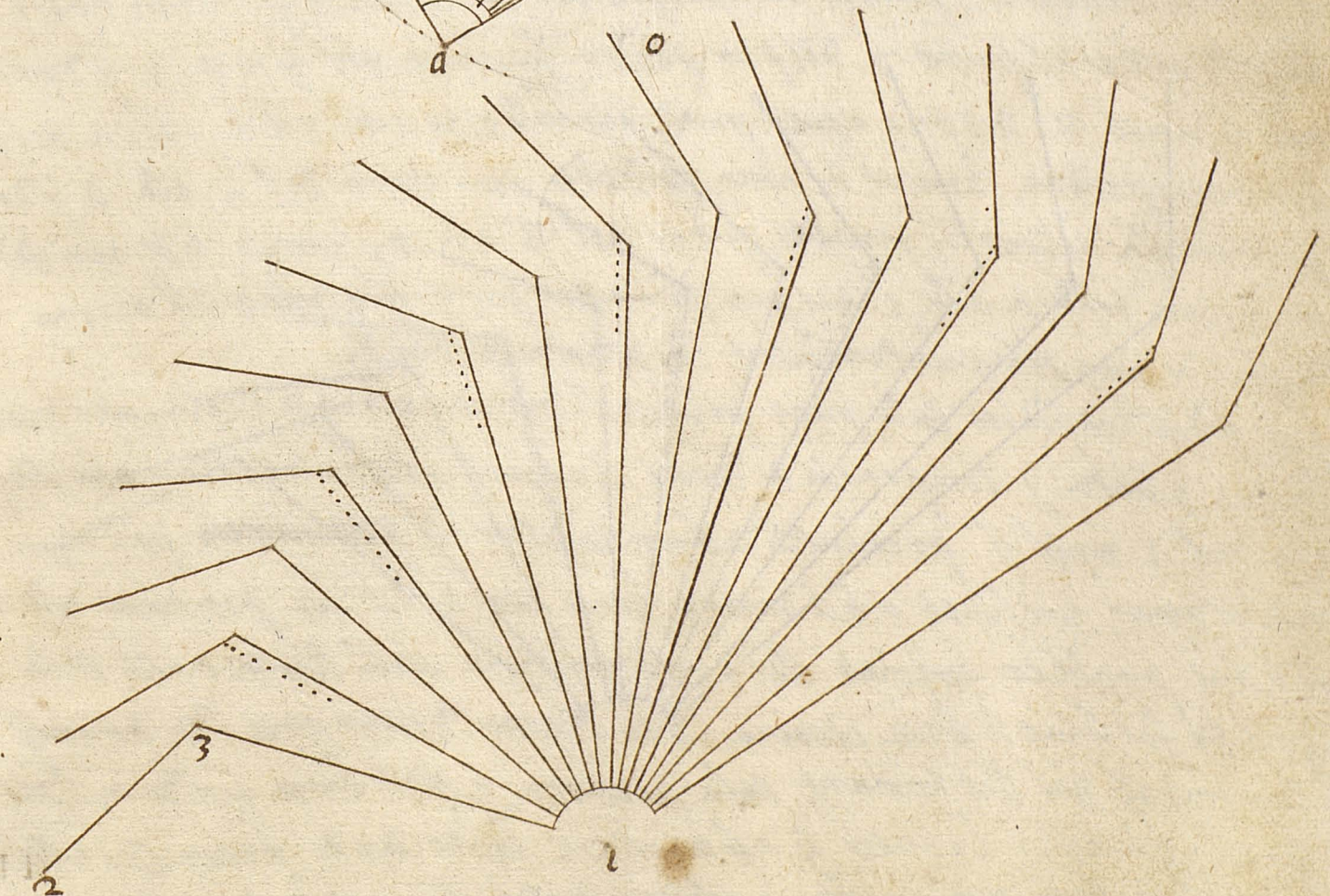
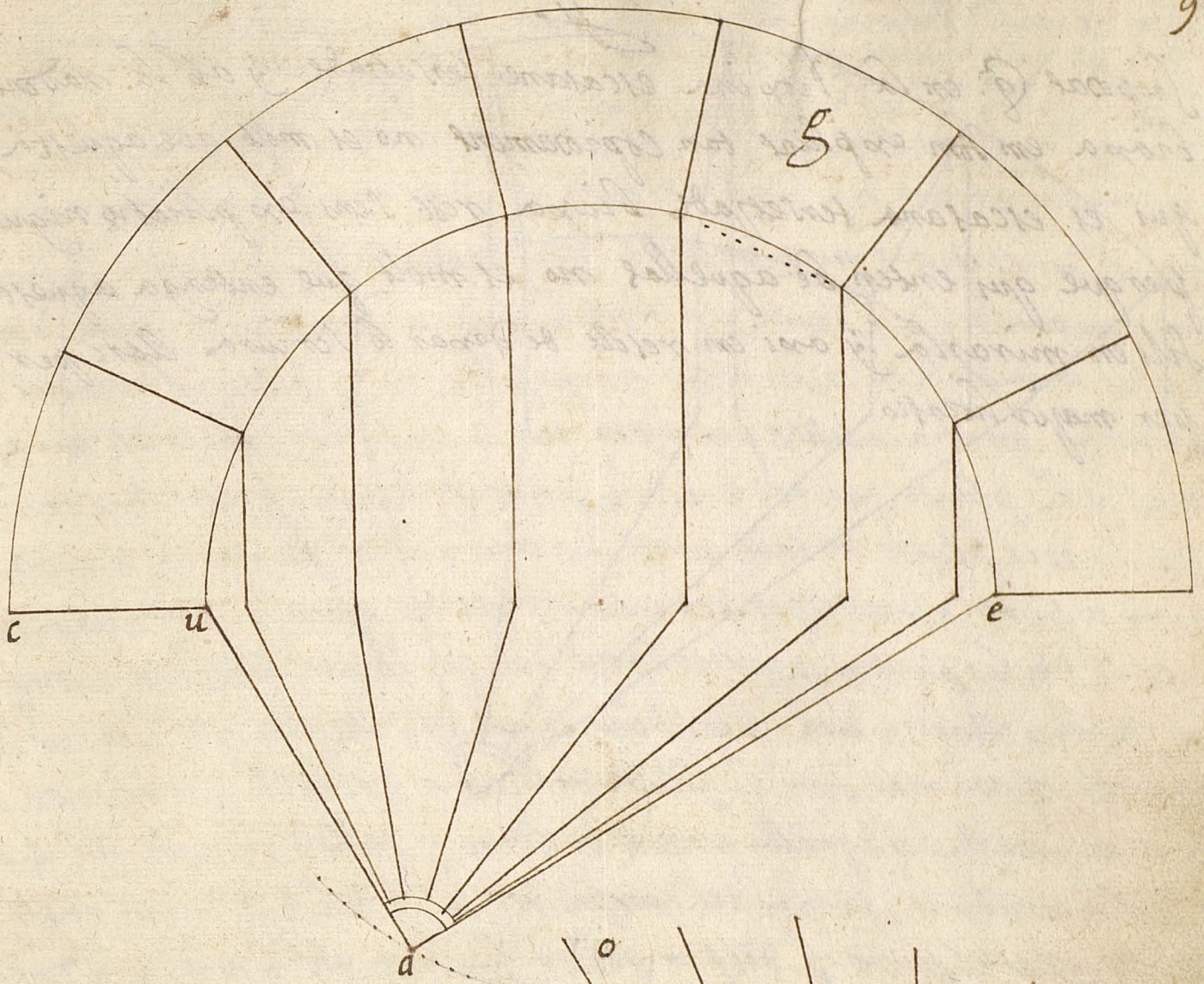
Pitoirina

Alo es una escasana tersetjada, es molt diferent de la altra qui es
radona porque aquella ab un capserrat sa pujan totas las filades y
aquesta perquant abaxa de rado cade junta a menester lo seu capserrat
la primer de ella no es a tresar tot lo de dalt sino a treura lo capserrat
el modo de treura lo primer es que sa de pendra la mide del 1.
anel 2 y senar aquella que es del 3 anel 4 apres sa de posar una
punta del compas a 1. y la altra anel 5 y sens moura la del 5 la del
1. girarla per el llinell que es el punt 6 y sens moura la del 6
la del 5 allargarla anel 7 y allo sa de donar del 3 anel 8 en blanc
y rodant fer un tros de sintell apres sa de pendra la asta de la pedra
que es del 2 anel 7 y sa de donar del 4 anel 8 alla haont engrantra
lo sintell y allo es el capserrat del dit deuall de la primera pedra.
per treura el segon sa de posar una punta del compas al 1 y la otra
anel 9 y sens moura la del 9 la del 1 girarla per el llinell que es el
punt de la a y sens moura la de la a allargar la del 9 ala c y aquella
mide donarla del 3 ala e tanbe en blanc rodant apres sa de pendra la
mide de la duella que es del 2 ala c y donarla del 4 ala e axo es per la
duella persaber haont sa allarga lo capserrat fins ala tradda sa de posar
una punta del compas alo 1 y la otra ala n y rodar ab la mateixa
forma; y tant a de tenir de la e ala o com del 4 anel 8 y ab aqueixa
horda san de treura los demes y aqueixos capserrats fent or affectos, lo
primer es que donen lo llinell qui li tra a cade junta y lo segon es que
del punt 3 fins alla haont giren donen puntualment las plantas de
las duellas fites totas exactas diligentias sa de senar a regla en blanc del
8 ala o y del 4 ala e y pertiro per el mitx com sa dexta neuca y fer
anel mitx a cade filade un altra capserrat y ab aquell san de pujan
totas las pedras de deuant desta manera pujan primer la duella plana
a regla apres senarli la sua planta segon la llergaria que pot treura
apres de senade ferli una retxa anel mitx y pendra lo capserrat del
mitx y posar una cama per aquella retxa y la otra anel cap y fer
una plomade dalt a baix sens traorsar lo capserrat y per aquella

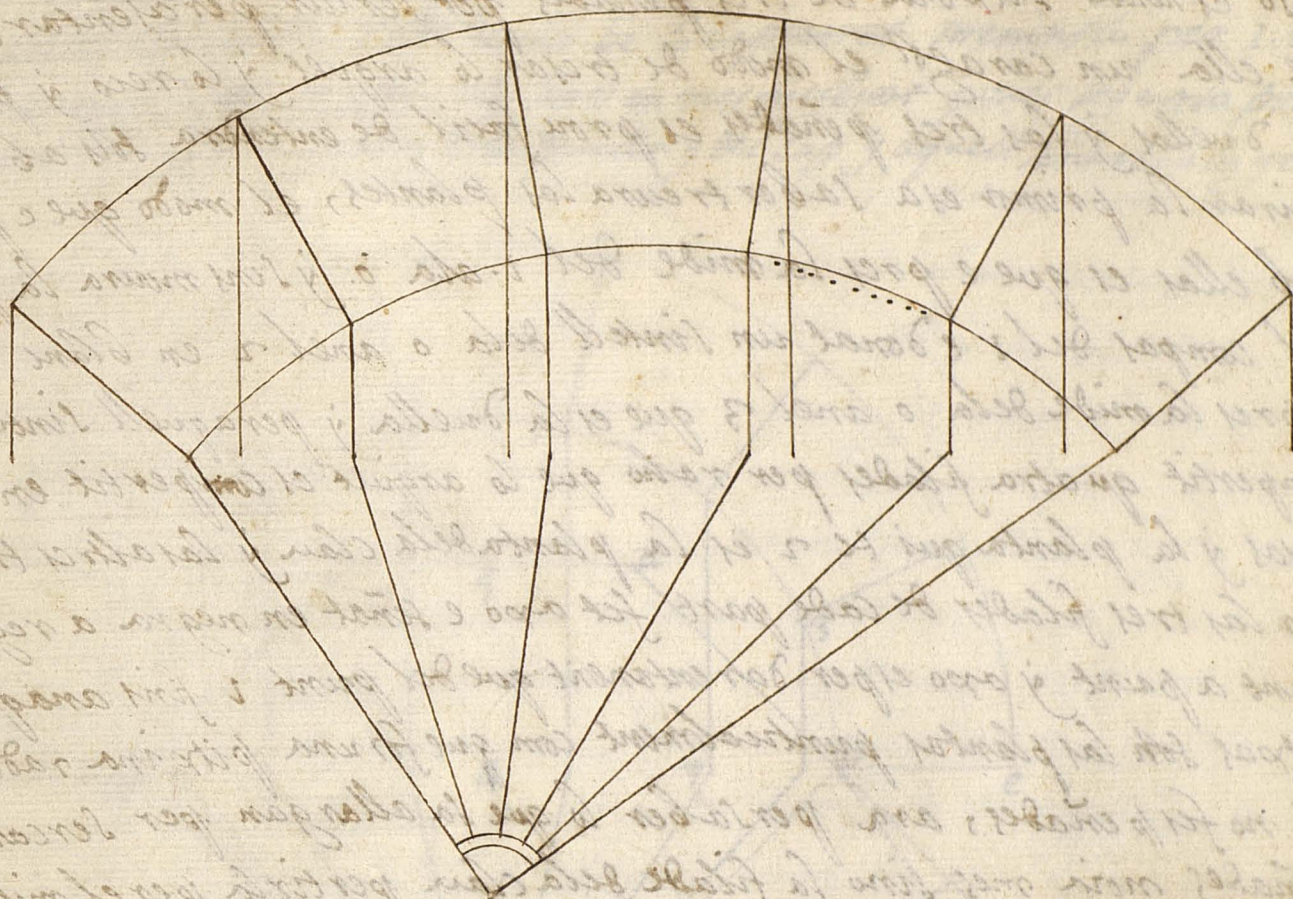
• y aquella otra que da la planta ala ~~de~~ duella pica lo cap a creuer
apre de fet lo cap fer hi regrasos tot lo demes la for entendra per discrecio

A so es una pitxina radona biara, despres de auer tresat lo boquet
rado sa de pendre lo matex sintell de la duella y rodar un tros de
sintell en blanc oxi com denoten aquells pies negras despres sa de ueure
lo ques troba de biar y sa de donar per el lliuelt com es ara dela o ala a
alla haont troba lo tros de sintell y alla a de uenir puntualment lo raso
y senar dela a. ala e. y ala u. despres san de treure los ploms delas duells
en negra fins anel lliuelt y del lliuelt anel raso, y senar los ploms de
las tradoras fins anel lliuelt que perque la trasa estigues mes clara
mils e senats en negra, despres san de treure los capserats ab la
matexa forma dela pitxina de la altra plana, sols es difarent en lo
primer que es c. u. a. perque aquella trasa perquant es escasane terse-
jada que deualla de rado lo primer negras no asanta a lliuelt y per
aqueixa causa lo primer capserat ala tradora ja fa aquells mouiments
y aquest no, demenera que noia sino pendre la mide de la a ala c
y donarla del 1. anel 2 aso sa enten apres de auer donat del 1 anel 3
lo que te de la a. ala u, tot lo demes tant el modo de treure los capserats
com el modo de picar los pedras es puntual com aquella dela altra.
plane, sols e afegit anaquesta una finesa que e pres lo que te de
boro una pedra conforma denoten aquells pies de la pesa g y aquells
mide e donat per el matex biar a tot los capserats del mitx y esenat
en blanc fins anel punt 1. que ja o denoten aquells pies y allo es
per donar a cade llergaria de pedra puntualment anel mitx lo que
li toca de boro y si un mestra porat en obra una pitxina com
aquesta y tragues de trasa be y lleuoras just sa podria apresiar
de auer fet una obra perfecta, no dexa de auer diuersitats de
parers entra los menestrals tant ab los resultats com en las pitxines les
quals e porades tanbe difarents del modo que estan al uso, per que
si nom som pogut a comodar ab los resultats menos me som pogut
acomodar en las pitxines, y auentlas jo quantrafetas totos e
trobat cosas que ual mes de parlas anel linter que auerlas de scriure.

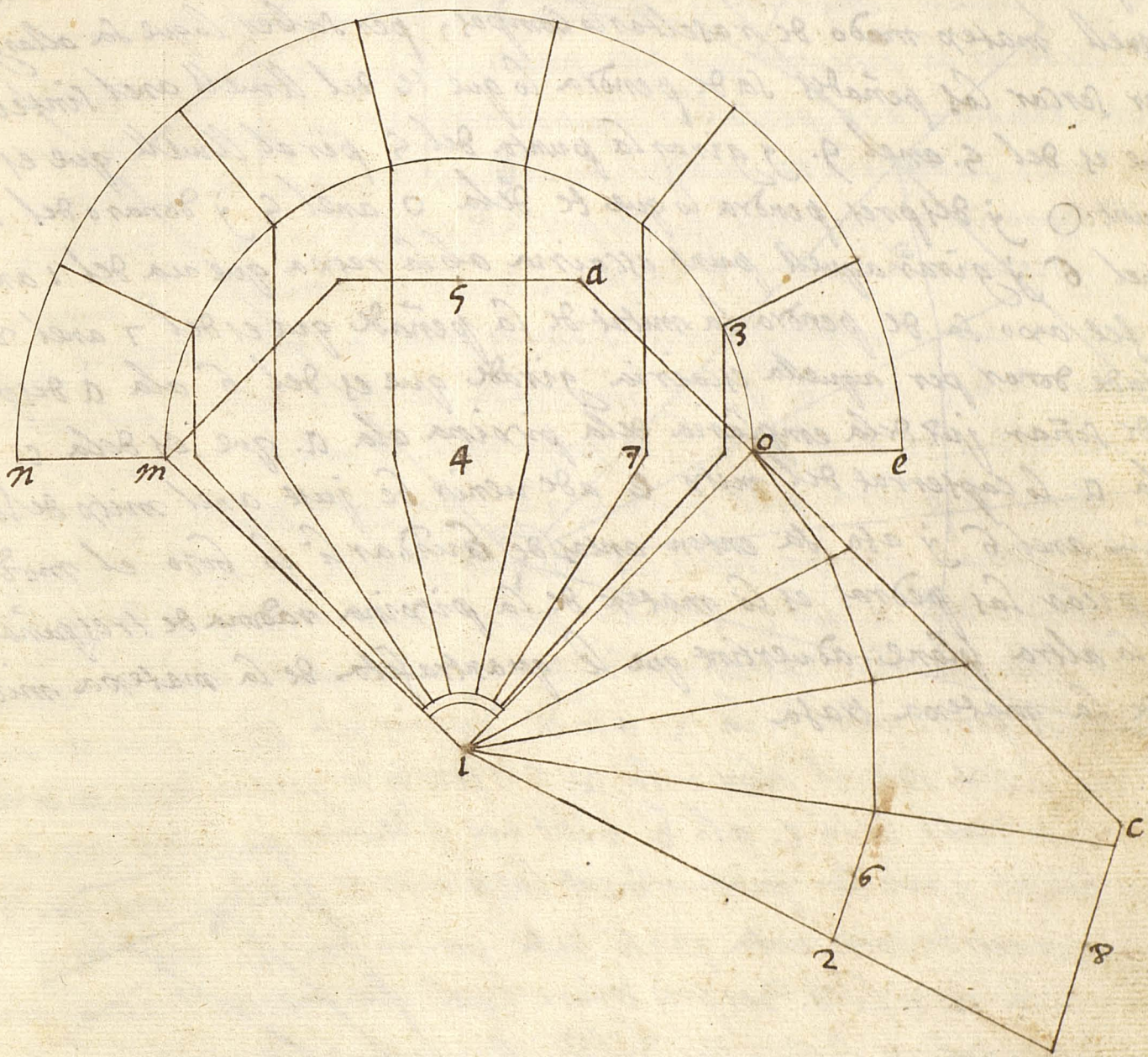

Suposat q. en la Tixpina escasane tersetjade y ab la radona
biropa em som explicat tan copiosament no es molt que aquesta
qui es escasana tersetjade biropa rest sens explicatio niguine
perque qui enten be aquellas no es molt que entenga aquesta
fets en mirarla y axi em resolt de depar lo scriura llarc per
per major holasio

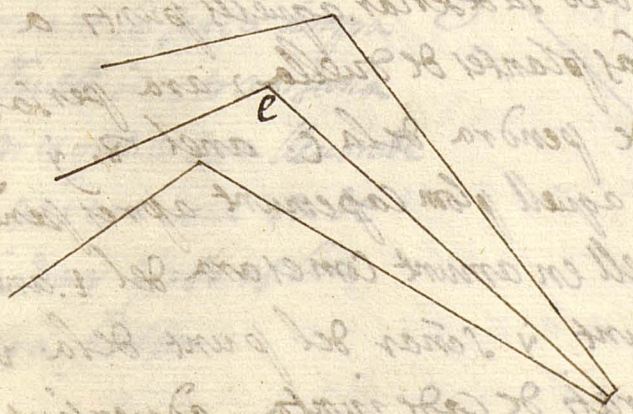
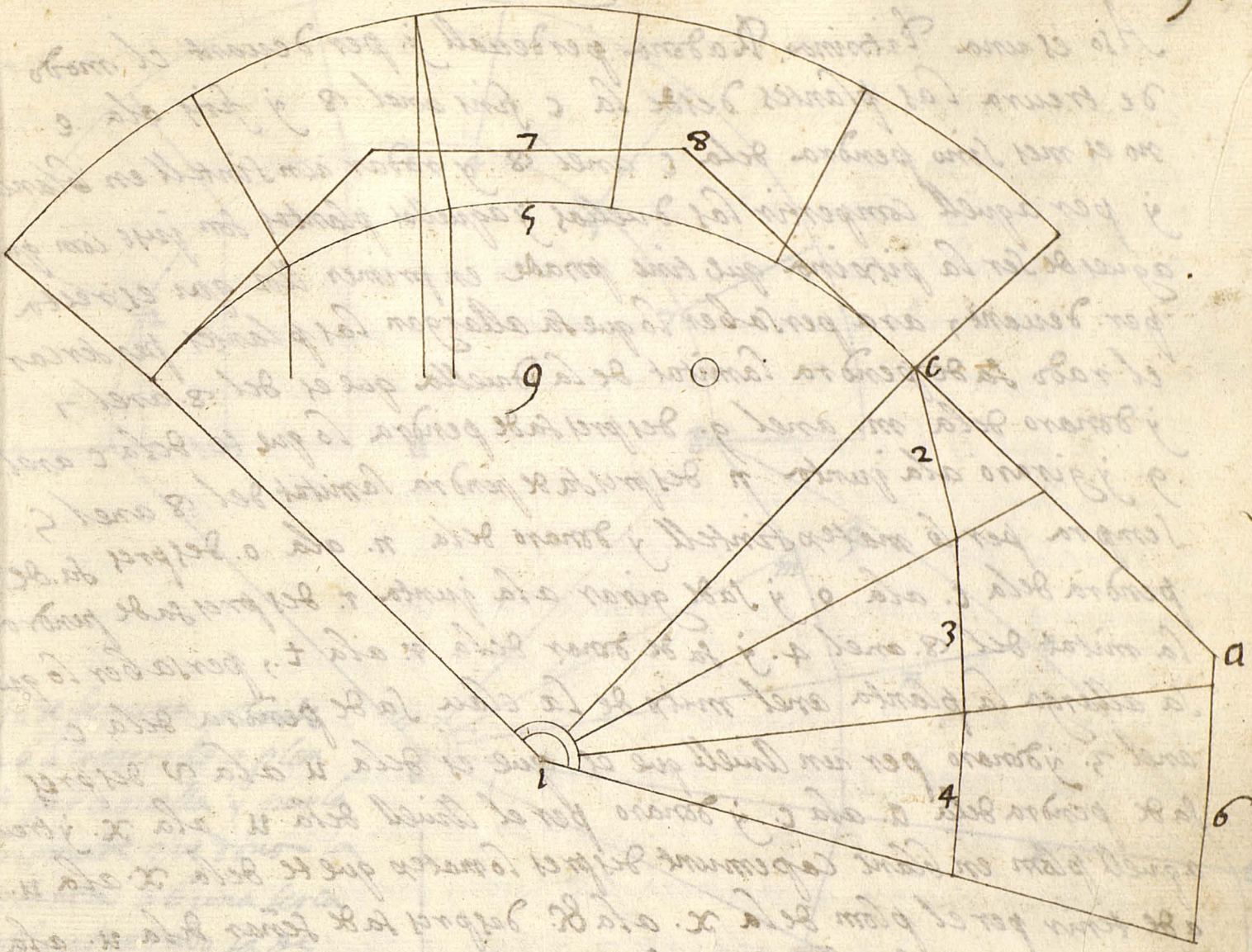
Aso es una Pitxina de tres peñades per servir per asentar sobre
de ella un caragol el modo de tresar lo arque y lo reco y plans
de duellas y las tres peñades es prou facil de entendera. Als ab un
mirar la primer es a saber treura las plantes, el modo que e portat
ab ellas es que e pres la mide del 1. ala o. y sens moure la punta
del compas del 1 e donat un sintell dela o anel 2 en blanc despres
e pres la mide dela o anel 3 que es la duella y peraquell sintell e
compertit quatra filades per raho que lo arque es compertit en set
pesos y la planta qui ee 2 es la planta dela clau y las altres tres son
per las tres filades de cade part fet axo e senat en negra a regla de
punt a punt y axo es per dar entant que del punt 1 fins anaquellas
retxas son las plantas puntualment com que for una pitxina radona
qui no fe peñades, ara per saber lo que la allargan per cercar las
peñades moia mes sino la filade dela clau per tirar la per el mitx com
sa dexa neuca abaquella retxa en blanc y pendra la mide del 4 anel
5 y sens moure la punta del compas del 4: la del 5 girar la anel
linell que es el punt 7. despres pendra la mide del 5 anel 7 y donarla
del 6. anel 8. despres aquell punt girarlo escairia ab la retxa del mitx
fet axo pendra la mitat de una peñade com es ara del 5 ala a y donara
peraquella escairia girade que es del 8 ala c, y despres de axo senar
en negra dela o. ala c. despres senar del punt fins anaquell recta
de fora y axo son puntualment las plantas de duella.
per picar las pedras sa de picar primer la duella plana a regla, apres senar
la sua planta y sempre sa de donar lo regras atotas las pedras ala llerga
ria del 1 anel 6 premitlo ab un cap serrat ~~per raho~~ per 3. o. e.
y sa de donar inclinat ab lo matex biay com que for la pitxina radona
que tine porade en primer lloc, ala primera anel lit deuall dela o
setia de fer lo cap ab un escaira, ala segona donar anel lit deuall
lo cap serrat del lit demunt dela primera y per lo biay que dona la
planta picar a creuer y abaquera horde tan de picar las altres
aduerint que per quant la tersera pedra fa un tros de girade

95
 4
 antes de picar el cap de aquell tronç de girade comue picar la clau ala
 ala qual anel mitx li ade venir de lo capserrat prenintlo per i. m. n.
 apres de picade la clau a les hores en mes facilitat y mes segura por pendra
 lo capserrat per la junta de la duella y del cap y aquell senarlo ala girade

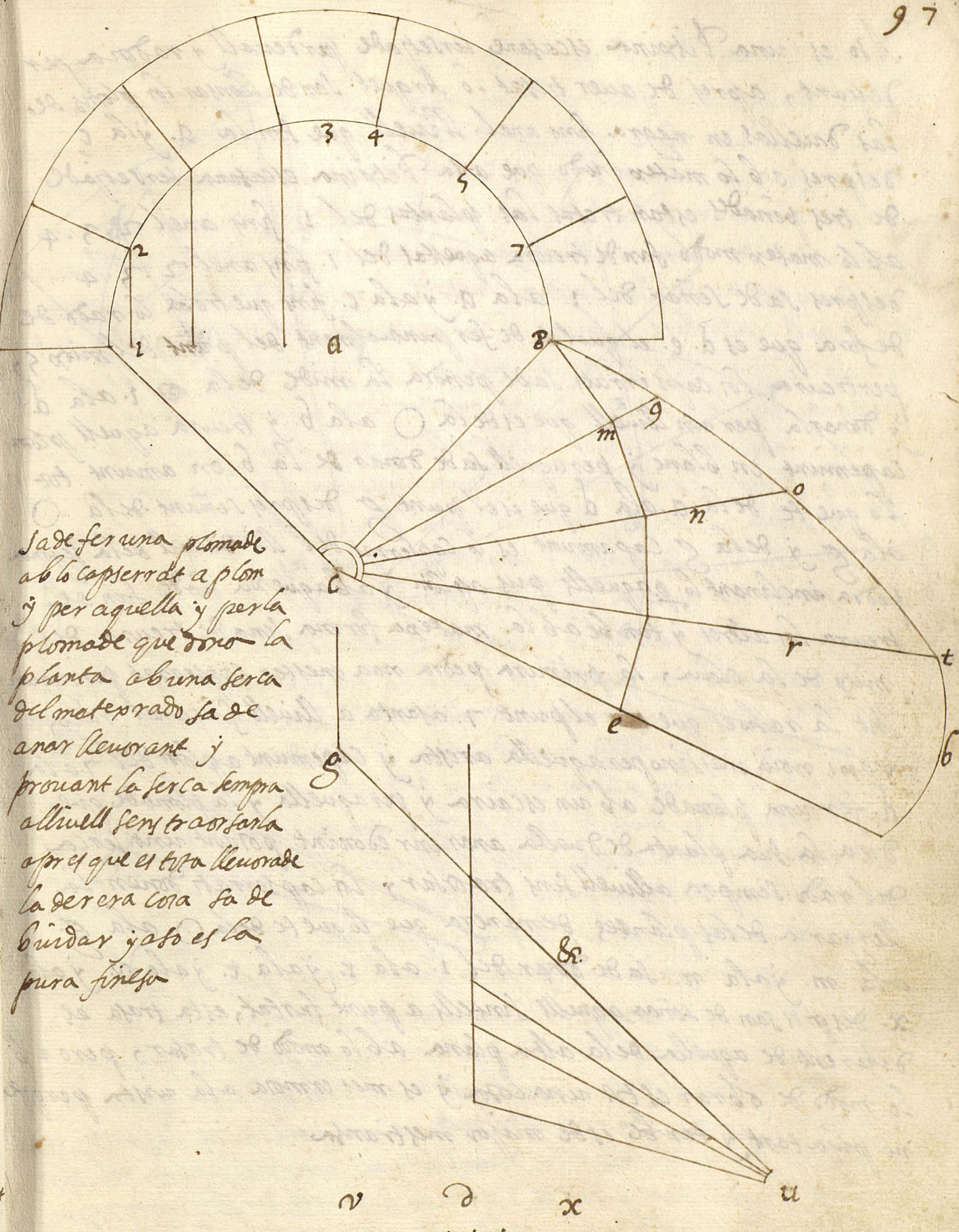

H

Aço es una pitxina escasana tersetjada de tres peñades y sa de entendre que desde el punt 1 fins a 2. 3. 4 son les plantades duella com que la pitxina escasana tersetjada que es la sagona y san de treura a b aquell mateix modo de raseltar lo compas, per saber lo que sa allargan per cercar las peñades sa de pendra lo que te del llinell anel sintell que es del 5. anel 9. y girar la punta del 5 per el llinell que es el punt 0 y despres pendra lo que te de la 0 anel 5 y donar o del 4 anel 6 y girar aquell punt escairia ab la retxa que va del 1 anel 6 fet axo sa de pendra la mitat de la peñade que es del 7 anel 8 y sa de donar per aquella escairia girade que es del 6 ala d despres sa de senar just de la emplaria de la pitxina ala d. que es de la c. ala d lo capserat del mitx e ade venir be just anel mitx de la clau anel 6 y axo sa enten antes de lliurar li lo boro el modo de picar las pedras es lo mateix de la pitxina radona de tres peñades de la altra plane aduertint que le quantrafeta de la matexa mide y de la matexa trafa

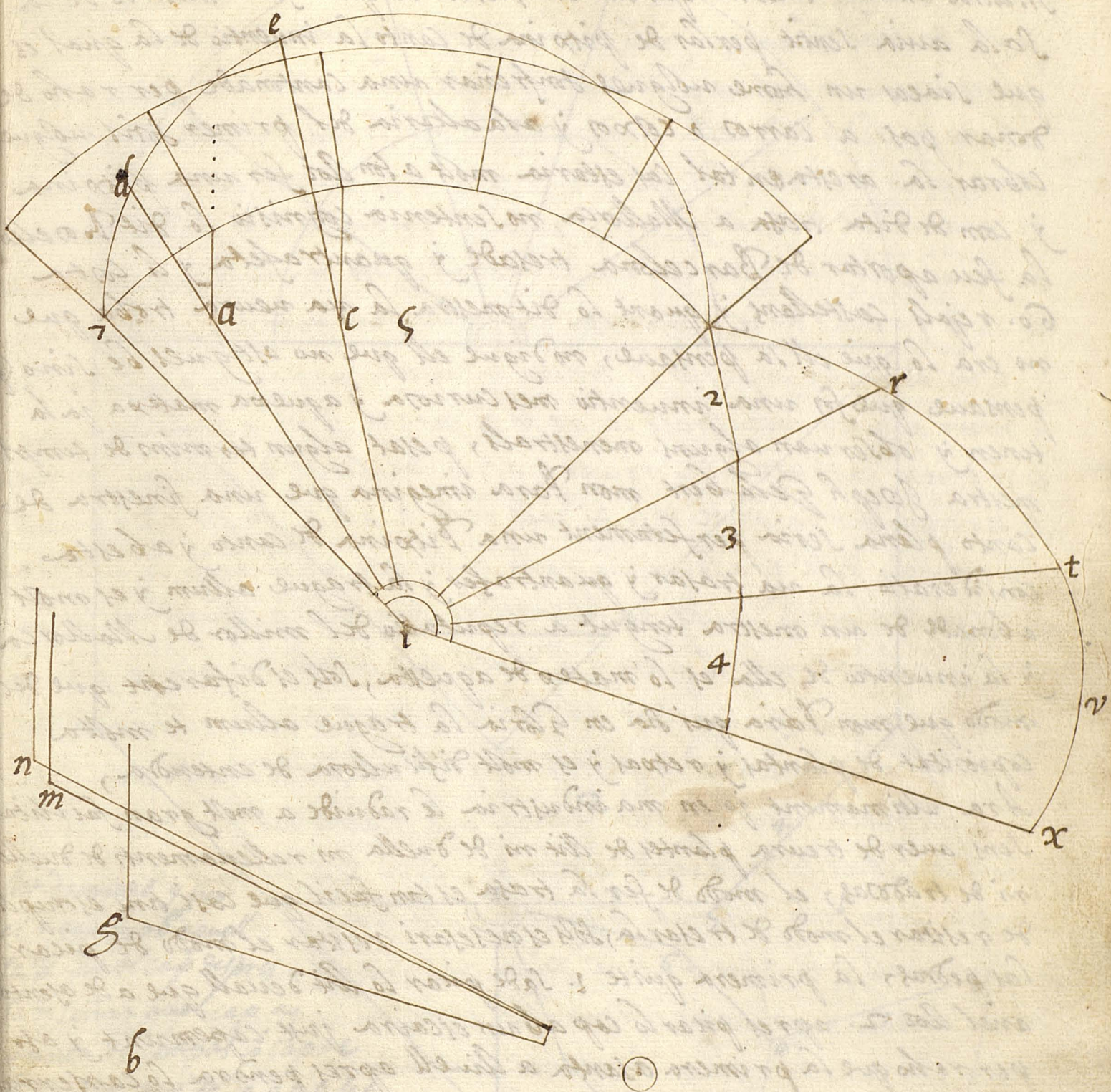

Aço es una Pitxina Radona. per deualt y per deuant el modo
 de treura las plantes desde la c fins anel 8 y fins ala e
 no es mes sino pendra dela c anel 8 y rodar un sintell en blanc
 y per aquell compertir las duellas y aquellas plantes son juse com que
 aquel de ser la pitxina que tinc porade en primer lloc qui es recta
 per deuant, ara per saber lo que sa allargan las plantes per cercar
 el rado sa de pendra la mitat de la duella que es del 8. anel 7
 y donaro dela m. anel 9. despres sa de pendra lo que te dela c anel
 9. y giraro ala junta n despres sa de pendra la mitat del 8 anel 5
 sempre per lo mateix sintell y donaro dela n. ala o. despres sa de
 pendra dela c. ala o. y sa de girar ala junta r. despres sa de pendre
 la mitat del 8. anel 4. y sa de donar dela r. ala t., per saber lo que
 sa allarga la planta anel mitx de la clau sa de pendra dela c.
 anel 3. y donaro per un llinell que es que es dela u ala v despres
 sa de pendra dela a. ala c. y donaro per el llinell dela u. ala x. y treure
 aquell plom en blanc capemunt despres lo mateix que te dela x. ala u.
 a de tenir per el plom dela x. ala 8. despres sa de senar dela u. ala
 8. fins que troba lo plom dela v. despres sa de pendra dela u. ala
 g. y sa de donar dela c. ala b. pesat o xo sa de cercar aquells punts a
 punt fustat y allo son puntualment las plantes de duella, ara per saber
 los capserrats de cade junta perti sa de pendra dela c. anel 8. y
 donaro dela u. ala d. despres treura aquell plom capemunt apres pendre
 tot lo que capalsan las duellas del llinell en amunt com es ara del 1. anel
 y los demes y donaro dela d. en amunt y senar del punt dela u.
 anaquells punts y allo son los capserrats de cade junta aduertint
 que la cama del capserrat no pot anar inclinade ala junta per ser
 rado sino juse a plom, el modo de pucar las pedras es com las pitxines
 de tres penades atsa enten en raho de donar los regrats juse ala
 llergaria del 8. m. e. jelti lo altres, de manera que apres de auer picat
 la duella plana a regla y senat la sua planta y feti los regrats

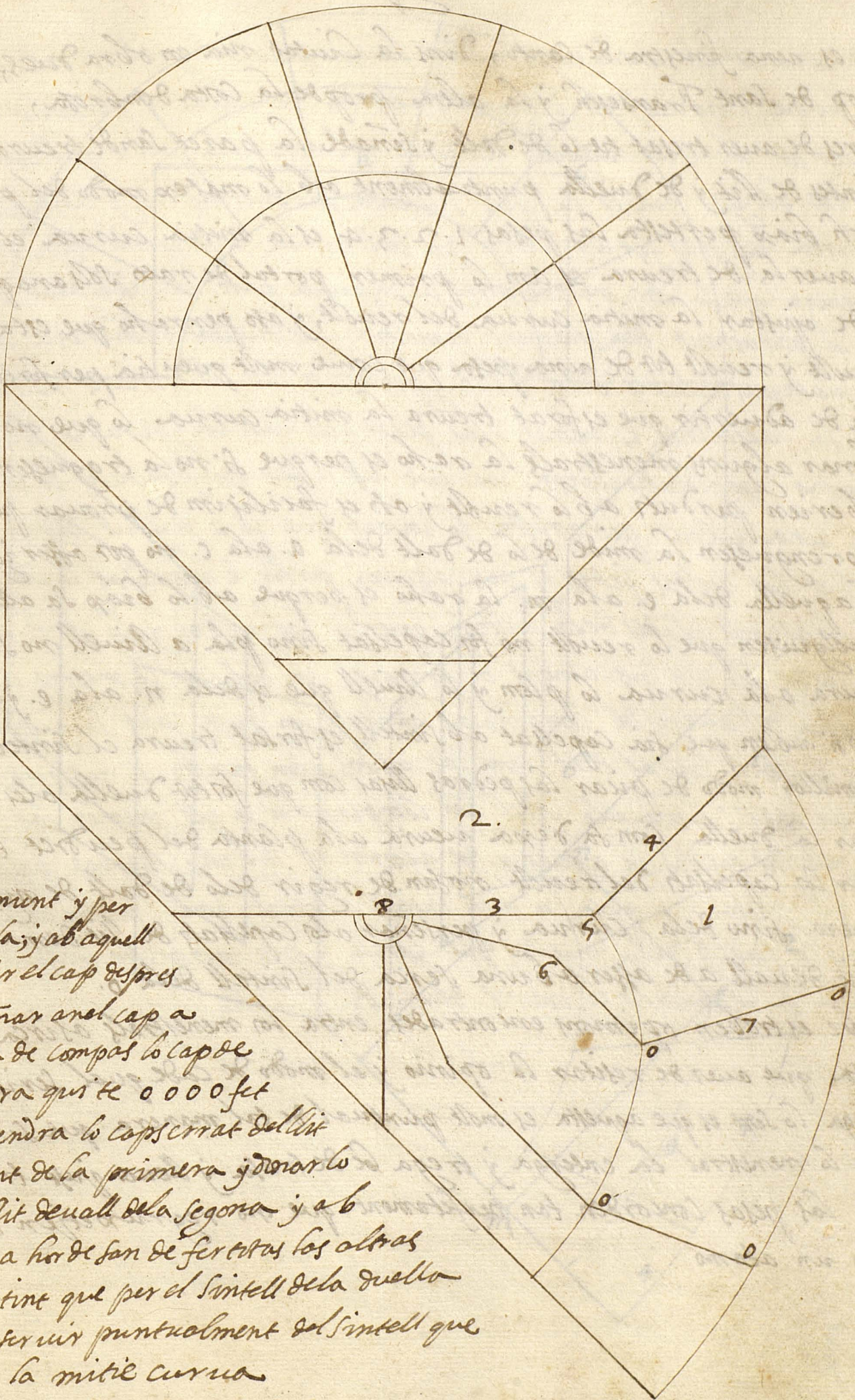

Se de fer una plomade
ab lo capserrot a plom
i per aquella y per la
plomade que dono la
planta ab una serca
del mateix rado se de
anar lleuant i
prouant la serca sempre
alliuell sen traorant
apre el que es tota lleuada
la darrera cora se de
guindar y aso es la
pura finis

4.
Ato es una Pitsina escasane tersetjade perdenall i radona per
veuant, apres de auer tretat lo Arquet san de l'ensar lo plom de
las duellas en negra fins anel llinell que son la a. i la c
despres ab lo mateix modu que ala Pitsina escasana tersetjade
de tres penades estan tretas las plantas del 1. fins anel 2. 3. 4
ab lo mateix modu san de treura aquellat del 1. fins anel 2. 3. 4
despres sa de senar del 1. ala a. i ala c. fins que troba lo rado de
de fora que es d. e. el qual sa de fer puntualment del punt del mitx,
per treura los capserrats sa de pendra la mide dela 1. ala d
i donarla per un llinell que es dela ala b. i treura aquell plom
capemunt en blanc i per aquell sa de donar de la b. en amunt tot
lo que te dela a. ala d que es el punt g despres senant dela
ala g i dela g capamunt es lo capserrat del lit deuall dela segona
pedra inclinant lo p. aquells plus aplom i ab aquexa horde san de
treura los altres i tanbe ab la mateixa forma sena de treura del
mitx de la clau, la primera pedra no a metter capserrat per ningu
lit la rahoes que ~~en~~ el punt 7. asanta a llinell fins anel raso,
i asi noia messino per aquella aresta i capemunt aplom del 7. ala
d. fer una plomade ab un escaira i per aquella i la plomade que
dona la sua planta de duella anar enr edonint porant una ferra
del rado sempre allinell sens tra ordar, los capserrats donen la
llegaria delas plantes de manera que lo que te dela ala g.
ala m. i ala n. sa de donar del 1. ala r. i ala t. i ala v. i ala
x. despres san de senar aquells sintells a punt furtat, esta trasa es
diferent de aquella dela altra plana ab lo modu de trazar, pero a
lo modu de obrar es tot una cosa i es mes cormora ala uista perqu
no puja tant i tanbe es de major mestranza.

8
Mestra Antoni Rosello qui sia en Gloria el qual fou mestra de la
Sala auia sentit perlar de pitxina de canto la inuentio de la qual es
que si cal un home volgues trofrenar una cantonade per raho de
donar pos a carros o cotxos y ala altaria del primer font volgues
cobrar la aresta en tal cas estaria molt a bon lloc fer una pitxina
y com de dita trasa a Mallorca no sentenio cognisio lo dit Rosello
la feu aportar de Barcelona tresade y quantrafeta y li costa
60. rejsls castellans y quant lo dit mestra la ua ueura troba que
no era lo que ell la pensaue, no digue ell que no estigues be sino q
pensaue que fo una inuentio mes curiosa y aqueixa mateixa ja la
tenen y observan alguns menestrals, pesat algun termini de temps
mestra Joseph Gela bert mon Para imegina que una finestra de
canto plena seria perfectament una Pitxina de canto y ab esta
consideratio la ua trasar y quantrafer y la trague allum y es molt
abonade de un mestra tengut a reputatio del millor de Mallorca
y la inuentio de ella es lo mateix de aquesta, sols es difarent que del
modu que mon Para qui sia en Gloria la trague allum te molta
copiositat de plantas y retras y es molt difficultosa de entendre,
Ara ultimament jo en ma industria le raduide a molt gran facilitat
sens auer de treura plantes de lit ni de duella ni relleuamenti de duella
ni de tradosas, el modu de fer la trasa es tan facil que casi tin escrupol
de resitar el modu de trasarla, sols es necesari resitar el modu de picar
las pedras, la primera quite 1. sade picar lo lit deuall que a de asentar
anel lloc 2. apres picar lo cap ab un escaira juse capemunt y aso
per raho que la primera asanta a llinell apres pendra lo capserrat
per el 3 y el 4 y posar una cama anel cap junt ala aresta del lit deuall
y l'altra inclinade ala duella y senar, despres pendra lo que camina
que es del 5. anel 6. y senaro ala pedra despres pendra lo capserrat per
6. y per 7 y senar lo regras de dalt despres pendra la llergeria del
5. anel 8. y senarla anel lit deuall despres senar de la duella del lit
demunt a regla anel punt 8 y tellar to lo padren del lit demunt, per la
segona sade fer lo lit deuall y per fer el cap no pot fer ab un escaira sino
posar un regla anel cap de la pedra capemunt y pendra lo capserrat per el

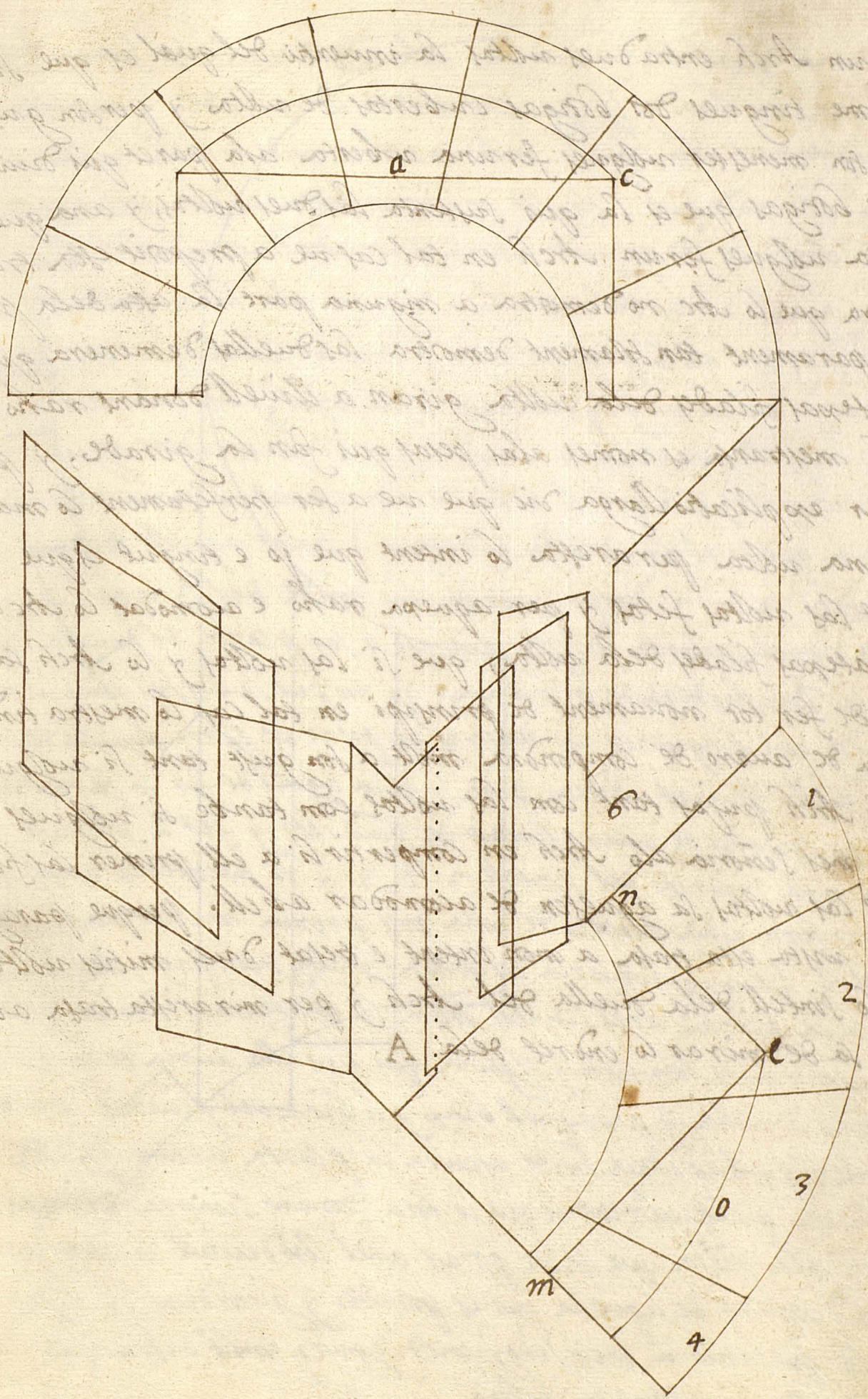

Mit demunt y per
 el regla y ab aquell
 Sa de fer el cap despres
 Sa de senar anel cap a
 punta de compas lo cap de
 la pedra que te 0000 fet
 oyo pendra lo cap serrat del Mit
 demunt de la primera y donar lo
 anel Mit de uall de la segona y a b
 aquessa ho de san de fer totas los otras
 aduertint que per el sintell de la duella
 san de fer uir puntualment del sintell que
 dona la mitie curua.

H

Aso es una finestra de cantu, dins la Ciutat mia en obra dues, una
prop de Sant Francesch y la altra prop de la Costa denbrota,
apres de aver tretat tot lo de dalt y senade la paret sande treura les
plantes de lit y de duella puntualment ab lo mateix modu del primer
Arch bix per testa las pesas 1. 2. 3. 4 es la mitia curua el modu
de averla de treura es com lo primer portul de ralo sols an aquesta
sa de ajustar la mitia curua del result, y aso per rahe que esta finestra
es result y result tot de una pesa que come molt queu sia per fortalesta
y sa de advertir que es forat treura la mitia curua lo que no uolen
abonar alguns menestrels la rahe es perque si no la traguesen son
troberien perdut ab lo result y aso es facilissim de prouar perque
si prenguesen la mide de lo de dalt dela a. ala c. no pot esser igual
ab aquella dela c. ala m. la rahe es perque ab lo bix sa allarga
si volguesen que lo result no fos capelat sino pla a linell no seria
treura ala curua lo plom y lo linell que es dela n. ala c. y ala m.
pero si uolen que sia capelat ab sintell es forat treura el sintell dela o.
el millor modu de picar las pedras llisas com que fortot duella oles foras
senar la duella com fa dexta ueura ala planta del peu dret 6. y per
senar los capelats del result notan de regir delo de dalt de niguine
manera sino dela curua y per senar als capelats de lit demunt
a lit deuall a de assar ab una serca del sintell dela o.

tambe es troben opinions encontrades entra los menestrels aserca desta
traba que auer de resitar la opinio y el modu de cade qual seria coa
llarga lo sert es que aquella es molt puntual de tal manera que sempre
que lo menestral la entenga y trega be de trava y lleuor just trobera
que las pesas concorden tan perfectament que no regruexen tant
com un atamo

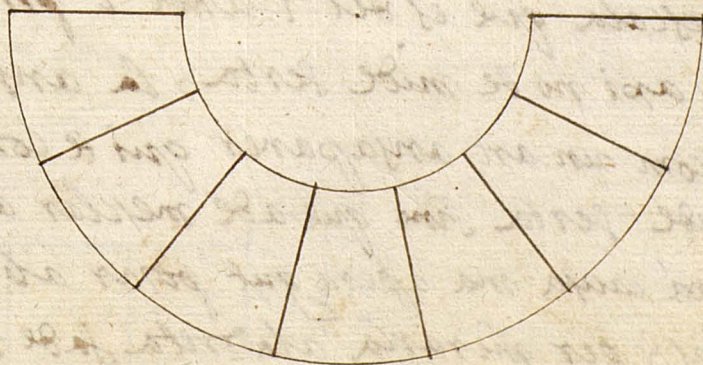
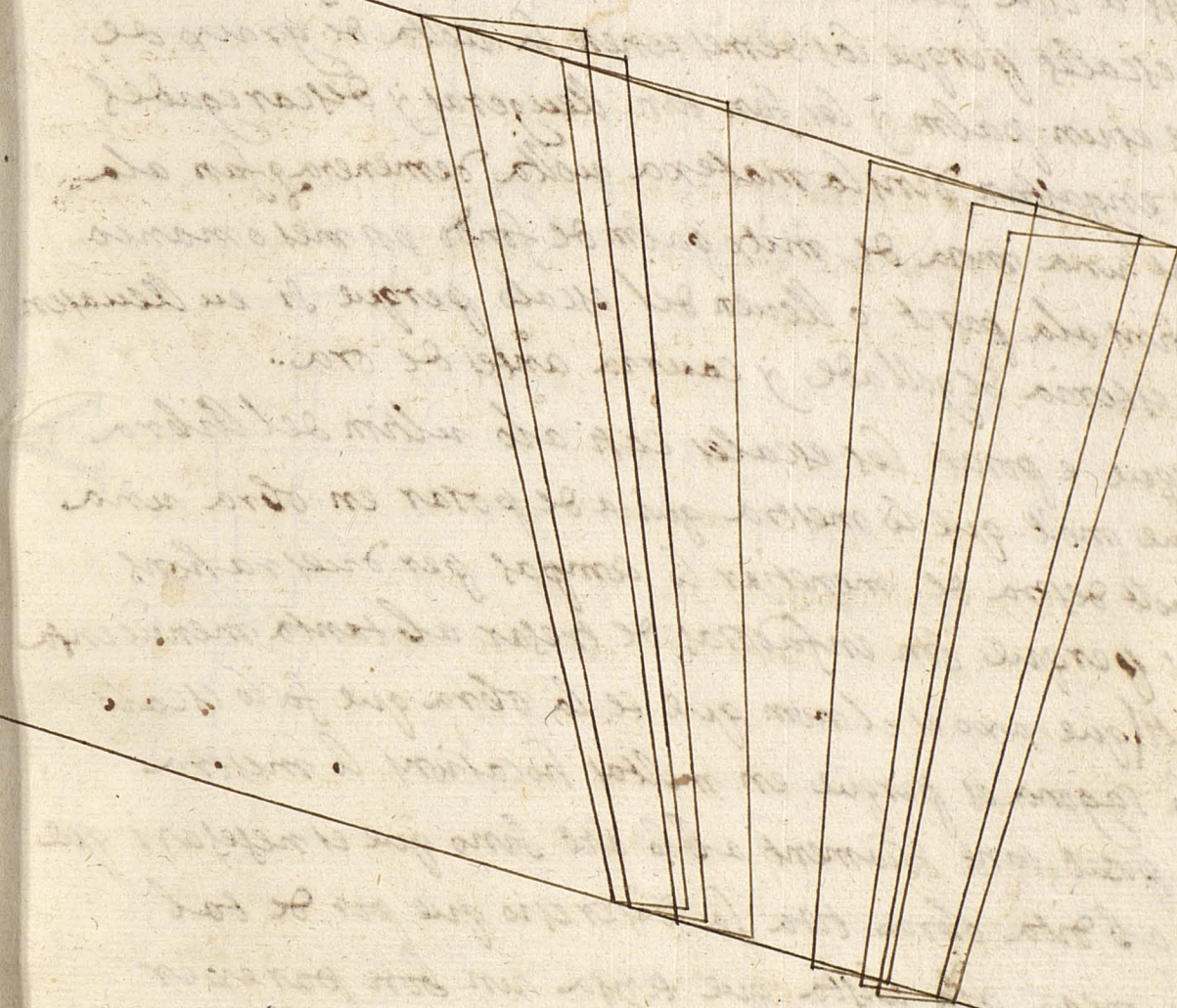
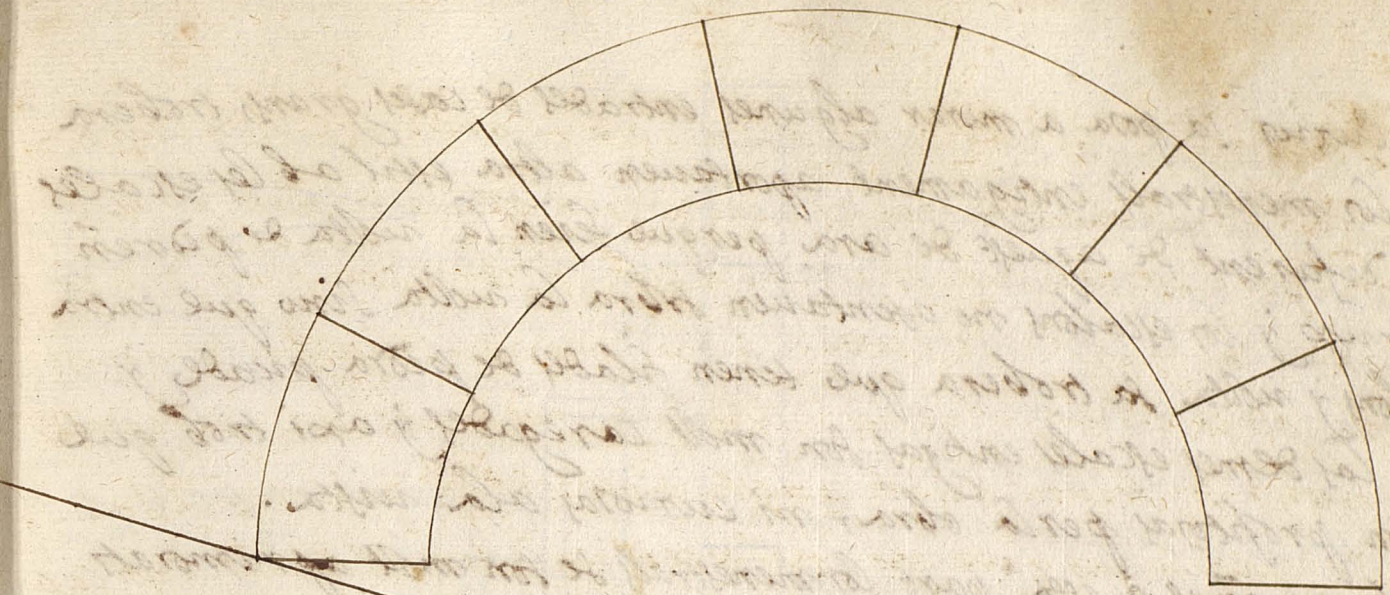

Aso es un Arch entra dues voltas la invencio del qual es que si
un home tingues dos botigas cubertas de volta y per son gust
o per son menester volgues fer una uberta ala pariet qui divideix
las dos botigas que es la qui sustenta las dues voltas, y ana quella
uberta volgues fer un Arch en tal cas ve a preposit esta trasa
demenera que lo Arc no demostre a ninguna part la asta dela pedra
ni lo parament tan solament demostre las duellas demenera que
las matexas filades dela volta giran a llivell donant raho alo
Arc la mestranta es nomes alas petas qui fan la girada, y per
escusar explicacio llarga dir que ve a ser perfectament lo matex
que una volta per aresta lo intent que jo e tingut esque e
trabat las voltas fetas y per aqueixa raho e acomodat lo Arc ab
las matexas filades dela volta, que si las voltas y lo Arch sa
agues de fer tot novament de principi en tal cas lo mestra tindria
señoria de auero de compondre molt a son gust tant si volgues
que lo Arch pujas tant con las voltas com tanbe si volgues
donar mes señoria alo Arch en comperir li a ell primer las filades
y que las voltas sa aguesen de acomodar ab ell. perque paragues
be ala vista esta trasa a mon intent e trabat dues mities voltas
y tot lo sintell dela duella del Arch y per miraresta trasa ala
dreta sa de mirar lo endret dela A

501
Aço es una Bombardera biarpa, ala Porta vella de Sant Antoni
nia una en obra y jo per curiositat le midade, y aquesta
es perfectament com aquella dela mateixa mide y dela mateixa
trasa el modo que e tingut en fer la trasa es que despres de
auer senat los dos arquells escasans tersetjats e senat lo biarp
que es aquell recta dela a. ala c. despres alla haont aquell recta
la enguantra ab lo plom del mitx e tret lo llinell que es el punt
dela o. j. de la o. j. aquell trast le tersetjat (y aço per raho que
los dos arquells son escasans tersetjats que si foren radons aquera
tirat un radu) y lo que si troba de boso e girat escairia com una
curua que es el punt dela e. despres e senat aquells tres punts
que son 2. e. 3. despres e presa la mide del 3. anel 4. j. e
treta aquella planta llarga que ue a ser planta de duella com
que la Bombardera no for biarpa, jo no pue saber ni enderinar
el modo que tingueren los mestres en posar en obra aquella dela
Porta vella de Sant Antoni pero si jo la aques de fer la faria desta
menera, despres de auer asentats los peudrets y fet lo Arquell petit
faria una sindria del sintell 2. e. 3. y la asenteria anel seu lla
despres feria una planta de una port prima menetiedisa com
la del 5. fet aço per fer la primera filade dela part llarga
ajauria la planta anel seu lla sobra la mateixa sindria y alla
haont uendria es ara certa y segura que fins alla auria de correr lo
biarp dela duella y per aquell biarp y lo biarp del peudret puar
a creuer y abaqueixa horda ajaura la planta a cade filade tendra
cade pedra puntualment lo que li toca d'orant sempre d'orant
sempre ala pedra que sa de posar anel llinell deall lo capserat
del llinell demunt de aquella qui es posada y guardant jo aquesta
horda se que aniria molt sere, molt segur, molt descansat, y
sens temor de esgarrar la obra

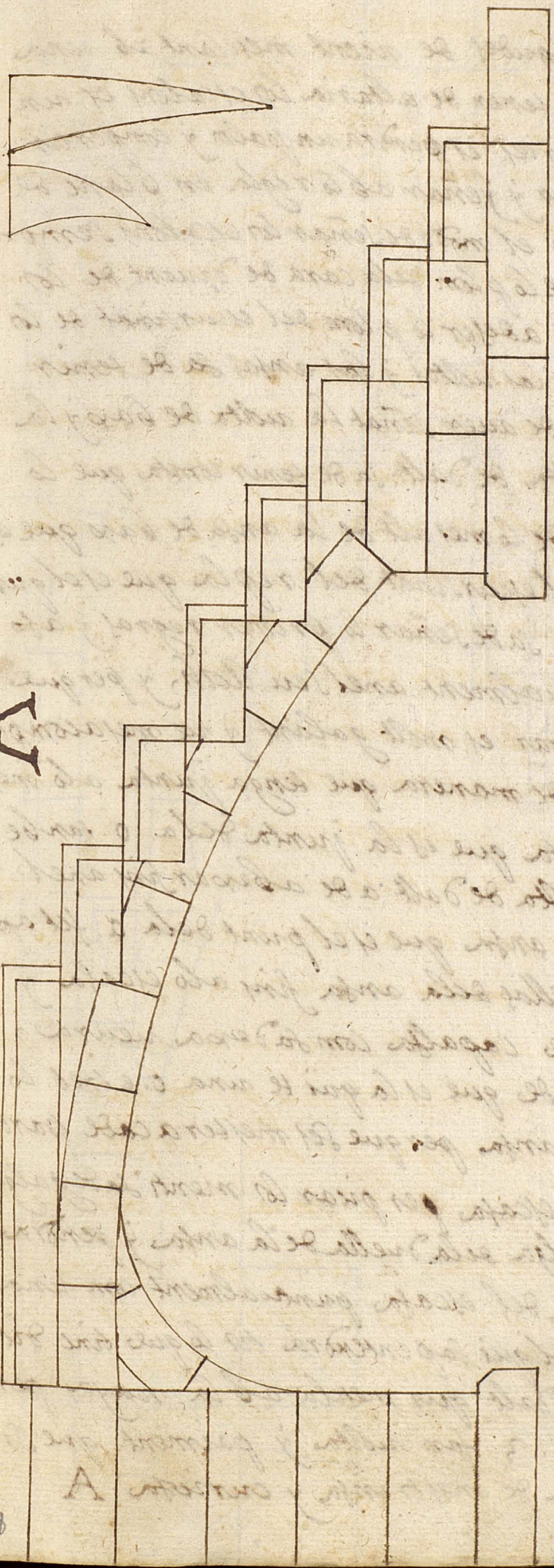
La Bombardera de la altra plane ab lo modo que esta clara-
ment se dexa veure que es biaya per testa ala part gran,
y ala part estrecha na escaria, y esta en obra com riu de diu y
esta molt be y molt curiosa, y axi com en altres llocs de aquest
llibre etret allum algunes curiositats modernas: ma aperegut
per mon gust treura allum aquesta Bombardera qui es biaya
a cade cap, y per raho que aquella es biaya tan solament a un cap
y aquesta a dos diu que en molta mes raho podem dir ara aquesta
Bombardera Biaya, ela porade ala mia usansa ato se enten
ab plantas de duella porque los de lit son voluntaries, el modo
de auerla de obrar per el qui esta ben al cap de los biayos es facil
de entendre y per esa causa la explicatio la dex a discrecio
del curios lector

Si el curiós sa posa a mirar algunes entrades de cases grans, trobera que los menestrals entigament aportauen altra estil ab les escales molt diferent de aquest de ara perquè feren la volta de pedren de grup y los escalons no asentauen sobre la volta sino que entra escalons y volta sa trobera que tenen filades de pedra puada y totas las demes escales entigas son molt carregades y axi trob que no son profitosas per la obra, ni curiosas ala vista.

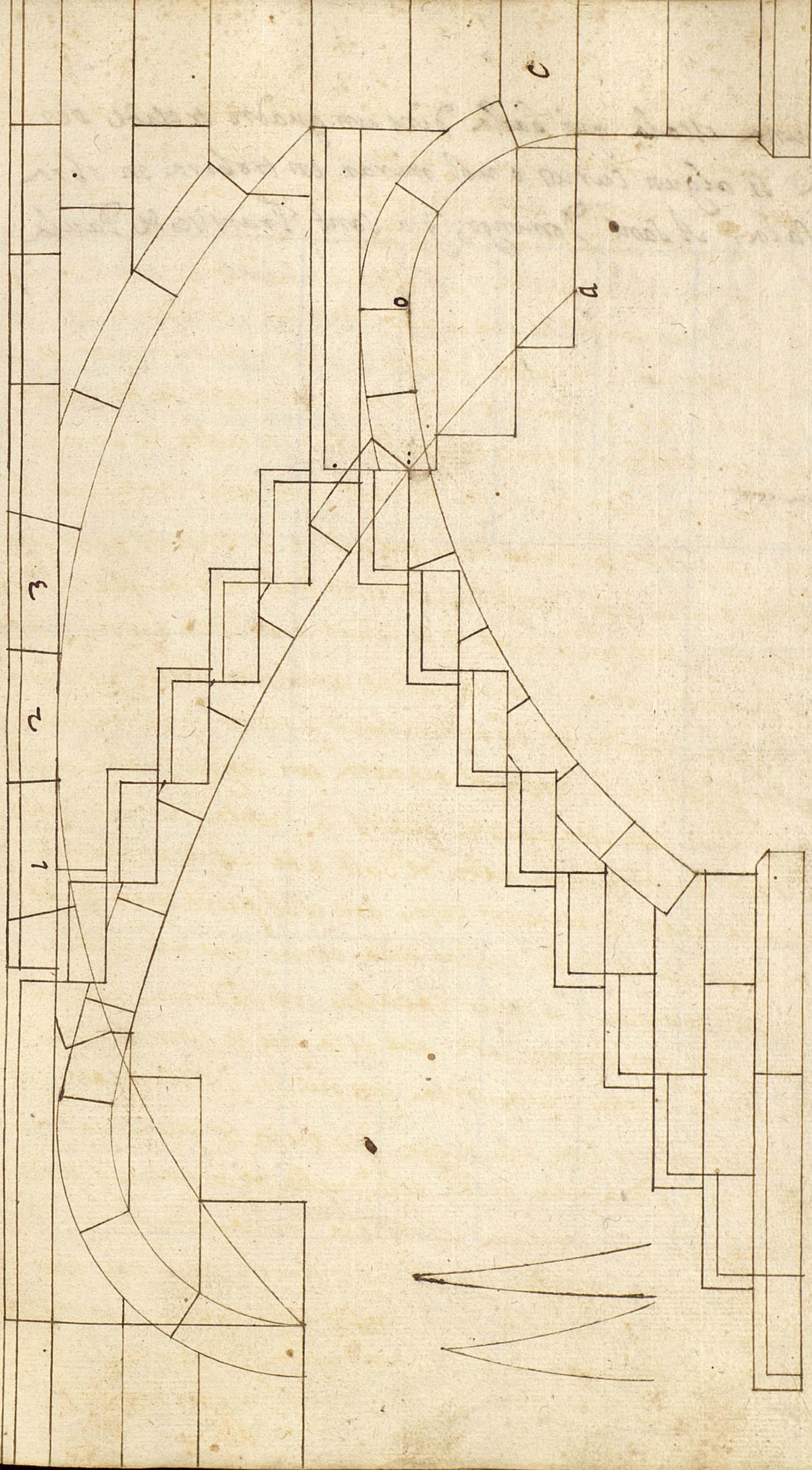
de alguns anys a esta part los menestrals se son molt aprimorats en ratio de escales porque los demes tenen la volta de grup de tresperdon que es un palm y les fan tan lleugeras y descarregades que los escalons engastan dins la mateixa volta demenera q fan ala volta de devant una mossa de mitx palm de fondo por met o manco y tot lo demes fins ala paret o lleuen del escale porque si en lleuassen de la volta restoria degollade y cauria antes de ora...

La causa porque e posat les escales casi alo ultim del llibra es porque conue molt que lo mestra qui a de posar en obra una escala sia molt destra de menestiar lo compas per dues rasons la primera es porque son enfadoras de tresar ab tanta menudencia de escursinats (que axo es el nom que se la obra que fa lo escale anel cap) y la segona es porque en moltes locacions lo mestra no pot estar posat tant solament ab lo art sino que es necesari que aja de posar ab dita obra tota la discrecio que pot de tal manera que conega ala vista que tenga un bon parexer la rebata dela escala que es del 1 anel 2 poria ser o mes larga o mes curta y axi no se mide certa, la ansa qui mescla ab lo escale no es com un arc ansa parer qui se compertiment just tanpor no se mide certa sino que a de mesclar ab lo escale a un bon parexer per exa causa ma apera que posar ab la primera escala estas auertentias y per mirarla ala dreta sa de mirar lo endret dela

Aso es una escala de dues rengudes de nient mesclant ab una
naja, la mide ordinaria que tenen de altaria los escalons es un
palm, el modi de senar les altaries es pendra un palm y compertir
mides a plom a cade cap del paper y senar ab lo regla en blanc de
cap a cap com sa dexa ueura, el modi de senar los escalons sempre
que sia de dues rengudes es que lo plom de la cara de deuant de los
escalons de la renguda mes alta: adese lo plom del escursinat de los
escalons de baix, ab lo senar de las uoltas y las ansas sa de tenir
molt gran atencion, despres de auer senat la uolta de baix y la
ansa: per auer de senar la uolta de dalt: sa de tenir comta que lo
sintell a de encontrar lo liuell de lo mes alt de la ansa de baix que es
el qui te dos punts y lo plom del escursinat del repla que es el qui
te un punt y ana quell punt sa de senar lo primer reglas y aso
es perque la uolta carec puntualment anel seu lloch, y perque
lo nient no sia enfados de obrar es molt galant y se mesacompta
compertir les filades de la ansa de manera que tenga junta alo mes
alt de ella axi com esta aquella que es la junta dela o tanbe
sa de saber que lo sintell de la uolta de dalt a de abexar fins anel
liuell de alla haont partex la ansa que es el punt dela a fet apo
sande treura los liells de las duellas de la ansa fins alo escala y
senar lo que camina y lo que capalsa com sa dexa ueura,
la primera pera per ser enserjada que es la qui te una c. e tret lo
que camina alo escala y ala ansa perque ses meter a cade part
les altres no ses meter sinu alo escala per picar los mient sa de galgar
la llergaria de la pedra de la galga de la duella de la ansa y pendra
lo que camina y lo que capalsa del escala puntualment com una
uolta per areta perllongade el qui sap entendra tot lo que tine dit
de sabra entendra lo nient de dalt qui mescla ab la naja per
ser tot una cosa las peras 1. 2. 3. fan uolta y paiment que si
es posat en obra seria feina de mestransa y curiosa A

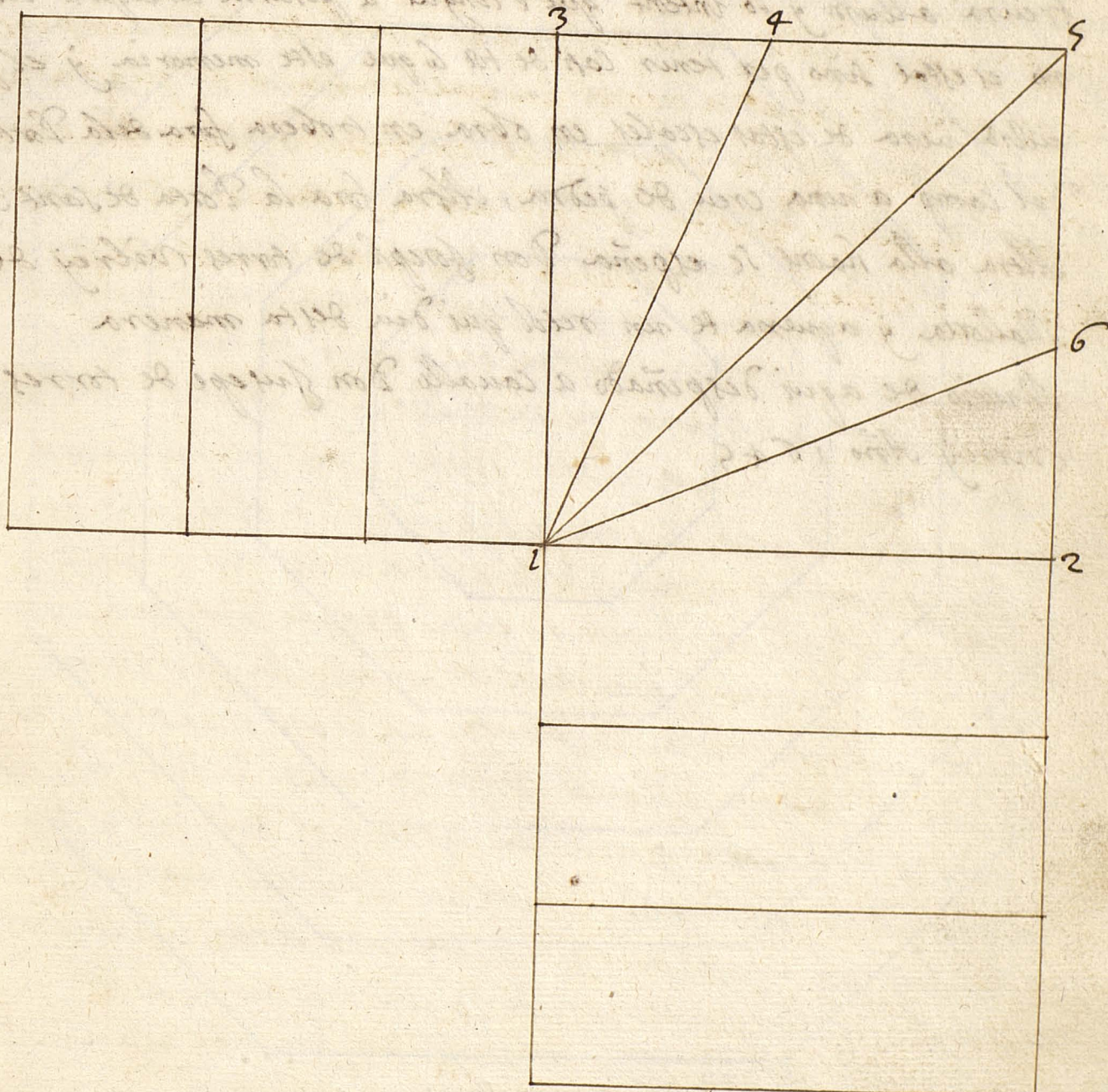
A

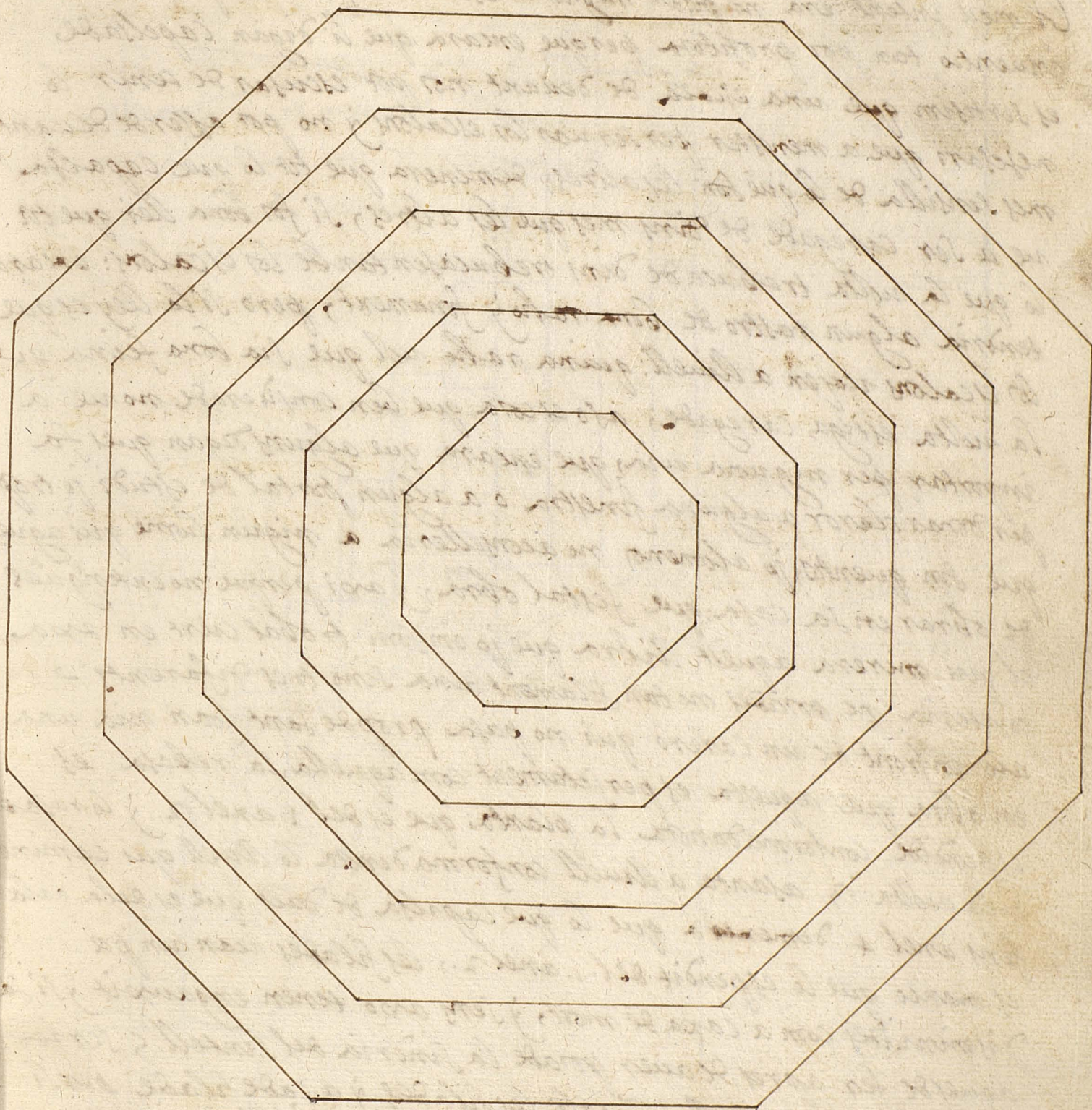
Aso es una escala qui balla dins un quadro tresade per
el pla si algun curios o vol mirar en trobera en obra
ala sala, A Sant Domingo; y a Sant Francisco de Paula

[illegible]

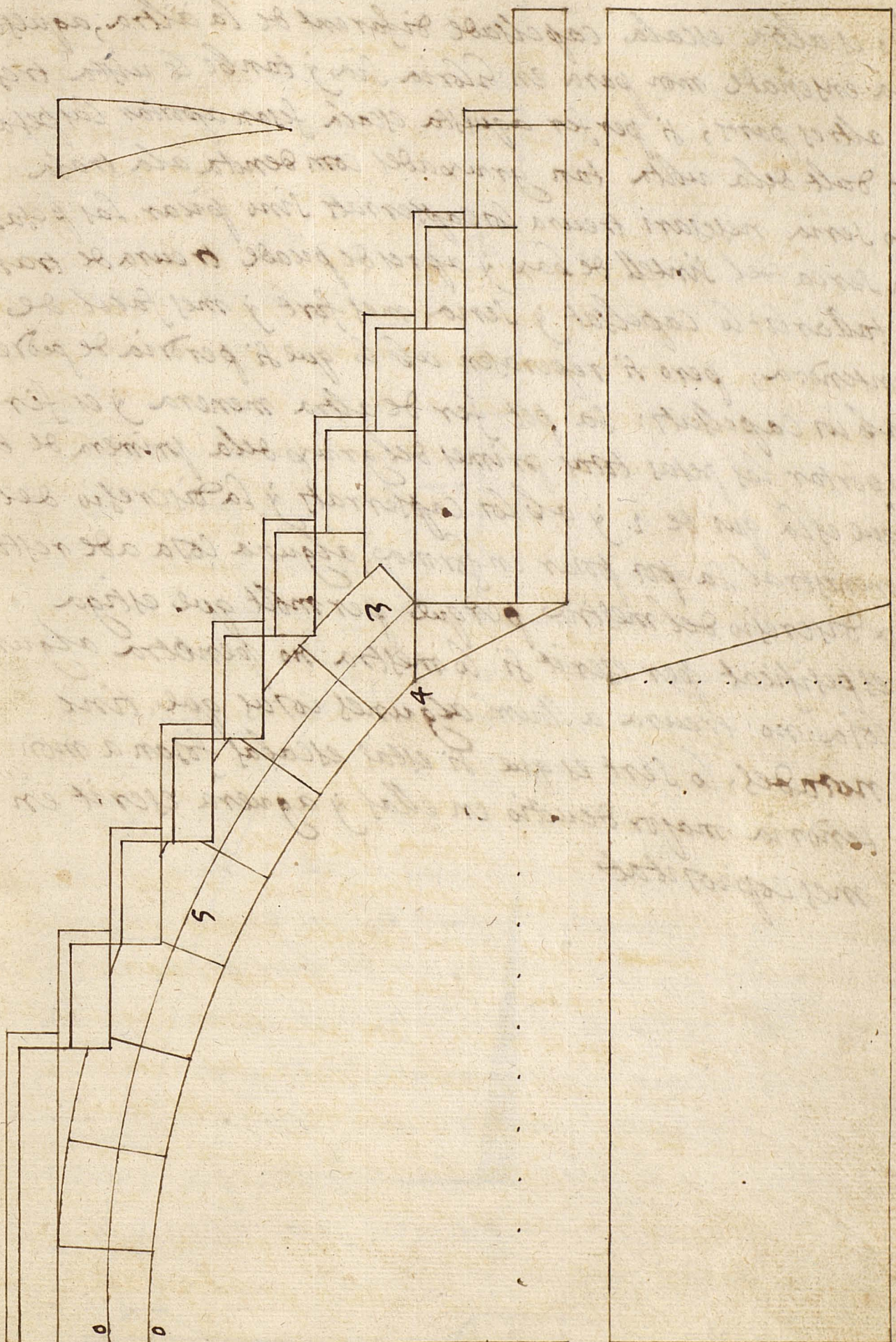
Aso es una escala a pas de caragol trèscada per el pla,
per senar el pas de caragol e posat una punta del compas
anel punt 1. j la altra anel punt 2. j e senat en blanc del
2. anel 3. rodant lo compas; j per aquell sintell e compertit
los escalons j e senat a regla fins que aribas anel quatre anel
simch j anel sis, de estas escales sen troberan potas de pedro
puade porque lo pas de caragol no fa sim per alguns extrems
de guip j trosam sen troberan per la simtat a moltes casas

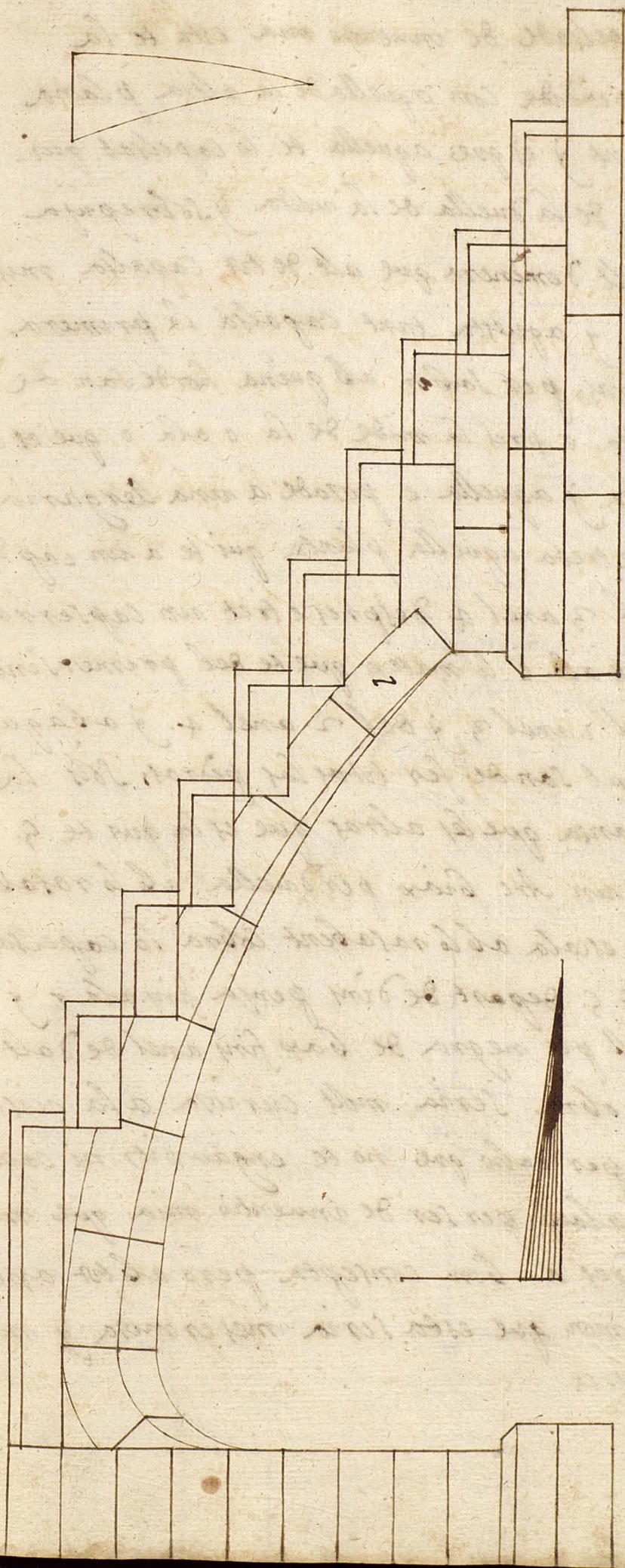
70
Aso es una escala unitenada tresado per el pla no tinch
que explicar el modo de fer la traza per ser tan facil porque
es ser que per fora mestranta que tinga un menestral la
treura a llum y lo intent que e tingut a posarla anaqueix llibre
no es estat sino per tenir cap de tot lo que este memoria y el qui
vedra vera de estas escales en obra en trobera fora de la Porta
del camp a una creu de pedra, Altra fora la Porta de sant Antoni
Altra alla haont se espèña Don Joseph de Torres Virrey de
Mallorca y aquessa te un retol qui diu desta manera
Murio de aqui despenado a cauallo Don Jusepe de Torres
Virrey Año 1645

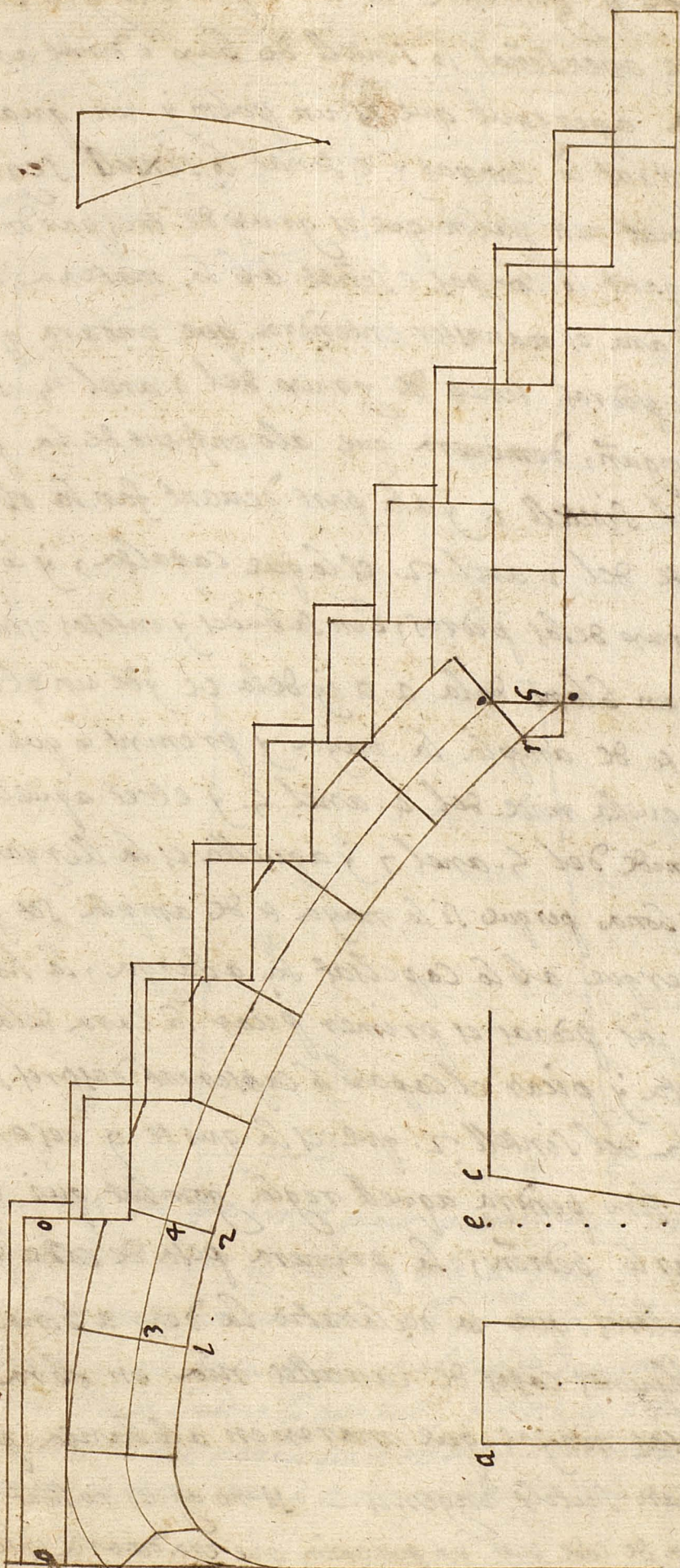
El meu intent era no posar ninguna escala capellsade per asser
inuentio tan por profitosa perque encara que li digan capellsade
es sertisim que una escala de deuant nos por escusar de tenir lo
necesari que a menester per seruar los escalons y no por asser de deuant
mes sencilla de lo que son les altres, demenera que tot lo que capellsa
ne a ser carregade de dins mes que les altres, si fos bona llei que tot
lo que la volta trebucade dins trebucasen també los escalons: encara
tendria algun rastre de bona ratio y fonament, pero si la ley es que
los escalons uajen a llinell: quina ratio uol que sia bona feina que
la volta estiga carregade; aso es cosa que ben considerade no ue a
importar per ninguna via, que encara que alguns digan que fa
per donar claror a alguna finestra o a algun portal de estudi jo trop
que son quentas, jo alomenor no aconselleria a ningu home qui agues
de obrar en la casa: que fetsat obra, y axi perque no entengues
el qui mirera aquest llibra que jo em son trobat curt en esta
materia ne porades no tan solament una sino tres difarents y
alo enfront de un carero qui no pasa prop de sant joan nia una
en obra que aquesta es perfectament com aquella, la rebata es
espendide conforma denota la planta que es del 1. anel 2. y la rasabe
dela volta 3. asanta a llinell conforma denota lo llinell qui camina
fins anel 4. demenera a que lo que capellsa de dalt que es dela sala
es manco que lo espendit del 1. anel 2., les filades uan un pa
diminuides com a capa de mort, y sery axo tenen engauxit y si la
agues de fer apres de auer porade la sindria del sintell y seria
necesari sobra de ella senarli les filades y a cade filade per si
apres de auer puat la pedra tellarli lo engauxit, en afecta
ella esta be y no poria depar lo mestra qui la feu de asser home
de molt gran art pero a mon gust trop que la mestranta es bo
emplearla en cosas ermosas ala uista y profitosas ala obra
prop del mercat nia una altra que per ex que sian totas de una m

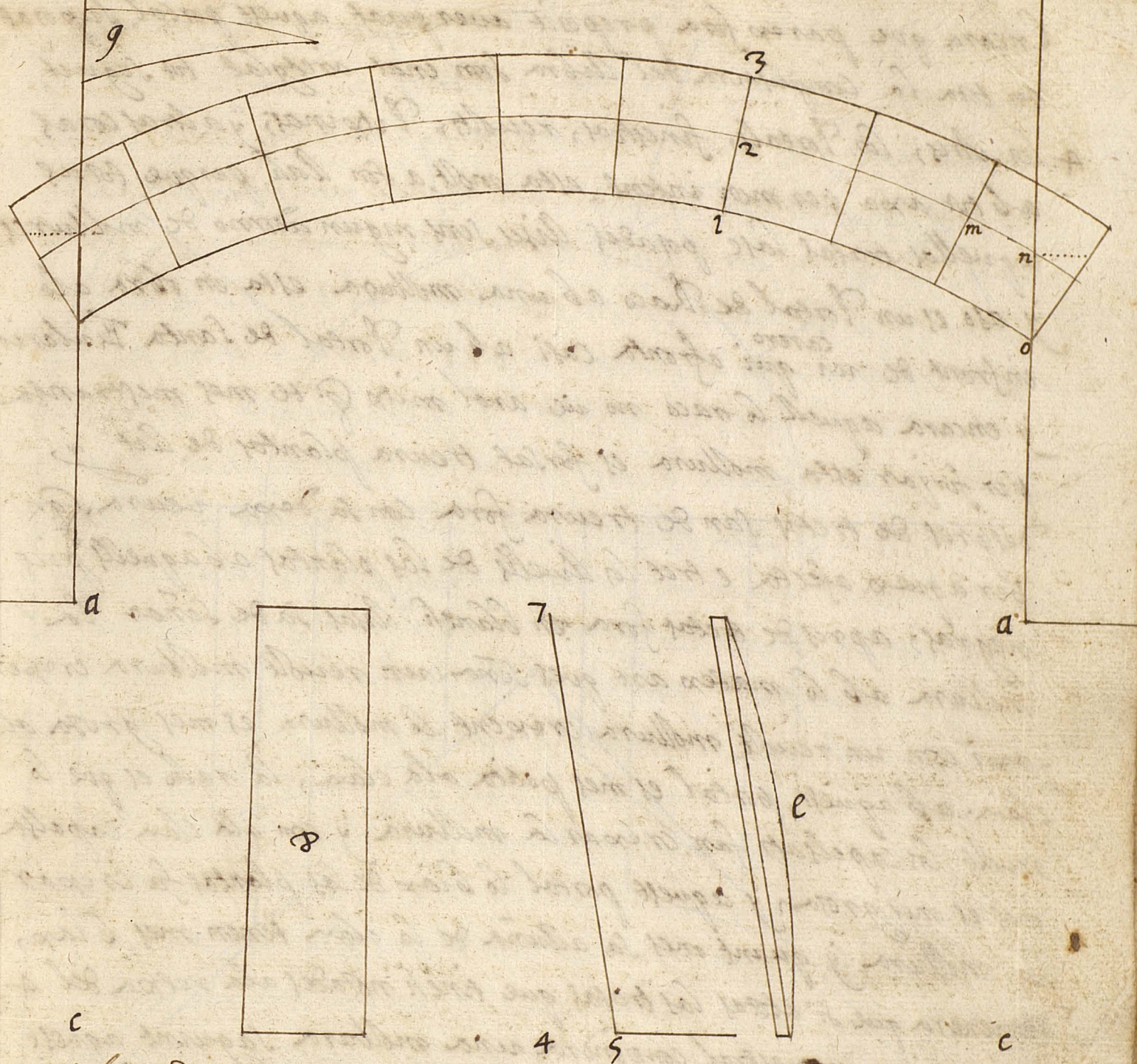
Aso es altra escala capelsade difarent de la altra, aquesta
ma enseña de mon para en Gloria sia y tanbe le uista tresade
a altres parts, si per fer aquesta escala fesan aportar las petas
de dalt dela uolta tan gruxades com denota ala trasa
no seria necesari treura los caperrats sino picar las petas ab
la serca del sintell de baix y apre de picade treura de trasa
y tallar tot lo capelsut y seria mes forte y mes facil de
entendra, pero si reperasen ab lo que si perdria de pedren
ab los capelsats: Sa pot fer de altra manera y es fer
aportar las petas totes primes del grux dela primera de baix
que esta qui te i. y ab los caperrats y la discrecio del
menestral Sa pot posar en forma, alguna cosa a de restar
a discrecio del mestra porque per molt que estiga
especificat per escrit si lo mestra no penetra alguna
cosa: no treura a llum algunes cosas que tinc
notades, lo sert es que si estas escalas fosan a mon gust
tendria major deuctio en ellas y aguera escrit en
mes copiositat

Aso es altra escala capellada de inuentio mia esta te la
robata qui no ua espendide com aquella de la altra plana
pero te altra cosa different y es que aquella te lo capellsat qui
bax comenca ala aresta de la duella de la uolta y sobrepuja
lo sintell fins a lo mesalt demenera que alt de tra capella mis
palm por mes o manco, y aquesta tant capella la primera
pedra com todas las otras, per saber ab quina horde san de
puar las pedras de la uolta e pres la mide de la o ala o que es lo
que te de ampla la uolta y aquella e posade a una llergarion
que es de la a ala a y etreta aquella planta qui te a un cap del
1 anel 2 y al altra del 3 anel 4 despres etret un cap serrat
qui te de capellsat de la e ala e lo mateix que te del primer sintell
anel segon comesara del 1 anel 3. y del 2. anel 4. y ab aquella
planta y aquell cap serrat san de fer todas las pedras, sols la
primera te mes mestranxa que las otras que es la qui te 5.
demenera que oxi com un Arc bax per duella ab lo rasabent
cobra la escuria esta escala ab lo rasabent cobra lo capellsat
demenera que lo rasabent 5. depart de din penja fins ala 1. y de
deuant capella de aquell pic negra de bax fins anel de dalt
y si sa aquest de fer en obra seria molt curiosa ala uista
y facil de entendre per rabio que no te engauxits ni cap serrat
per cade junta no la alab per ser de inuentio mia que mai
estas escalas lese tingudes a. bon concepte pero abtor oyo si
sa aquest de fer tropa mon que esta seria mes hermosa y mes
fasil que todas las altres

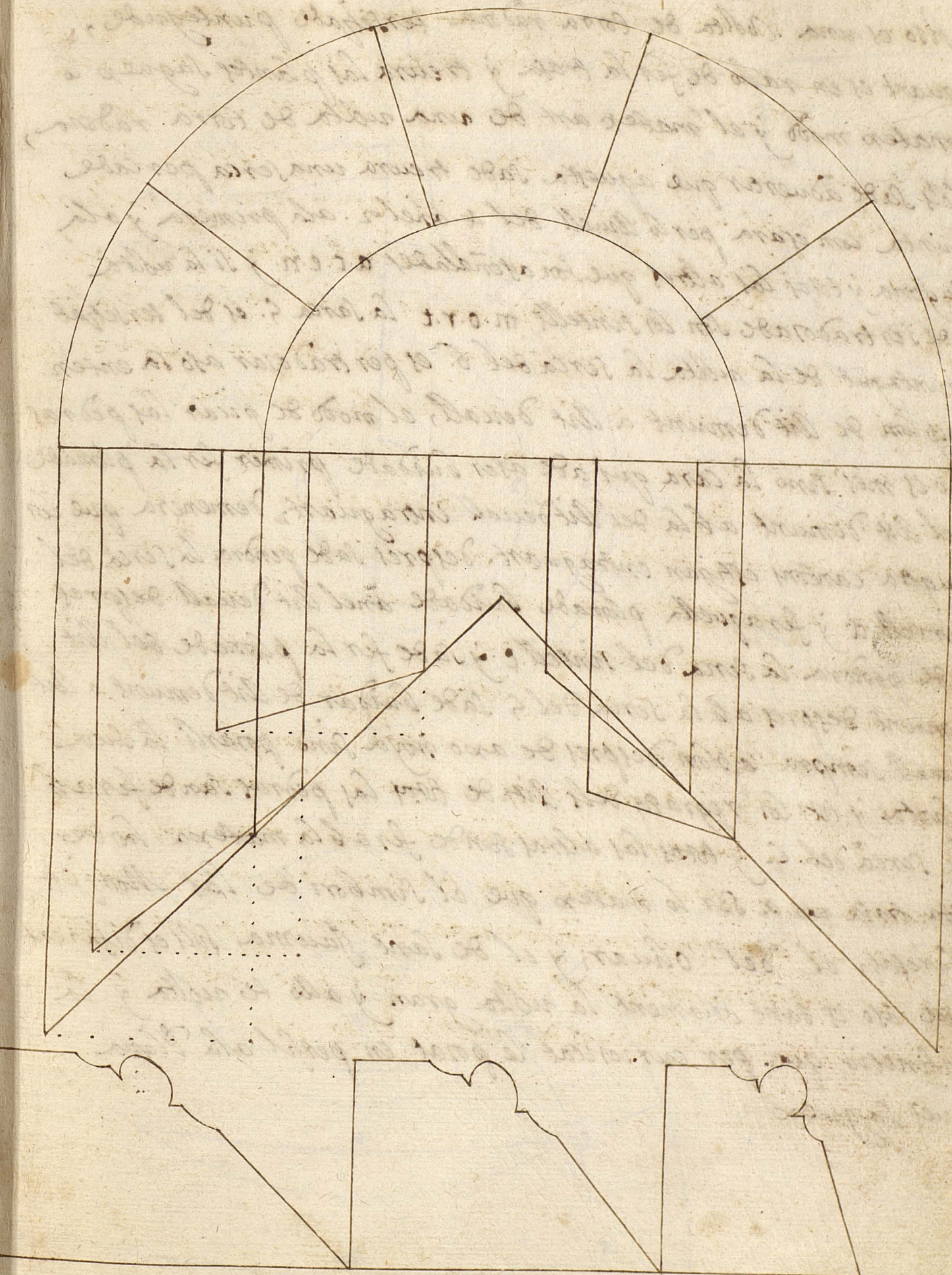

Alo es una naja capelsade y gombade el modo que e tingut en fer
la trasa es que apres de aver senat lo sintell de baix e donat anel
mitx lo capelsat que ma aperegut que es un palm y un quart
y del mateix punt e allergat lo compas y e senat lo sintell segon
y de aquell en amunt e donat un palm que es grup de tres pards
y del mateix punt allergant lo compas e senat ab la mateixa horde
despres e senat les filades ara es manaster entendra que encara que
parega ala vista que las pedras tenen de grup del 1. anel 3. si
pensasem tal cosa seria engan, demenera que als enfront de la paret
las pedras fan la obra del sintell 1. y ala part deuant fan la obra
del sintell 2. y tot lo que te del 1. anel 2. es lo que capelsa, y lo que
te del 2. anel 3. es lo grup delas pedras ben sabudes y entesa estas
cosas e tretz los dos llueus en blanc dela a. a y dela c. c y de un al altre
te set palms que es lo que te de ampla la naja y premit lo que capelsa
del 1. anel 2. e donat aquella mide del 4. anel 5. y e tret aquell
capserrat, despres e pres la mide del 5. anel 7 y aquella es la llergaria
de la planta 8. y la raho es bona porque si la naja te de ampla set palms
la planta nade tenir mes porque ab lo capelsat sa allarga, la horde
que sa de guardar en picar las pedras es primer picar la cara dela dreta
plana, despres posarli la planta y picar el capab lo capserrat despres san
de fer los regrats ab la serca del sintell 2. que es la qui te 9. despres de
totas estas diligencias noja sino pendra aquell regla gombat qui te e
y senar de cap a cap y tellar lo pedron, la primera pisa de cade part
te mes mestransa que les altres que la declaratio la dex a bona
discrecio del lector, A algunas casas de cavallers mia en obra molt
y allardes y curiosas de estas najas que marex en alebanca per
asser tan perfectas y de tan subtils ingenis — si no aquest rasitat el
modo de obrar la primera pisa de cade part em paroxia que era donara entendra
que jo em son trobat curt de mestranca en ellas y porque demi no puga judiciat

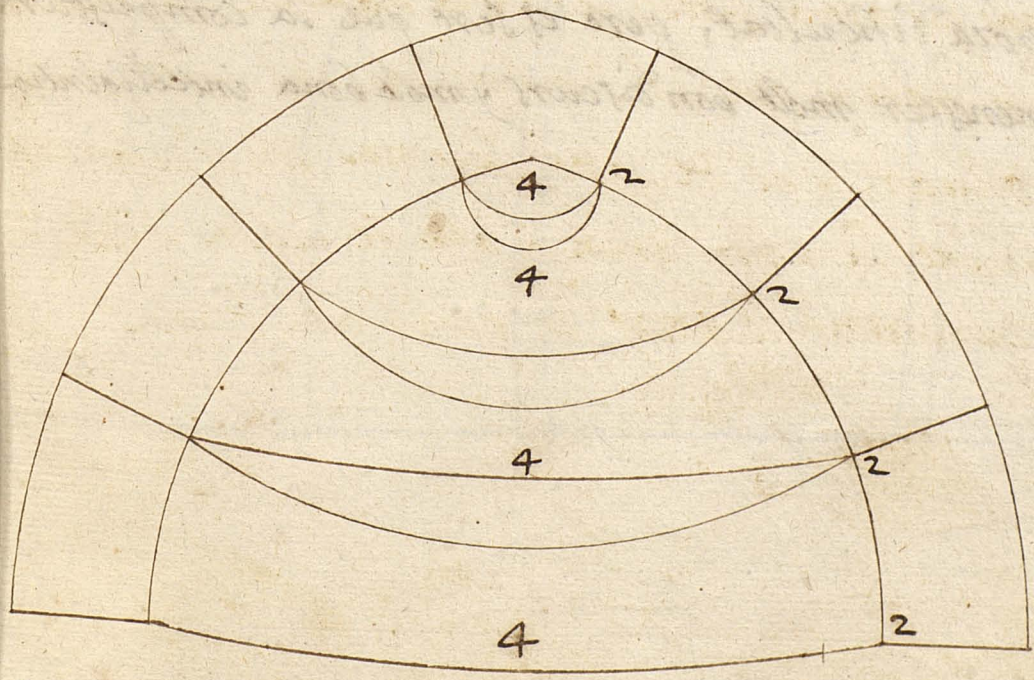
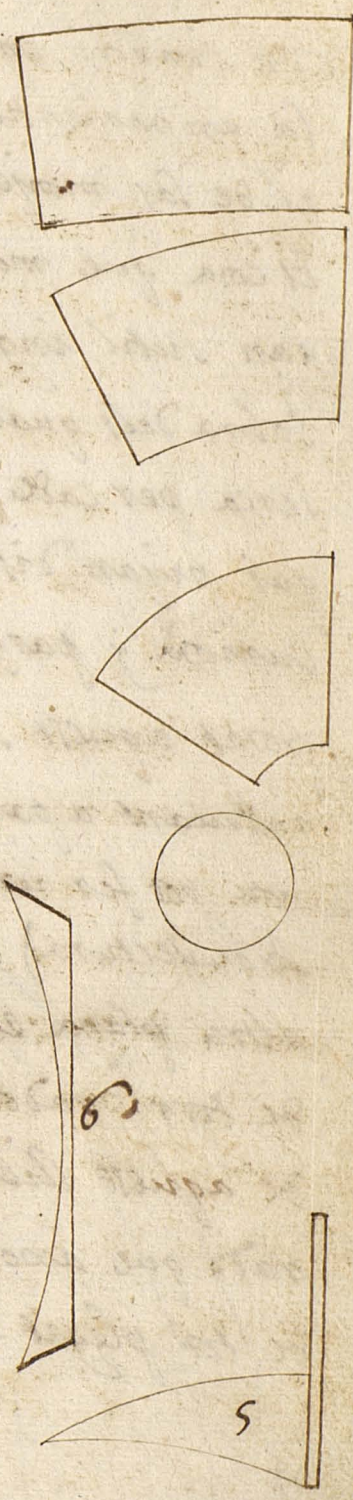
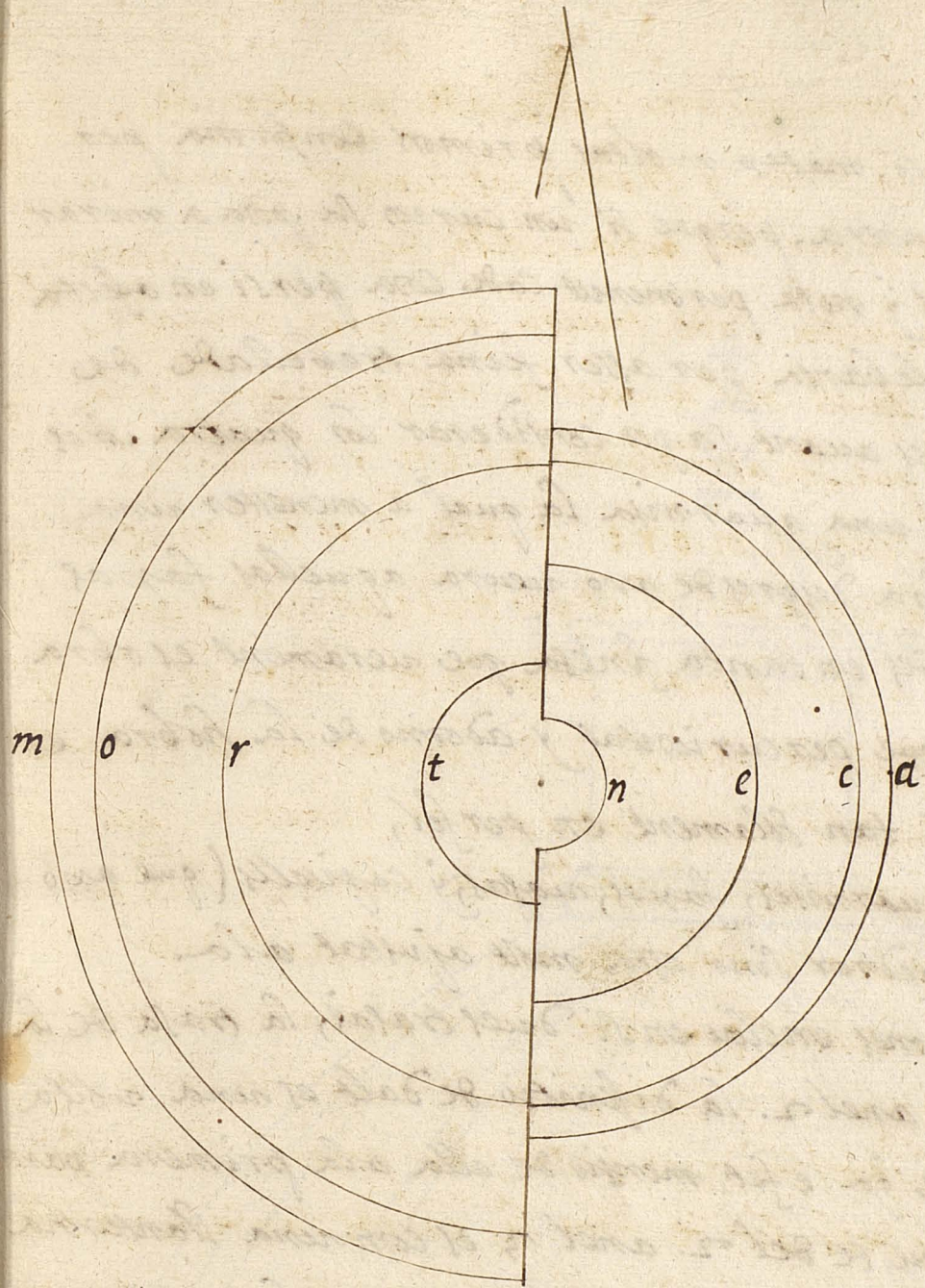

tal cosa dic que san de picar primer llistes com totas las alturas, despres sea de pendre lo que te de la m. ala n. y sea de senar ala part de deuant despres sea de fer una linea ab un regla del enfront dela duella del dit deuant que es el punt dela o fins anal cap de deuant que es la n. y just an aquella linea sea de buidar lo gombat y perque la pesa estiga asentada plane y a b la puntualitat que marex sea de tellar tot lo qui sobra de aquell pis negros en auall saguint la dita linea a morir anel punt dela o

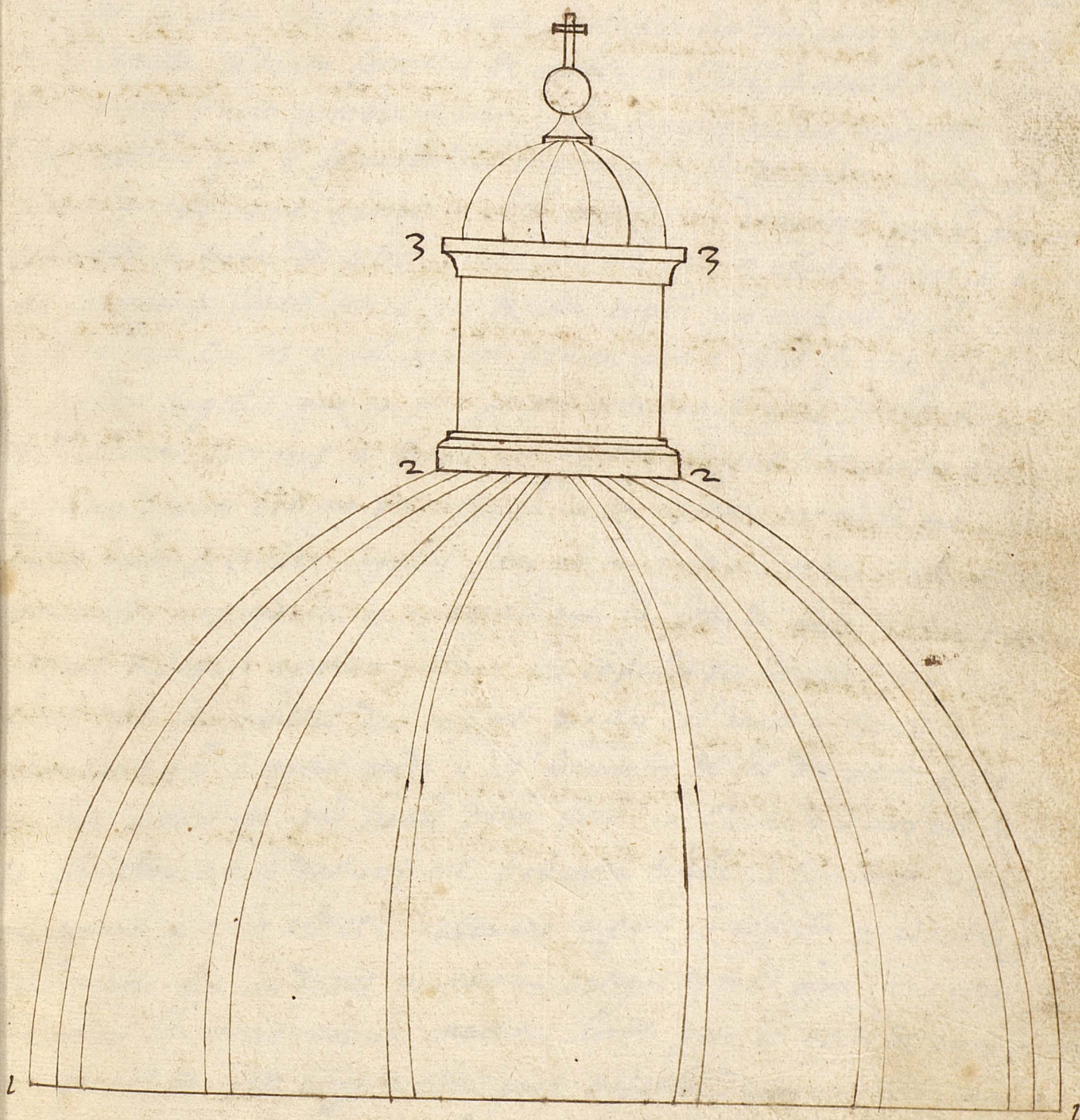
Encara que parex fora preposit aver posat aquest portal suposat
en tota la computura del libro son enat aretjat tot seguit
4. los Arcs, los Portals, finestras, reuolts, Vitruinas, y otras cosas
ab tot axo per mon intent esta molt a son lloch perque totas
aquellas cosas lasse posades lises sens nignun adorno de mollures
y aso es un Portal de Raco ab una mollura esta en obra alo
enfrent de un ^{carero} qui afronta casi ab un Portal de Santa Eulalia
y encara aquell lo raco no ue anel mitx q. te mes mestranza,
per forjar esta mollura es forsat treura plantas de lit. y
despres de tretas son de treura fora com la dexta ueura, q.
per aquex afecta e tret los llueus de las plantas ab aquells pies
negros, apres de tretas fora en blanch lises la de senar la
mollura ab lo mateix art ques sena un reuolt mollura crepent
y axi com un reuolt mollura crepent lo mollura es mes grosa ala
clau. ab aquest portal es mes petita ala clau, la raho es que lo
reuolt los capellsats fan crepar la mollura, y com ala clau capells
mes es mes grosa, y aquest portal lo bias de las plantas fa crepar
la mollura y quant mes la allunya de la clau tenen mes bias,
demenera que si atotas las cosas que tinc si notades ala retora del 4.
colgues un monestral compondra una mollura saguint aquest
art la compondra facilment, aso da enten si lo compas te las
puntas primes y lo discurs del mestra es bo etc.

Aso es una volta de terra radona tersetjada puntegada,
quant es en raho de fer la trasa y treura las plantes sagues
matep mod y el matep art de una volta de terra radona,
sols sade aduertir que aquesta sade treura una serca per cade
junta com es ara per lo linell del 4. anel 2. ala primera y ala
segona y totas las altres que son asendades a.c.e.n. y si la volta
a de ser tradorade son los sintells m.o.r.t. la serca 5. es del tersetjat
puntegut de la volta la serca del 6. es per tradorar aso sa enten
a plom de lit demunt a lit deuall, el modo de picar las pedras
no es mes sino la cara qui a de aser buidade primer fer la plomade
del lit demunt ab la del lit deuall entraquant, demenera que los
quatra cantons estigan entraquant. despres sade pendra la serca del
sintell a y fer aquella plomade buidade anel lit deuall despres
sade pendra la serca del sintell c y sade fer la plomade del lit
demunt despres ab la serca del 5 sade buidar de lit demunt a lit
deuall sempre a plom despres de axo noja sino posarli la sua
planta y tnt los regrats dels lits de ftra las pedras sande fer ab
la serca del 5. y totas las altres sande fer ab la matepa horde
esta trasa ue a ser lo matep que el Simbori de las Monjes
Teretas, el del oliuari; y el de Sant Jaume sills es difarent
que aso es tant solament la volta gran y alto de volta y la
difinitio que per curiositat le posat en perfil ala Plana
ques sagues

Un Simbori enclou en si mateix moltes primors conforma per
la experientia es demostra, perquè si un curiós la posa a mirar
el de las monjes teresas y nota per menut cada cosa per si en afecta
es cosa que mateix alebanta per asser feina trebellada de
tan subtil ingeni, mes auant sa pot considerar los quatre arcs
sobra dels quals pasa una guarnita la qual a menester una
serca per cada membra despres de axo ueura aquelles faxas
qui pujan disminuides en tanta finesa que uerament es obra
curiosa y perfecta, que per curiositat y adorno de la obra e
porat aquest simbori tan solament en perfil,
relleuant a part las guarnises, faxes, uasas, y capitells (que axo
nou pot fer un picapedrer sino esta molt ajustat ala
arquitectura) tot lo demes enclou en si dues trases, la trasa de la
altra plana es del 1. anel 2. la difinitio de dalt es una uolta
de terra radona que jo e fet mentis de ella ala primera part
de aquest libro lo que te del 2. anel 3. es com una lanterna
radu que axo es pora dificultat, pero es ser que la compustura
de tot plegat a menester molt bon discurs y molt bona intelligentia

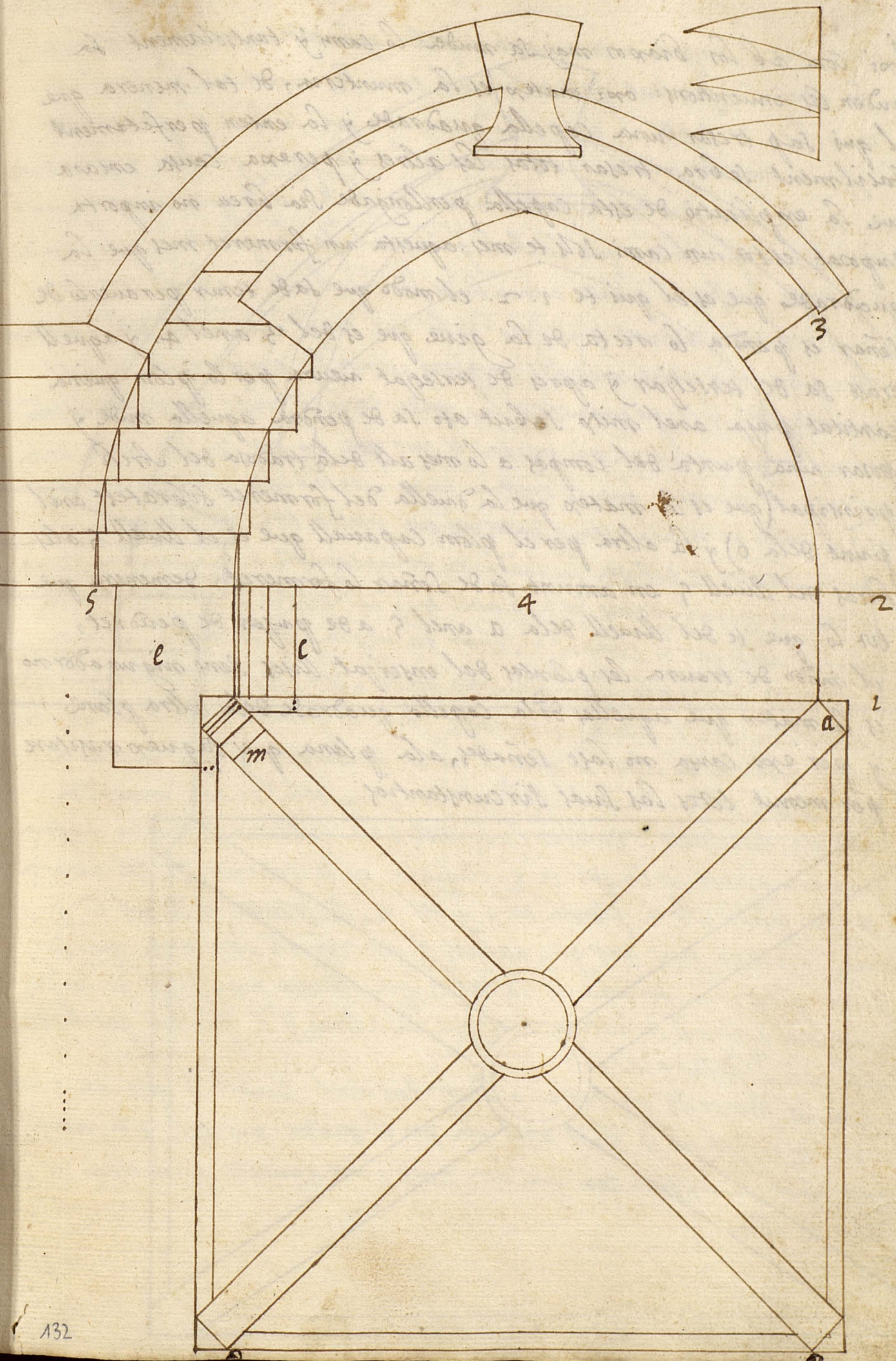

Per auer de tractar de la munkeria es necessari saber los vocables de
 las cosas mas asenelades contingudes en ella que son Arch principal, formeret,
 y giue, lo Arch principal es lo Arch qui esta deuant de una capella, lo
 formeret es una mollura qui corra sobra lo Arch y aquex sa diu formeret
 sobratet los altres tres formerets qui corren per los dues parts y per lo enfront
 de la capella sa diuen formeret de mient, la Giue es aquells brator qui partex
 de los reions y uan a reber la clau, las capellas antigas quadrades estan fetas
 desta manera que lo formeret del enfront y de las dos parts pertexen del mateix
 llinell de alli haont partex lo Arch principal, de manera que lo formeret
 sobratet sa troba dos o tres palms mes alt que los altres, y com la penderia
 no carrega a llinell tot el pes de ella enpen alo enfront de la capella,
 y si algun curios o uol mirar trobura que a Sant Jaume y a Sant Miquel
 sa troban capellas qui an fet grans mouiments y es lertissim que si la
 penderia carregas a llinell no aquera tingut horacio de petir, y si
 algu emdignes que no pot asser la causa aqueixa per raho que a moltras
 altres parts sa troban capellas fetas ab la mateixa trasa y no an fet nign
 mouiment, respondria jo anaquell que la fora de molt de respalles a
 uengut a suplir aqueixa falta, las capellas perllongades tanta antigas
 estan que lo formeret del enfront pertex del mateix llinell del Arch
 principal ab lo mateix mod y los formerets de los dos parts partexen
 de mes amunt de alli haont dona loch la Giue y lo mes alt de ells
 sa alliuella ab lo del enfront trobantse tanbe lo formeret sobratet
 mes amunt que los altres, relleuant a part la capella quadrade y la
 perllongade feta la demes munkeria antiga es molt bona y curiosa y
 saquexen los monestrals la mateixa horde pero en raho de exas dues
 nos permet de molts anys a esta part tresorlos de xa manera, non die jo
 per corregir ni mens preiar los monestrals Antics antos be entene que
 eran homens molt aprimorats pero sa de considerar que com ells foren
 per lo menos a esta Ciutat de Mallorca los inuents de la Munkeria

es seré que no porien pendra llum de altra perquant no m'avia encara
 y trop que feren mes ells ab lo que inuentaren que nosaltros corregir
 algunes coses prenent axperientia de las suas obras, y axi per ex
 que de dret los tota donatlos molt gran alebansa perauer tret a
 llum una ciencia tan remuntade que si un curiós la posa a mirar
 per menut la Catedral y considera la compostura de aquelles colum-
 nes compostas ab tan gran horde, la distantia que tenen las de
 una part ab las de la altra, la grandesa de aquells arcs princi-
 pals del nau major, la hordonanta de totes las capellas en particu-
 lar una que nia de sinch claus ab la qual estan enterrades
 tantes curiositats y tantes finesas ne a ser una cosa qui pasma que
 per asser Mallorca illa y terra no molt gran la poden tenir per
 diborsos de tenir dos edificis tan superiors com son la Catedral y la
 llorja que guerdant al decoro ala Catedral per asser de major gran-
 desia dir que qui aul neura curiositats, correspond entia de molts
 res, y obres ben treballades naja ala llorja,
 a sirca de la capella quadrade la comuna opinio de los menestrals de
 sinquanta anys a esta part per mes o manio es que treuen un
 formeret de nient per lo enfront y las dues parts desta manera
 treuen el resta de la fiue de una part y altra y aquell trast lo
 tensitzen y tre lo ques troba mes auall que lo formeret sobra test
 lo pujen de pendret y ab aqueixa horde tots quatre formerets a lo mes
 alt la troban a nivell, y per la capella per llongade treuen per
 lo enfront de la capella un formeret de nient per alliuellarla ab lo
 sobra test y per les dos parts mes estretas treuen altra formeret y troben
 tanbe alo mes alt tots quatre alliuell, noia dubta que las
 Cientias com son theologia, astrologia, Artografia, Geometria,
 Arismetica, Matematiga, y tanbe lo nostre Art de Arquitectura
 es seré que sempoa la emprimen y los ingenis sempoa van remun-
 tant a mes facilitat y major finesa y parex que la ratio per si mateixa

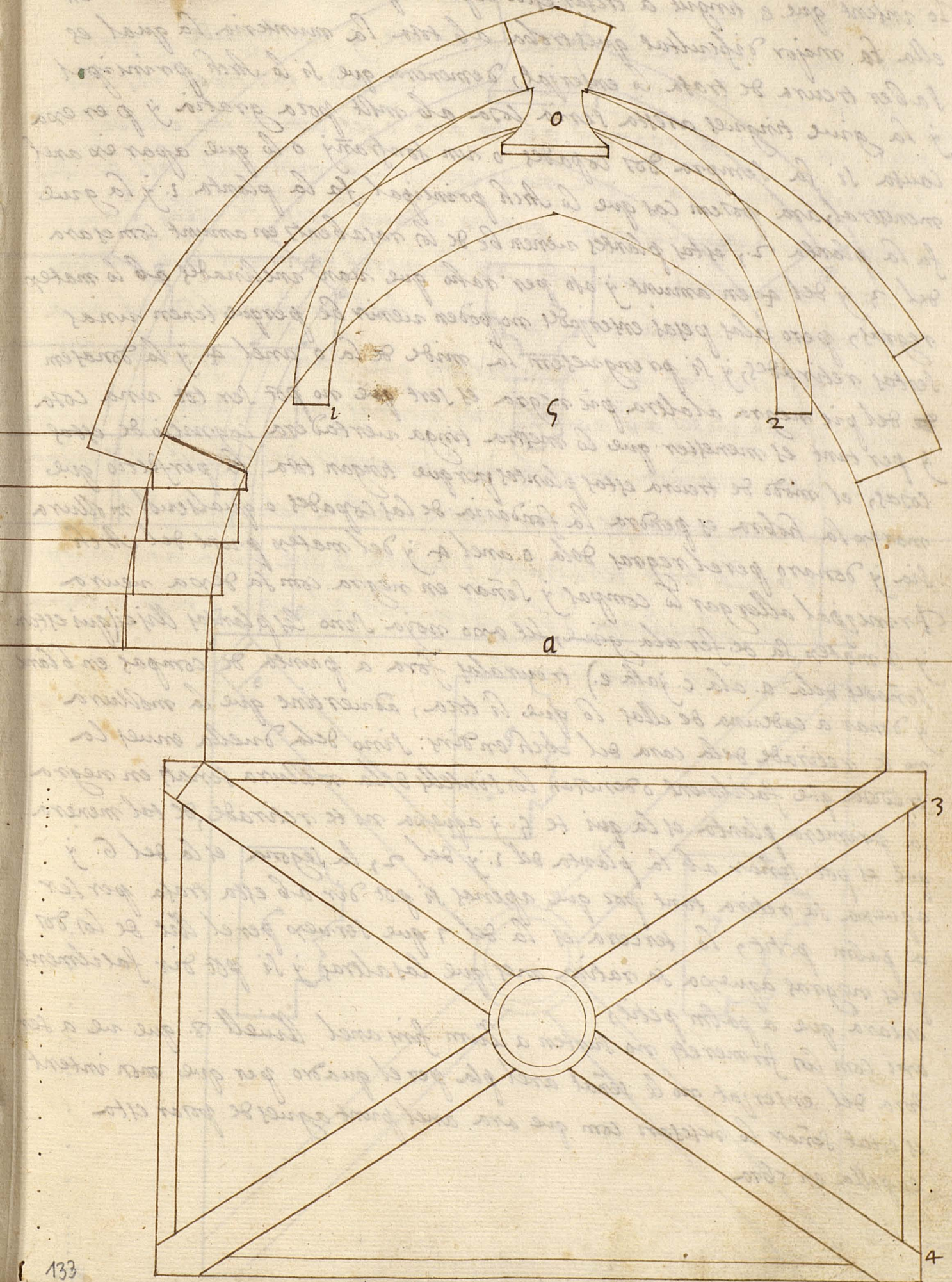
resplandex y dora a entendera que esta llej es mes curiosa y mes fore q.
 las antigas, mes sea de saber y entendera que de vint anys a esta parte
 por mes o manco es exit a llum un menestral el qual es el mes a bonat
 de tots los altres tant per ciencia com per experientia y aquest tal
 ab la sua opinio no por consentir que ala capella quadrade sa
 treja formeret de nient, sino que vol que lo sobratest seruesca per
 totes quatre parts, y ala capella perllongade vol que lo sobratest
 seruesca per lo enfront, y per las dos parts estrechas sa treja un formeret
 ordinariamente del modo que sa acostuma, demenura que ell tan solament
 esta ab la sua opinio los altres mestras no an volgut mai a brejar
 esta llej donant cadu las rasons que li aparex en contrari que
 auer las de resitar per mon ut seria cosa prolixa basta prou que
 aquest que tinc apuntat diu que axi com una volta peraresta
 ara sia quadrade o perllongade las quatre arestas partexan totes
 de un linell y los quatre sintells de las parets a los estremes de la
 mes alt. la troban tanbe a linell ab lo mateix modo a de estar la
 capella quadrade y la perllongade, sols la troba la penderia ala
 llum mes alta que los quatre formerets tota la alta de la giue y
 com jo conce que ell tan solament diu mes prim en raho de lo que
 tinc referit que tots los altres no vull fer lo que sa acostuma
 quant ofisi te un consell que es fol seguir que per molt prim
 que diga un home ab lo negoci que tractan ue a perdra si te
 manco mots de la sua part antes be em resde ab lo seu parer per
 asser tan subtil y tan gallart y demostrare ab las dos primeras
 capellas quadrade y perllongade el seu modo puntualment
 ajustant de mon concepta alguna particularidad y tot los qui no
 gusteran del meu determini que uiscan ab la llei porade anel seu gust,

sempre per regla general en qualsevol inuentio de capella: lo mes
alt de la tradosa del Arch principal es lo mes alt de la duella del
formeret, y lo mes alt de la tradosa del formeret es lo mes alt de la duella
de la gine, y axi com en los biosos sa te com tinc dit aquest motiu
de duella a ralleuament y de ralleuament a duella: ab la munteria
sa te aquest altra, tradosa d'arch principal duella de formeret, y
tradosa de formeret duella de gine, el modo que e portat ab esta capella
es que apres de auer seniat lo quadro ab las gines y formeret anel pla
e donat del. 1. anel 2. tres palmes que es lo gruix del Arch principal y
e seniat en negra de part a part, despres e seniat lo Arch de la emplania
del resta de la gine que es de la o. ala o. y aquell tronç de trass qu'et
de la o. anel raco alla si fa bax un capitallet o algun adorno, de
menera que e seniat lo sintell de la duella en negra, despres e seniat
en blanc la tradosa del Arch y lo formeret ala part 3. despres e pre la
mide del mitx de la clau ala a per el pla y e seniat aquella per el
lliuell del 4. anel 5. y per el mateix llivell e seniat a punt fustat el punt
5. y lo mes alt de la tradosa del formeret y e seniat en blanc, despres e donat
la asta de la gine y e seniat en blanc del mateix punt, despres e seniat lo
pesas del enserjat com sa dexa ueura, despres e seniat la clau donant li
lo regrador del mateix punt de la gine, despres de fet tota exa puntua.
litat: sa de seniar en negra tot lo que primer estau seniat en blanc
la causa perque e dit que primer sa senia en blanc es perque la clau
no estigues nefrade sobra de ella ab los sintells en negra, perque de
esta manera es mes hermosa ala vista, la pesa e. qui te axide fins ala
e. y fins ala m. apo son puntualment totes las plantas del enserjat, que
son unas pesas grans qui donan ratu alo Arch principal y ala gine,
y encara que lo formeret estiga seniat anel pla per compte de las plantas
no sa de fer menjo de ell perque com ell surt a llum es ala altaria
del 3. que ja es fora del enserjat, y aso es per la ratu que tinc notabl
dargament que null que lo formeret sobratet serueca per tot quatra

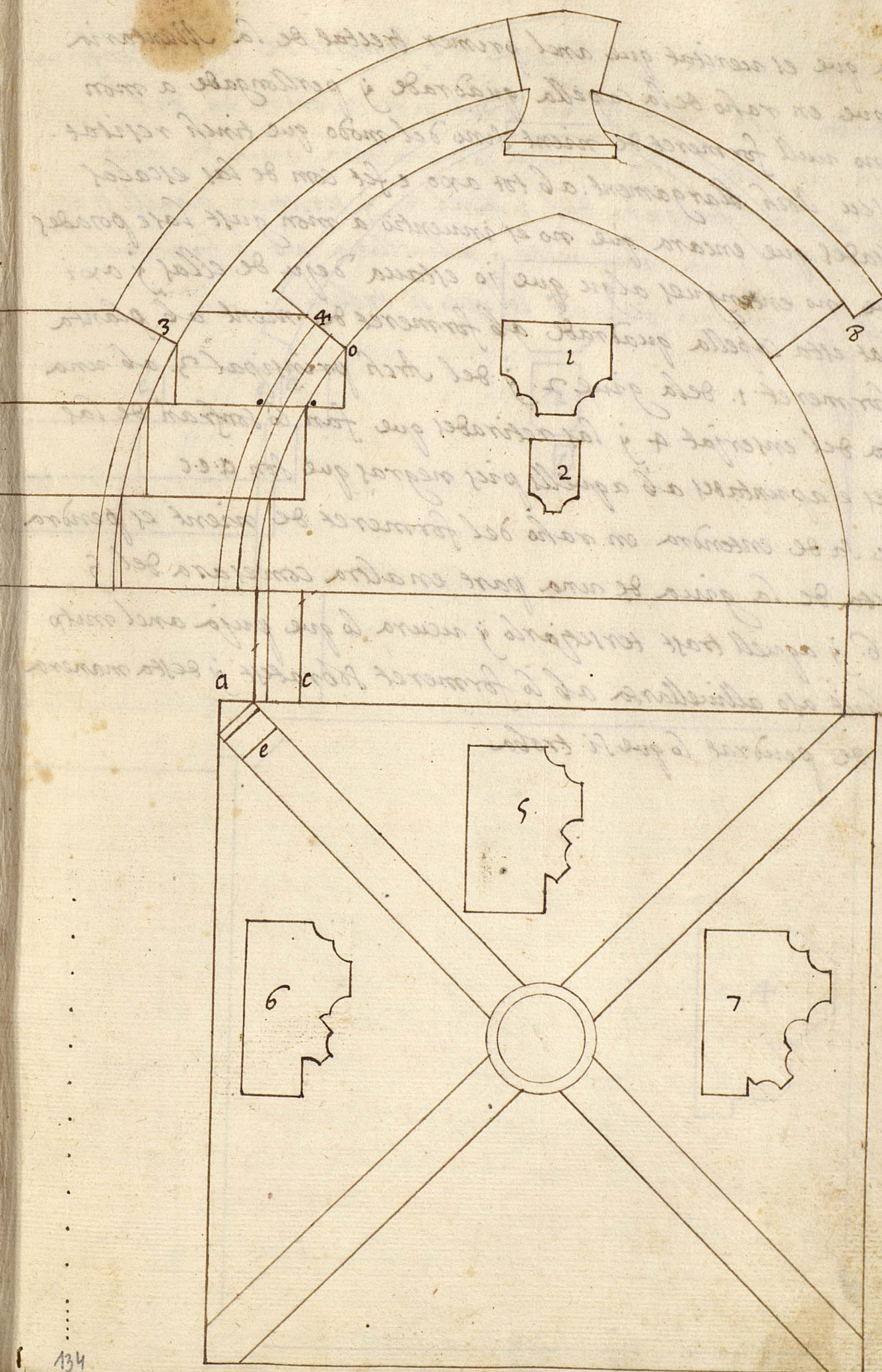

Així com ab los biapoi may sa muda lo camí y tant solament lo
muden les inuencions: orí matex es la munteria, de tal manera que
el qui sap tresar una capella quadrada y la enten perfectament
facilment sebra tresar totes les altres y per exa causa emara
que la explicació de esta capella perllongada sia breu no importa
suposat estot un camí sols te mes aquesta un formeret mes que lo
quadrado que es el qui te 1. 2. el modo que sa de tenir per auer lo de
senyar es penora lo recta de la gire que es del 3. anel 4. y aquell
trast sa de tersetjar y apres de tersetjar neura per lo plom quina
cantitat puja anel mitx sabut ato sa de penora aquella mide y
posar una punta del compas a lo mes alt de la trada del Arch
principal (que es lo matex que la duella del formeret sobratet anel
punt de la o) y la altra per el plom capauall que es el llinell 5 a les
horas del llinell 5. en amunt sa de senyar lo formeret, de manera que
tot lo que te del llinell de la a anel 5. a de pujar de penoret,
el modo de treura les plantas del enserjat llijes sens nigrun ador no
es lo matex que aquelles de la capella quadrada de la altra plane
y per exa causa no los señades, ala plana que saguex rasant
per memut totes las suas circunstancias

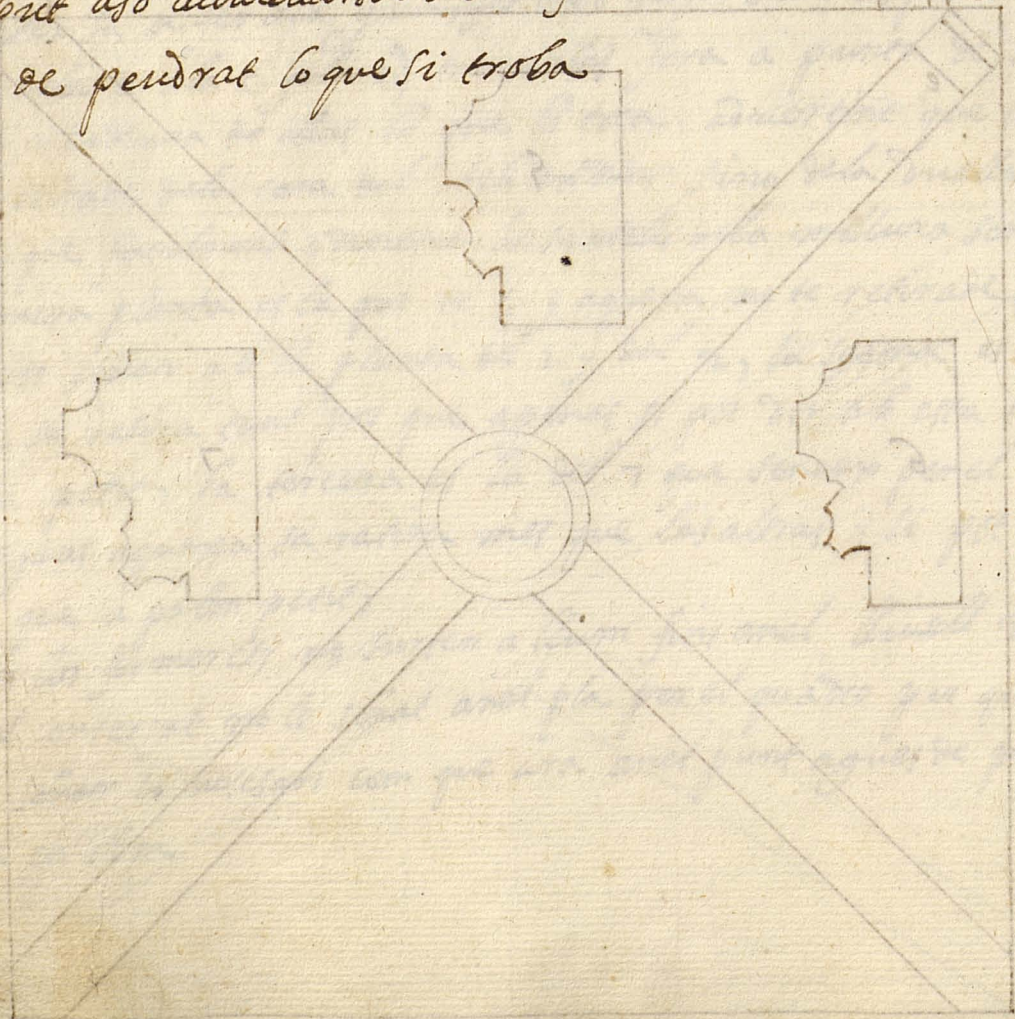

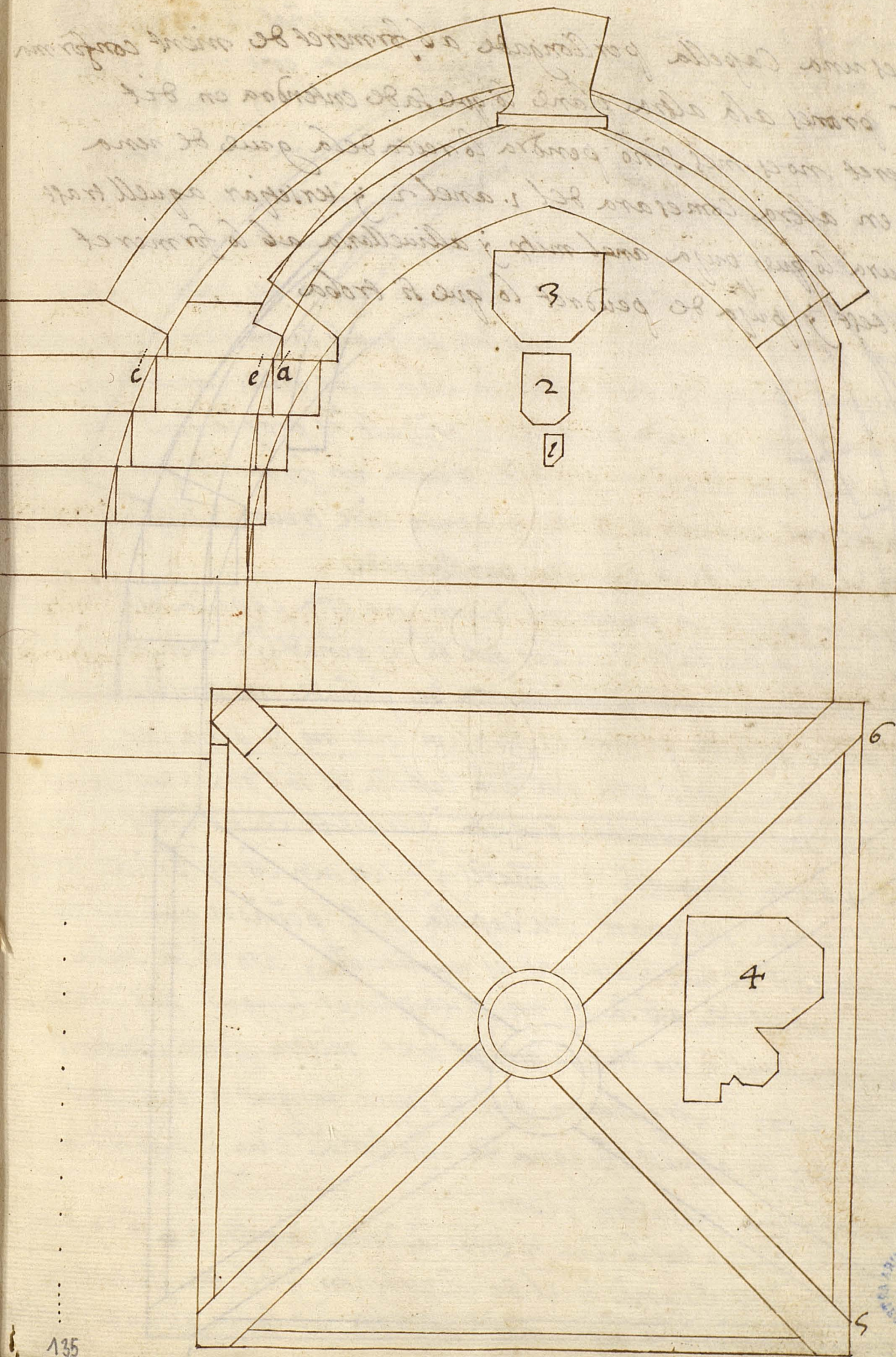

Lo intent que e tingut a tresar esta capella quadrada es estat resutar en
ella la major difficultat ques troba ab tota la munteria la qual es
saber treure de trasa lo enterjat, demanera que si lo Arch principal
j la gire tingues aresta seria cosa ab molt poca gratia j per exa
lauta si fa sempre dos copades o un sonfranj o lo que apar ex anel
menestral, ara posem cas que lo Arch principal fa la planta 1. j la gire
fa la planta 2., estas plantes venen be de los rasabents en amunt comes ara
del 3. j del 4. en amunt j ato per raho que van inclinades ab lo matep
regras, pero alas pesas enterjades no poden venir be perque tenen unas
sents retirades, j si prenguesem la mida de la o anel 4. j la donasem
del pie negra al altra pie negra es sert que no pot ser tot una cosa
j per tant es menester que lo mestre tinga uertadera cognitio de estas
cosas, el modo de treure estas plantas perque tingan tota la perfectio que
moxe la obra es peñora la fondaria de las copades o qualseru mollura
sia j donaro per el regras dela o anel 4. j del matep punt del Arch
Principal allargar lo compas j senar en negra com la dexta neuca
j lo matep sa de fer ala gire, fet axo noja sino las plantas lises (qui estan
senades dela a. ala c. j ala e.) treuralas fora a punta de compas en blanc
j donar a cada una de ellas lo que li toca, aduertint que la mollura
no te retirade dela cara del Arch en dins: sino dela duella enues lo
treedora que facilmente o denotan los sintells dela mollura senats en negra
la primera planta es la qui te 5. j aqueixa no te retirade, de tal manera
que es pot senar ab la planta del 1. j del 2., la segona es la del 6. j
aqueixa sa retira tant poc que apenas si pot dir ab esta trasa per ser
a palm petit, la tercera es la del 7. que serueix per el dit de los dos
pies negros aqueixa sa ratura mes que las otras j si pot dir facilmente
encara que a palm petit,
oxi com los formerets no surten a llum fins anel. llinell 8. que ue a ser
fora del enterjat no le senat anel pla per el quadro per que mon intent
es estat senar lo necesari com que ara anel punt agues de posar esta
capella en obra

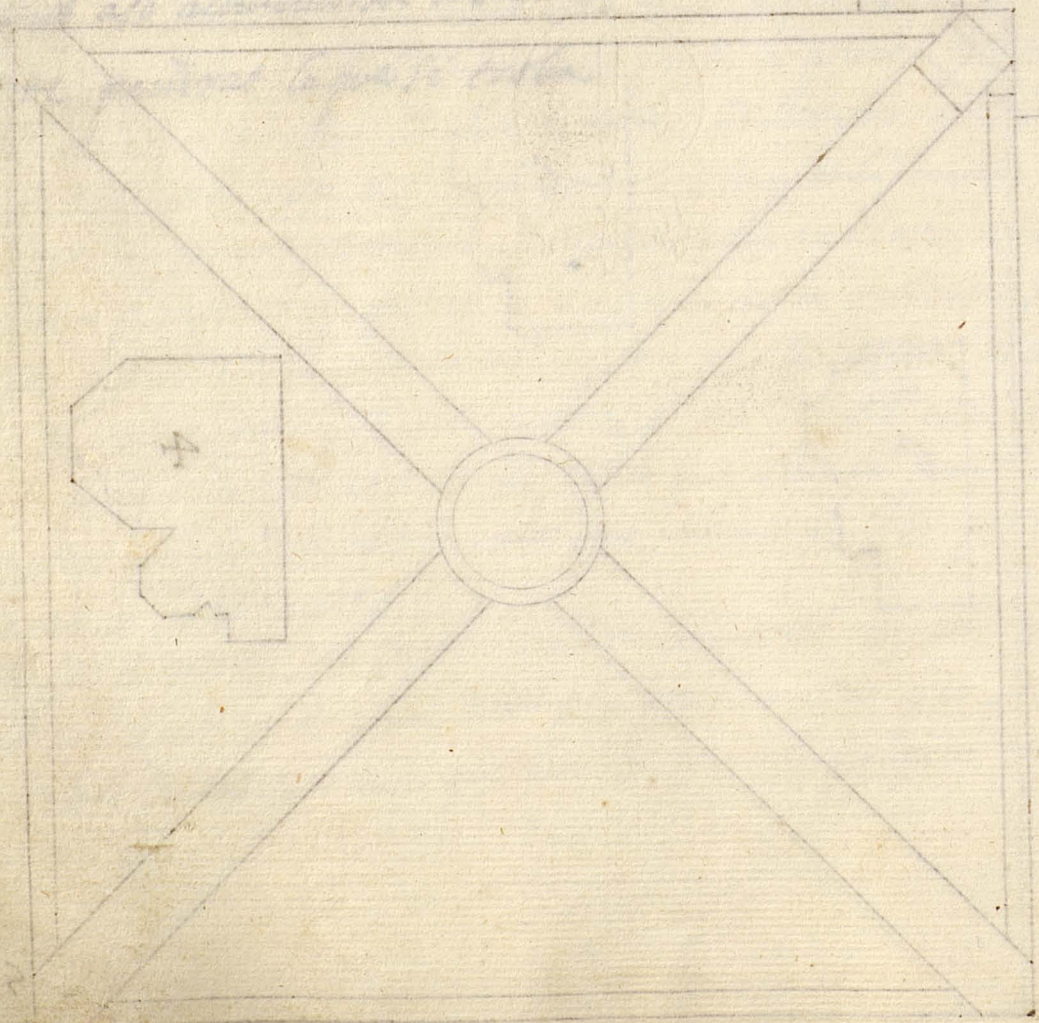

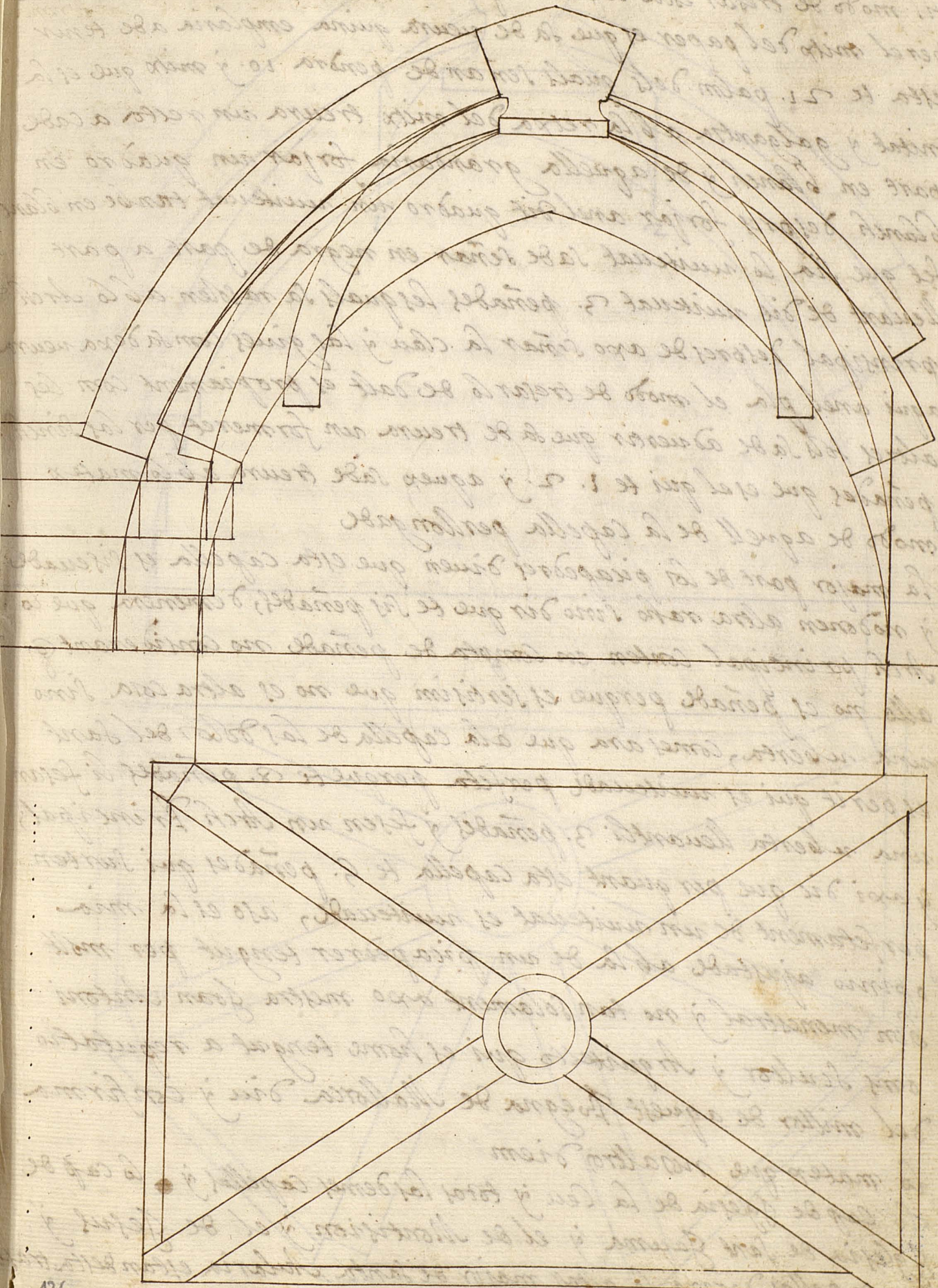
Encara que es veritat que anel primer tretat de la Muntario
 edic que en raho de la capella quadrade y perllongade a mon
 gust no uull formeret de nient sino del modo que tinch resitat
 anel seu lloch dlargament: ab tot axo e fet com de las escalas
 capelades que encara que no es inuentio a mon gust lase porades
 perque no entengues algu que jo estaua deju de ellas y axi
 e posat esta capella quadrade ab formeret de nient ab planta
 del formeret 1. de la giua 2. y del Arch principal 3. ab una
 planta del enserjat 4 y las retirades que fan lo sonfrañ de las
 plantes e apuntades ab aquells pies negras que son a.e.c
 lo que sa de entendre en raho del formeret de nient es pendra
 el recta de la giua de una part en altra com es ara del 5
 anel 6. y aquell trast tersujarlo y ueura lo que puja anel mitx
 y sabut aso alliuellarsa ab lo formeret sobratet y desta manera
 puja de pendrat lo que si troba

Aso es una Capella perllongade ab formeret de nient conforma
tinch promes ala altra plane lo que s'ade entendra en dit
formeret no es mes sino pendra lo recta dela giule de una
part en altra comesara del 1. anel 2. y tersejar aquell trase
y ucara lo que puja anel mitx y alliuellorna ab lo formeret
sobra cese y puja de pendret lo que si troba

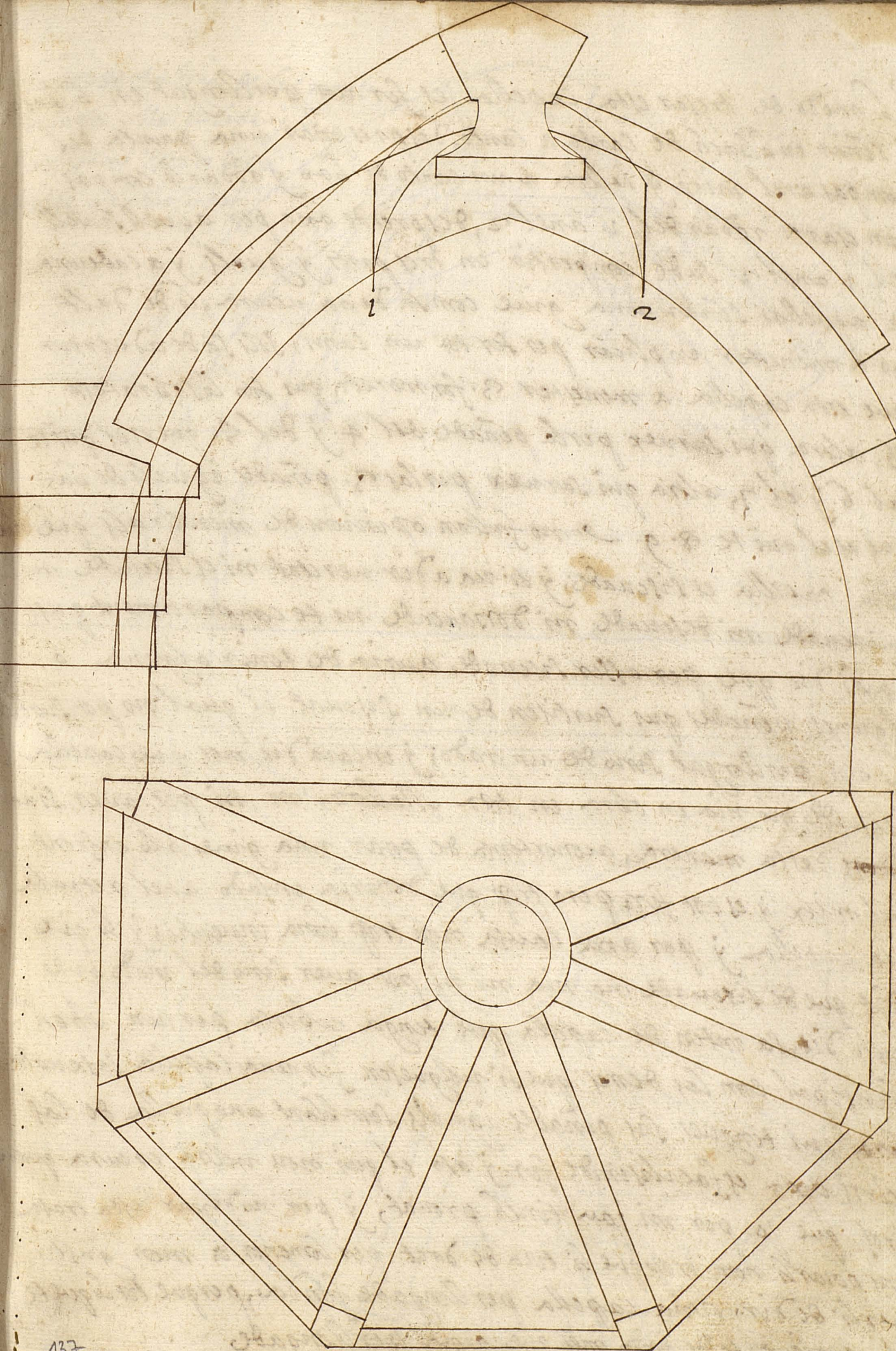

Al modo de tressar esta capella apres de auer senat la retxa en blanc
per el mitx del paper es que sa de neuca quina emplaria a de tenir
esta te 21. palm dels quals sen an de pendra 10. y mitx que es la
mitat y galgantra a b la retxa del mitx treura un recto a cade
pare en blanc y de aquella grandaria forjar un quadro en
blanch despres forjar anel dit quadro un uniteuat tanbe en blan
fel que sia lo uniteuat sa de senar en negra de part a part
lleuant de dit uniteuat 3. penades les quals sa rasolen ab lo Arch
principal despres de axo senar la clau y las gines com sa de xa neuca
aqui anel pla el modo de tressar lo de dalt es propiament com les
altres sols sa de aduertir que sa de treura un formeret per los sinch
penades que es el qui te 1. 2. y aqueix sa de treura ab lo mateix
modo de aquell de la capella perllongade.

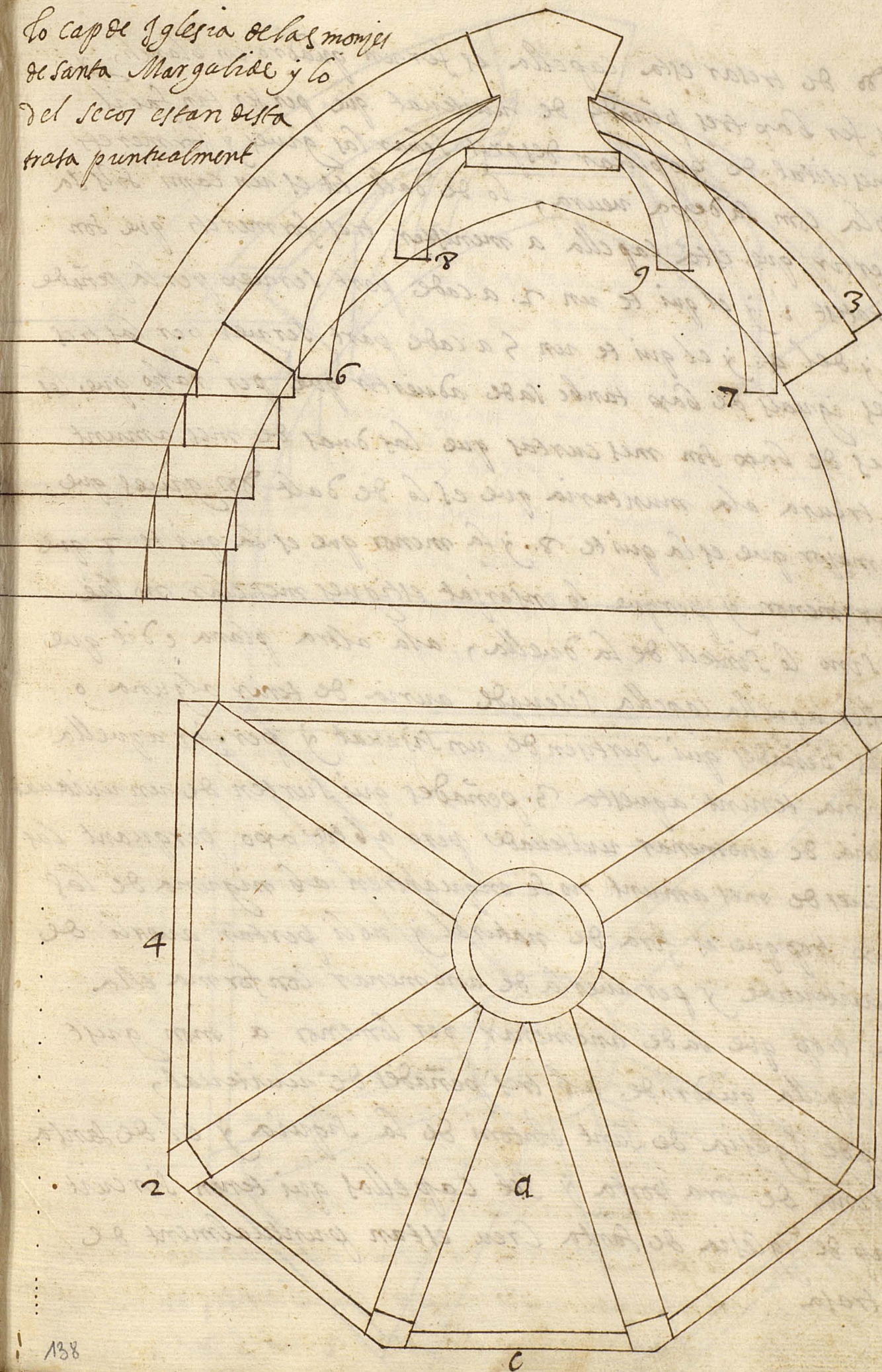
La major part de los picapedres diuen que esta capella es sis euade
y nodonen altra raho sino dir que te sis penades, demenera que lo
Arch principal contien en compte de penade no considerant q.
allo no es penade perque es sertisim que no es altra cosa sino
una uberta, comes ara que ala capella de las dols del Sant
es perit qui es uniteuade perfita perque te 8. penades li fesan
una uberta lleuantli 3. penades y fesen un Arch Principal;
y axi diu que per quant esta capella te 5. penades qui surten
perfectament de un uniteuat es uniteuade, aso es la mia
opinio ajustade ab la de un picapedrer tengut per molt
bon menestral y no tan solament axo mestra Joan Antoni
oms Sculptor y Arquitecto qui es home tengut a reputatio
del millor de aquest Regna de Mallorca diu y confirma

lo mateix que nosaltros diem
Lo Cap de Iglesia de la Ceu y todas las demes capellas y lo cap de
Iglesia de Sant Jauma y el de Montision y el de Jesus y
dos capellas de xera lo altar major de Santa Aularia estan desta traça

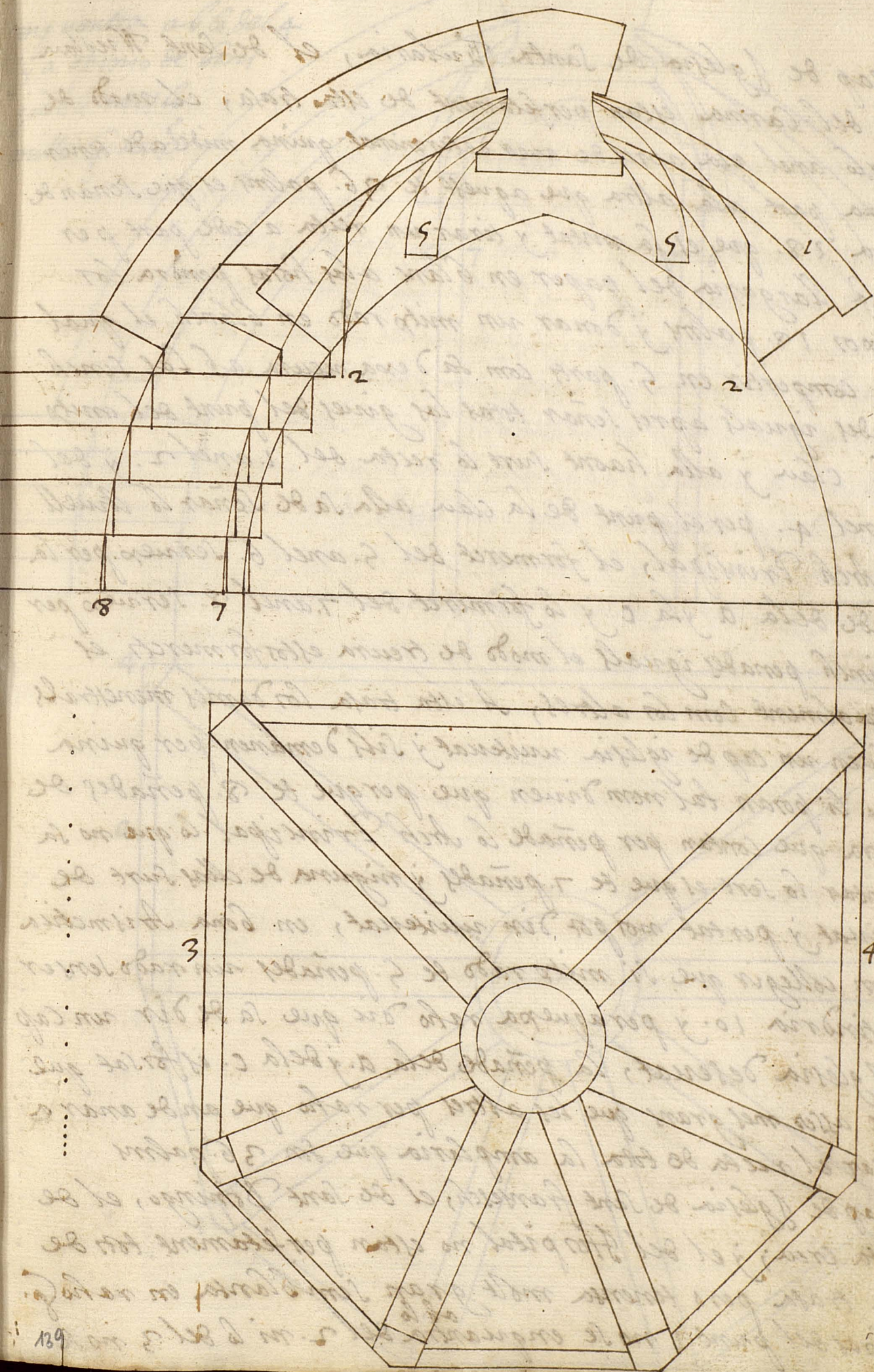

El modo de tresar esta capella es fer un perllongat en blanch
j senar en blanch de canto a canto, despres posar una punta del
compas anel mitx j laltre a un canto de baix j rodar lo compas
com usara rodar del 1. anel 2, despres de axo per aquell sintell
del 1. anel 2 sa de compertir en tres parts j quals j a cada una
de aquellas senar una giue com la d'axa ueura, lo de dalt
no a menester explicar per ser tot un cami, sols sa de aduertir
que esta capella a menester 3. formers, qui son los obrats
3, altra qui suruen per la penade del 4. j del 5. que es el qui te
al 6. j el 7, altra qui suruen per las 3. penades iguals de baix
que es el qui te 8. 9. — no faltan opinions de menestrals que
esta capella es sisenade; j si na a dir veritat ni es sisenade ni
unisenade ni desenade ni d'osauade ni te compartiment just
j axi dic que per esser sisenade auria de tenir alguna o
algunes penades qui surtisen de un sisenat el qual no pot surtir
de un perllongat sino de un radi; j encara dic mes que capella
sisenade no nia en obra en tota Mallorca ni ni pot auer sino
~~ja~~ desta manera, a on tenc de posar una giue als enfront
anel mitx j es pot fer, pero trop que donaria enfado anel retaula
de la capella j per axa causa nou trop bona inuentio; j lo que
e dic que de sisenade no nia ni ni pot auer sino del modo que
tinch dit, sa enten de capella qui tenga uberta per un Arch.
Principal com las demes que si volguesen fer una capella sisenade
clara qui tingués sis penades iguals semblant an aquella de Cas.
Dolors axo es facilissim de fer j axo el qui nou voltra creura que
prof que jo per mi ja tinch prouat, j per no dexar esta trata
com posarli nom trop que li tra de dret per lomenor a mon gust
auerli de dir, una capella perllongade fonda, perque tot li que te
de la c ala c te de fondo mes que una perllongade

Lo cap de Iglesia de las monjes
de Santa Margalide y lo
del secor estan desta
trata puntualment

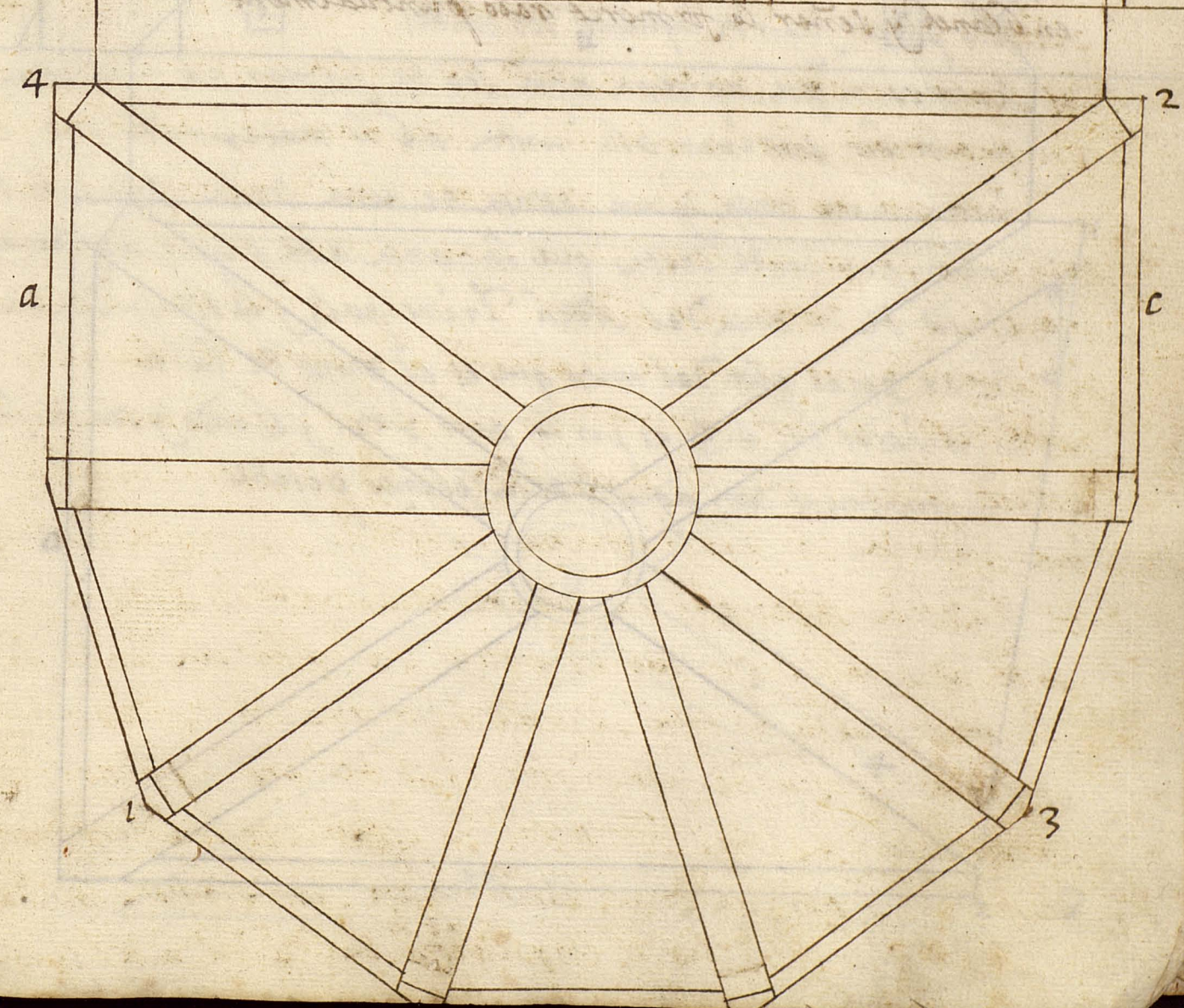
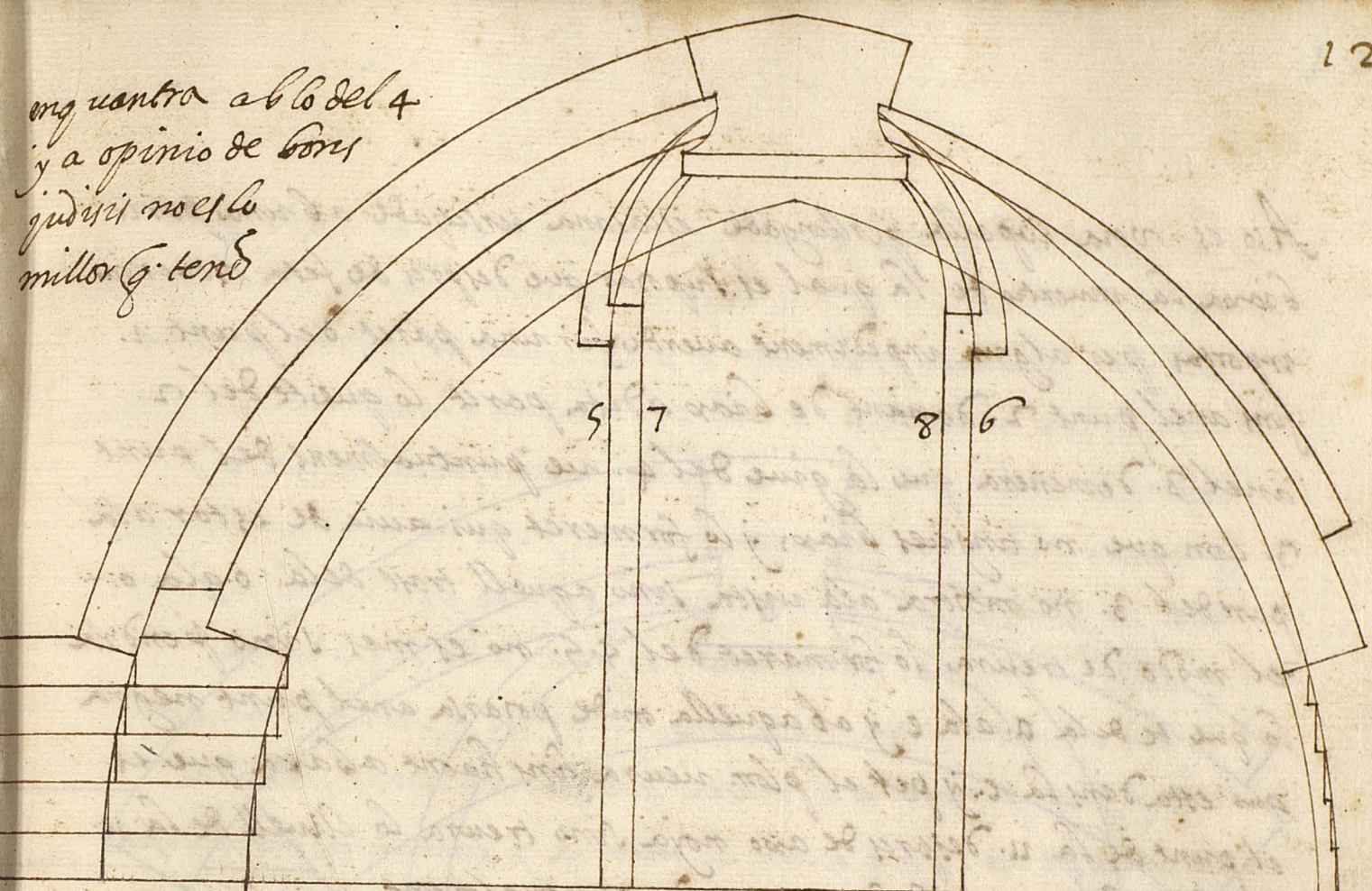

El modo de trazar esta capella es fer un quadrado en blanc, y
despres fer bax tres peñades de uniteuat que per ser tan facil
no te necesital de explicar despres senar las guies y formerets
anel pla com sa dexa ueura, lo de dalt ha es un cami solt sa
de aduertir que esta capella a menester tres formerets que son
el sobratet 1. y el qui te un 2. a cade part seruey per la peñade
del 3. y del 4. y el qui te un 5 a cade part seruey per las tres
peñades iguals de bax tanbe sade aduertir que per raho que les
4. guies de bax son mes curtas que las duas de mes amunt
sade treura ala muntaria que es lo de dalt dos guies que
son la mayor que es la qui te 8. y la menor que es la qui te 7 que
per aser menor y perque lo onserjat estigues mes clar no lie
senar sino lo sintell de la duella, ala altra plana e dit que
per aser aquella capella sisenade auria de tenir alguna o
algunes peñades qui surtuyen de un sisenat y per fer aquella
raho bona tenint aquesto 3. peñades qui surten de un uniteuat
la auria de anomenar uniteuade pero ab to o po perquant las
dos guies de mes amunt no se engrantren ab ninguna de las
de bax trop que es fora de natural y no li pertañ auerli de
dir uniteuade y per auerla de anomenar conforma ella
merex trop que sade anomenar per lo menos a mon gust
una capella quadrade ab tres peñades de uniteuat,
lo cap de Iglesia de Sant Antoni de la Siquia y el de Santa
catalina de fora porta y set capellas qui tenen circuit
lo cap de iglesia de Santa Creu estan puntualment de
esta trasa.

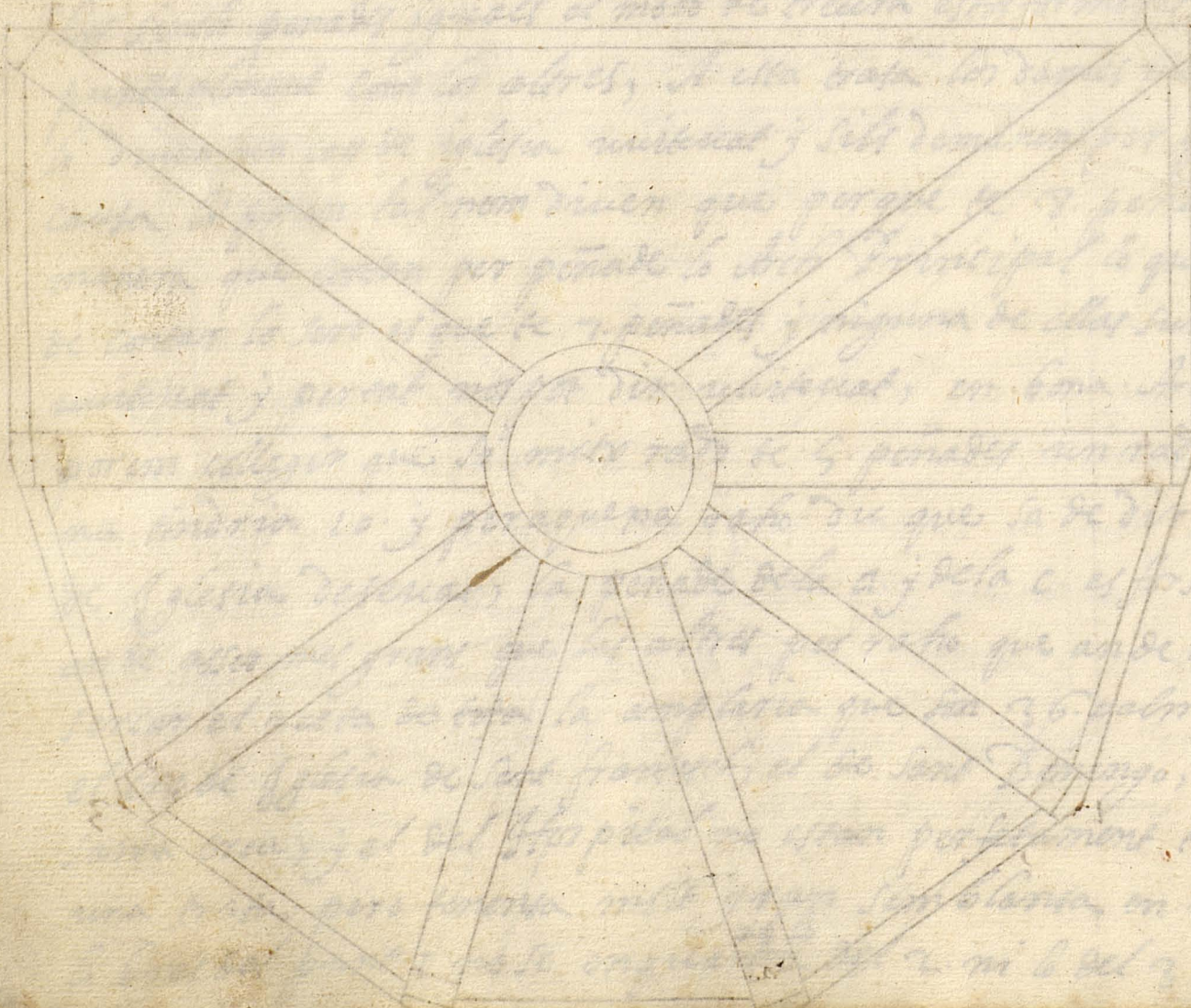

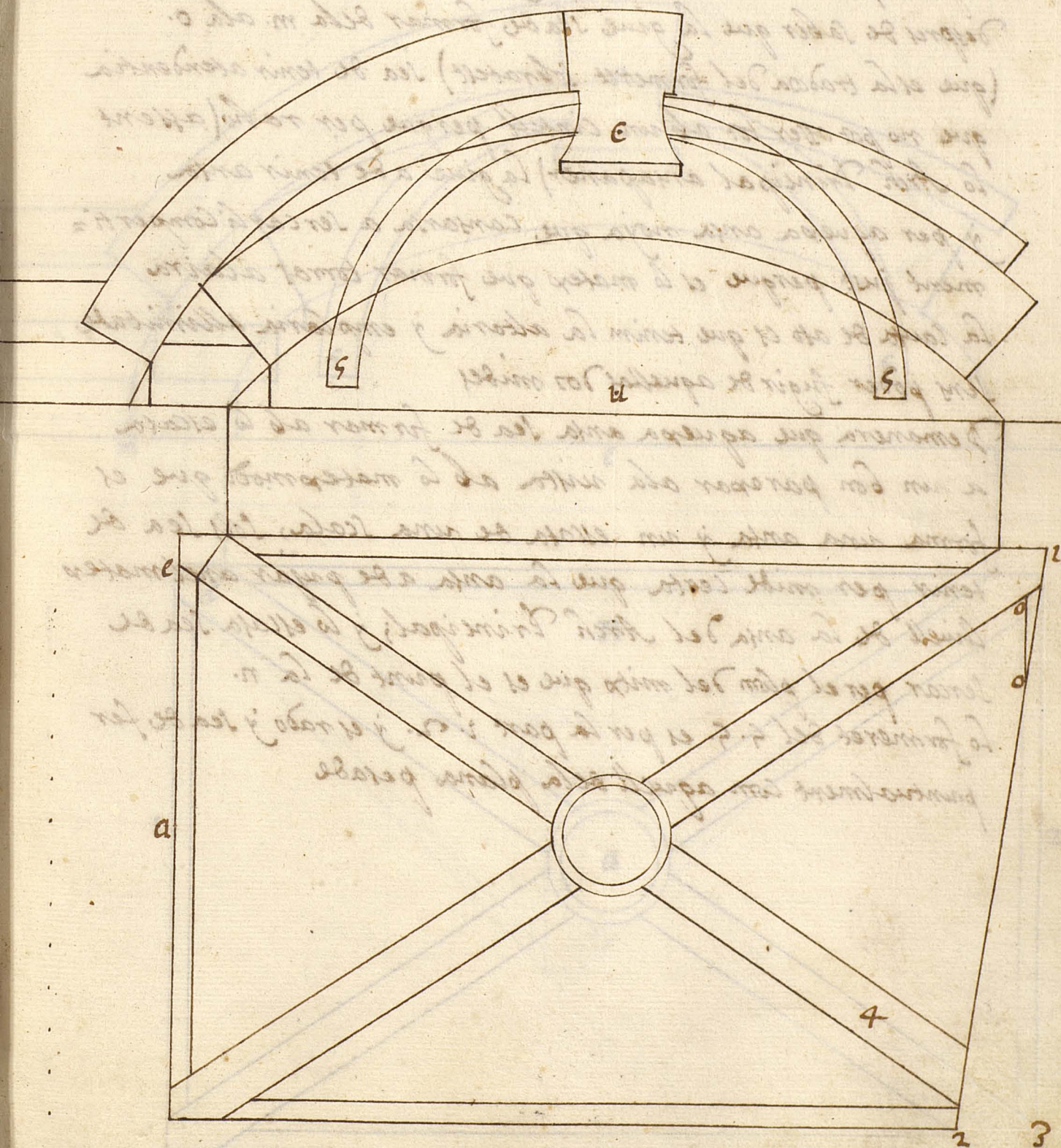
El cap de Iglesia de Santa Eulària, el de Sant Miquel
y el del Carme estan perfectament de esta trasa, el modo de
trasarlo anel pla apres de aver determinat quina mide a de tenir
de una part ala altra que aquest te 36. palms es que senan de
pendra 18. que es la mitat y tirar un recta a cade part per
tota la largaria del paper en blanc alas horas pendra los
matexos 18. palms y donar un mitx rado en blanc el qual
sa de compertir en 5. parts com sa d'exa neuca ab las sinch
peñades iguals apres senar totes las guies del punt del mitx
de la clau y alla haont surt lo recta del 1. anel 2. y del
3. anel 4. per el punt de la clau alla sa de senar lo linell
del Arch Principal, el formeret del 5. anel 6. servey per la
peñade dela a y la c y lo formeret del 7. anel 8. servey per
las sinch peñades iguals el modo de treura estos formerets es
puntualment com los altres, A esta trasa los dames menestrels
li diuen un cap de iglesia uniteruat y s'ls demanen per quina
causa li poran tal nom diuen que perque te 8. peñades de
manera que cortan per peñade lo Arch Principal lo que no sa
de contar lo sert es que te 7. peñades y ninguna de ellas surt de
uniteruat y per tot no pot dir uniteruat, en bona Arismetia
por em collegir que si mitx rado te 5. peñades un rado senyer
na tindria 10. y per aqueixa raho diu que sa de dir un cap
de Iglesia deseuat, la peñade dela a. y dela c. es forsa que
an de assor mes grans que les altres per raho que an de anar a
sercar el recta de tota la amplaria que son 36. palms
el cap de Iglesia de Sant Francesch, el de Sant Domingo, el de
Santa creu; y el del Hospital no estan perfectament tots de
una trasa pero tenenya molt gran semblanta en raho q.
lo bras del punt 1 no se enquantra del 2. ni lo del 3 no se

ing uantra ab lo del 4
y a opinio de bonis
judicis no el lo
millor q tend

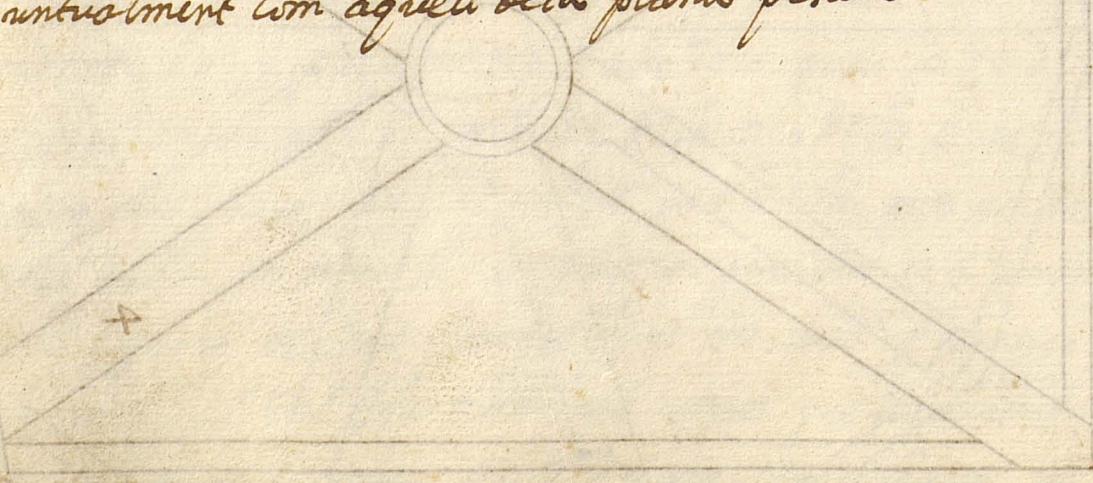
Aso es una capella perllongade escasana tersetgade ab una pariet
 biassa la inuentio de la qual es suporax que despres de feta escavria
 importas per algun impediment auerde fer una pariet del punt 1.
 fins anel punt 2. domant de biass adita pariet lo quete del 2.
 anel 3. demenera que la gine del 4. ne puntualment del punt
 3. com que no tingues biass, i lo formeret qui auia de estar ala
 pariet del 3. no mostra ala vista sino aquell troc de la o. ala o. -
 el modo de treura lo formeret del 5. 5. no es mes sino pondra
 lo que te de la a. ala e. i ab aquella mide posara anel punt negra
 qui esta dins la c. i per el plom neura fins haont abaxa que es
 el punt de la u. despres de axo noja sino treura lo linell de la u.
 en blanc i senar lo formeret rado puntualment

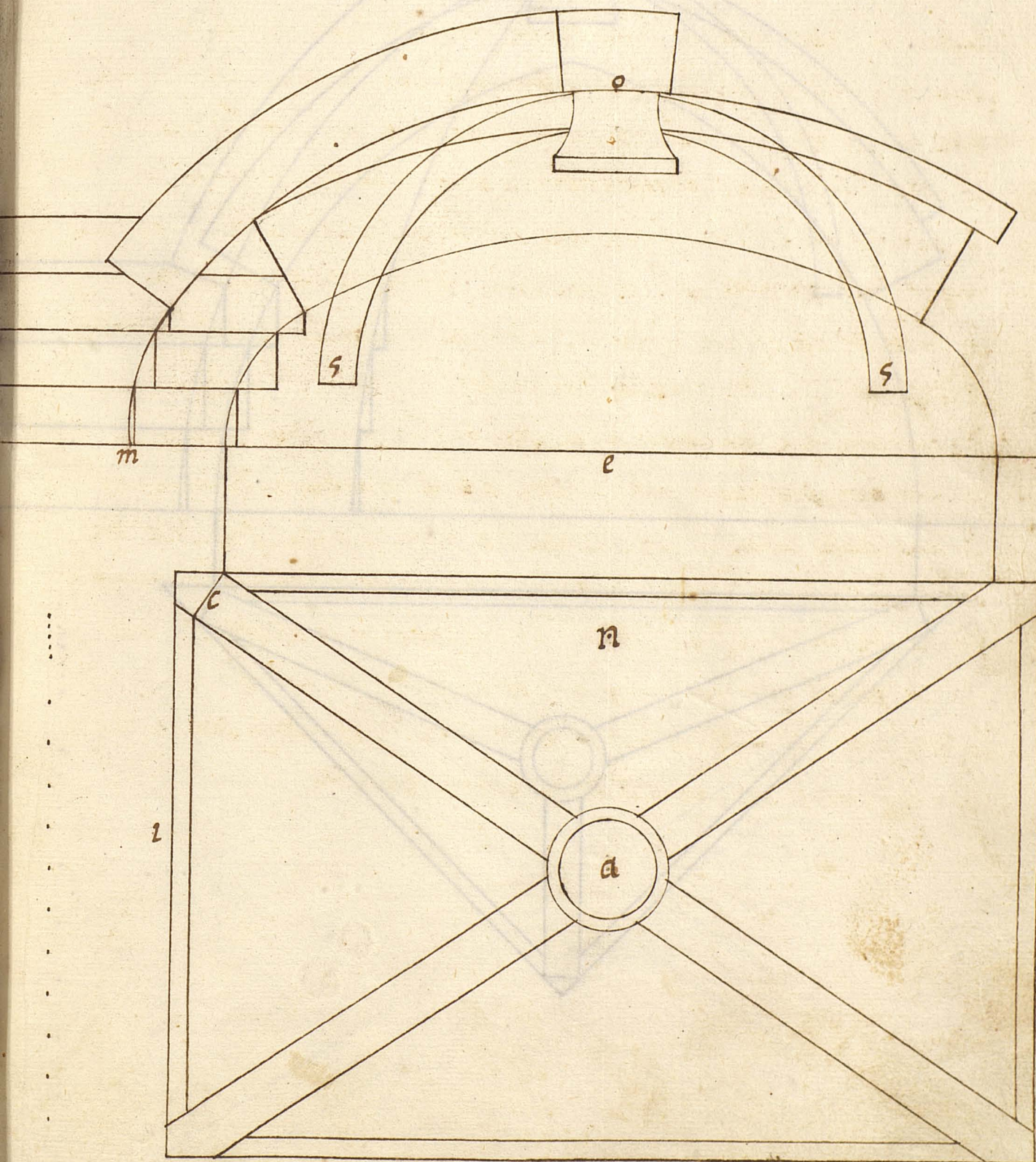

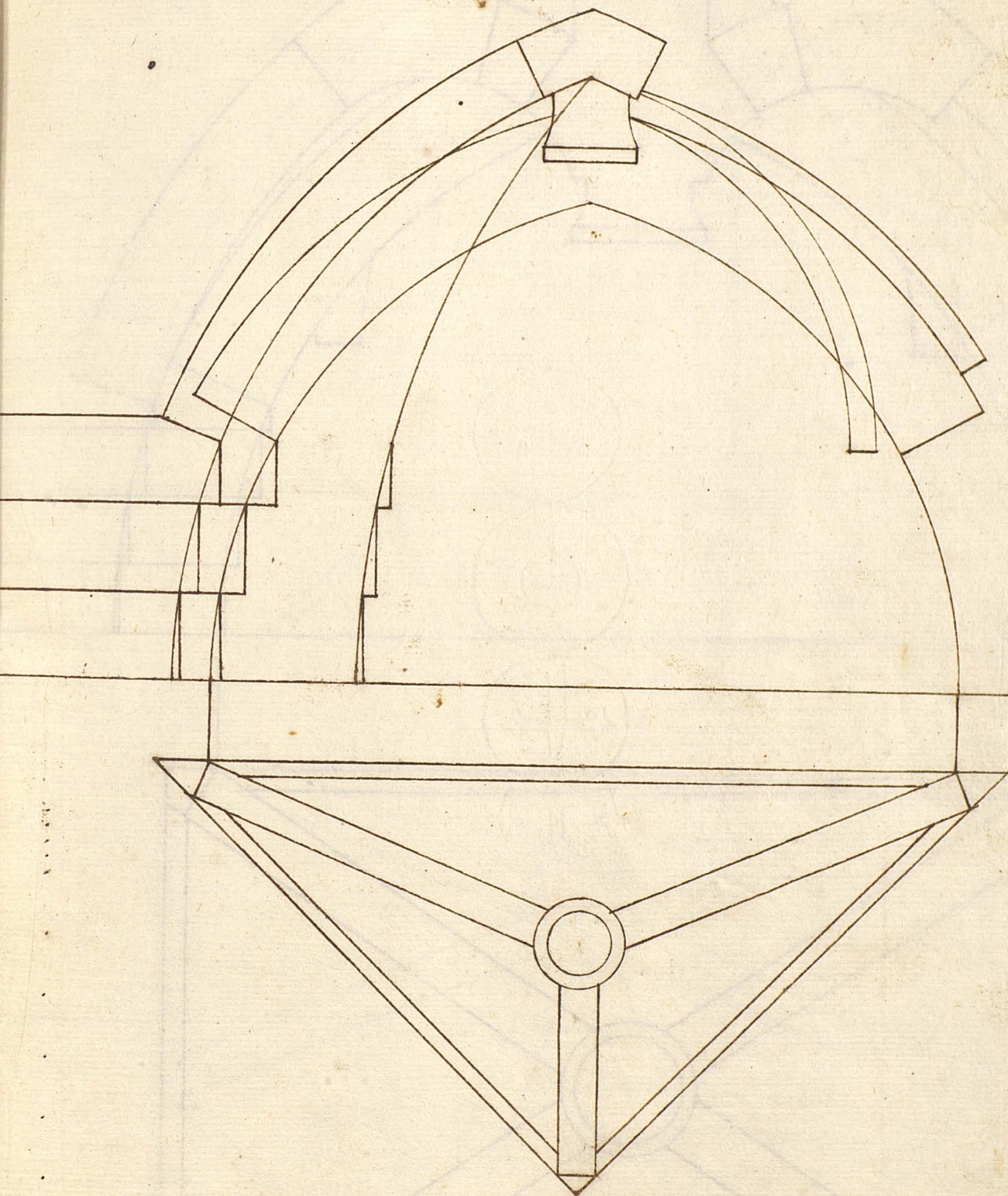

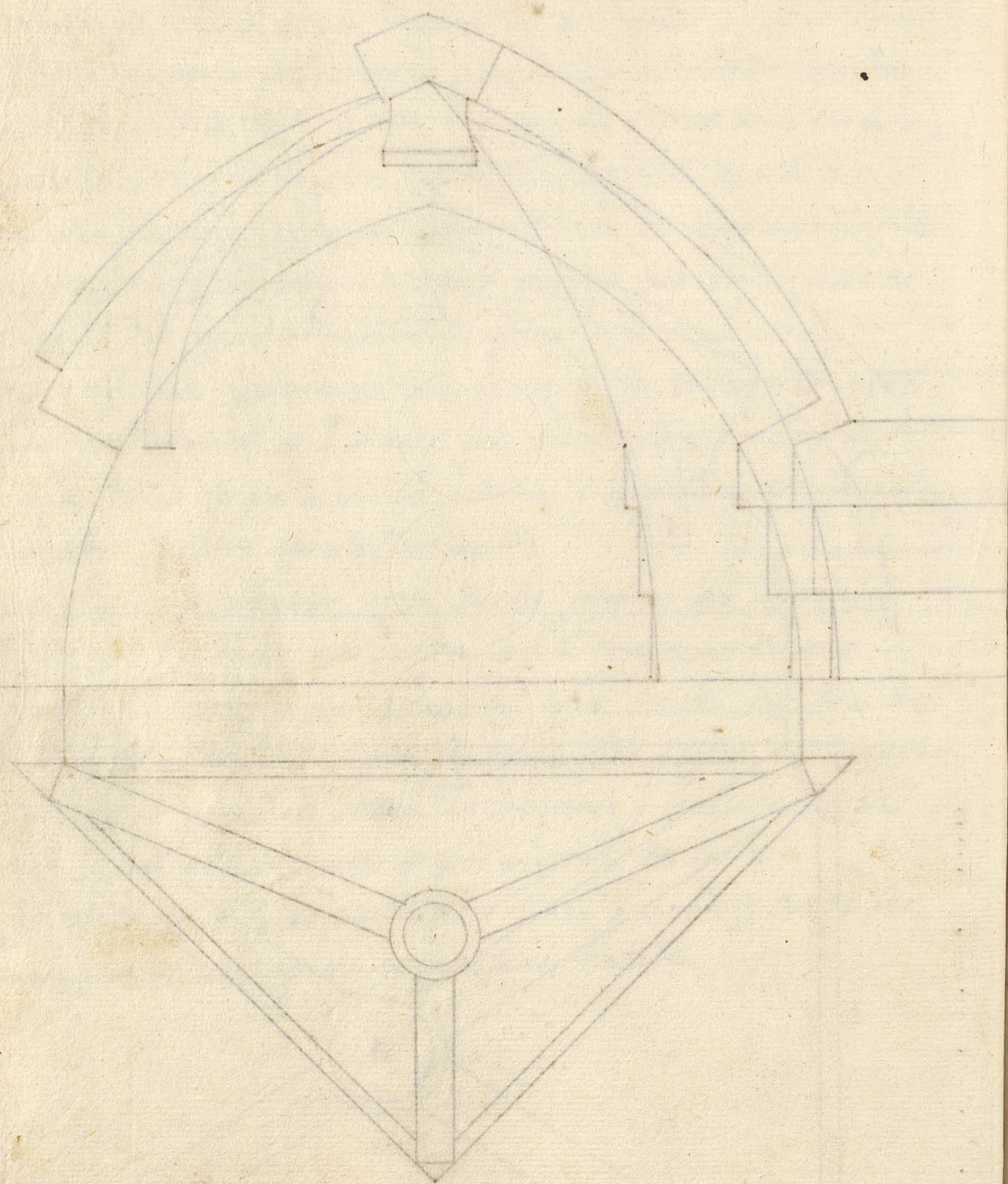
Aço es una capella per llongade. ansapaneu el modo que
e tingut en tresar-la es que despres de aver senat lo Arch Principal
y lo formaret sobratete e pres (seguint el modo de las otras
capellas) la mide dela a. ala c. y aquella e donat dela c. ala m.,
despres de saber que la gine sea de formar dela m. ala o.
(que es la tradosa del formeret sobratete) sea de tenir atendentia
que no pot esser tot ab un cintell perque per raho (assent
lo Arch Principal ansapaneu) la gine a de tenir anta
y per aquepa anta noja que cansansa a cercar li Compertiz
ment just perque es lo mateix que formar torras alaira
la causa de ato es que tenim la altaria y emplaria allirmitate
sens poder fugir de aquelles dos mides

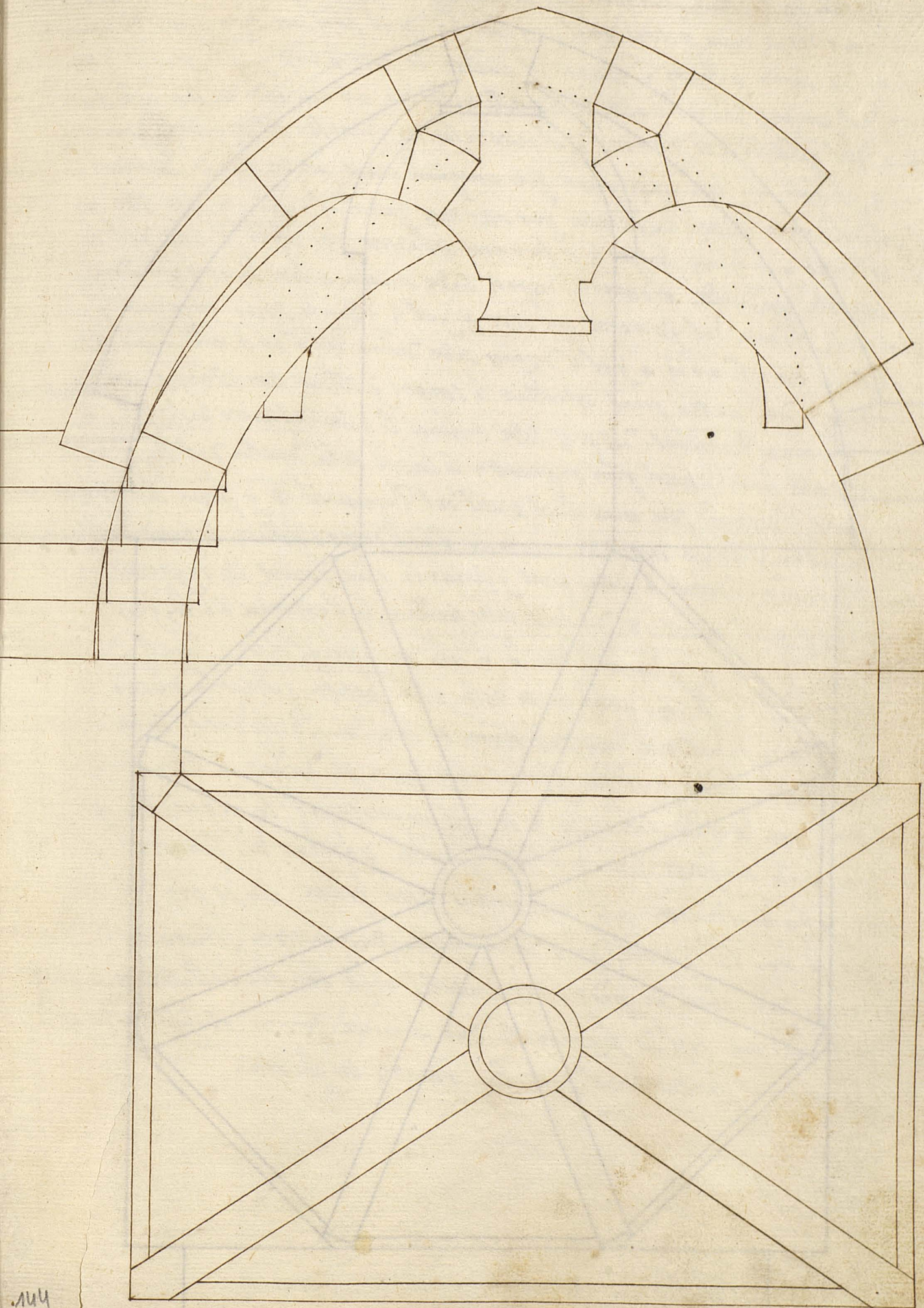
De manera que aquepa anta sea de formar ab lo escata
a un bon parejar ala uista ab lo mateix modo que es
forma una anta y un escata de una scala, sols sea de
tenir per mide certa que la anta a de pujar anel mateix
nivell de la anta del Arch Principal; y lo escata sea de
cercar per el plom del mitx que es el punt de la n.
lo formeret del 5. 5. es per la part i. 2. y es rado y sea de fer
puntualment com aquell dela plana pesade

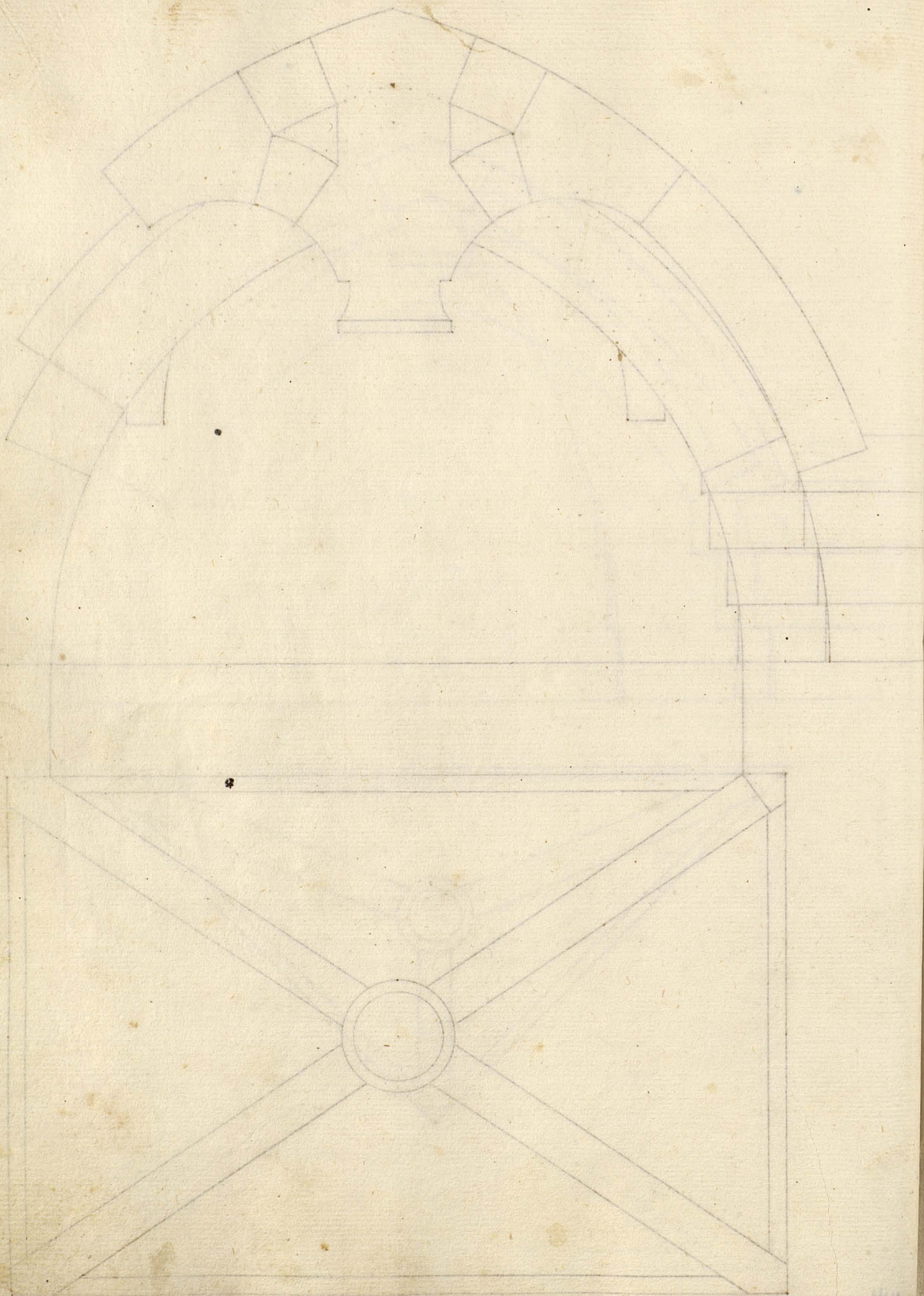

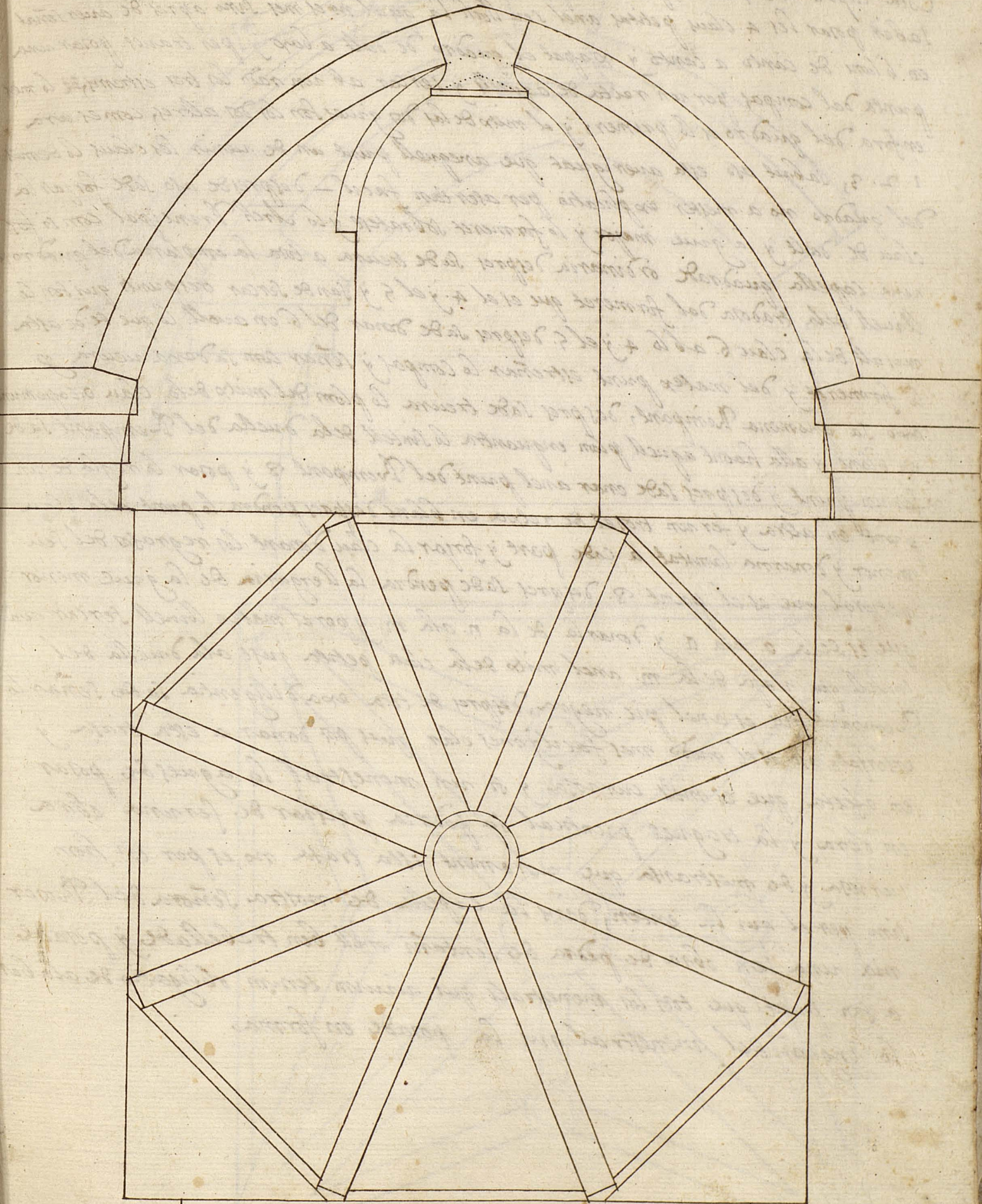

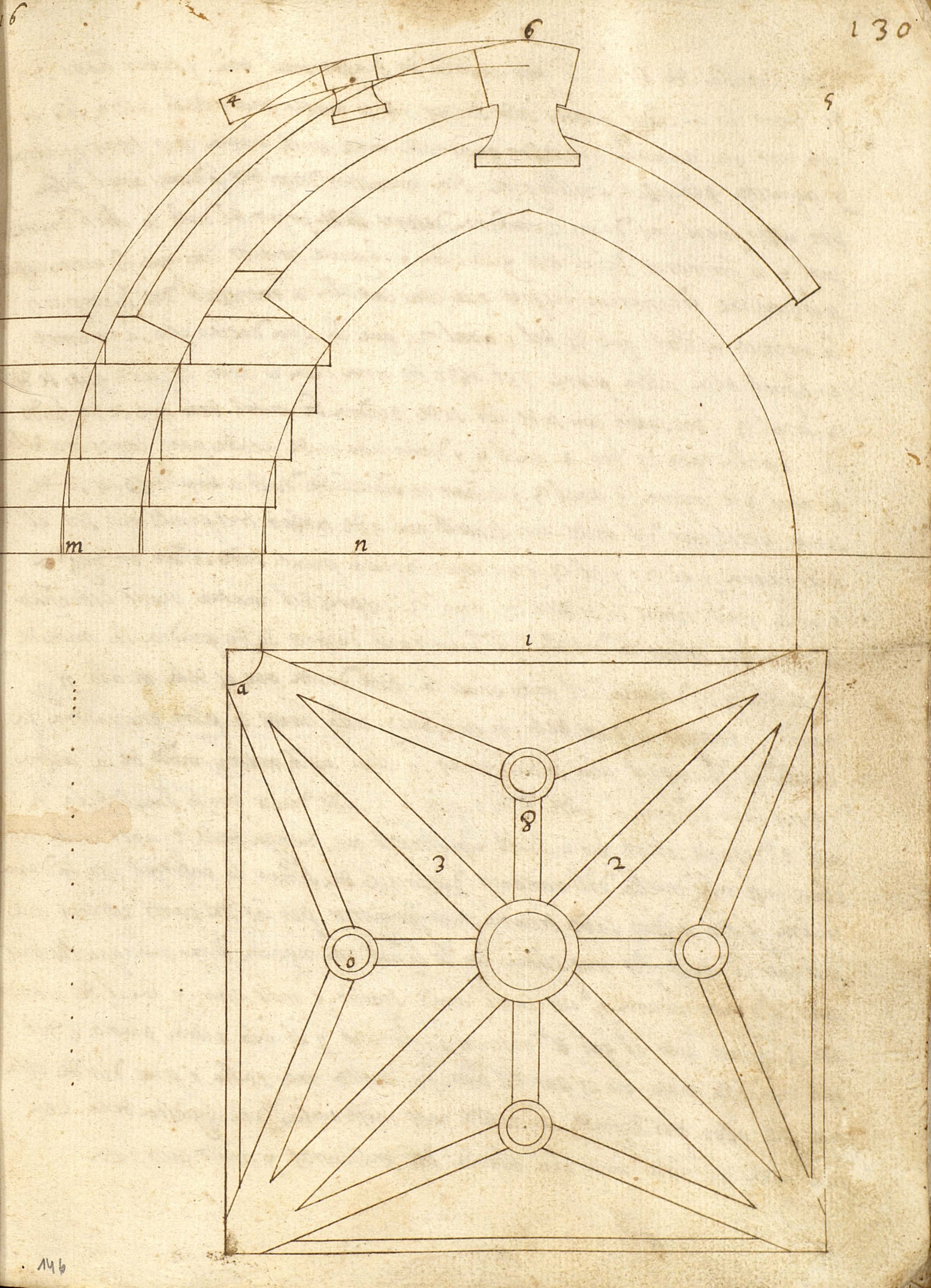

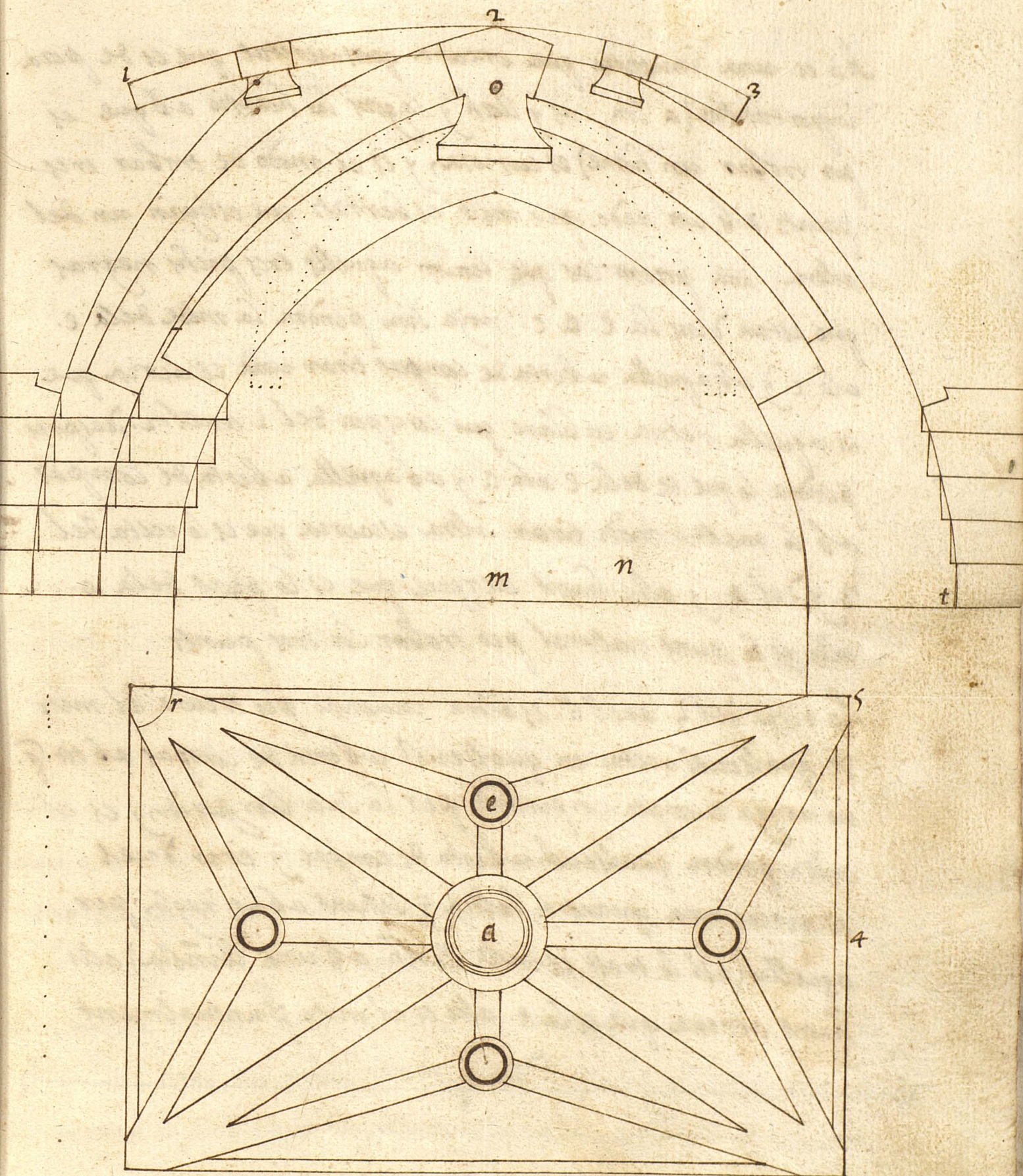

Esta capella de 4. claus quadrade per averla de tresar anel pla no te altra primor sino
saber posar les 4. claus petites anel seu lloch la qual no es mes sino apres de aver senat
en blanc de canto a canto y xapat el quadro de dalt a baix y per traves posar una
punta del compas per un recta de aquells y cercar ab un radi los tres extrems, lo mes
enfora del quadro es lo primer, y el mitx de las dos gues son los dos altres, comes ara
1. 2. 3, sabut aso esta averiguar que anequell punt an de venir les claus lo demes
del quadro no a mester explicatio per aser tan facil — despres de aso s'ade forjar la
clau de dalt y la gues major y lo formeret sobratase y lo Arch Principal com si fos
una capella quadrade ordinaria despres s'ade treura a tota la emplaria del quadro
l'linell dela tradora del formeret que es el 4. y el 5 y s'ade cercar tres punts qu'ison lo
mes alt de la clau 6. ab lo 4. y el 5. despres s'ade donar del 6. en aquell lo que te de asta
lo formeret y del mateix punt estreñiar lo compas y senar com s'adeixa ueura y
aso sa anomena Rempant, despres s'ade treura lo plom del mitx dela clau o capemunt
en blanc y alla haont aquell plom enquantra lo sintell dela duella del Rempant s'ade
fer un punt y despres s'ade onar anel punt del Rempant 8 y posar lo regla de un
punt en altra y fer un trosel de retroa en blanc despres pondra lo punt dela clau
menor y donar la lamiat a cade part y forjar la clau donant los regrasos del seu
natural que es el punt 8. despres s'ade pondra la llergeria de la gues menor
que es dela o. ala a. y donarla de la n. ala m. y per el mateix linell cercar un
sintell qui uaja de la m. anel mitx dela clau petita just ala duella del
Rempant que es anel pic negra, despres de tota exa diligencia s'ade senar lo
enterjat, aso es el modo mes facil y mes clar ques pot donar a esta trata y
en afecta que es molt curiosa y si un menestral la agues de posar
en obra y la tragues pruntual sa podria presiar de fer una obra
curiosa y de mestranta que uorament esta trata no es per tot hom
sino per el qui la enten, dins la capella de nostra Senora del Roser
nia una en obra de pedra de Sentany molt ben treballade y posade
a son punt que tots los menestrals qui viurim tenim obligatio de alabar
lo ingeny del menestral qui la posade en forma

Esta Capella de 4. claus per averta de trasar anel pla y saber haout san
de posar les 4. claus petites sade cercar ab lo matex modo dela altra, sots es
different que aquella per aser quadrade una mide basta per toas quatra
y aquesta per aser perllongade sea menester donades lo demes anel pla
per aser facil jas dexa entendre, despres sa de forjar de dalt lo Arch Princi-
pal y lo formeret sobra test y la clau y la giue major com que fos una Capella
perllongade ordinario despres que esta Capella a menester dos Rempant
lo primer es llarc que es del 1. anel 2. que la sua declaratio la remet
anaquell dela altra plane per aser tot una cosa lo segon es curi que se del
2. anel 3 y per saber com sa de fer sa de pendra la mitat delo que se de fondo
la capella que es del 4. anel 5 y donar una mide acade pare com es ara dela
0. anel pie negra y anel 3 y senar en blanc de dalt a baix despres sa de
sercar per el plom del mitx un sintell qui ade trobar tres punts qui son el
pie negra y el 2. y el 3 y en tenir aquex punt sade senar en negra
a una pare nomes lo es del 2. anel 3. despres del matex punt estreñar
lo compas y senar la duella del Rempant despres sa de pendra la mide de
la a. ala e. y donarla del mitx enuel la pare dreta que es dela m ala n y
treura capement lo plom dela n. en blanc y alla haout lo plom enquantra la
duella del Rempant alla sa de forjar la clau ab lo matex modo de la altra
despres sade pendra la mide dela e. ala r. y sade donar per lo lliuell dela n.
ala t. despres cercar per lo lliuell un sintell qui uenga dela t anel mitx dela
clau just ala duella del rempant despres sa de senar lo enterjat com sa dexa
ueura y alo uelim sade treura un formeret per las dos parts estretas que
perque la trasa fos mes clara no le senat en negra sino abaquells pins
com sa dexa ueura y un camis molt segur y molt clar y facil de entendre
aso sa enten per el qui te discurs suficient y si ala altra plana e dit
que aquella trasa no es per tot hom en molta mes raho o pue dir de esta
que per aser perllongade te molta mes maestranta ala Iglesia dela Cen-
nia una en obra molt ben obrade de molhuras y molt curiosa

Això es una invenció que encara quesueritat que es de poca
importancia (a son cas j lloch j sagons la horasio ab que es
per trobar un home) es curiosa, j es el modo de trobar tres
punts ab un rado per molt es berrats que estigan un del
altra, ara posem cas que tenim aquells tres punts negres
que estan dins la e. a. c. noja sinu pendra la mide dela e.
ala c. j ab aquella uberta de compas tirar una escairia que
es aquella recta en blanc qui correspon del 1. anel 2., despres
pendra lo que te dela e. ala a j ab aquella uberta de compas
ab lo mateix modo tirar altra escairia que es la recta del
3. j del 4, j alla haont acereu que es lo punt dela o.
allo es lo punt natural per trobar los tres punts

La recta del 5. anel 6. es altra invenció per treura el mitx
de qualsevol recta en qualsevol uberta de compas ab tot q.
no venga a compte conpertint per la sua llergaria, j es el
modo pendra qualsevol uberta de compas j tirar dues
escairias una quantra l'altra j senant ab un regla per
aquellas (o si lo trase es molt llarch ab una linia) alli
haont acereu que es la t. allo es el mitx puntualment

1

3

a

e

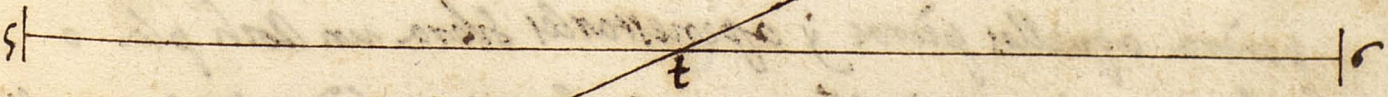
o

e

X

2

4

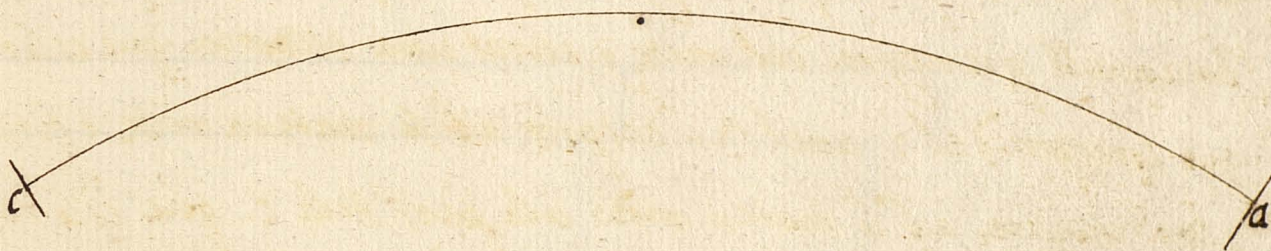

X

Aço es una inuentio la qual ensenya que sempre que se
oferisca en qualsevol part auer de trobar el punt de qualse-
vol tros de sintell es pot trobar per arte molt facilment
sens auer lo de anar cercant apunt furtat,
ara suporem que tincn aquell tros de sintell y no se haont es
lo seu punt el modo que ctingut es que e pres lo que te dela a.
an aquell pu negra del mitx y etirat una escairia que es lo recta
qui correspon del 1. anel 2. despres ab la mateixa mide e tirat
altra escairia ab lo mateix modo ala part dela c. que es lo recta
qui correspon del 3. anel 4. y alli haont arreu que es el
punt dela o. es puntualment lo punt del sintell y se aduertir
que las dos escairias se poden fer ab qualsevol uertat de compas
que no es forsa pendra de una part anel punt del mitx que es
lo modo ab que jo em som regit, esta inuentio per mon gust
sino es mes curiosa que aquella dela altra plana per lo menys es mes
profitosa porque es pot aplicar a moltes cosas com es ara si a una
casa caigues un Arch y molta part dela pedra es fos aguastade
y se trobasen tres o quatre pedras bonas per servir y volguesen
tornar lo Arch ab la forma que estaua: en tal cas noi auria sino
pendra aquelles pedras y apenestalles sobra un Arch pla o
sobra un paiment y senar puntualment per la duella de aquelles
y ab aquell tros de sintell ab aquest arte se pot treura la cerca
per picar las pedras qui fallen y es pot fer la sindria per asentar

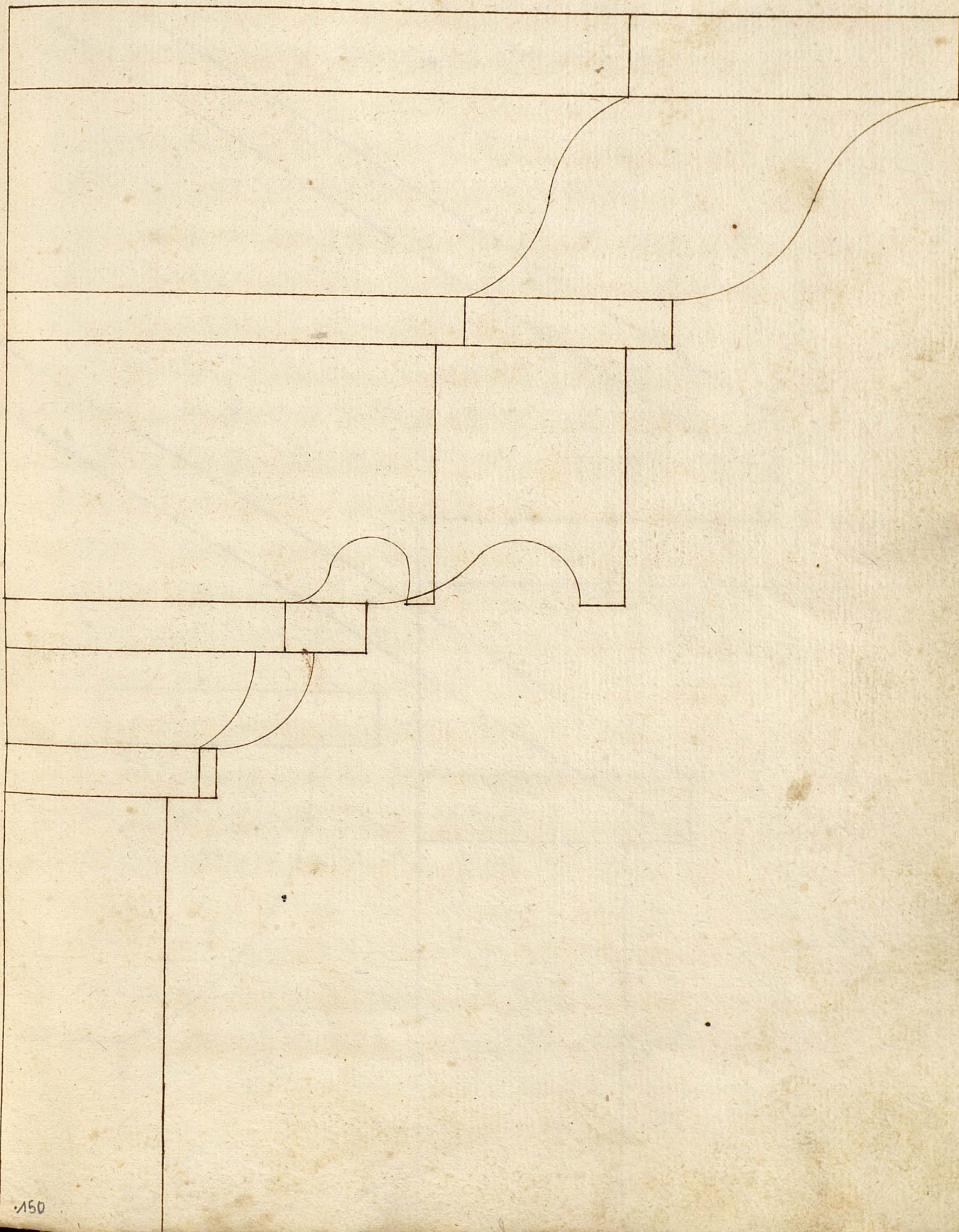
3

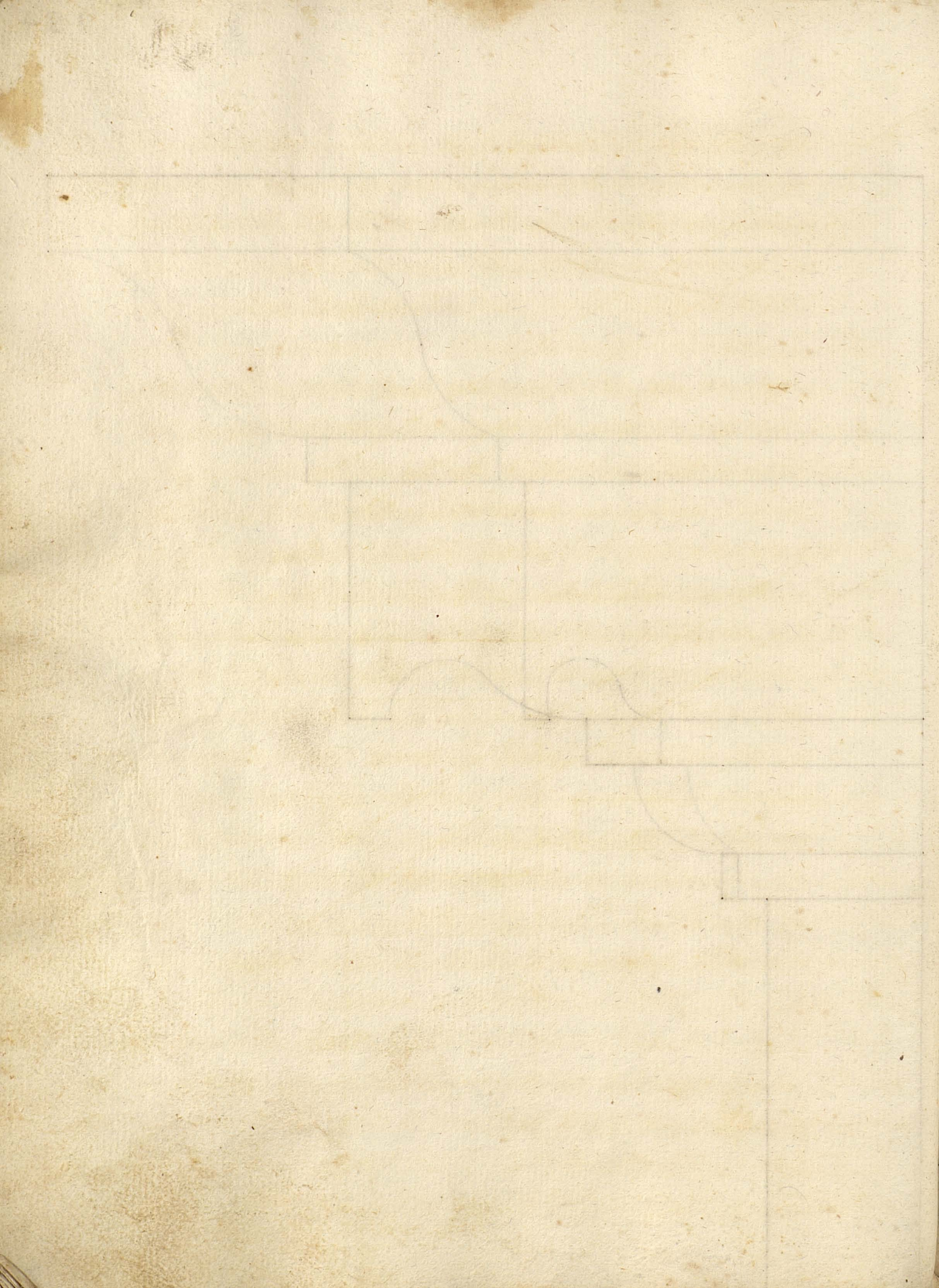
2

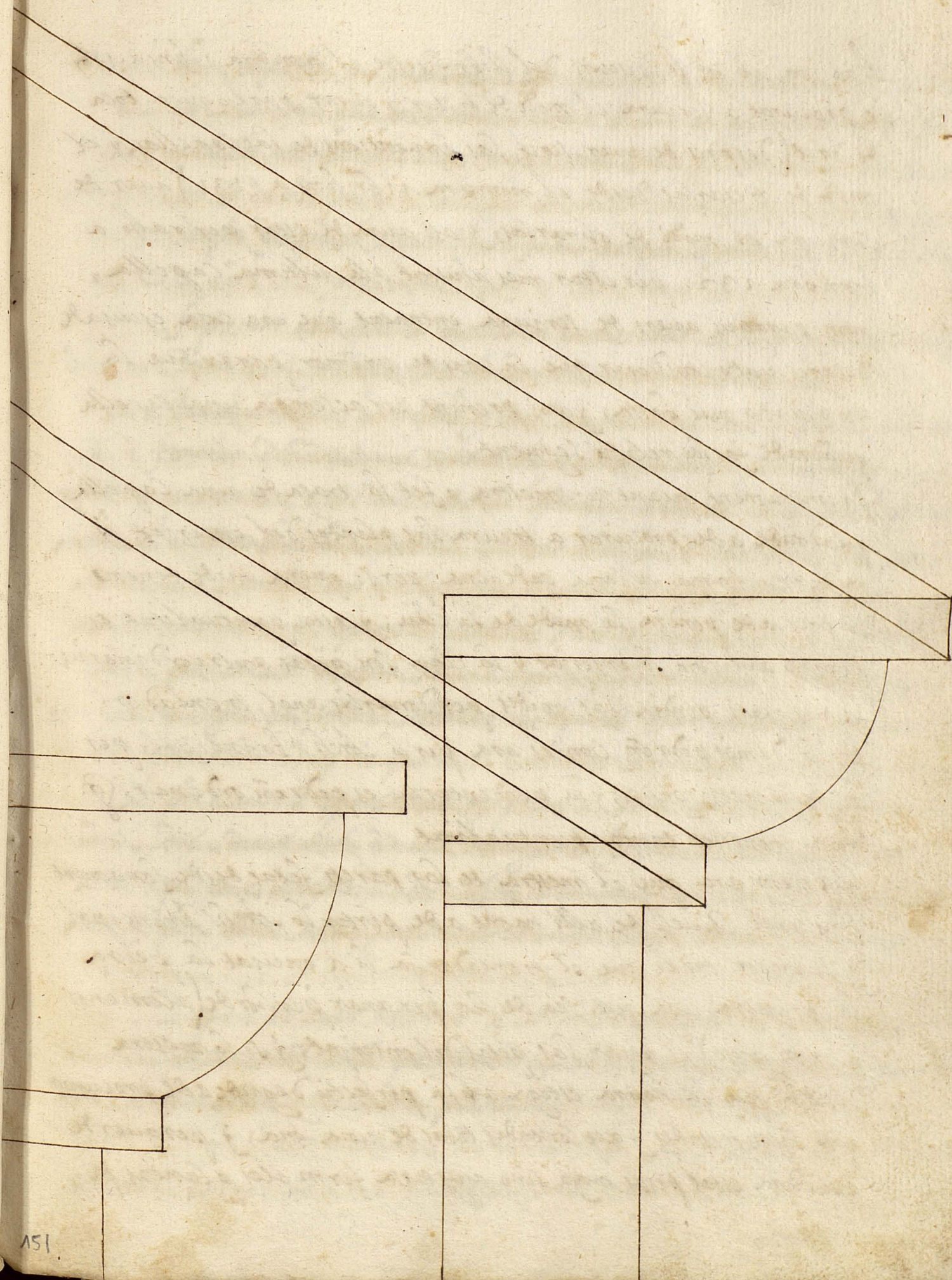

0

2 4

Axi com ab tot lo discurs del llibra desde el nombra 1. fins a .116.
e procurat a scriura el modo de tresar y obrar parex quem toca
de dret (despres de auer scrit las inuentions de las capellas y el
modo de tresarlas desde el nombra .116. fins a .131.) auer de
scriura el modo de obrarlas; y aso auia de estar per raho a
nombra .132. per estar mes ajustat ala ultima capella,
non parague auer de scriura entant que era cosa escurade
despres uatre considerar que en cosas de primor parex que la
explicatio mai basta; y axi preuint per acsempa una capella
quadrade fas la relatio seguent

Primerament quant un mestra a fet la trasa de una capella
quadrade a de procurar a treura las plantas del enserjat y
mirar conforma la cana cada una per si quina mide tenens
despres a de pondra la mide de la clau; y esta puntualitat es
perque axi com lo enserjat y la clau son pesas extraordinaries:
es nessesari pondra las mides per donarlas anel trencador,
tot lo demes pedren com es ara per lo Arch Principal, per
los formerets, gines; y la pendentaria es pedren ordinari q
no a menester tanta puntualitat

Suposem ara que el mestra te las parets fetas desde fonament
fins anel llinell de allí haont a de partir lo Arch Principal
y suposam tanbe que el trencador ja li a enuiat la pedra
la primera cosa que sea de fer per anar perhorde (alomenas
a mon gust) es piuar las pesas del enserjat; y si lo mestra
desitja que la obra estiga ab la perfectio deguda a de procurar
que sien tresades y replectades totes de una ma; y perauer de
entendra estas pesas noja sino ajustara ferm ales plantas de

Despres que un mestre te una capella anel termini que tinc
dit ala altra plana la primera cosa que a de fer es ueura un
pendent quina mide por treuara ala quella considerant que
a de bellar per los reglators, despres que te la mide la primera
cosa que a de fer es compertir las filades sobre lo formeret
començant just anel mitx y anar compertint fins baix fent un
senyal de lapis o de carbó o de quesiulla sin, moure.

Despres per auer de senyal las filades sobre la gine per rato
an de ser tres horrent ab esta linde que unde aquells a de
posar una linde sobre lo formeret anel senyal del mitx y lo
altra a de pendre lo altra cap de linde y posarla anel mitx
ala part enues la clau ab la linde ben atesada, y lo mestre
qui començar la obra a de pendre ab un compas la mateixa
galga ab que a senyal sobre lo formeret y posant una
punta del compas just ala ancha dela tradosa dela gine
a de anar rodant enues la linde ben atesada, cercant just
lo estrem de lo mes enfora, y en tenir el punt a de fer
un senyal sobre la gine, Despres de esto el qui te la
linde ala part del formeret sea de posar ala altra senyal
ques s'aguer mes anell, y el qui te la linde ala part dela
gine sea de posar també just anaquell senyal, y lo mestre
a de anar compertint ab la mateixa horde y seguint el
mateix modo fins baix.

Despres de auer senyal las filades com tinc dit sea de fer una
serca del sintell dela tradosa del formeret y ab aquella serca
y la galga (antes de asentar la pendentaria) sean de picar
los pendants acabats com que fosan per una volta, advertint

arbol que la cara no sea de donar y pulido ni acorabado, sino que
 despres de azer fets los entreguents en los fins, y la planada de
 el case cap de la sena. En la duna pedren que resta anabonito
 sea de donar al gubio. En los tejentes conserualla, y esta per raho
 que la cara sea de tornan pisan con sera hora.
 Por suporem ara que lo mestrante cantidad de pendents yriats ab
 el dita borde, y ab comensar a atentar, lo que sea de aduertir
 de mas que la primera pesa segons de quina troa a la capella
 que a ser com una gaja, y aqueixa troa se fer puntualment
 en el dita la sena que fets les altres, s'ha de tenir per regla
 de general que ala arca de la duella d'el dit demunt: a de
 el tenar a madaun just anet primer en el del formet, y de la
 de i gine, y tence per regla general de despres de atentade li
 de mas posen la sena ala duella just anet ab el formet, anet
 el dit demunt li de mas de la sena y quant nos fets esta
 puntualitat seria ja de principi comensar a treure la robra
 de la sena natural, y anet de mas ara ara mestrante
 ara ara Propos em ara que la primera pesa esta atentade ab la
 sena de puntualitat referida, y propos em tence que la segona pesa
 que sea de posar la sena de longaria justa del formet ala gine,
 ara ara que sea de fets poder una linia del formet ala gine
 ara ara ala dos senas que s'aguanten y entreguents per la linia
 ara ara y per la aresta del dit demunt de la primera pesa, secura
 ara ara quina cantidad si troa de enguixit, y aquella sea de donar
 ara ara a una longaria asenitade anet pendente anet dit demunt
 ara ara de la aresta endins anet cap enua la gine, y de aquell senal
 ara ara just a la altra cap seade senar ab un regla aduertint

que no sea de fer mencio de la Seguda que se lo pendent sobre
lo formeret sino que se de senar que venga a morir just
ala aresta del formeret després de senar la de tellar tot lo
pedrén a morir ala aresta del dit reuall usant la terca:
quant es en rata del bors que quant es en rata del regras
ja no pot venir be. Després de feta esta operatio sea
de entendre que lo pendent ala part en que la gine ve a ser
mes ampla de galga, y si lo mestre et volguet adonar ab
esta forma vendria a sobrapujar el senal de la gine,
de manera que lo que importa després de operar de la forma
dita es tornar lo senar la galga ala part mes ampla que
es lo cap en que la gine y fer un senal senten anel dit
demunt que es alla fasant sea lleuat lo engaixit; y de
aquell senar a regla y tirar lo regras a creuer reginta
per aquella linea y per lo mateix regras anel plom del
formeret.

Proponem ara que em de fer una filade qui a menester
dos pendants seas que dos pendants fan la base del formar et
ala gine, lo que se de tenir per regla general es que sempre
se de començar la filade ala part del formeret.

Ara posem per atempla que lo mestre te un pendent
el qual te de darç 3 palms; y proponem que li dona
de seguda sobre lo formeret mitx palm, an aquell
mitx palm a de senar una linea ab un escaire per la
duella y per lo regras apres de senar se de fer compte q
qui lleva mitx palm de 3 palms restan 2 palms y mitx
els quals son de senar de la aresta del formeret exmes la gine

sobra la filade qui esta ja alentada, y entreguerdant a la
 llinola sea de neuca ab aquell tros lo que se de engausit
 y lo que si troba sea de senar anel lit demunt anel cap enue
 la gine despres sea de senar de aquell punt ala mide del
 palmi y mita que sigui la arista del formeret y reginta
 per aquella escarria que tinc apuntada noja fins tellar
 lo pedren a morir anel lit de uall, despres per quant anel
 cap enue la gine la troba mes ampla de galga sea de tornar
 golgar senant a regla de aquell punt ala dita mide que
 es la cara del formeret y tellar lo pedren a crever per
 aquella llinia y per la escarria senada anel regnat
 Berpinar lo segon pendent qui a de jantaro lo aquell selia
 de senar anel lit demunt esta arista endins a cade cap
 la mateixa que la llinia de engausit anel primer despres
 sea de entraguardar ab la forma a extremada ab una
 llinola y neuca ab la sua llergaria lo que si troba de
 engausit y aquell sea de donar anel cap enue la gine
 de aquell senal endins

Tambe es pa fer de altra modo per el qui no es molt destre
 a treura de trasa a punta de compas; y es pendra dos
 capserrats y posar una cama de un capserrat anel lit de la
 filade qui es ja posada y la altra cama que venga just ala
 llinola y aso sea de fer a cade cap ala llergaria del pendent;
 la causa que es dit que es feta ab dos capserrats es porque es
 puga pendra lit ab una vegada sens auer de posarla llinola
 dos vegades per una pedra y de aqueixa menera es mes facil
 de entendre per el qui es per trassista despres sea de senar

A regla de capo cap y tellar tot lo pedren a morir just anel lit
d'enall, despres perlo que sa ax ampla la de tornar galgar y fer
una plomade y per la ben haont a de enar inclinat lo regras
de la duella ala tradora sade pendre lo caplexim del cap
de la primera pedra per la duella y per el lit damunt y ab
aquell sade forma plomade anel regras anel cap qui a de
juntar ab lo primer y picar a creixer y ab aqueixa horde
san de picar totas las otras y de aqueixa manera desde
el formenç alo gine lo lit sempre na recta y mai la
pert lo regrat natural y aso es regla asentade; y per mi
molt experimentade; y tots aquells qui feren lo contrari
no feren la hobra ab la puntualitat deguda aso e
scrit per desenganyar a alguns qui pretenen que los
regrats an de enar engolauer nats que es molt gran
engañ y es voler treure la hobra de la sua naturalesa

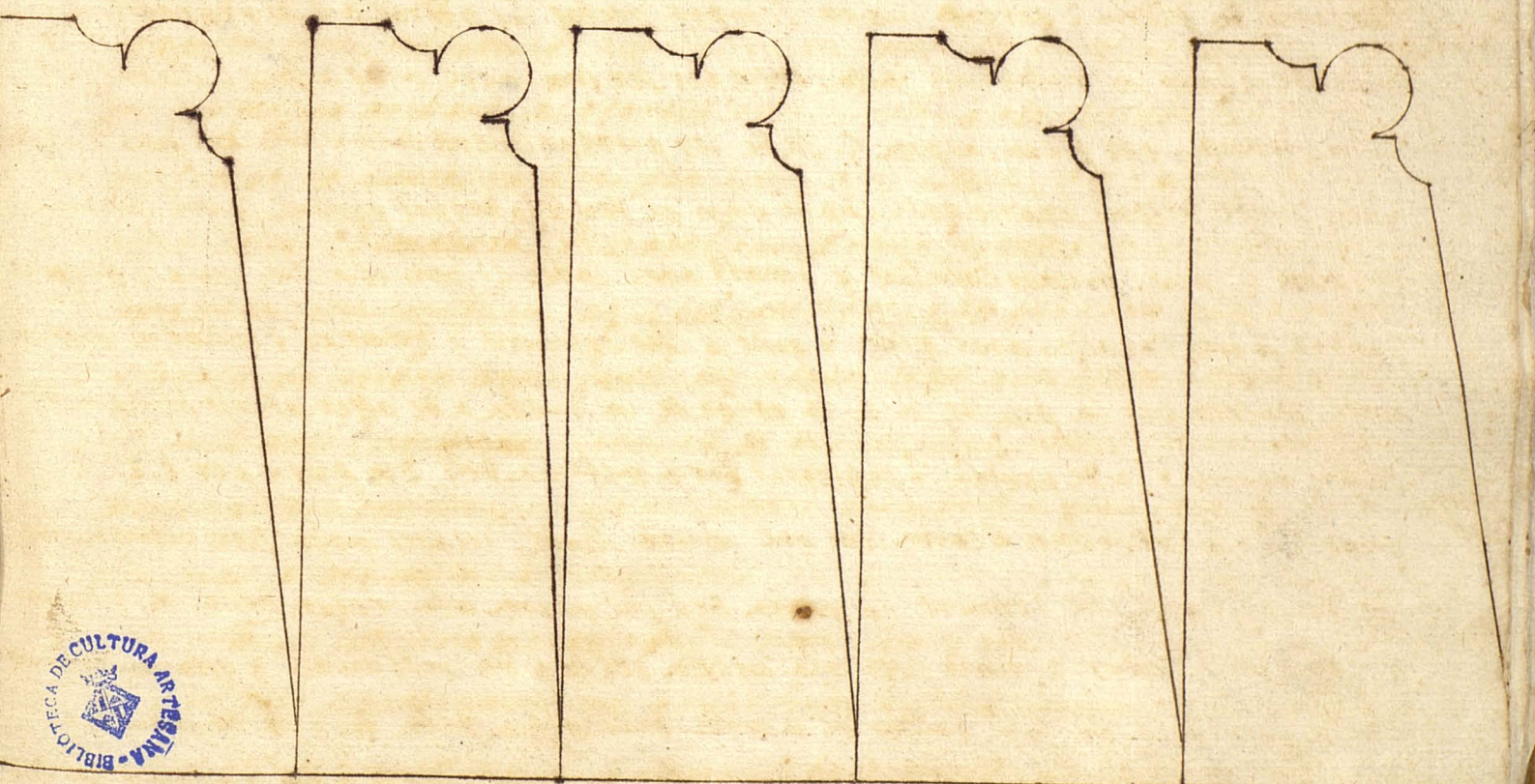
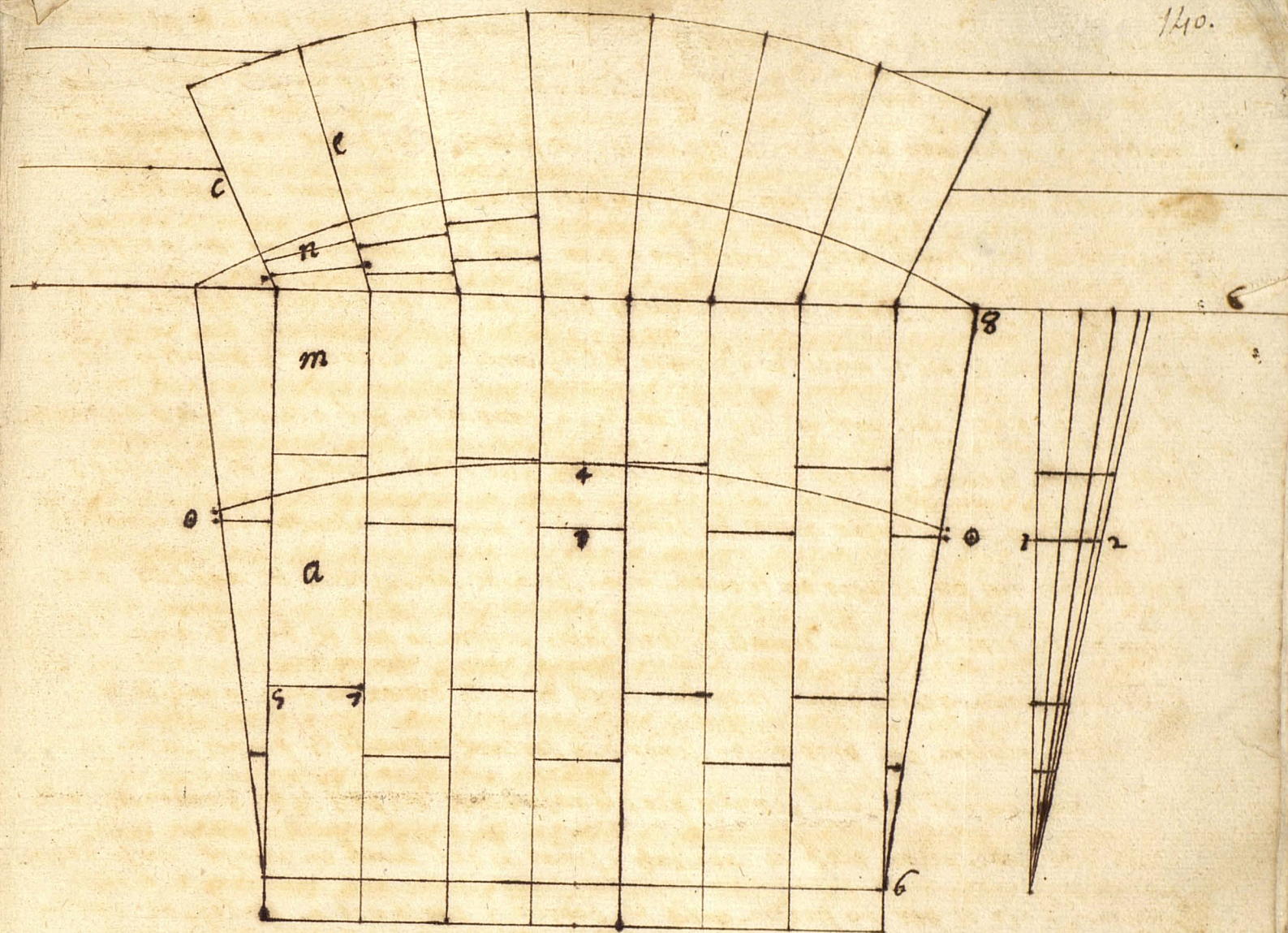
(The following text is mirrored bleed-through from the reverse side of the page)

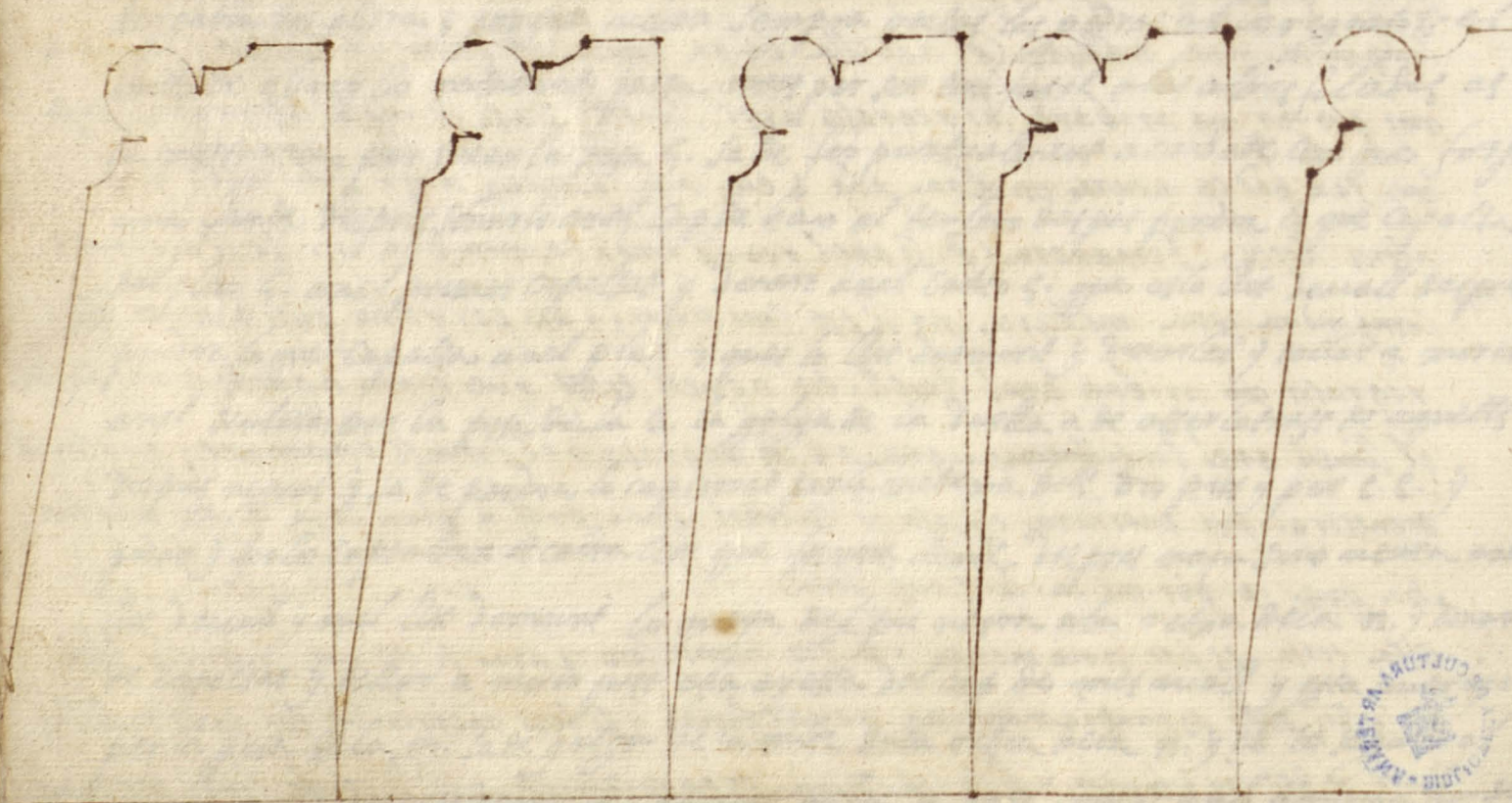
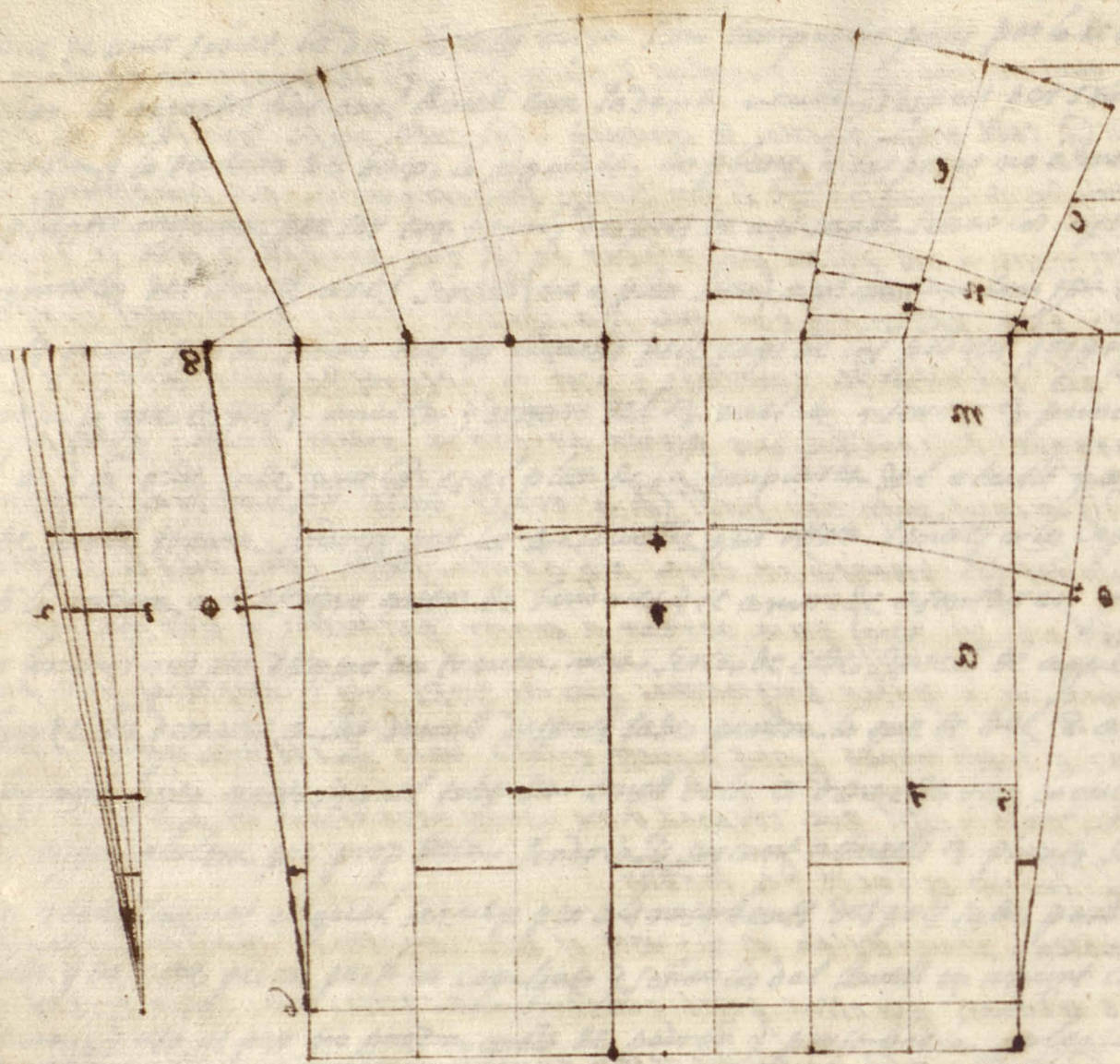
Encara ques veritat q. las invencions y trases del Art de piapedrer no tenen fi. Sabe
adverrir q. cade trasa aporta la inventio y q. cade trasa per si te la sua
difinitio, de tal manera q. si un curiós la determina per compendia innu-
merables trases; y nos podrá may alabar de q. sia arribat a tota la difinitio
del Art, pero para alabar que si a. compo. sent o docientos trases es
arribat ala difinitio de aquellas; y asi jo despues de aver compost 131. trasa
em parague q. aquellos nos porien arribar a mayor finesa; y despues de
aver discoregut quito any trobi q. lo result fondo de nombra 90. (encara
q. es veritat q. posantlo en obra ab aquella horde esta molt be y concordat
puntual ab tal axo) poria arribar a mayor perfectio; y per no tenir
res sobre lo y poder prejarma que las trases que e compostas nos poden
millorar e determinar posar aquest result fondo qui es ala altra plano
ab altra modo y estil que encara q. no venga arreglat ab los altres en aser-
dir el libro es facil de trobar.

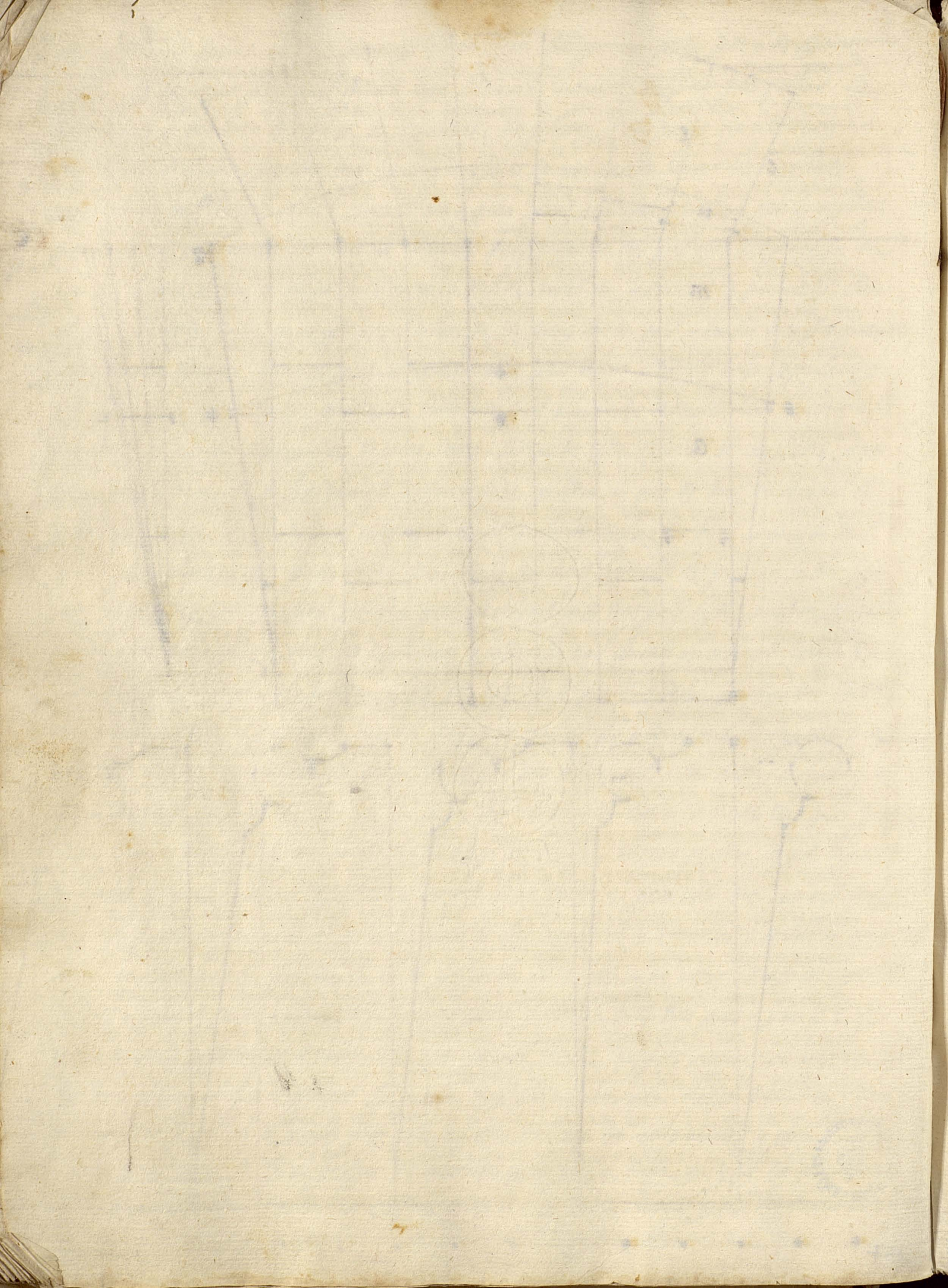
Sia noten y advertestan los curiosos el meu concepte. qualseul result sia
fondo o ordinari per estar posat ala seua naturalesa a de estar tretat ab tal
forma q. si despues q. las pedras estan obrades lises ul un curiós anaquellas
compendia una mollura q. aquella juga concordar puntualment, lo que
nos pot fer no arribant los regrats anel linell; y aco es regla asentada confor-
me sen poden veure en obra ala leu, ala flosya, anel sinduat; y a
altres llocs; Demanera q. si anel result fondo de nombra 90. se li usques
compendia una mollura no li pot concordar; y aco per raho que axicom los
regrats no arriban anel linell: tot aquell trost que tenen aquells plans desde
el linell anel sintell enapugna ab los regrats del sintell en amunt y qualseul
menestrat qui entendra en aco lo contrari queu. prof y quen fasa la experien-
cia que jo per mi ja la tinc feta.

esta trasa es por ano menar a dos noms com es ara si no fem mentio sino
de lo de dalt es propriament un result fondo y si fem mentio de lo lo es de lo de
dalt y de las plantas ab la mollura es propriament un Result fondo mollura
crepent que encara que crep per esta causa q. te 3. plans de fondo -

Després de aver seniat los dos sinells noja sino compertir pelat per lo de metamunt
i seniar los regatots fins anel linell com la dextra neuva, després per seniar la
fondoria i lo teulero de baix, lo espendit, los plans, i los pelats no a menester
explicacio ninguna per ser tan facil, després de ayo san de seniar los capellsats
preminelos del linell anel sinell (no a plan sino) axi mateix com per lo regras
anel qual san de seniar en los linells dels caps de los pedros després la de
pendra lo que te del 1. anel 2. i donaro del 3. anel 4. i cercar 3. punts 6. son
el 4. i la 5. de cada part 6. es el plan de la emplaria del result i ab aquesta
horde san de treura sindries per los 4. linells qui estan seniat a los capellsats
i si lo mestra nol excusa gastos de sindries i se anime de asentar en puntals
per lo menor nos per excusa de treura una serca de cada sinell de aquells per
seniar de lit demunt a lit deual després la de pendra lo que te del 8. anel 6.
i fer una linea recta i anel trase del linell de la 5. donar de basa lo que te del
pic negra alatera pic prop dela sindria i cercant aquells 3. punts la de fer
un regla curuat el qual servex per els rasabents després la de pendra de cada
filade y de cada pedra per si los capellsats i seniar los del linell en amunt com la dextra
neuva; i ayo es per no pendra molt de pedren i per lo ber la galga de cada
bergaria de pedra i per que naxen sempre rectas las pedras ab los regatots, el
modo de obrar los rasabents ja sta entes per ser tan facil a las altres filades es
la mestranta, per picar la pesa 5. la de fer puntualment acabade com que for per
una linde després seniarli anel cap de baix el teulero després pendra lo que capella
del plan 5. anel primer capellsat i donaro anel canto 5. que esto lit deual després
pendra lo que capellsat anel plan 7. que lo lit demunt i donarli i tellar a morir
anel teulero, per la pesa de la 5. la galga de la duella a de offer lo trase de aquells
dos pils negral i la de pendra lo cap seniat per la metexa del dos pils i per c. e. i
picar i fer los caps ab un el caira com que for una linde després noja sino neuva anel
lit deual i anel lit demunt lo queya del pic negra ala recta dela n. i donaro
de capellsat i tellar a morir just ala aresta del cap de mes anell i esta averiguat
per la pesa de la m. la de galgar de la mude dela octava dela n. i es la sagues el
mateix modo després donar lo capellsat dela n. anel sinell i ab aquesta horde
tan de fer totas las altres.

La primera para que a una persona felle

con la figura de la qual se demostre un quadrado con

un lado y un perlongo

Los Arch Arch Triangulo unidament a la figura de la

Arch triangulo a la sualera y planta de pueros

Arch triangulo pueros

Arch rade

Arch triangulo pueros pueros a la sualera y planta de pueros

on sintell y Arch ellata enguerron

Arch ansapaner

Arch biao per duella lora lora lora lora lora lora

Arch ansapaner biao per duella lora lora lora lora lora

Arch rade biao per duella lora lora lora lora lora

Arch ansapaner biao per duella lora lora lora lora lora

Arch triangulo que per ser interrumpido a la sualera y planta

Arch de canto a canto

Arch triangulo pueros pueros

Arch triangulo pueros pueros

Total de la sualera y planta de pueros

Total de la sualera y planta de pueros

Total de la sualera y planta de pueros

Total de la sualera y planta de pueros

Total de la sualera y planta de pueros

Total de la sualera y planta de pueros

Total de la sualera y planta de pueros

Total de quadrados

hacerlo a pueros pueros

Taula de totes las trases de la primera y segunda parte

2 5	La primera trasa que es una escavria fella	1
5 5	Una figura ab la qual se demostra un quadrat un	
8 5	uniteuue un rado y un perllongat	2
2 5	Los sinch Archs Principals tan slament ab la sintell de diellas	3
Ares 8	Arch puntegut ab la suaserca y planta de pedret	4
1 8	Arch tereçgat puntegut	5
6 8	Arch rado	6
4 8	Arch escasa tereçgat perdat a qual terra sens posar sindria	
2 8	ni sintell y Arch escasa enperdat	17 0
2 8	Arch ansapaner	8
5 8	Arch biay per duella cobra lascairia a sabent	9
8 8	Arch ansapaner biay per duella cobra lascairia a sabent	1 0
2 8	Arch rado biay per duella cobra lascairia ala clau	1 1
6 4	Arch ansapaner biay per duella cobra lascairia ala clau	1 2
1 4	Arch puntegut qui pot ser me ampla ab la mateixa pesa	1 3
5 4	Arch de canto a rato	1 4
	Arch y arquell paupre de scola	1 5
8 4	Un pilar qui dona raho a dos Archs	1 6
Portals	Portal rado a la y reuolt tot d'una pesa	1 7
4 4	Portal fort a dos cantons	1 8
	Portal biay per duella cobra lascairia ala clau	1 9
2 4	Portal rado a l'enborat	2 0
6 4	Portal roma a l'enborat	2 1
5 4	Portal roma a l'enborat	2 2
8 4	Portal rado qui fa una cantonade orgixade	2 3
2 4	Portal de quadrats	2 4
finestras	finestra espendide quadrade	2 5

Caragols de tota la familia de les caragols

1	finestra espendide perllongade y gombade	26
	finestra tersetjada puntegada y espendide	27
Caldera	Una Caldera de saboner	28
2	Pilar entornat	29
Caragols	Caragol boto redond	30
3	Caragol qui lo boto fa pilar entornat	31
4	Caragol ull ubert	32
	Caragol boto redond y ull ubert	33
	Don Caragols qui ballen per dins con radonada	34
Ons	O radona de tresperdoi	35
8	O onade de tresperdoi	36
9	O brasa curiosa	37
Voltes	Volta de torra radona	38
11	Volta radona ab un cap o capser rada	39
12	Volta ab rinas paret brava	40
13	Volta per aresta quadrate	41
14	Volta per aresta quadrate antapanera	42
15	Volta per aresta perllongade qui te lo cap estrech qui no este	
16	ab un sintell y la aresta va justa de raso a raso semengaupit	43
17	Volta per aresta perllongade qui te lo cap estrech tot ab un	
18	sintell y la aresta va curuade y te engaupit	44
19	Volta per aresta perllongade qui te lo cap estrech tot ab un	
20	sintell y la aresta va curuade y no te engaupit	45
21	Volta per aresta perllongade antapanera curiosa	46
22	Volta de quatre racons perllongade	47
23	Girant de claustro	48
24	Bombardera	49
25	Coll de pou	50

Coll de pou de altra modo de inuentio mia 5 1
 la p lanta de un coll de pou 5 2

Taula de la sagona pare

Arch rado biar per testa 5 3

Arch escasa tencijet biar per testa 5 4

Arch ansapaner biar per testa a una part recta
 defora y de dins gombade 5 5

Arch ansapaner biar per testa a una part, uea ser
 cap ampla y cap estrech posat a una murada 5 6

Arch ansapaner de raio a tres parets 5 7

Portal rado biar per testa molt y recullt tot duna pesa 5 8

Portal alenborat biar per testa 5 9

Portal roma biar per testa molt y recullt tot duna pesa 6 0

Portal de raio ab la mitja curua 6 1

Portal de raio a una part alenborat y la altra a plom 6 2

Portal de raio retirat a una part 6 3

Portal de raio a tres parets qui mosenquatreuen 6 4

Portal roma de raio 6 5

Portal de terra radona 6 6

Portal de raio qui a una part dona roba a una part
 o curtina alenborade y al altra a una terra radona 6 7

Portal de terra radona alenborat 6 8

Portal de terra radona biar per testa 6 9

Portal de terra radona alenborat y biar per testa 7 0

Portal de terra radona molt y recullt tot duna pesa 7 1

Portal entra dos coragjels o entra dues torras 7 2

Portal de terra radona biay per testa nolt y reult	73
Arch biay per testa mesclant a bruna nolt per arista	74
Portal roma de terra radona	75
Portal roma de terra radona alenborat	76
Portal roma de terra radona biay per testa	77
Portal rado alenborat ab un cordo	78
Portal a un penjant de una nolta	79
Portal de Apocari	80
Portal roma nolt y reult tridiana pita y lora de	
mollura crepent y te tanbe mollura ala duella	81
Raudts Raudt mollura crepent	82
Raudt de raso	83
Raudt de raso a tres parets qui no s'enquien	84
Raudt biay per testa	85
Raudt biay per testa cap ampla y cap estreit	86
Raudt de terra radona	87
Raudt de terra radona biay per testa	88
Raudt de terra radona biay per testa cap ampla y cap estreit	89
Raudt fondo	90
Pitpines Pitpina radona	91
Pitpina escasana tersetjada	92
Pitpina radona biay per testa	93
Pitpina escasana tersetjada biay per testa	94
Pitpina radona de tres penades	95
Pitpina escasana tersetjada de tres penades	96
Pitpina radona per deual y per deuant	97
Pitpina escasana tersetjada per deual y radona per deuant	98

2	2	Vitrina de canto	9 9
2	2	finestra canto finestra de canto ab la meja curta	1 0 0
5	5	Arch entro dues voltas	1 0 1
8	5	Bombardera brava ala part mes ampla	1 0 2
8	5	Bombardera brava per testa a cada cap	1 0 3
2	2	Scaltes Scala de una renguda	1 0 4
1	8	Scala de dos rengudes de nient mesclant ab una naja	1 0 5
		Scala qui baltia per un quadre tresade per el pla	1 0 6
5	8	Scala a pas de caragol tresade per el pla	1 0 7
8	8	Scala unituade tresade per el pla	1 0 8
4	8	Scala capellsade qui te la rebasa espendide	1 0 9
2	8	Scala capellsade d'altra modo i te la rebasa escairia	1 1 0
		Scala capellsade ab difarent modo ab la rebasa escairia	1 1 1
		Naja capellsade y gombade	1 1 2
		Portal de raio ab una millura	1 1 3
volta		Volta de torra radona tersetjade punteguide	1 1 4
simbori		Un simbori posat en perfil	1 1 5
Capellas		Capella quadrade	1 1 6
		Capella perllongade	1 1 7
		Capella quadrade ab la qual sa demostre el modo de tresar la millura alas plantas del enserjat	1 1 8
		Capella quadrade ab formeret de nient	1 1 9
		Capella perllongade ab formeret de nient	1 2 0
		Capella unituade	1 2 1
		Capella perllongade fonde	1 2 2
		Capella quadrade ab tres peñades de unituade	1 2 3
		Cap de Iglesia desenat	1 2 4

Capella perllongade escasana ab una parell braxa 1 2 5

Capella perllongade ansapanera 1 2 6

Tercerol 1 2 7

Capella perllongade ab una clau penjant 1 2 8

Capella unteuade ab unte penadescaid 1 2 9

Capella de sinch claus quadrade 1 3 0

Capella de sinch claus perllongade 1 3 1

el modo de trobar tres punts ab un rado y el modo

de treura el mitj de una linea recta ab qualseul mide 1 3 2

el modo de trobar el punt de qualseul sintell 1 3 3

el modo de enleuir una guarniso 1 3 4

el modo de treuar una guarniso per un rost 1 3 5

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

el modo de treuar una guarniso per un rost

